

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ.

(“Ορα τὸν 5' πίνακα).

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ὡῆ' συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου).

[†] † † Τοῦτος [ὁ το]πος ἐν ὧ ἐκτεθη ὁ ἅγιος Ἰω(άννης) ο τῆς Πέτρας· καὶ ἦεν το ὁ Καμαχενος ο κυρ Θεοδωρος απε την κηρυ Ερηνην την Τζανη[χι]τησαρ την ἀφεν τοῦ[καί] ἀπὸ τον ἀδελφῶν του τόν Καμαχενὸν ἢς αγορὰν εἰς τους ἐξῆς καὶ ἀπαρτα καί. . . . διαπε[ρ]α ο κυρ (ρ)Γρηγόριος καὶ ο κυρ Νηκήτας καὶ [ἐπ]ουλησαρ τῶ ἐμὲν παπαρ Βασιλειν των Θαθαλαων καθος και ητο εἰς τ[ο]ν ἐξῆς καὶ ἀπαρτα ἀρατολῆν καὶ [δ]ουιν ούργιας τρίς καὶ σπηθαμάς τρις, αρτων καὶ μενσιδρια ουργιας ιβ'. καὶ μαρτήρων τῶν εκησαι τηχόντων. Η δοῦλη τοῦ ἀγίου ημῶν ανθέτου καὶ βασιλεος του μεγάλου Κομνηνοῦ, Θεόδωρος ο Τζ[α]νιχίτης καὶ Γρηγορίου του Καμαχενοῦ τοῦ ἐξ[α]δελφου αυτοῦ· καὶ Γεωργίου του Τορκοποῦλου καὶ Θεοδόσι τοῦ Ααρῶν, καὶ Θεοδώρου τοῦ Αάτζη καὶ ετέρ[ω]ν πολ[λ]ῶν μαρτήρων. Καὶ ἐκτίσθη ἐκ βοθρου καὶ εἰσθορήθη ο ναος τοῦ τιμίου προφήτου προδρ(ό)μου (καὶ) βαπτηστου Ἰω(άννου) τῆς Πέτρας, ἐξ επιτροπῆς καὶ μόχθου ἐμοῦ ἱερο(μορ)άχ(ου) Βαρναβα τη επονιμια Θαθ.λ. Ετους 5ωδ', ἰνδικτιῶνος δ'.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἀναγινώσκειται ἐπὶ μέλανος λίθου ἐκτισμένου εἰς τοίχιον (πιθανῶς in situ) τοῦ κατὰ τὴν συνοικίαν Ἐξώτειχα ἠρειπωμένου ναοῦ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἡ μεταγραφή ἐγένετο ἐπὶ τόπου καὶ τῇ βοηθείᾳ δύο ἐκτυπωμάτων μου, ἐξ ὧν παρεσκευάσα καὶ τὸ ἐν τῷ 5' πίνακι (ἀριθ. 1) πανομοιότυπον ἀπόγραφον, ἐν ᾧ ἐσημειώθησαν καὶ τινες τόνοι, οἱ διακρινόμενοι τῶν λοιπῶν δὲ λέξεων οἱ τόνοι καὶ τὰ πνεύματα δὲν διακρίνονται ἕνεκα τοῦ πωρώδους τοῦ λίθου. Αἱ δὲ παρατηρούμεναι ἰκαναὶ ἀνορθογραφίαι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ λίθου· τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶνε ἀσύνληθες οὐτ' ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς, οὐτ' ἐν τοῖς πρωτοτύποις πολλῶν περιωθέντων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ ἀστικῶν ἐγγράφων. Ἐκ τῶν ἀνορθογραφῶν δὲ τούτων διορθοῦνται ἐνταῦθα

αὶ ἐπόμεναι. Γρ. 1 ἐκτίσθη, εἶχεν, κυρὰ. 2 ἀδελφόν του, εἰς ἀγορὰν. 3 Νικήτας, [ἐπ]ουλησάν το, τὸν Θαθαλαων καθῶς. 4 ούργιας τρεις, σπιθαμάς τρεις. 5 μαρτήρων τῶν ἐκείσε τυχόντων. Οἱ δοῦλοι, βασιλέως, Κομνηνοῦ. 6 Γρηγορίου Τορκοποῦλου. 7 μαρτήρων καὶ ἐκτίσθη, ἰσθορήθη. 7 βαπτιστοῦ. 8 ἐπωνυμία.

Τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἶνε ἀξιοσημείωτον ὑπὸ γλωσσικῆν ἔποψιν· διότι τῆς ἔτι καὶ νῦν ἀκμαιοτάτης τραπεζουντίας διαλέκτου ἀρχαῖα γραπτὰ κείμενα γινώσκονται πᾶν ὀλίγα. Ὁ γραμματικὸς δύναται νὰ συναθροίσῃ ἴχνη τινὰ τῆς ἀρχαίας διαλέκτου ἐκ τε τοῦ χρονικοῦ τοῦ Παναρέτου καὶ ἐξ ἄλλων κειμένων περισυλλεγέντων ὑπὸ τοῦ Fallmerayer ἐν τοῖς Original-Fragmente, Chroniken, Inschriften und anderes Materiale zur Geschichte des Kaiserthums Trapezunt (Abhandlungen der III Classe d. Ak. d. Wiss. III Bd. Abth. III καὶ IV Bd. Abth. II). Πλείονα λείψανα εὑρήνται ἐν ἀνεκδότοις ἐγγράφοις, δημοσιευθησομένοις ἐν τοῖς ἐμοῖς Ἐλληνικοῖς Ἀνεκδότοις.

Τὸ κείμενον τῆς ἐπιγραφῆς δὲν εἶνε (κυρίως εἰπεῖν) ἀντίγραφον πρατηρίου ἢ ἀφιερωτηρίου ἐγγράφου. Θεόδωρος ὁ Καμαχενός, χάριν εὐλαβοῦς πόθου τοῦ ἱερέως Βασιλείου πρὸς ἴδρυσιν ναοῦ εἰς μνήμην τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐπώλησε τούτῳ τοπίον ἀνήκον αὐτῷ ἐξ ἐμμερτύρου ἀγορᾶς. Ἡ πράξις ἐγένετο παρρησίᾳ μαρτύρων καὶ αὐτοκρατορικῶν ὑπαλλήλων. Ὁ ἱερεὺς δὲ Βασίλειος, νόμιμος κύριος γένόμενος τοῦ τοπίου, ἀνέθετο, πρὸς ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν, τῷ συγγενεῖ ἢ υἱῷ αὐτοῦ Βαρνάβῃ τῷ ἱερομονάχῳ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἀγορᾶς, τουτέστι τὴν ἴδρυσιν καὶ σύστασιν τοῦ ναοῦ, οὗ τὰ εἰρήπια σώζονται ἔτι καὶ νῦν. Πάσης δὲ τῆς ὑποθέσεως ταύτης προηγῆθη, φαίνεται, νόμιμος ἐγγραφὸς πράξις, ἣν

πρὸς αἰδίων μνήμην, μετέγραψεν ὁ ἱερομόναχος Βαρνάβας, μεταβαλὼν μὲν μόνον τὰς ἀρχικὰς αὐτῆς λέξεις, διατηρήσας δὲ καὶ τὴν ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τυπικὴν τῆς ἀγίας Τριάδος ἐπίκλησιν συμβολικῶς, ὅ ἐστι διὰ τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ λίθου κεχαρμημένων τριῶν σταυρῶν. Πιθανώτατα δὲ ὅτι συνετάχθη ταυτοχρόνως, ἢ καὶ μετέπειτα, καὶ ἑτέρα ἐγγραφὸς πράξις, ἐπιτροπικὴ δηλονότι γραφή, δι' ἣς ἀνετέθη τῷ Βαρνάβῃ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ πόθου τοῦ ἱερέως Βασιλείου. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς πιθανώτατα προηγηθείσης πράξεως ἀρυσάμενος ἐνεχάρῃεν ὁ Ἰωάσαφ μόνον τὴν οὐσίαν τῆς ἐπιτροπικῆς.

Περὶ τινῶν δὲ τῶν ἐγγεγραμμένων οἰκογενειακῶν ὀνομάτων σημειῶ τὰ ἐπόμενα. Ἡ Ἐρήνη ἐπωνυμείται Τζανι[χι]τησα, ὡς καὶ ὁ βασιλικὸς μάρτυς Θεόδωρος ὁ Τζανιχίτης. Τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦ Παναρέτου, ἔφερον διάφοροι ἐπίσημοι ἄνδρες τῆς αὐτοκρατορίας Τραπεζουντος. Ἐν ἔτει 1343, παραλαβόντος τὴν βασιλείαν Μιχαήλ, υἱοῦ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Β', διωρίσθη μέγας κοροσταυλος Τζανιχίτης ὁ Στέφανος (§ 13 ἐκδ. Fallmerayer). Ἐν ἔτει 1351 ἦν πικέριος Ἰωάννης ὁ Τζανιχίτης (§ 17), ἐν ἔτει δὲ 1349, ναυμαχίας γενομένης πρὸς φραγκικὰ κότεργα, ἐφονεύθη σὺν ἄλλοις ἐπιστήμοις ἀνδράσι καὶ κύρ Μιχαήλ ὁ Τζανιχίτης (§ 13). Ἐν ἔτει 1340, κρατησάσης τὴν βασιλείαν Εἰρήνης τῆς Πα-

λαιολογίνης, ἐγένετο στάσις, ἣς μετέσχεν ὁ μέγας στρατοπεδάρχης Σεβαστὸς ὁ Τζανιχίτης (§ 10), περιορισθεὶς ὕστερον σὺν ἄλλοις ἀρχουσιν εἰς τὰ Λιμνία, ἐνθα καὶ ἀπεβίω. Πρὸς τὴν ἰσχυρὰν τῶν Τζανιχιτῶν οἰκογένειαν εἶχε πάντως σχέσιν τὸ τῆς κυρᾶς Ἐρήνης γένος, ὅπερ ἦν ἐπίσης ἰσχυρόν, ὡς τεκμαιρόμεθα ἐκ τοῦ εὐγενοῦς τίτλου ἀφεντοῦ. Εἶχε δὲ ἡ οἰκογένεια αὕτη μεταναστεύσει ἐκ τοῦ Κάστρου Τζάνιχας, μνημονευομένου ὑπὸ Παναρέτου, ὡς κρατηθέντος ἀνάρχῳ χειρὶ παρὰ τοῦ προμνησθέντος Ἰωάννου τοῦ Τζανιχίτου (§ 17).—Ὁ πρῶτος κτήτωρ τοῦ πωληθέντος τόπου ὀνομαζέτο Θεόδωρος ὁ Καμαχενός, ὁ δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπλῶς Καμαχενός, κατωτέρω δὲ ἀναφέρεται ὡς βασιλικὸς μάρτυς Γρηγόριος ὁ Καμαχενός, ἐξ ἀδελφῶν τοῦ ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ ὑπηρεσίᾳ συναδέλφου του Θεοδώρου τοῦ Τζανιχίτου. Καὶ ἡ τῶν Καμαχηνῶν οἰκογένεια, μεταναστεύσασα ἐκ τῆς Καμάχου (τανῶν Καμάχ) ἦν ἐπίσημος ἐν Τραπεζουντι, ὡς φαίνεται παρὰ Παναρέτω (§ 10), μνημονεύοντι ἐν τῇ κατὰ τῆς βασιλείας Εἰρήνης τῆς Παλαιολογίνης στάσει καὶ τοῦ ἀρχοντος Καμαχηνοῦ, συνεργούτος τῇ μερίδι, ἣ προσεκολλήθη σὺν ἄλλοις ὁ μέγας στρατοπεδάρχης Σεβαστὸς ὁ Τζανιχίτης.

Ἡ δ' ἰνδικτιῶν τοῦ (ἀπὸ κτίσεως κόσμου) ἔτους 6814 συμπίπτει ἀκριβῶς τῷ 1306 ἔτει μ. Χρ.

Σημειώσεις τινὲς εἰς προεκθεδομένης ἐπιγραφᾶς τῆς Τραπεζουντος.

Ὁ Fallmerayer ἐν τῇ VII ἐπιγραφῇ (Orig. Fragm. I, σ. 104), γραμμῇ 5, ἀναγινώσκει ὁ Κομνηνανοῦς· σημειοὶ δὲ ὅτι οὕτως ἔχει καὶ ὁ λίθος, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ἀληθές, ὡς διαβεβαιουῦμαι ἐξ ἑτέρου ἀντιγράφου. Πάντως ὅμως δέον νὰ διορθώσωμεν εἰς Κομνηνάθης, κατὰ τὸ πορφυράνθης παρὰ G. Perrot, Exploration σ. 18 ἀριθ. 12.

Ἐν σελ. 75-76 τοῦ ἀρχαιολογικοῦ παραρτήματος ΙΕ' τόμου τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου κατεχωρίσθη ἐπιγραφή τῆς Τραπεζουντος, ἀναγνωσθεῖσα τῇ βοηθείᾳ τηλεσκοπίου. Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης κάλλιστον πανομοιότυπον ἀντίγραφον ἐδημοσιεύθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τοῖς τοῦ Fallmerayer Original Fragmente I, σ. 103, ἐνθα ἀντιπυρτίου ἀναγινώσκειται ὀρθῶς πουργίον, ὡς διαβεβαιουῦμαι καὶ ἐξ ἀπογράφου (1873) τοῦ Πέτρου Μιχαηλίδου· ὁμοίως δὲ ὀρθῆ εἶνε καὶ ἡ

γραφὴ ἐπιστάτες (ἀντὶ ἐπιστάτ[η]ς), οὕτως ἔχουσα ἐπὶ τοῦ λίθου κατὰ τὴν παρὰ Τραπεζουντιοῖς δημοτικὴν αὐτῆς χρῆσιν. Ἐν τῷ 4 στίχῳ ἀναγνωστέον, κατὰ τὸ ἀντίγραφον τοῦ Fallmerayer, οὐ σκέπει Θεός τὸ κράτος κτλ. Ὁ αὐτὸς παρὰ τὸ ἀπλοῦν ὄνομα τοῦ ἐπιστάτου Κωνσταντῖνος προστίθησι τὸ ἄρθρον ὁ, μεθ' ὃ λείπει τὸ ἐπώνυμιον. Ὁ Π. Μιχαηλίδης σημειοὶ περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης τὰ ἐπόμενα· «Ἐπὶ τιτανολίθου προσηρμοσμένου ἐπὶ πύργου ὑψουμένου πρὸς τὸ ΝΔ τῆς γεφύρας τῆς ἐνούσης τὰ σκέλη τῶν τειχῶν Τραπεζουντος· ὑπὸ τοῦτον τὸν πύργον κεῖται ναῖσκος νῦν μεταβλημένος εἰς ἀποθήκην· ἀλλ' ἐν τούτοις εἰσὶται αἱ τοιχογραφίαι ἀβλαβεῖς αἱ πλείστα διατηροῦνται». Ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐπιγραφῇ γίγνεται μνεῖα τοῦ τίτλου «Περατῖας ἀναξ», περὶ οὗ τὰ δέοντα ἐσημείωσεν ἡδὴ ὁ κ. J. Mordtmann ἐν σελ. 76 τοῦ προμνησθέντος παραρτήματος.

Τὸν τίτλον αὐτοκράτωρ... Περσείας ἀναγι-
νώσκομεν καὶ ἐπὶ κεφαλίδι τοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτο-
κράτορος Ἀλεξίου ἀπολυθέντος τῆ μονῆ Σου-
μελά χρυσοβούλλου λόγου (ἴδε Orig. Fragm.
I, σ. 87), ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ ἐπιγραφῇ, περὶ
ἧς ἐν τῷ ἀντιγράφῳ τοῦ Π. Μιχαηλίδου ἀναγι-
νώσκω τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν.

«Ἐπὶ τῶν Δ τειχῶν τοῦ Δ σκέλους, κατὰ
τὴν ὀθωμανικὴν συνοικίαν Τραπεζοῦντος Νὰρ-
μπαχτσεί. Τὰ γράμματά εἰσιν ἐκ πλίνθου
ἐρυθροῦ καὶ ἔχουσι μέγεθος 3 περίπου παλα-
μῶν. Ἐκατέρωθεν τῆς ἐπιγραφῆς ὑπάρχουσι δύο
τιτανόλιθοι πλάκες διεφθαρμέναι, αἵτινες πιθα-
νὸν τὸ οἰκόσημον τῶν Κομνηνῶν ἔφερον».

ΑΛΕΞΙΟΣ ΕΝΧΡΤΩΘΩΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΠΑΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣΙΒΗΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΑΤΕΙΑΣ ΜΕΓΑΣΚΟΜΗΝΗΣ

Ἀλέξιος ἐν Χρ(ιστῷ) τῷ Θ(ε)ῷ πιστὸς βασιλεὺς
καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, Ἰβήρων
καὶ Περσείας ὁ μέγας Κομνηνός.

Ἐν σελ. 79 τῶν Orig. Fragm. II ὁ Fall-
merayer σημειοὶ ἀτελέστατα ἐπιγραφὴν τινα
τοῦ ἔτους 1315, ἐν ἣ πιτεύει ὅτι ἀνεῦρε τὸ
ὄνομα τοῦ ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Παναρέτου μνη-
μονευομένου Δολίνου. Ἡ ἐπιγραφὴ εὑρίσκειται
ἐντετειχισμένη ἐπὶ ἀρχαίου κτιρίου, ὅπερ χρη-
σιμεύει τανῦν ὡς βαφείον. Ὁ παρά τὴν θύραν
ἀριστερὸς τοῖχος σωζόμενος ἐν τῇ ἀρχικῇ του
καταστάσει συνίσταται ἐκ μαρμάρων, ὧν πολ-
λά φέρουσιν ἐπιγραφάς, ἥδη δυσδιακρίτους κά-
τωθεν. Τῇ βοηθείᾳ ἐκτυπώματός τινος ἐσχε-
δίασα ἐν τῷ 5' πίνακι ἀκριβέστερόν πως ἀντί-

γραφον τῆς εἰρημένης ἐπιγραφῆς, ἐν ἣ πρῶ-
τον ἀναγινώσκειται τὸ τέλος κειμένου λήγον-
τος πιθανῶς εἰς [θεοφόρων] πατέρων καὶ φέ-
ροντος τὴν χρονολογίαν ταύτην: *μηρὶ ἰουνῶ
ἰνδικτιῶνος ιε', ἔτους 5ωι* = 1302. Εἶτα ἀ-
ναγινώσκειται ἕτερα ἐπιγραφὴ, ἧς τὴν δευτέ-
ραν ἡμίσειαν γραμμὴν ἀδυνατῶ νὰ ἐννοήσω,
ἅτε τοῦ ἐκτυπώματός μου μὴ ἐπιτυχόντος ἐν-
ταῦθα ἐντελῶς. Διαβεβαιῶ ὅμως ὅτι οὐδόλως
διακρίνεται ὄνομα *Δολίνω*. Μετὰ δὲ τὴν ἀναγ-
καίαν ταύτην δῆλωσιν ἀναγινώσκω τὸ λοιπὸν
τοῦ κειμένου ὡς ἔπεται.

† *Μηρὶ ροεμβρίω, ἰνδικτιῶνος ιγ', ἔτους 5ωκγ'...*
... ὡς ὅτι οἱ αἰθίομοι βασιλεῖς, Ὑ.....
ἐποίησαν μνημόσυνον καὶ ἐπεριέκοψαν τὸ πάχος τῶν τ...
... αὐτῶν ἀρτίος ἀνηγέρθη πάλιν ἡ τοιαύτη δουλεῖα καὶ εκα...
... ποι]εῖ θέλημα ἡ βασιλεῖα μου, ἵνα εἶναι ἀκαταζήτητοι καὶ οἱ...
... ον πάχος (ὀφείλει) κληρονομοῦν τὰς ἀνωτέρω δηλουμένα[ς]...
τῶν ἀ]γιῶν Πατέρων, καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ ἔστω μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα. Εἴτις ἕτερ[ος]...

Σημειωτέον ὅτι πάντες οἱ τόνοι τοῦ πανομοιοτύπου κειμένου δὲν διακρίνονται ἐπὶ τοῦ ἐκ-
τυπώματός μου.

A. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΕΡΑΜΕΥΣ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΣΥΡΙΑ, ΑΓΒΑΤΑΝΩΝ (ΕΚΒΑΤΑΝΩΝ)

انسان

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἘΚΘ' συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου).

Ἄποκλαύσας (κατὰ τὸν Ἡρόδοτον) ὁ Καμ-
βύσης καὶ περιημεκτῆσας τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ
ἀναθρόσκει ἐπὶ τὸν ἵππον, ἐν νόφ ἔχων τὴν
ἠταχίστην εἰς Σοῦσα στρατεύεσθαι ἐπὶ τὸν
ἠμάγον. Καὶ οἱ ἀναθρόσκοντι ἐπὶ τὸν ἵππον
τοῦ κουλεοῦ τοῦ ξίφους ὁ μύκης ἀποπίπτει,
ἠγυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος παίει τὸν μηρόν. Τρω-
ματισθεὶς δὲ κατὰ τοῦτο τῇ αὐτὸς πρότερον
τὸν τῶν Αἰγυπτίων θεὸν Ἄπιν ἐπληξε, ὡς οἱ
ἠκαιρὴ ἐδοξε τετύφθαι, εἶρετο ὁ Καμβύσης
ὅ τι τῇ πόλι οὔνομα εἶη. Οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ἄγ-
βάτανα. Τῷ δὲ ἔτι πρότερον ἐκέχρηστο ἐκ
Βουτοῦς πόλιος ἐν Ἀγβατάνοισι τελευτήσῃν
τὸν βίον. Ὁ μὲν δὴ ἐν τοῖσι Μηδικοῖσι Ἀγ-
βατάνοισι ἐδόκει τελευτήσῃν γηραιός, ἐν
ἠτοῖσι οἱ ἦν πάντα τὰ πρήγματα· τὸ δὲ χρη-
στήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἀγβατάνοισι ἔλεγε
ἠάρα. Καὶ δὴ ὡς τότε ἐπειρόμενος ἐπέθετο
ἠτῆς πόλιος τὸ οὔνομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς
ἠτε ἐκ τοῦ μάγου ἐκπεπληγμένος καὶ τοῦ τρώ-
ματος ἐσωφρόνησε, συλλαβῶν δὲ τὸ θεοπρό-
πιον εἶπε· ἠἘνταῦθα Καμβύσεια τὸν Κύρου
ἠἔστι πεπρωμένον τελευτᾶν». (Ἱστοριῶν Ἡρο-
δότου τρίτη §. 64).

Ἡ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Καμβύσου ἀφήγη-
σις αὕτη τοῦ Ἡροδότου ἀνακριθῆς ἐξηλέγθη
ἐκ τῆς πρό τινων ἐτῶν ἀναγνωσθείσης καὶ ἐξη-
γηθείσης ἐκ Βαγιστάνου ἐπιγραφῆς. Ὁ τῆς ἐ-
πιγραφῆς ταύτης συγγραφεὺς Δαρειός, ὅστις
παντὸς ἄλλου κάλλιον ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ τὴν
ἀλήθειαν, διακηρύττει ὅτι ὁ Καμβύσης ἠυτο-
κτόνησε (Βαγιστάνειος ἐπιγραφὴ ἐν στηλ. Α',
κεφ. 11, § 10)· ἀλλὰ καὶ ὁ Κτησίας ἄλλως
καὶ ἀλλαχοῦ ἀφηγεῖται τὰ κατὰ τὸν θάνατον
αὐτόν, ἐν οἷς λέγει· ἠἈφικόμενος δὲ (ὁ Καμ-
βύσης) εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ξέων ξυλάριον μα-
ἠχαίρα διατριβῆς χάριν παίει τὸν μηρόν εἰς
ἠτὸν μῦν, καὶ ἐνδεκαταῖος τελευτᾶ, βασιλεύ-
ἠσας δυοῖν δέοντα εἴκοσι». (Κτησίου Περσικά,
παρὰ Φωτίῳ, §. 12). Ὁ Κτησίας διαφωνῶν

οὔτω πρὸς τὰ ἐν Βαγιστάνῳ ὄρει ἀναγεγραμ-
μένα φανερός ἐστιν ἐψευσμένος ἐν οἷς λέγει ὅτι
ἠἔκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι
ἠτὰς παλαιὰς πράξεις κατὰ τινα νόμον εἶχον
ἠσυντεταγμένας, πθλυπραγμονῆσαι τὰ καθ' ἐ-
ἠκαστον καὶ συνταξάμενος τὴν Ἱστορίαν εἰς τοὺς
ἠἘλληνας ἐξενεγκεῖν». (Κτησίας παρὰ Διο-
δώρῳ Β', κεφ. 32, §. 4).—Ἄδύνατον ὅτι ὁ
Δαρειός ἄλλως παρέδωκε τὰ περὶ τοῦ θανά-
του τοῦ Καμβύσου ἐν ταῖς Βασιλικαῖς διφθέ-
ραις, καὶ ἄλλως ἐπέγραψεν ἐν τῇ ἐπισήμῳ
αὐτοῦ ἀνακηρύξει ἐν Βαγιστάνῳ.

Αἱ διάφοροι ὁμῶς αὗται ἐκδόσεις περὶ τοῦ
τρόπου τοῦ θανάτου τοῦ Καμβύσου μαρτυροῦσιν
ὅτι ἠἀλήθεια ἦν οὐχὶ τοῖς πᾶσι γνωστὴ. Εἰκό-
τως λοιπὸν συμπεραίνομεν ὅτι ἐσύμφερε τοῖς
περὶ τὸν Καμβύσην μεγιστάσι ν' ἀποκρύψωσιν
αὐτὴν· δι' αὐτὸν δὲ τοῦτον τὸν λόγον καὶ ἠ
ἐν Βαγιστάνῳ αὐθεντικὴ ἐκθεσις ἐν ἀμφιβόλων
μοίρα δέον νὰ καταταχθῇ.

Κατὰ πιθανωτάτην εἰκασίαν δύναται τις
συμπεράναι, ὅτι ὁ Δαρειός καὶ ἄλλοι εὐπα-
τρίδαι Πέρσαι χαλεπῶς φέροντες τὸν τυραν-
νικὸν τοῦ Καμβύσου τρόπον, ὠφεληθέντες ἐκ
τῆς εἰς ἀναρχίαν περιελθούσης καταστάσεως
τῶν τότε πραγμάτων, θαρρυνόμενοι δὲ ἴσως
καὶ ἐκ τῆς γενικῆς τοῦ στρατοῦ ἀγανακτή-
σεως διὰ τὰς πράξεις τοῦ παράφρονος βασι-
λέως, συνομόσαντες ἐφόνευσαν αὐτόν· πρὸς πε-
ρικάλυψιν δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἠ ἐν Βαγιστά-
νῳ ἀφήγησις περὶ αὐτοχειρίας τοῦ Καμβύσου
ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν αὐτουργῶν ἐπισήμως οὔτω
πρὸς τὰ πλήθη.

Ἄλλὰ καὶ ἠ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἀφήγησις
προφανῆ φέρει τεκμήρια πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς
χώρας, ἐν ἣ αὕτη διεπλάσθη· πρῶτον διὰ τῆς
ἀφηγήσεως ταύτης πληροῦται ὁ δοθεὶς τῷ
Καμβύσῃ χρησμός ἐκ τοῦ Αἰγυπτίου χρησθη-
ρίου τῆς πόλεως Βουτοῦς, καὶ δεύτερον ὁ ἀσε-
βήσας κατὰ τοῦ Αἰγυπτίου θεοῦ ἐτρώθη «τῇ

++ ΤΟΥΤΟ ΕΝ ΨΕΚΡΕΘΗΟΑΙΟΣΙΩ ΤΕ ΤΡΑΣΚΗΧΕΝΤΟΟΚΑΜΑΧΕΝΟΣΟΚΥΡΘΕΟΔΩΡΟΣΑΕΤΩΚΗΡΑΕΒΗΝΤΩΤΕΑΝ
ΤΕΣΑΝΤΗΝΙΦΕΝΤΟΥΝΑΠΟΤΟΝΑΔΕΛΦΩΝΤΩΤΩΝΚΑΜΑΧΕΝΟΝΗΣΛΓΟΡΑΝΟΣΤΟΥΣΕΞΕΚΑΤΑΝΤΑΚΕΥΣΑ
ΔΙΑΤΕΛΕΑΟΚΥΡΕΓΟΡΙΣΚΟΚΥΡΗΚΗΤΑΣΚΟΥΛΗΣΑΝΤΩΕΝΕΝΠΤΑΒΑΣΙΛΗΝΤΩΝΗΘΑΛΛΩΝΚΑΘΟΣΚΥ
ΤΟΥΣΤΩΣΕΞΗΣΚΑΤΑΝΤΑΝΑΤΟΛΗΚΟΥΣΙΝΥΡΓΑΣΤΙΣΒΣΤΗΘΑΙΑΣΤΙΣΑΤΩΝΗΚΗΕΝΣΙΒΡΑΧΡΠΑΣΙΒ
ΚΗΡΤΡΩΝΩΝΕΚΗΣΑΙΤΗΧΟΝΤΩΝΗΔΩΛΗΤΟΥΑΙΧΗΠΩΝΑΘΕΗΤΩΚΒΑΣΙΛΕΑΣΤΩΜΕΓΑΛΩΚΟΗΝΙΝΩ
ΘΕΟΔΩΡΟΣΟΤΩΝΙΧΗΤΕΣΚΥΡΗΓΟΡΩΤΟΥΚΑΜΑΧΕΝΩΤΩΞΕΖΔΕΛΦΩΤΩΚΓΕΒΡΩΤΩΡΚΟΠΩΛΩ
ΚΘΕΟΔΟΣΙΤΩΑΔΡΩΝΚΘΕΟΔΩΡΩΤΩΛΑΤΩΝΚΕΤΕΡΗΝΠΟΝΗΡΤΩΝΚΕΚΤΩΣΕΚΒΩΡΩΚΑΘΟΡΩ
ΟΝΑΟΣΤΟΥΙΗΙΩΠΡΟΦΗΤΩΠΡΟΔΗΩΒΛΗΤΩΤΩΠΕΤΑΣΕΞΕΠΙΤΟΤΗΣΚΗΜΟΧΘΙΕΜΩΙΕΡΟΑΒΑΡΗ
ΒΑΤΕΠΟΝΗΜΙΑΘΑΘΛ: ΕΤΩΣΩΤΩΔ Δ

SISMANOGLIO
MEGARO

ΠΩΝΗΝΙΙΩΝΙ
ΝΙΕΕΤΩ

++ ΗΝΙΝΟΕΗΒΡΙΩ

ΝΙΓΕΤΩΚΓΥ

ΠΑΤΩΝΥΚΤΟΤΑΛΙΩΩΟΤΙΟΙΑΟΙΑΙΗΟΙΒΑΓΙΛΕΙΣΟ
ΕΠΟΙΗΣΑΝΗΜΟΣΥΝΟΗΚΑΙΕΤΕΡΕΚΟΨΑΝΩΠΑΧΤΟΣΩΝΤΑΛΑ
ΑΥΩΝΑΡΤΙΟΣΑΝΓΕΡΘΗΠΑΛΙΝΩΙΝΤΑΟΥΛΕΙΑΚΑΙΕΚΑ
ΕΙΘΕΛΗΜΑΗΒΑΣΛΕΙΑΜΩΙΝΑΒΙΝΑΙΑΚΑΤΑΖΗΤΟΙΚΑΙΟ
ΟΝΠΑΧΤΟΣΦΕΙΚΛΗΡΟΝΟΜΗΤΑΣΑΝΩΤΕΡΩΑΝΑΧΜΕΝΑ
ΠΩΝΓΡΩΝΚΑΙΗΕΡΣΑΝΤΕΤΩΜΕΤΑΤΡΟΑΟΦΙΔΑΑΕΙΤΙΣΕΤΕΡ

αὐτὸς πρότερον τὸν τῶν Αἰγυπτίων θεὸν Ἄπιν ἐπλήξε». Προφανῶς λοιπὸν ἢ τοὺς Αἰγυπτίους διπλῶς ἰκανοποιούσα ἀφήγησις αὕτη ἐν Αἰγύπτῳ διεσκευάσθη. Ἄνευ ὅμως ὑπάρξεως πόλεως ἐν Συρίᾳ, Ἀγβάτανα καλουμένης, καὶ ἀφορμῆ καὶ βάσις πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς θὰ ἔλειπον. Ἀναμφίβολον λοιπὸν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καμβύσου καὶ ἐπὶ Ἡροδότου, ἐν Συρίᾳ ὑπῆρχε πόλις ἢ μᾶλλον χωρίον ὀμώνυμον τῇ μηδικῇ πρωτεύουσῃ Ἀγβάτανα. Ἐπειδὴ δέ, καθ' ἃ εἴρηται, ὑπ' Αἰγυπτίων διεπλάσθη ἡ ἱστορία αὕτη, δῆλον ὅτι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης ζητητέον ἐν Συρίᾳ κατὰ τὴν παρ' Ἀσσιανοῖς μορφήν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν παρ' Ἑλλησι τοῦ ὀνόματος τύπον.—

Τὸ ὄνομα τῆς μηδικῆς πρωτεύουσας παρὰ τοῖς Ἑλλησι συγγραφεῦσιν ἀπαντᾷ ὑπὸ τοὺς ἐξῆς τύπους: Ἀγβάτανα, παρ' Ἡροδότῳ, Κτησίᾳ καὶ Αἰσχύλῳ. Ἐκβάτανα καὶ Ὠκβάτανα, παρ' Ἀριστοφάνει. Ἀκβάτανα δὲ παρὰ Ξενοφῶντι.— Ἡ ἄσιανή τοῦ ἐν λόγῳ ὀνόματος μορφή, ὅπως ἀναγινώσκουσιν οἱ νεώτεροι ἐν ταῖς σφηνοειδέσιν ἐπιγραφαῖς, ἐστὶν Hamagata (ἐν ἐπιγραφῇ Βαγιστάνου ἐν τῇ στήλῃ Β', κεφ. 13 § 8) κατὰ δὲ τὴν νεωτέραν περσικὴν καὶ ἀραβικὴν προφορὰν Hamadan (هَامَادَان).

Οἱ Αἰγύπτιοι, παρ' ὧν ἔλαβεν ὁ Ἡρόδοτος τὴν ἐν λόγῳ ἀφήγησιν, ἔπλασαν αὐτήν, ὡς ἀνωτέρω ἰσχυρίσθη, διότι ἐγνώριζον ἐν Συρίᾳ πόλιν ὀμώνυμον τῇ μηδικῇ πρωτεύουσῃ· δύσκολον δὲ νὰ κατατάξῃ τις ἐν μοῖρᾳ σφαλμάκτων τὴν εἶδωσιν ταύτην, διότι ἀσφαλῶς νῦν γνωρίζομεν ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐκέκτηντο ἀκριβεῖς καὶ αὐθεντικὰς περὶ Συρίας γεωγραφικὰς περιγραφὰς· οὐδὲ ἤθελον πλάσει λόγους, ὧν τὸ μυθῶδες εὐθὺς θὰ ἐξηλέγχετο διὰ τοῦ ἀνυποστάτου τοιαύτης πόλεως. Καὶ ὅμως ἀρχαῖοί τε καὶ νεώτεροι, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσοι παρὰ τοῦ Ἡροδότου ἔμαθον, ἀγνοοῦσι πόλιν ἐν Συρίᾳ Ἀγβάτανα καλουμένην.— Στέφανος ὁ Βυζάντιος, ὅστις σημειοῖ «Ἀγβάτανα πολίχνην Συρίας», ἐκ τοῦ Ἡροδότου ἔλαβεν αὐτό, διότι εἰς αὐτὸν παραπέμπει, μὴ εὐρίσκων δέ, κατὰ τοὺς αὐτοῦ χρόνους, πόλιν ἐν Συρίᾳ τοιοῦτον φέρουσαν ὄνομα προστίθησιν «Οἱ δὲ νῦν Βατάνειαν αὐτὴν καλοῦσιν». Ὁ αὐτὸς Στέφανος ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἑλλάνικος (οὗτω διώρθωσεν ὁ Berkelins τὸ παρ' αὐτῷ ἀναφερόμενον Ἑλλάδιος, ὅπως ἐσημείωσε καὶ ὁ Sturz ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσει τῶν Ἑλλανικοῦ ἀποσπασμάτων Hellenici fragmenta. Lips. 1827) ἀνέγραψε πόλιν Ἀκβάτανα διὰ τοῦ ἀντι-

διὰ τοῦ ἐ ἐν τῇ συγγραφῇ, ὑποτιθέμεθα, αὐτοῦ, ἧς ἡ ἐπιγραφὴ Ἐθνῶν Ὀρομασίαι· ἐκ τούτου εἰκάζεται μὲν ἴσως ὅτι κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν συνελέχθη ἡ ἐν λόγῳ βίβλος, οὐδὲν ὅμως ἐκ τῆς περικοπῆς ταύτης ἐξήχεται καὶ ὅτι ὁ Ἑλλάνικος ἀνέφερε Συρίας πόλιν Ἀκβάτανα καλουμένην, ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι ἀσφαλεστάτη περὶ αὐτῆς μαρτυρία· διότι ὁ συγγραφεὺς οὗτος δὲν ἐγνώρισε τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἡροδότου, καίτοι σύγχρονος αὐτοῦ τυγχάνων. (Βλέπε Ἀσωπίου Ἱστορίαν Ἑλλήνων Πονητῶν καὶ Συγγραφέων ἐν σελίδι 299).— Ὁ αὐτὸς πάντοτε Στέφανος, ἐκ τινος Δημητρίου λαβὼν, παρατίθησιν ἄγβάτανα διττά, τὰ μὲν Μηθίας τὰ δὲ τῆς Συρίας». Ὁ Δημήτριος οὗτος ἐστὶ βεβαίως ὁ Μάγνης, ὁ κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα ἀκμάσας καὶ συγγράψας μετ' ἄλλων καὶ περὶ Ὀμωνύμων πόλεων, σύγγραμμα μὴ περιωθέν, ἐξ οὗ δῆλον ὅτι παρέλαβε τὴν ἀνωτέρω περικοπὴν ὁ Στέφανος. Προφανῶς λοιπὸν καὶ ὁ Δημήτριος οὗτος, παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι συλλέγων Ὀμωνύμων πόλεων ὀνόματα, ἐντυχὼν παρ' Ἡροδότῳ ἐσημείωσε τὰ τῆς Συρίας Ἀκβάτανα ταῦτα.

Τέταρτον περὶ τῆς πόλεως Ἐκβατάνων τῆς ἐν Συρίᾳ μάρτυρα φέρων ὁ ἐν λόγῳ λεξιλογεγράφος τὸν Χάρακα προστίθησιν ὅτι, κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον, ἡ πόλις αὕτη ἐστὶν αὐτὴ ἢ μετέπειτα ἐπικληθεῖσα Ἐπιφάνεια. Πιθκώτατον ὅμως ὅτι καὶ ὁ ἐκ Περγᾶμου ἱερεὺς τε καὶ φιλόσοφος οὗτος, ὁ κατὰ τὸν δεύτερον μ. Χ. αἰῶνα πιθανῶς ἀκμάσας, παρὰ τοῦ Ἡροδότου ἐπίσης μαθὼν ἐσημείωσε τὸ ὄνομα τοιαύτης ἐν Συρίᾳ πόλεως, ἣν μὴ εὐρίσκων κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ κατέφυγεν εἰς τὴν Ἐπιφάνειαν. Ἄπορος ἐν τούτοις ἡ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου μὴ παρῆσις καὶ Ἰωσήπου τοῦ Φλαβίου, οὗτινος ὅμως πολλάκις ἀλλαχοῦ μνημονεῖται, καὶ ὅστις ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ αὐτοῦ, ἐν παραγράφῳ 11, ἀναφέρει πόλιν ἀκριβῶς οὕτω καλουμένην Ἐκβάτανα, ἐν τῇ Βαταναιᾷ ἐπαρχίᾳ τῆς Παλαιστίνης κειμένην, ἧς οἱ κάτοικοι, κατ' αὐτόν, Βαβυλώνιοι Ἰουδαῖοι ἐκαλοῦντο.

Βαταναιᾷ χώρα ἢ Βατανειᾷς γῆ ἐπωνομάσθη ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις (ἐπὶ τῆς τῶν Σελευκιδῶν ἴσως ἐποχῆς) ἢ ἐν ταῖς Γραφαῖς φερομένη γῆ Βασάν (ܒܫܢ), ἡ χώρα τῶν γιγάντων ἐν ἣ ἐβασίλευεν ὁ Ὠγ. Πανταχοῦ δὲ ὅπου εὔρηται ἐν ταῖς Γραφαῖς τὸ ὄνομα τοῦτο σημαίνει ἐπαρχίαν καὶ οὐχὶ πόλιν. Ἐν μεταγενεστέροις ὅμως χρόνοις μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπάνοδον, συνκρίσθη πόλις Βά-

τανα ἢ Βατάννα ἢ Βετάννα καὶ Βετάνεια κληθεῖσα, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ὅλης ἐπαρχίας λαβούσα τὸ ὄνομα. Ἡ πόλις αὕτη οὐδαμοῦ τῶν ἐβραϊστὶ γεγραμμένων βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπαντᾷ, ἐκ δὲ τῆς ἀνωτέρω τεθείσης πληροφορίας τοῦ Ἰωσήπου, ὅτι οἱ τῆς πόλεως ταύτης κάτοικοι, ἦν Ἐκβάτανα ὀνομάζει ὁ Ἰουδαῖος ἱστορικός, ἐκαλοῦντο Βαβυλώνιοι Ἰουδαῖοι ὑπὸ τῶν λοιπῶν ὁμοφύλων αὐτῶν, τεκμαιρόμεθα ὅτι ἡ πόλις συνκρίσθη, οὐχὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπιστρεψάντων ἐπὶ Ἔσδρα καὶ Νεεμία, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδένα λόγον θὰ εἶχε τὸ διακριτικὸν ὄνομα Βαβυλώνιοι, ἀλλ' ἐν πολὺ μεταγενεστέροις χρόνοις ἐξ ἀποίκων, οἵτινες μὴ ἀκολουθήσαντες τοὺς ἐπιστρέφοντας ἀδελφοὺς αὐτῶν ἀπὸ Κύρου μέχρι Δαρείου, διέμειναν ἐν Βαβυλωνίᾳ· ὕστερον δὲ μετοικίσαντες καὶ οὗτοι, Βαβυλώνιοι Ἰουδαῖοι ὑπὸ τῶν ἀρχαιότερον ἐπανελθόντων προσηγορεύθησαν βεβαίως δὲ τοιοῦτον διακριτικὸν ὄνομα ἄνευ παρεμπτόσεως πολλῶν χρόνων οὐδὲν ἴσως θὰ ἐδικαιούτο. Περιπλέον δὲ καὶ οἱ τύποι Βάτανα, Βετάνη, Βετάνεια, ἐπιμαρτυροῦσι τούτοις, διότι ἐξ αὐτῶν συναγεται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ συνοικισμοῦ τῆς ἐν λόγῳ πόλεως ὁ ἐβραϊκὸς τύπος Βασάν (ܒܫܢ) εἶχεν ἤδη περιπέσει εἰς ἀχρηστίαν. Ὁ συνοικισμὸς λοιπὸν τῆς πόλεως ἐγένετο ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ ἐβραϊκοὶ τύποι τῶν ὀνομάτων κατὰ μικρὸν ἐλησμονοῦντο. Προφανῆς οὖν ὅτι ἐπὶ Καμβύσου καὶ ἐπὶ τοῦ Ἡροδότου αὐτοῦ, ἡ ἐν λόγῳ πόλις δὲν ὑπῆρχεν. Ἐάν δὲ τὸ ὄνομα πόλεως Βετάνη ἀπαντᾷ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς Ἰουδίθ, (κεφ. Α', §. 9), ἔστω καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις ἀποδείξεις περὶ τοῦ μεταγενεστέρου τῆς συντάξεως αὐτοῦ. Πρὸς δὲ τούτοις ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ βιβλίου τῆς Ἰουδίθ μαθηθόμεν, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης ἐξεφράζετο διὰ τύπου ἐντελέστατα διακρινομένου τοῦ τῆς μηδικῆς πρωτεύουσας Ἐκβάτανα, ἧς τὸ ὄνομα ὑπὸ τὸν τύπον τούτον δις ἀπαντᾷ ἐν τῷ αὐτῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἰουδίθ, ἐν ᾧ καὶ ἡ πόλις Βετάνη· ἐάν δὲ ὁ Ἰωσήπος μετεμόρφωσεν αὐτὸ εἰς Ἐκβάτανα, τοῦτο ἀποδοτέον εἰς τὸν γνωστὸν τοῦ συγγραφέως ζῆλον νὰ προσεγγίξῃ τὰ ἰουδαϊκὰ ὀνόματα πρὸς ὅμοια παρὰ τοῖς Ἑλλησι συγγραφεῦσιν ἀπαντῶντα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θέματος ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ μὲν Hyde ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα Ἀγβάτανα, πόλεως ἐν Συρίᾳ, ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ τῆς Βατάνης διὰ τῆς προσθήκης

τῆς συλλαβῆς εκ ἢ αγ, ἧτις ἰσοδυναμεῖ, κατ' αὐτόν, μὲ τὸ ἄρθρον ε.λ (ܘܠ) τῆς ἀραβικῆς γλώσσης· τούτῳ φαίνεται ἀκολουθῶν καὶ ὁ αἰδ. Canon G. Rowlinson, ὅστις ἐκ τοῦ ἐδαφίου 33 τοῦ ΚΑ' κεφαλαίου τοῦ βιβλίου τῶν Ἀριθμῶν εἰκάζει ὅτι τὸ Βασάν ἦν ὄνομα πόλεως κατ' ἀρχὰς ἐπεκταθὲν ἐν τοῖς ἐξῆς ἐφ' ὅλης τῆς περικύρου ἐκ τῆς προσεκτικῆς ὅμως ἀναγνώσεως τοῦ ἀνωτέρω ἐδαφίου οὐδὲν τοιοῦτον ἐξήχεται, ἐνῶ περὶ τοῦ ὅτι τὸ Βασάν ἐστὶν ὄνομα ἐπαρχίας καὶ οὐχὶ πόλεως ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ συχνὰ ἀπαντῶσι σαφεῖς ἀποδείξεις. Οὕτως ἐν βιβλίῳ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ (κεφ. 9 §. 10) ἀναφέρεται ὅτι τῆς βασιλείας Βασάν αἱ πρωτεύουσαι πόλεις ἦσαν ἡ Ἀσταρῶθ καὶ ἡ Ἐδραῖν ἐν αἷς κατόκει Ὡγ ὁ βασιλεὺς τῆς Βασάν ἐν δὲ τῷ 13^ῳ κεφαλαίῳ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου (§. 30 καὶ 31) ἀναφέρεται ὅτι ἡ Βασάν εἶχεν 60 πόλεις, πρωτεύουσαι ὅμως καὶ ἔδραι τοῦ βασιλέως τῆς Βασάν ἦσαν αἱ πόλεις Ἀσταρῶθ καὶ Ἐδραῖν ὡς ἀνωτέρω· ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Νεεμίου (ἐν κεφ. 9, §. 22) τὸ ὄνομα Βασάν ἀποδίδεται πάντοτε εἰς τὴν ἐπαρχίαν οὐδέποτε δὲ εἰς πόλιν ἰδίως.— Ὁ σοφὸς G. Rowlinson λοιπὸν οὐχὶ ἀσφαλῶς βασιζει τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδαφίου 13 τοῦ ΚΑ' κεφ. τῶν Ἀριθμῶν, ἐν ᾧ οὐδὲν τοιοῦτον εὐρίσκειται.

Ὁ δὲ Blakesley ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς Χαμάς (ܚܡܫ) ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Χάρακος βασιζόμενος, ὅστις, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, λέγει ὅτι τὰ τοῦ Ἡροδότου Ἀγβάτανα ἐκαλοῦντο κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ Ἐπιφάνεια. Καὶ περὶ μὲν τῆς πρώτης γνώμης, τῆς ἀποφαινομένης ὑπὲρ τῆς Βασάν ἢ Βατανειᾶς, ἱκανά, νομίζω, ἐξέθηκα ἀνωτέρω πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι τοιαύτη πόλις οὔτε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καμβύσου οὔτε ἐπὶ τοῦ Ἡροδότου αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἐν Συρίᾳ. Περὶ δὲ τῆς δευτέρας τῆς τοῦ Χάρακος καὶ τοῦ τούτῳ ἐπομένου Blakesley, τὸ ἀναπολόγητον αὐτῆς καθίσταται εὐθὺς ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου αὐτοῦ ἀναφερομένων, ὅτι τὸ χωρίον ἦν οὕτως ἀσημον, ὥστε ὁ Καμβύσης ἠγνόει τὸ ὄνομα αὐτοῦ· αὕτη ἴσως ἡ περίστασις παρεκίνησε τὸν Στέφανον νὰ γράψῃ πολλήν τῆς Συρίας καὶ οὐχὶ πόλις, ἐνῶ πολλὰ ἄλλοθεν γνωστὸν ὅτι ἡ Χαμάθ ἦν μεγίστη καὶ περιφανὴς πόλις πρωτεύουσα μεγάλου βασιλείου. Ὁ προφήτης Ἀμὼς ἀποκαλεῖ αὐτὴν Ἐμὰθ τὴν μεγάλην (ἐν κεφ. 5, §. 2.) ܗܡܫܐ ܗܫܝܪܐ, ὅπερ οἱ 70 ἀφῆκαν ἀνεμῆνευτον, Ἐμὰθ ραβὰ ἢ Αἰμαθραβὰ γράψαντες, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐν λόγῳ πόλις διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς ὑπὸ τὸν σύν-

θετον τούτον τύπον τοῦ ὀνόματος ἐξεφέρετο μέχρις αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τῆς τῶν 70 μεταφράσεως· πρὸς δὲ τούτοις λίαν ἄτοπον τὸ ὑποθέτειν ὅτι τοσοῦτον μεγάλης πόλεως τὸ ὄνομα ἐτύγχανεν ἄγνωστον τῷ βασιλεῖ, ὅστις ἐν αὐτῇ ἐστρατοπέδευεν.

Ἄφου λοιπὸν οὔτε ἡ Βατάνεια δυνατὸν εἶναι ἢ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἀναφερομένη πόλις τῶν Ἀγβατάνων ἐν Συρίᾳ, οὔτε ἡ Ἐμαθ (ΠΩΠ), ἢ μετέπειτα ὀνομασθεῖσα Ἐπιφάνεια, τὰ νῦν Χαμά (ⲉⲙⲁⲧ), ποῦ ζητητέον αὐτήν, παραδεδειγμένου ὄντος, ὅτι ὑπῆρχε πόλις ἐν Συρίᾳ τοιοῦτον φέρουσα ὄνομα ;

Βεβαίως γνωρίζομεν ὅτι τὸ ὄνομα Ἀγβάτανα ἢ Ἐκβάτανα ἦν κοινὸν διαφόρων ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ πόλεων. Ὁ λόγος τῆς ὀμωνυμίας ταύτης διαφόρων πόλεων ἐγκρατεῖται ἴσως ἐν αὐτῇ τῇ σημασίᾳ τοῦ ὀνόματος, οὗτινος τὸ ἔτυμον φαίνεται ἔχον σχέσιν πρὸς τὰ νόμισμα τῆς τουρανικῆς πυρολατρείας. Ὁ στρατηγὸς Sir Henry Rowlinson ἀνεκάλυψε τὴν θέσιν τῶν ἐν τῇ Ἀτροπατηνῇ Ἐκβατάνων, ἐν Ταχτζῇ Σουλεϊμάν 180 χιλιομέτρα Ν. ΝΑ. τῆς Ταυρίδος κειμένων.—Αὐτοῦ ἀπέδειξεν ὁ ἐν λόγῳ σοφὸς ὅτι ὑπῆρξεν ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ πυρός.—Τούτων οὕτως ἐχόντων, τὰ καθ' Ἡρόδοτον ἐν Συρίᾳ Ἀγβάτανα ἢ Χαμαγατὰ ἢ Χαμαδάν, διότι, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ὑπὸ τὸν Ἀσιανὸν τύπον ζητητέον τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου, ἔδει κείσθαι ἐν χώρᾳ ἀρχικῶς κατοικουμένη ὑπὸ λαοῦ ἐπομένου τῇ τουρανικῇ πυρολατρείᾳ· οὐχὶ λοιπὸν ἐν Παλαιστίνῃ, ἀλλ' ἐν τῇ βορείᾳ Συρίᾳ, ἐν τῇ Ἀράμ. Σοβά (ⲡⲠⲠⲟⲨⲌⲤ) ζητητέον αὐτό· διότι καὶ καθ' ἡμᾶς ἔτι περιεσώθησαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἔθιμα σαφῶς ἀποδεικνύοντα ὅτι καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς μωαμεθανικῆς κατακτήσεως ἢ πυρολατρεία ἠρίθμει πλείστους ὁπαδοὺς ἐν αὐτῇ. Πράγματι δὲ ἐν τῷ καζῆ Τζεμπέλ Σιμαάν τοῦ βιλαετίου Χαλεπίου, 15 περίπου λεύγας νοτιοδυτικῶς τῆς πρωτευούσης ταύτης τοῦ νομοῦ, εὑρηται κώμη καλουμένη Ῥάμ-Χαμαδάν (Ⲡⲁⲙⲁⲧⲁⲛⲉⲛⲁ) δηλαδή Ἐκβάτανα τὰ βαλτώδη. Τὸ χωρίον τοῦτο δὲν σημειοῦται ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς πίναξι τοῦ κ. Kiepert, ἐλλείπει δὲ καὶ ἀπὸ αὐτῶν τὸν μέγαν τοῦ βιλαετίου χάρτην, ὃν ἐξέδωκεν ἡ Α. Ε. ὁ νῦν ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης Τζεβδέτ πασσᾶς, ὅστις δικαιολογεῖ τὴν ἄλλειψιν ταύτην, διότι μόνον τὸ βόρειον μέρος τοῦ βιλαετίου ἐμελέτησε καὶ ἐξηκρίθωσε μὴ εὐρῶν καιρὸν νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τοὺς πρὸς νότον καζάδες τοῦ βιλαε-

τίου, ὅπερ διώκει τότε. — Τὸ χωρίον τοῦτο πιστεύεται ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων ὡς ἀρχαιοτάτον, πολλὴν ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν ἔχον σπουδαιότητα. Ἀλλὰ καὶ ἀνευ τούτου τὴν μεγάλην ἀρχαιότητα τοῦ ὀνόματος μαρτυρεῖ αὐτὸ τὸ συνοδεῦον τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου ἐπιθέτον Ῥάμ (Ⲡⲁ), ὅπερ σημαίνει βαλτώδες. Οὐδὲν ἐκ τῆς ἐξετάσεως τοῦ νῦν ἐδάφους τῆς χώρας καὶ τῶν πέριξ μερῶν δυνάμεθα εὑρεῖν πρὸς μαρτύριον ὅτι ὑπῆρχεν ἔλος τι ἐν τῇ καταζήρῳ τανῶν χώρα ταύτῃ. Οὐδένα ἄλλον λόγον πρὸς δικαίωσιν τοῦ ἐπιθέτου τούτου δύναμαι νὰ ἐπινοήσω, παρ' ὅτι τὸ ἔλος, ὅπερ σηματίζεται νῦν ὑπὸ τοῦ Χάλου ποταμοῦ, δέκα περίπου λεύγας νοτιώτερον τοῦ Χαλεπίου, κατ' ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐσηματίζετο περὶ τὸν χῶρον αὐτὸν ἐν ᾧ ἀνευρίσκω τὰ τοῦ Ἡροδότου Ἀγβάτανα.

Ἀλλὰ πρὸς παραδοχὴν τοιαύτης ὑποθέσεως, ἐκ τοῦ κυματοειδοῦς τοῦ ἐδάφους κρίνοντες, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Χάλος ποταμὸς κατ' ἀρχαιοτέρους τῆς μωαμεθανικῆς κατακτήσεως χρόνους ἔρρεε δυτικώτερον τῆς καθ' ἡμᾶς κοίτης αὐτοῦ· λέγω δὲ ἀρχαιοτέρους τῆς μωαμεθανικῆς κατακτήσεως χρόνους, διότι ἔχομεν ἀσφαλῆ ἱστορικὰ μαρτύρια, τὴν ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκῆ ἐκπόρθησιν τῆς πόλεως Χαλεπίου, ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν περὶ τὴν πόλιν ταύτην μαχῶν, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὁ Χάλος ποταμὸς διηύθυνε τὸ ρεῖθρον αὐτοῦ ὅπου καὶ σήμερον. Εὐλόγως δὲ νομίζω δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τῆς μωαμεθανικῆς κατακτήσεως ἢ κοίτη τοῦ Χάλου μετετοπίσθη, τῇ ἐργασίᾳ ἀνθρωπίνων χειρῶν, διὰ στρατηγικοὺς καὶ γεωργικοὺς λόγους τῶν πρώτων ἀμέσως Ἀράβων κατακτητῶν. Τὸ ὄνομα λοιπὸν Ἐκβάτανα τὰ βαλτώδη ἀνήκει εἰς προμωαμεθανικὴν ἔποχην καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδεμίαν ἐτυμολογικῶς συγγένειαν δύναται νὰ ἔχῃ μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ προφήτου Μωάμεθ (ⲙⲟⲩⲁⲙⲉⲧ) ὡς ἐδύνατό τις νὰ μοι ἀντεῖπη, διότι τὸ πρόσθετον ἐπίθετον Ῥάμ (Ⲡⲁ) ἀποδεικνύει ὅτι τὸ κύριον τοῦ χωρίου ὄνομα Χαμαδάν (Ⲡⲁⲙⲁⲧ) ἐστὶν ἀρχαιότερον τῆς μωαμεθανικῆς ἔποχης.

Παραδεκτῆς γενομένης τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὅτι δηλαδή ἡ κοίτη τοῦ Χάλου ποταμοῦ κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους ἔκειτο δυτικώτερον τῆς νῦν θέσεως αὐτῆς, καλῶς ἔχουσι τότε καὶ δύο χωρία τοῦ Ξενοφῶντος ἐν Κύρου Ἀναβάσει, ἄτινα, ἄλλως, χρήζουσι διορθώσεως, τῆς ἐναντίας ὑποθέσεως δεκτῆς γενομένης, ὅτι δη-

λαδὴ οὐδεμία μετατόπισις τοῦ ρεῖθρου τοῦ ποταμοῦ τούτου ἐγένετο ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ξενοφῶντος μέχρις ἡμῶν. Ὁ ἐν λόγῳ συγγραφεὺς (ἐν Κύρου Ἀναβάσει βιβλίῳ Α', κεφ. 4, § 9) λέγει ὅτι ἀπὸ Μυριάνδρου πόλεως μέχρι Χάλου ποταμοῦ ἢ ἀπόστασις ἐστὶ σταθμοὶ τέτταρες παρασάγγαι εἴκοσι καὶ παρακατιῶν, ἀπὸ Χάλου ποταμοῦ μέχρι Δάρδητος ποταμοῦ ὅπου ἦσαν τὰ Βελέσου βασιλεία σταθμοὶ πέντε παρασάγγαι τριάκοτα. Δῆλον λοιπὸν ὅτι μόνον διὰ τῆς δυτικώτερον μετατοπίσεως τοῦ ρεῖθρου τοῦ Χάλου τὰ ξενοφώντια ταῦτα ὀρθῶς ἔχουσι. Βεβαίως καὶ ἄλλα χωρία τῆς Κύρου Ἀναβάσεως παριστῶσιν ἡμῖν ὁμοίως δυσκολίας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης αἴρεται μία αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μέσου, πρὸς δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον ἐλώδη παρὰ τὸ ὄνομα Ἐκβάτανα καλῶς ἐφαρμόζεται. Μία ἔτι διαμένει μικρὰ δυσκολία, ἢ παραλλαγὴ ὡς πρὸς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν καθ' ἡμᾶς ὀνομάτων (Ⲡⲁⲙⲁⲧ) Χαμαδάν τῆς Περσίας καὶ (Ⲡⲁⲙⲁⲧ) Χαμαδάν τῆς Συρίας, ὅτι δηλαδή τὸ μὲν πρῶτον γράφεται παρὰ Πέρσαις καὶ Ἀραψὶ διὰ τοῦ ⲁ στοιχείου, τὸ δὲ δεύτερον διὰ τοῦ Ⲋ αἰ ἐναλλαγαὶ ὁμῶς τῶν δύο τούτων γραμμῶν τῶν σημιτικῶν

ἀλφαβήτων εἰσι συχνά· οὕτω τὴν Ἐπιφάνειαν, ἣτις διὰ τοῦ Π (Ⲡ) πάντοτε γράφεται ἐν ταῖς ἑβραϊκαῖς γραφαῖς ΠΩΠ, ὅπως ἀνεγνώσαν καὶ οἱ ἑβδομήκοντα Ἐμαθ ἢ Αἴμαθ, γράφουσι πάντοτε οἱ καθ' ἡμᾶς Πέρσαις καὶ Ἀραβες διὰ τοῦ Ⲋ (ⲉⲙⲁⲧ) Χαμά.

Ἴδου οἱ λόγοι ἐφ' ὧν βασιζόμενος ἰσχυρίζομαι

Α'. Ὅτι πραγματικῶς ὑπῆρχεν ἐπὶ Καμβύσου πόλις, ἢ κώμη μᾶλλον, ἐν Συρίᾳ Ἀγβάτανα καλουμένη.

Β'. Ὅτι τὰ Ἐκβάτανα ταῦτα κακῶς συνεταυτίσθησαν ὑπὸ τινῶν μετὰ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις κτισθείσης πόλεως Βατανείας, ὡς καὶ ὑπ' ἄλλων μετὰ τῆς Ἐμαθ, τῆς μεταγενέστερον ὀνομασθείσης Ἐπιφάνειας, ἣτις διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ περιώνυμον αὐτῆς δὲν ἐδύνατο νὰ τυγχάνῃ ἄγνωστος τῷ Καμβύσῃ κατὰ τὴν τοῦ Ἡροδότου ἀφήγησιν.

Γ'. Ὅτι τὰ τῆς Συρίας Ἐκβάτανα ταῦτα ἔκειντο ὅπου καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς κώμη, ἢ ἐν τῷ βιλαετίῳ Χαλεπίου ὁμωνύμως ἐκφερομένη, κατὰ τὸν παρ' Ἀσιανοῖς τύπον τοῦ ὀνόματος Χαμαδάν (Ⲡⲁⲙⲁⲧ).

K. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ.

SISMANOGLIO MEGARO

ΝΑΟΣ

ΤΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ.

(Ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίᾳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς).

Ἀνεγνώμεν πρό τινος ἐν ταῖς ἐγγωρίαις ἐφημερίσι (*The Levant Herald* 3 Mars 1876) ὅτι ὁ κ. Déthier ἐπισκεψάμενος τὸ κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Ἐρένκιου ἀποκαλυφθὲν ἐσχάτως κτίριον ἀνεγνώρισεν ἐκ σημείων ἐπὶ πλίνθων καὶ ἐξ ἄλλων τεκμηρίων τὸν ναὸν τοῦ ἱερομαρτύρου *Αὐτονόμου*, οὗ τὴν οἰκοδομὴν ἀποδίδωσι τῷ γαμβρῷ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου Φιλίππικῷ κατὰ τὸ 593—594 ἔτος· ἀνακριθῆ ὄντα ταῦτα διευκρινίζομεν, τὸ ἐφ' ἡμῖν, διὰ τῶν ἐπομένων·

Ὁ Αὐτόνομος ἀπελθὼν τῆς Ἰταλίας, ἧς ἦν ἐπίσκοπος κατὰ τὸν ἐπὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ διωγμὸν τῶν χριστιανῶν, τῷ 298 ἔτει, καὶ ἀποβιβάσθεις εἰς τὸ χωρίον *Σωρεὸς* ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ κόλπου τῆς *Νικομηδείας*, ἐφιλοξενήθη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ χριστιανοῦ Κορνηλίου, ἐν ἧ μετὰ μακρὰν διαμονὴν ἐκτίσεν εὐκτίριον οἶκον καὶ ἐπιστρέφων ἀπὸ τῶν εἰς διάφορα μέρη πρὸς διδασκαλίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποδημιῶν αὐτοῦ προεχειρίσατο τὸν Κορνήλιον διάκονον μὲν τὸ πρῶτον, εἶτα ἱερέα καὶ τέλος ἀρχιερέα· μεταβάς δὲ τὸ ὕστερον εἰς τὸ παρὰ τοὺς *Σωρεὸς* χωρίον *Λίμνην* ἐδίδαξε καὶ ἐβάπτισε μέρος τῶν κατοικῶν αὐτοῦ. Ἐνῶ δὲ ποτε οἱ αὐτόθι μείναντες ἐθνικοὶ ἐορτάζοντες προσέφερον θυσίαν τοῖς εἰδώλοις καὶ ἄσμενα ἔργα ἐτέλουν, ἐπιπεσόντες οἱ χριστιανοί, μὴ ἀνεχόμενοι τοῦτο, συνέτριψαν τὰ εἴδωλα, ὅπερ ἀντεκδικούμενοι καὶ οἱ εἰδωλοῦται ἐφορμήσαντες κατὰ τινὰ ἐορτὴν κατὰ τοῦ ναοῦ ἐφόνευσαν τοὺς ἐν αὐτῷ καὶ τὸν Αὐτόνομον ἱερουργούντα ἐπὶ τῆς ἀγίας *Τραπέζης*· τὸ σῶμα αὐτοῦ κηδεύσασα ἡ διάκονος *Μαρία* ἐνεταφίασεν· ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου ναὸς ἀνηγέρθη βραδύτερον ἐν ᾧ καὶ τὸ λείψανον ἐναπετέθη τοῦ μάρτυρος μνημονευομένου ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τὴν 12 Σεπτεμβρίου¹.

Ἐν τῇ βιογραφίᾳ ταύτῃ τοῦ Αὐτονόμου ἀο-

ρίστως τάσσονται οἱ *Σωρεοὶ* ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ κόλπου τῆς *Νικομηδείας*, ἀποσιωπᾶται δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κτίτορος τοῦ ναοῦ καὶ ἡ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ ἐποχὴ.

Κατὰ τὴν πρῶτην ἡμῶν ἐπίσκεψιν ἐν τῷ τόπῳ, τὸ μὲν οἰκοδόμημα ἦν πεπληρωμένον καταρρεύσαντος χώματος (τοῦ κτιρίου ὄντος ὑπογείου), εἶδομεν ὁμῶς κιονόκρανον ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ Κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ ἐν καλῇ καταστάσει, κίονα ἡμίχωστον, ἕτερον τετρασμένον παρὰ τῇ ἀκτῇ, λεπτὰ ὅστ' αὖ καὶ πλίνθους ἐνεπιγράφους, ἐπὶ δύο τῶν ὁποίων διεκρίνομεν τὰ γράμματα **ΗΜΑΡ**. [Ἐκ τῶν δυσαναγνώστων γραμμῶν τὸ μὲν πρῶτον ὡς **Η** ἢ **Μ** φαίνεται, τὸ προτελευταῖον ὡς **Ρ** ἢ **Γ** καὶ τὸ τελευταῖον ὡς **Ο** ἢ ὡς δίφθογγος **ΟΥ** (ϝ)]. ἐν δευτέρῃ δ' ἐπισκέψει τὸν μὲν κίονα εἶδομεν ἐξαχθέντα, τὸ δὲ χῶμα μεταποτισθὲν, ἐξ ὧν κατεδηλώθη ἡ λίαν μικρὰ τοῦ οἰκοδομήματος περιοχὴ.

Ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν περὶ ἀγρῶν φαίνονται πολλὰ συντρίμματα κεράμων καὶ πλίνθων καὶ ἀσβεστόκονις ἐν ἀποστάσει δὲ διακοσίων μὲν περίπου βημάτων τοῦ οἰκοδομήματος, περὶ οὗ ὁ λόγος, ὑπόνομος ἐκ πλίνθων ἐκτισμένη καὶ εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβάλλουσα· χιλίων δὲ ἀπὸ τῆς παραλίας περὶ φρέατος θεμέλια οἰκοδομῆς, κίονες σῶοι καὶ κεκολωμένοι, μάρμαρα καὶ λίθων τεμάχια δι' ἀσβέστου συγκεκολλημένα· ἐπὶ πλίνθου εἶδομεν τὰ γράμματα ταῦτα·

Ϟ Π Π ο Ϟ Ϟ Ϟ

τὸ πρῶτον γράμμα ὁμοιάζει καὶ τῷ Β.

Ἄγνοομεν ἂν ὁ κ. Déthier εὔρεν ἕτερα πειστικὰ σημεῖα τῆς ταυτότητος τοῦ κτιρίου πρὸς τὸν τοῦ Αὐτονόμου ναὸν, γνωστὸν, νομίζομεν, ἐκ μόνου τοῦ *Συναξαριστοῦ*, σκοτεινοῦ ὄντος τοῦ παρὰ *Θεοφάνει* (τόμ. Α, 446 ἐκδ. Βόν.) χωρίου «ὁ δὲ βασιλεὺς (Μαυρίκιος) δια-

σώζεται *Αὐτόνομος*», καὶ ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ἐξηγήσεως αὐτοῦ· ἄλλωστε νομίζομεν ἀδύνατον τὴν μέχρι σήμερον διατήρησιν τῶν ἐρείπιων τοῦ ναοῦ, ἐνῶ οὐδεμιᾶς ἄλλης τῶν ἐν τῇ Ἀσιατικῇ ὄχθῃ τοῦ Βοσπόρου λαμπρῶν οἰκοδομῶν τῶν Βυζαντινῶν, νεωτέρας μάλιστα ἐποχῆς καὶ πλειοτέρας τιμῆς καὶ μερίμνης, οὐδεμιᾶς, λέγομεν, διεσώθησαν λείψανα μαρτυροῦντα καὶ τὴν θέσιν αὐτῶν. Ἡ ὑπόγειος δὲ θέσις τοῦ οἰκοδομήματος τούτου καὶ ἡ μικρότης αὐτοῦ πείθουσιν ἡμᾶς παραδέξασθαι αὐτὸ ὡς κοιμητήριον μᾶλλον καὶ τάφον (ἀφοῦ καὶ ὅστ' εὐρέθησαν). Ἴσως αὐτοῦ τούτου τοῦ Αὐτονόμου, καὶ τοὺς μικρὸν ἀπωτέρω αὐτοῦ κίονας καὶ μάρμαρα καὶ θεμέλια, ὧν προϋμνήθημεν, πιθανῶς τοῦ ναοῦ τούτου λείψανα· τότε δὲ ἡ μὲν θέσις αὕτη ἢ τῶν *Σωρεῶν* θεωρητέα, καὶ τῆς *Λίμνης* ἢ τοῦ νῦν τουρκικοῦ χωρίου *Μερδιβένκι*, εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ἀπέχοντος, ἐν ᾧ εὐρηναὶ ἐρείπια, θεωρηθέντα παρὰ τινος διατριβογράφου (*Journal de Cysple*, 1852—1853) ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν περίφημον τῶν Χαλκηδονίων ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, περὶ ὧν ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ λόγον ποιησόμεθα¹· περὶ δὲ τοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλίππικου ἀνεγερθέντος ναοῦ ἐκ σημειώσεων ἡμῶν ἀποσπῶμεν ταῦτα·

Ἡ τοῦ Φιλίππικου μονῆ τῆς Θεοτόκου

ἐν Χρυσοπόλει.

Κατὰ τὸ 593 ἔτος, ὁ Φιλίππικος, γαμβρὸς ἐπὶ τῇ ἀδελφῇ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου καλουμένης *Γορδία*, κόμης τῆς Ἀνατολῆς, ὅπερ ἡμαρτημένως δημοσιευθὲν ἐν τῷ *Levant Herald* *Dorian* ἀντὶ *d'Orient*—δουξ τῆς Ἀνατολῆς (τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων) κακῶς μετεφράσθη ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς ἐφημερίσι «*Κόμης Δοριάν*», ἐκτίσεν ἐν *Χρυσοπόλει* μονὴν ἐπ' ὀνόματι ἰδίου μὲν, κατὰ τὸν *Ἰωήλον*², τῆς Θεο-

1. Σημ. τῆς Ἀρχαιολ. Ἐπιτρ. — Ὁ κ. Α. Γ. Πασπάτης ἐν τῷ ὑπὸ τίτλον «Τὰ ἀνατολικά προάστεια τοῦ Βυζαντίου» ἀναγνώσματι αὐτοῦ, δημοσιευθέντι ἐν τῷ *IB'* τόμῳ τοῦ *Περιοδικοῦ* τοῦ *Συλλόγου* (1877—1878), ἐξακριβοῖ τὴν θέσιν τῶν *Σωρεῶν*, κειμένην ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι τὸν κόλπον τῆς *Νικομηδείας*, συμφώνως τῷ *Συναξαριστῇ*, καὶ πλησίον τῆς *Πραϊνέτου* κατ' ἄλλας πηγὰς, ἃς ἀναφέρει.

2) *Ἰωήλου* χρον., 45.

τόκου δὲ κατ' ἄλλους¹, λίαν περικαλλῆ καὶ σεβασμίαν² μετὰ ἰχθυοτροφείων καὶ παραδεισίων πρὸς ἰδίαν χρῆσιν τῆς θεραπείας αὐτοῦ³, καὶ οἶκον λαμπρότατον ἐν ᾧ ὑπεδέχετο τὸν γυναικᾶδελφον αὐτοῦ Μαυρίκιον καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ⁴.

Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ἐτάφη ὁ Φιλίππικος μονάσας ἐπὶ τινὰς χρόνους, καρεῖς μοναχὸς προσταγῇ τοῦ διαδεξαμένου τὸν Μαυρίκιον τυράννου *Φωκᾶ*⁵· σὺν τῷ Φιλίππικῷ ἐμόναζε καὶ ὁ τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων ἀρχὼν *Γερμανός*⁶. Ὡσαύτως ἐν ταύτῃ ἐτέθαπτο καὶ ὁ αὐτοκράτωρ *Μιχαήλ ὁ Γ'* δολοφονηθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Βασιλεῖον τὸν *Μακεδόνα*, οὗ τὸ λείψανον μεγαλοπρεπῶς μετήνεγκε *Λέων ὁ Φιλόσοφος* κατὰ τὸ 886 ἔτος εἰς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων⁷.

Ἡ θέσις τῆς μονῆς ταύτης μένει ἀγνωστος· ὁ *Σκαρλάτος* νομίζει τὴν μονὴν εἶναι τὴν αὐτὴν μετὰ τῆς καλουμένης τῷ *Βασιλικῶν μοναστηρίον*⁸.

Ἐκ τούτων κατάδηλον ὅτι ὁ Φιλίππικος ἔκτισεν ἄλλον ναὸν καὶ οὐχὶ τὸν τοῦ Αὐτονόμου.

Δραττόμενοι τῆς παρουσίας εὐκαιρίας διορθώσωμεν ἐσφαλμένως δημοσιευθεῖσαν ἐπιγραφὴν ἐν *ξυλογραφήματι* τῆς σελ. 237 τοῦ *Z'* τόμου τοῦ *Περιοδικοῦ* τοῦ *Συλλόγου*, προστιθέντες καὶ ἄλλας ἐν τῷ αὐτῷ νεκροταφείῳ τῆς *Σαμάντρας* (5 ὥρας μεσογειῶς τῆς *Χρυσοπόλεως*) σωζομένας.

Ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 1 δημοσιευθεῖσα, ὡς εἴρηται, ἔχει οὕτως·

† Ο Ϟ Τ Α Γ Ι Ι Μ Ο Ν Η Κ
Ρ Ξ Φ Ι Ν Ι Α Ν Ω Ν

1) *Ζωναρ.* Β, 60.—*Θεοφάν.* 6086 ἔτ.—*Ἐφραίμ*, στίχ. 9824—5.—*Ο Μυράλλ* ἐν τῇ Βυζαντινῇ χρονολογίᾳ αὐτοῦ σελ. 254—5 (Α' τόμ.) δύο κτισμάτων μνημονεύει: ἐκκλησίας τῆς Παναγίας καὶ Μονῆς.

2) *Θεοφάν.* αὐτόθι.

3) *Νικηφ.* Κ α λ λ. 8.

4) *Ζωναρ.* αὐτόθι.—*Θεοφάν.* αὐτόθι.

5) *Ζωναρ.* Β, 63.—*Νικηφ.* Κ α λ λ. αὐτόθι.

6) *Μυράλλ*, ἐνθ. ἀν. Α' σ. 264.—*Θεοφ.* ἔτ. 6098, ἐν ἄλλῃ μονῇ λέγει μονάσαντα τὸν *Γερμανόν*.

7) *Ζωναρ.* βιβλ. XVI, 16'.

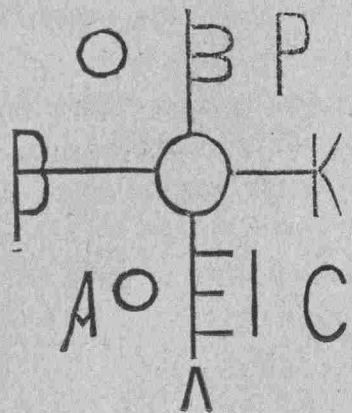
8) *Σκαρλ.* Βυζαντ., Κ/πολις, τ. Β'. 264

1) *Συναξαρ.* 16' Σεπτεμβρίου.

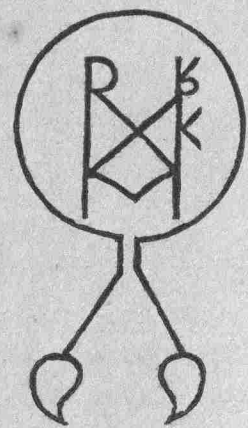
Τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς δευτέρας ἐπιγραφῆς 2/ φαινόμενον ὡς τὸ στοιχεῖον ψ ἐκ πρώτης ὄψεως προῆλθεν ἐκ παρεννοήσεως τοῦ ξυλογράφου, μὴ ἐννοήσαντος ὅτι ἦν ἀριθμὸς τοῦ ἐπιστείλαντος = 2/.

Αἱ δὲ ἀδημοσίευτοι εἰσὶν αἱ ἐξῆς :

1. Ἐπὶ προσόψεως ἀκατεργάστου μαρμάρου

2. Ἐπὶ ὀκταγώνου πορφύρετου κίονος

3. Ἐπὶ τοῦ πάχους τεθραυσμένης πλακῆς μαρμάρου Ο ΡΑΝΠ /

Ἐν Χρυσόπολει 9 Ἀπριλίου 1876.

Ε. Α. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

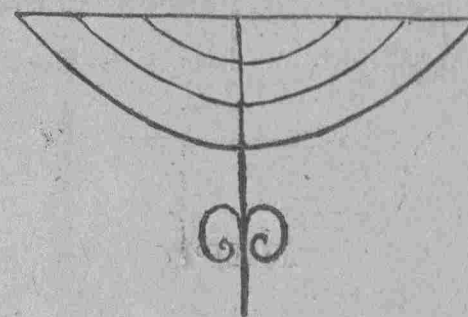
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ

ΕΝ ΧΡΥΣΟΠΟΛΕΙ.

(Ἀνεκρινώθη ἐν συνεδριάσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, τῇ 19 Ἰανουαρίου 1883).

Παρά τὴν βορειοδυτικὴν ἄκρην τοῦ ἐκτεταμένου ὀθωμανικοῦ νεκροταφείου τῆς Χρυσόπολεως, πλησίον φρέατος λαχανοκήπου κατέναντι

τοῦ ἐπὶ τοῦ ρύακος Σεῖτ Ἀχμέτ τερεσῆ γεφυριδίου, εὑρήται πλάξ φέρουσα τὸ ἐπόμενον σύμβολον καὶ ἐπίγραμμα.

ΕΝΘΑ ΚΑΤΑΚΙ-
ΤΕ ΕΙΑΚΣΒΟΣ ΠΡ
ΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΥΕΙ-
ΟΣ ΛΕΟΝΤΙΣ ΠΡ
ΕΣΒΥΤΕΡΣ

Βορείοτερον τοῦ κήπου τούτου, ἀνασκαφέντος τῷ 1881 γηπέδου ἐπὶ τῆς ἀμαξιοῦ Κουσιῆ γιῶν ἀνεκαλύφθησαν κιονόφρανα φέροντα σταυρούς, ὅσται, ὀγκώδεις τετράγωνοι λίθοι

χρήσιμοι εἰς θεμέλια, συντρίμματα ἐγγραμμάτων πλίνθων, φαινόμενα καὶ ἐν τοῖς πέριξ, καὶ μάρμαρα ἀποτελοῦντα τὰς πλευρὰς τάφου, ἐφ' ἐνὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ἡ ἐπιγραφή αὕτη.

† ΕΝΘΑΔΕ ΚΑΤΑΚΙΤΕ Ω ΩΣΙΟΣ ΘΕΩ
ΔΩΡΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ
ΕΤΕΛΙΩΘΗ ΜΕΝΙ ΜΑΡΤΙΩ ΠΕΝΤΕΚΑΙΔΕ
ΚΑ ΗΜΕΡΑ ΕΒΔΟΜΗ ΙΝΔΙΚΤΙΟΝΙ ΟΓΔΩΗ †

Ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ γειτονικοῦ γηπέδου ἔλεγεν ὅτι πρὸ ἐτῶν εὔρεν ὡσαύτως σκάρτων μάρμαρα, θεμέλια, καὶ μεγάλην πλάκα, ἥτις, χαρακτηρισθεῖσα ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἐργατῶν αὐτοῦ ὡς ἀγίας τραπέζης, ἀπεστῆλη εἰς ἐκκλησίαν ἀγνωστον αὐτῷ. Τὰ λείψανα ταῦτα ἱκανῶς μαρτυροῦσιν ὅτι ἐπὶ Βυζαντινῶν ὑπῆρχεν ἐκεῖ μονὴ εἴτε νεκροταφείου.

Ἀμφοτέρων τῶν ἐπιτυμβίων τούτων ὁ γραφικὸς χαρακτήρ ἀνάγεται εἰς τοὺς περὶ τὸν πέμπτον καὶ ἕκτον αἰῶνα χρόνου· τὸ ὑπερθεῖν τοῦ πρώτου ἀπεικονιζόμενον σύμβολον ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἰουδαϊκὰ μνημεῖα, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰ τῶν Καραϊτῶν, αἰρέσεως ἐβραϊκῆς παραδεχομένης μόνον τὰ Κανονικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀπορριπτύσεως δὲ τὸ Ταλμούδ· ἄλλοτε

δὲ εἶχεν ἡ αἵρεσις αὕτη μεγάλας συναγωγὰς ἐν Κ/πόλει, ἐν Καίρῳ καὶ ἐν Ρωσίᾳ· οἱ ἐνταῦθα ὀλίγοι ἤδη ἀπομένοντες οἰκοῦσιν ἐν Χάσκιῳ ὁμιλοῦντες καὶ ὑπὸ τοῦ ραββίνου αὐτῶν διδασκόμενοι τὴν ἑλληνικὴν. Παρετήρηθη ὅτι ὁποῦδήποτε εὐρέθησαν καραϊτικὰ ἐπιτύμβια, πάντοτε ἦσαν γεγραμμένα ἐν τῇ ἐπικρατούσῃ εἰς τὸν τόπον γλώσσῃ, πλήρη συντακτικῶν καὶ γραμματικῶν σφαλμάτων, γνωρίζομενα ἔκ τε τῆς ἁλλείψεως τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ, τιθεμένου συνήθως εἰς τὰ χριστιανικά, καὶ ἐκ τοῦ συμβόλου τούτου ἐμφαίνοντος τὴν ἰουδαϊκὴν λυχνίαν. Ἐν Χρυσοπόλει ἦσαν ἐγκατεστημένοι Καραῖται, ὡς μαρτυρεῖ σημεῖωμά τι χρονολογιῶν ἀποκείμενον ἐν τοῖς ἀρχαίοις τῆς ἐν Χρυσοπόλει ἑλληνικῆς ἐκκλη-

σίας τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, λέγον ὅτι ἐν ἔτει χιτῆρ 864 (+ 1460) ἐξεδόθη σουλτανικὸν διάταγμα ἐπιτρέπον τὸν ἐνταῦθα συνοικισμὸν Ἑβραίων Καραϊτῶν (Καραῖ Γιοχουτῆ ταΐφασιντάν), ἐπαγγελιομένων τὴν βυρσοδεψικὴν.

Τοῦ ἐτέρου ἐπιτυμβίου ἡ ἐποχὴ διὰ μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν δύναται ἀκριβῶς ὀρισθῆναι· ὁ ἐν αὐτῇ «Θεόδωρος ἡγούμενος» ἦν πιθανῶς τῆς αὐτοῦ μονῆς, ἧς τὴν ὑπαρξὴν μαρτύρονται τὰ μνημονευθέντα λείψανα· ἐπειδὴ δὲ αἱ τε ἐν Χρυσοπόλει καὶ αἱ ἐν Χαλκηδόνι ὑπάρξασαι μοναὶ γνωσταὶ εἰσὶν ἐξ ὀνόματος μόνον, ἀδύνατον ὀρίσαι τὴν θέσιν τινος.

Ἐν Χρυσοπόλει, 1883.

Ε. Α. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΔΑΜΑΤΡΥΟΣ ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

(ΤΟΥ ΝΥΝ ΑΛΕΜ-ΤΑΓ).

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΨΜΓ' συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου).

Εἰς τὰ περίξ τῆς γενεθλίου μου Χρυσοπόλεως πολλάκις ἐκδραμών, τὴν ἱστορίαν αὐτῶν ἀκριβῶσαι ἐπεθύμησα, καὶ ὅτι σχετικὸν κατὰ τὰς ἐν ὄρα σχολῆς ἀναγνώσεις μου εὕρισκον, εἰς σημειώσεις διεφύλακτον· κατατάξας δὲ τὰς περὶ τοῦ Δαματρύου, νῦν Ἀλέμ-τάγ, τέσσαρας ὥρας πείξῃ τῆς Χρυσοπόλεως ἀπέχοντος, συνέταξα τὴν παροῦσαν μελέτην καὶ προβαίνω εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, τὸ μὲν ἀφορμὴν διδούς τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικώτερον καὶ σοφώτερον ἔχουσι παρατηρήσεις καὶ κρίσεις ἐξενεγκεῖν, συμβαλλούσας τὰ μάλιστα τῇ ἐπιθυμίᾳ μου, τὸ δὲ διότι τὸ θέμα κέκτηται τι τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ κατέδειξε καὶ ὁ Σύλλογος ἀναθεὶς πρό τινων ἐτῶν ἀρχαιολογικὴν ἐπὶ τόπου ἔρευναν ἰδιαιτέρᾳ ἐπιτροπῇ, ἀπρακτικῶς οἰκονομικῶν δυσχερειῶν ἕνεκα.

Ἡ ἐτυμολογικῶς ἄγνωστος λέξις Δάματρως ἀπαντᾷ ἅπαξ μὲν παρὰ τῷ Σχολιαστῇ Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου¹ κατὰ παραδρομὴν τοῦ ἀντι-

γραφώως ὡς τῆς ἐν Παφλαγονίᾳ ὀμηρικῆς πόλεως Σήσαμον μετωνομία, φερομένη ὀρθῶς ἐν ἑτέρῳ κώδικι τοῦ αὐτοῦ Σχολιαστοῦ καὶ παρ' ἅπασιν τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν Ἀμαστρίς, πολλάκις δὲ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς χρονογράφους Κωδινῶ, Κεδρηῶ, Θεοφάνει, Ἰωήλῳ, Μανασσῇ, Λέοντι Γραμματικῶ, Κιννάμῳ, Γλυκᾷ, Παχυμέρει, Μοναχῶ καὶ Ζωναρᾷ, ὡς ὄνομα χώρου, οὐ μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μεσογειῶς δὲ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τοῦ Βοσπόρου πλευρᾶς, ὑπὸ τοὺς τύπους ὁ καὶ ἡ Δάματρος, ὁ Δαματρύς, ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Δαμάτριος. [Κατὰ τὸν Πλούταρχον (περὶ Ἰσιδ. καὶ Ὄσιρ. 69) Δαμάτριος ἐκαλεῖτο παρὰ Βοιωτοῖς ὁ παρ' Ἀθηναίοις Πυανεψίων μὴν Δαματρία δὲ ἦτο ὄνομα γυναικὸς παρὰ τοῖς Λάκωσι (Λακ. Ἀποφθ.)].

Εἰς τὸν Δαματρία εἶχον κτίσει οἱ αὐτοκρατορες τοῦ Βυζαντίου παλάτια μετ' ἐκκλησίας, καὶ ἄλλοι διάφοροι μονὰς, καταστραφεῖσας πιθανῶς μετ' οὐ πολὺν ἀπὸ τῆς οἰκοδομῆς χρόνον.

Ἡ θέσις τοῦ Δαματρίου, ἀρίστως μνημο-

1. Ἀργον. Β, 941.

νευομένου, ὡς πᾶσαι σχεδὸν αἱ τοῦ Βυζαντίου τοποθεσίαι, ἀμφισβητεῖται παρὰ τοῖς νεωτέροις τούτου τοπογράφους· ὁ Χάμμερ¹ νομίζει ὅτι ἡ Τσάμλιτζα (Βουλγουρλοῦ-τάγ) κατέχει τὴν θέσιν αὐτοῦ, καὶ τούτῳ ἐπόμενος ὁ Τσιχατσέφ² τὴν αὐτοῦ ὄνομαστὴν πηγὴν ὑπολαμβάνει ἐγγηγεμένην ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν Βυζαντινῶν παλατιῶν· Κωνσταντῖος ὁ πατριάρχης ἐν εἰδικῇ διατριβῇ³ τὸ Ἀλέμ-τάγ θεωρεῖ Δαματροῦ ἀνώνυμος ἀρθρογράφος ἐκτενοῦς διατριβῆς (ἣν δὲν ἀνεύρομεν) περὶ τοῦ ὄρους τούτου, δημοσιευθείσης τῷ 1846 διὰ τῆς ἐφημερίδος *Journal de Constantinople*, δούσης δ' ἀφορμὴν τῷ Κωνσταντῖῳ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἑαυτοῦ, ἐπανερχόμενος εἰς ἀπάντησιν τοῦ πατριάρχου ἐν ἀρθρῷ *Les villas Byzantines* δημοσιευθέντι ἐν διαφόροις φύλλοις τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος τοῦ ἔτους 1851, διαβλέπει τὰ λείψανα τοῦ παλατιοῦ εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Ἐρένκιῳ⁴ «κατὰ τὰς μαρτυρίας τῶν συγγραφέων καὶ τὰς ἐπιτοπίους παρατηρήσεις αὐτοῦ», λέγων ὁ Βυζάντιος Σκαρλάτος⁴ ἀναφέρειν ὅτι τὸ Βουλγουρλοῦ-τάγ «τινὲς ὑπετόπασαν εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ τοῦ Δαματρίου» ὑποσημειοῖ: «Καὶ τοῦτο μὲν πιθανόν, ἐὰν Δαματρεὺς ἡ Δάματρος δὲν ὑποτεθῆ μᾶλλον τὸ . . . ὄρος Ἀλέμ-τάγ, ἢ παρὰ τισι τῶν Βυζαντινῶν Ἀλμαία· ὅτι ὁμοῦς τὸ Τσάμλιτζα εἶναι παρεφθαρμένον ἀπὸ τοῦ Δαματρίου, καθὼς ὑπέθεσεν ὁ Χάμμερ, ἐγὼ γοῦν οὐ πείθομαι. Ἀλλ' ὅπως κἄν ἔχη, τὰ τοῦ Δαματρίου παλάτια . . . ἦσαν ὁ πρῶτος ἢ τελευταῖος σταθμὸς τῶν αὐτοκρατόρων, ἀπερχομένων πρὸς θῆραν ἢ ἐκστρατεῖαν εἰς τὴν Ἀσίαν ἢ ἐπιστρεφόντων ἀπ' αὐτῆς, καθὼς π.χ. Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνός, ἀπὸ τῆς Νικαίας κινήσας, τὴν μὲν πρώτην νύκτα ἔμεινεν ἐν Νικομηδείᾳ, τὴν δὲ δευτέραν ἐν τῇ Ἀλμείᾳ καὶ τὴν τρίτην ἐν τῷ Δαματρίῳ . . . Κατὰ τὸν Χάμμερ Ἀλμεία εἶναι τὸ μέρος, τὸ καλούμενον σήμερον Μαχαλέτ οὐλ Ἀλιμέ (χώρος τῆς Ἀλμείας, παιδίσκης, χορευτρίδος)». Τέλος ὁ Μανουὴλ Γεδεών⁵ λέγει: «ἂν τὸ ὄρος . . . (Βουλγουρλοῦ) ἢ μᾶλλον τὸ Ἀλέμ-τάγ πρέπη νὰ θεωρήσωμεν ὡς . . . τὴν Δάματρον . . . οὐδὲν δυνάμεθα θετικὸν εἰπεῖν».

Ἐπισταμένως μελετήσας τὰ παρακατιῶν

1. Der Bosph. und Constant. II, 338.
2. Le Bosph. et Const. p, 40.
3. Ἐλας. Συγγρ. σελ. 369—378.
4. Κ/πολις Β. σελ. 236.
5. Λεξ. Ἱστορ. καὶ Γεωγρ., ἀρθρ. Κ/πόλεως, τ. Δ', σελ. 975.

παρατεθησόμενα σχετικὰ χωρία τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων, πολλάκις δ' ἐταστικῶς τὰ περίξ τοῦ νῦν Ἀλέμ-τάγ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις περιελθὼν, ἐσχημάτισα τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἐκαλεῖτο Δάματρος οὐ μόνον ἡ νῦν Ἀλέμ-τάγ καλούμενη ὄρεινὴ σειρᾶ, ἀλλὰ καὶ ἡ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ὄρεων Ἄιτος καὶ Καίς-τάγ διήκουσα πεδιάς, δασώδης μὲν ἐν μέρει, κατὰ τοὺς τότε χρόνους, δειδροτομηθεῖσα δ' ἐν τοῖς μετέπειτα βαθμιαίως, τῆς ὕλης ἐντεῦθεν μᾶλλον εὐκομίστου διὰ τὸ ὀμαλόν, ἀδενδρὸς ὁμοῦς κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐνθα τ' ἀνέκτορα καὶ ἡ ἐκκλησία ἡγείροντο, καὶ χώραν ἐλάμβανον αἱ μνημονευόμεναι στρατοπεδεύσεις καὶ σκηνώσεις στρατοῦ· πρὸς τοῦτοις δὲ ὅτι καὶ κώμη ὁμώνυμος ὑπῆρχεν, ἐν ἣ θέσει εὕρηται σήμερον ἡ ὀθωμανικὴ πολίχνη *Σαμάρτρα*.

Ἡ κώμη αὕτη ἅπαξ μόνον μνημονεύεται εἰς χρυσόβουλλον Ἀλεξίου τοῦ Ἀγγέλου τοῦ ἔτους 1199, παραχωροῦν τοῖς Βενετοῖς ἄδειαν ἐμπορείας ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ, διαιρουμένη εἰς ἐπαρχίας, ἐπισκέψεις, ὄρια, κατεπανίκια καὶ νήσους· μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν μερῶν τὸ ἐν λόγῳ χρυσόβουλλον καταλέγον τὴν τῶν Ἀνατολικῶν οὐτωσὶν ἀρχεται: «Ἐπαρχία Μεσοθυνίας, ἐπίσκεψις Δαματρίου· ἐπαρχία Νικομηδείας.» καὶ καθεξῆς¹. Οἱ πρῶτοι ἐκδύται αὐτοῦ Taffel καὶ Thomas ὑπεσημείωσαν ὅτι ὁ Δαματρός ἦτο «ὄρος καὶ πόλις», καὶ ὑπέδειξαν τοὺς μνημονεύοντας αὐτοῦ χρονογράφους².

Ἡ ἐπαρχία Μεσοθυνία, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἀπαντᾷ προσέτι παρὰ τῷ Ἀκροπολίτῃ καὶ συχνότερον παρὰ τῷ Παχυμέρει, ἐνασμενιζόμενῳ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν παρ' Ὀμήρῳ διαφορῶν ἐπικλήσεων τῶν κατοίκων τῆς Βιθυνίας, καὶ ἰδίως ἔστιν ὅτε πλάττοντι, ὡς Χαλκιδεῖς ἀντὶ Χαλκηδονίου· ἐκ προσεκτικῆς δ' ἀναγνώσεως αὐτοῦ³ ἐξάγεται ὅτι ἡ ἐντεῦθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ καὶ τῆς Νικομηδείας μέχρι τῶν ὄχθων τοῦ Βοσπόρου χώρα ἔφερεν εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην τὸ ὄνομα Μεσοθυνία· εἰκάζομεν δὲ ὅτι ἐκλήθη οὕτως ἴσως διότι πέραν μὲν αὐτῆς ἦτο ἡ κυρίως Βιθυνία, ἐνθεν δὲ ἡ παρὰ τὴν Σαλμυδησσὸν ἐν Θράκῃ χώρα Θυνία ἀπλῶς, ὡς φέρεται παρὰ

1. Migne Patr. Gr. tom. 152 p.
2. Tom. A. 270.
3. Παχυμέρ. Α. 24, 310—313. Β. 327, 346, 619.

Μέμονοι και ἄλλοις. Πρωτεύουσα κώμη δὲ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἦτο κατὰ τὸ ἐν λόγῳ Χρυσό-βουλλον ὁ Δαματρίς, οὐδὲν κοινὸν ἔχων οὔτε μετὰ τῆς κώμης Δοματηροῦ κειμένης κατὰ τὸν Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητον «εἰς τὸ πλά-τος» τοῦ Ὀψικίου θέματος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ῥυνδακοῦ¹, οὔτε μετὰ τῆς Demetrii, οὔσης δευτέρου σταθμοῦ ἐπὶ τῆς εἰς Σινώπην ἀπὸ Νικομηδείας ὁδοῦ κατὰ τὸν πίνακα τοῦ Πεούτιγ-κερ, ἀναγόμενον εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν σημερινὴν Χεντέκ κατὰ τὸν τελευταῖον ἐκδότην τῶν Ἀρ-χαίων Ὀδοιπορικῶν Fortia d'Urban².

Εἶπομεν ὅτι ἡ κώμη Δαματρίς ὑπῆρχεν εἰς ἡν θέσιν εὔρηται νῦν ἡ Σαμάντρα, ἐν μέσῳ σχεδὸν τῆς πεδιάδος ἧς ἐμνήσθημεν ἄνωτέρω· εἰς μὲν τὸ ὄνομα τοῦτο διαβλέπομεν τὸ Βυζαντινόν, ὑπολαμβάνοντες μάλιστα τὸ ἀρχικὸν γράμμα ض ἀντὶ ص = Δαμάτρα, Ζαμάτρα, (ὡς καὶ τὸ παρακείμενον πολίχιον Σαρῆ κατῆ καὶ Σαρῆ καζῆ), εἰς δὲ τὰ ἐρείπια, τὸ σύνδενδρον νεκροταφείον, καὶ τὴν μεγάλην καὶ γηραιάν πλάτανον, τὰ λείψανα τοῦ παλατίου καὶ τῆς ἐκκλησίας. Οἱ ὀθωμανοὶ ἱστοριογράφοι ἀναφέ-ρουσι μετὰ ρωμαντικῶν ἐπεισοδίων τὴν ἄλω-σιν τοῦ φρουρίου Σαμάντρας καὶ Ἀετοῦ, ὀλίγον ἀπέχοντος τοῦ πρώτου, ὅπερ ἀγνοῶ πόθεν ἐρα-νισθέντες, ἐξηλλήνισαν τινες Σημάντρων φρού-ριον, οὗτινος οὐδεμία μνεῖα παρὰ τοῖς Βυζαντι-νοῖς εὔρηται, ἐκτὸς μόνον κώμης Σημάντης³ ἀναφερομένης ὑπὸ Συμεῶνος τοῦ Μεταφραστοῦ ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀγίου Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικο-μηδείας, τοποθετουμένης συγχρόνως ὅμως παρὰ τὴν πόλιν ταύτην⁴. Δὲν μοι φαίνεται δὲ ὅτι ἔχει σχέσιν τὸ ὄνομα Ἀλέμ τὰγ μετὰ τὴν Ἀλ-μαϊάν, ὡς ὁ Σκαρλάτος ὑποτίθησιν ὁ Χάμμερ ἐν τῷ χάρτη αὐτοῦ τὸ Μαχαλέτ-ούλ Ἀλιμέ σημεῖον· ἐκείθεν τῆς Γκέγπζας καὶ ἀκριβῶς αὐτόθι πρέπει νὰ ἦτο καθὸ δεύτερος σταθμὸς μεταξὺ Νικομηδείας καὶ Δαματρός, ὡς ἐρρέθη ἄνωτέρω· νομίζω ὅμως ὅτι ἐν αὐτῇ που ἦν, ἢ οὕτως ὠνομάζετο τότε, ὁ Leburnia⁵ καλούμενος

χώρος, εἰς τὸν ὁποῖον, κατὰ τὸν Ἀρμιανὸν Μαριελλινόν¹ παρέταξεν ὁ Μέγας Κωνσταντίνος τοὺς εἰκοσιπεντακισχιλίους αὐτοῦ ἄνδρας κατὰ τοῦ Λικινίου, καὶ συντάσσομαι τῇ γνώμῃ τοῦ ἄνωνυμου διατριβογράφου τῆς *Journal de Constantinople*, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐ-τοῦ διατριβῇ ἀπαντῶν εἰς τὸν πατριάρχην Κων-σταντίνον, ἐκφράσαντα τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἐν λόγῳ παράταξις καὶ μάχη τῶν στρατευμάτων Κωνσταντίνου καὶ Λικινίου ἔλαβε χώραν ἐν ᾧ μέρει νῦν τὸ κυπαρισσόφυτον ὀθωμανικὸν τῆς Χρυσοπόλεως ἐκτείνεται νεκροταφείον² ἐμμένει ὅτι ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Σαμάντρας ἐγένετο πρᾶγ-ματι δὲ ἐξαιρέσει ταύτης, οὐδεμίαν ἄλλην θέ-σιν εἰς τοῦτο κατάλληλον εὔρομεν καθ' ὅλην τὴν Ῥηθαντιάν καλουμένην χώραν κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, ἀπὸ τοῦ Ἀλέμ τὰγ μέχρι τοῦ Ἱεροῦ τοῦ Πόντου, ὁπόθεν, τοῦ Λικινίου κατασχόντος πρότερον τὴν τε Χαλκηδῶνα καὶ Χρυσόπολιν, διεπέρασεν ὁ Μέγας Κωνσταντί-νος τὸν στρατὸν αὐτοῦ, κατὰ τὸν Ζώσιμον, τὸν ἀρχαιότερον, καὶ πῶς λεπτομερέστερον τὸ γε-γονὸς ἀναγράφοντα ἱστορικόν³.

Κτίτορες τῶν ἐνταῦθα παλατίων ὑπῆρξαν ὁ τῷ 582 ἔτει θανὼν αὐτοκράτωρ Τιβέριος καὶ ὁ τοῦτον διαδεχόμενος Μαυρίκιος, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Κωδινός⁴, ἐν ἀναγραφῇ ἐτέρων αὐτῶν κτι-σμάτων, λέγων, «τὰ τοῦ Δαματρίου παλάτια οἱ αὐτοὶ βασιλεῖς ἐκτίσαν»· ὅπερ ὁ μὲν πατρι-άρχης Κωνσταντίνος ἀναλύει: «τοῦτο μὲν ἐθε-μελίωσε Τιβέριος ὁ αὐτοκράτωρ, ὁ δὲ τούτου διάδοχος Μαυρίκιος τὰ τῆς οἰκοδομῆς ἀνεπλή-ρωσεν»· Μανουὴλ δὲ ὁ Γεδεὼν παρερμηνεύει ἐνὶ μόνον ἀποδιδούς τὴν οἰκοδομὴν «Τιβεριῷ τῷ καὶ Μαυρικίῳ» καίτοι ἀλλαχοῦ τοῦ περισπου-δάστου αὐτοῦ ἄρθρου «Κωνσταντινούπολις» ἐν τῷ λεξικῷ τῆς Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας, ὀρ-θῶς μὲν προσεπωνυμεί Κωνσταντίνον τὸν Τι-βέριον, ἐσφαλμένως δὲ Τιβέριον τὸν Μαυρίκιον⁵.

μνημονεύοντα αὐτῆς χρονογράφον, ἡμεῖς μόνον ἐν τῷ Πασχάλιῳ Χρονικῷ ἀπηντήσαμεν τὸ ὄ-νομα τοῦτο, ἀσχέτως ἕως τῷ θεματι ἡμῶν· ἀνα-φέρεται αὐτόθι ἐν ἔτει 532 κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα ὅτι «... οἱ δῆμοι ἔβαλον πῦρ ἐπὶ τὸ Λί-» βυρνον ἐπὶ τὴν Μαγναύραν καὶ συνδρομῆς πολ-» λῆς γενομένης ἐσθῆσθη ταχέως».

1. Excerpt. 27.

2. Ἐλάσ. Συγγρ. σελ. 373.

3. Ζώσιμος, 90.

4. Περὶ Κτισμ. 118.

5. Λεξ. Ἱστ. καὶ Γεωγρ. τόμ. Δ', σελ. 1074.

Πρὸς Εὐαγγ. Ἐκκλ. Ἱστορ. σ. 449.

Τὰ παλάτια ταῦτα πιθανώτατα συλήσαν-τες ἐπυρπόλησαν οἱ τῷ 626 ἐπελθόντες καὶ ἐπὶ τινα χρόνον τῶν μερῶν τούτων κρατήσαν-τες Πέρσαι, ὡς πάντα ἐν γένει τὰ παλάτια καὶ τοὺς εὐκτηρίους οἴκους, κατὰ τὸ Πασχά-λιον Χρονικόν¹. Ἀνοικοδομήσεως αὐτῶν δὲν γί-γνεται μὲν μνεῖα, εἰκάζομεν ὅμως ὅτι ὑπῆρχον ἐκεῖ παλάτια ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας (781—797)· διότι ὁ Κωδινὸς τοῖς προσημειωθεῖσι προστί-θησιν ὅτι, «ἐκείσε ἦν τὸ πῆδημα» τοῦ βασι-λέως τούτου· οὔτε ὁ σχολιαστὴς αὐτοῦ Λαμ-πέκιος, οὔτε τις ἄλλος, ἐφ' ὅσον γνωρίζω, ἠν-νόησε τί σημαίνει ἡ λέξις πῆδημα· νομίζω δ' αὐτὴν ἐκ σφάλματος ἀντιγραφῆς φερομένην, ἀντὶ οἴκημα· διότι κατὰ τινα σχολιαστὴν τῶν Βασιλικῶν οἴκημα λέγεται τὸ πρὸς τέρψιν μόνον κατεσκευασμένον ἐξω τῆς πόλεως προχ-στειον, ἀπροσόδευτον ὄν².

Ἐτέρα μνεῖα αὐτῶν γίγνεται κατὰ τὸ ἔτος 1043. Εἰς ὑπερῶν τοῦ τριωρόφου ἐνταῦθα πα-λατίου καταφυγῶν ἐφρονεῦθη Κωνσταντίνος ὁ πατριάρχης ὁ ἐπίκλην Ἀδρόβιλλανος, ἀρχηγὸς δε-καπεντακισχιλίων Πατζινίκων, κατὰ Περσῶν μὲν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μανουήλου ἀπο-σταλέντων, στασιασάντων δὲ κατὰ τοῦ ἀρχη-γοῦ ἐν Δαματρίῳ καὶ εἰς τὰ ἴδια ὑποστρεψάν-των μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ³.

Τὴν 30 αὐγούστου τοῦ 1057 ἔτους ὁ Κο-μνηνὸς Ἰσαάκιος, καταδιωκόμενος ὑπὸ τινῶν μαγίστρων, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ παλατίου τού-του κατέφυγεν· εἰσελθὼν δὲ μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐστέφη αὐτοκράτωρ⁴.

Ἐπὶ τῶν παλατίων τούτων ἐλήφθη πιθα-νώτατα πρόνοια ὑπὸ τῶν Κομνηνῶν αὐτοκρα-τόρων (1081—1185), διότι οὗτοι ἦσαν ἐκ-δοτοὶ εἰς τὴν κληρονομίαν, καὶ διότι Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, κατὰ τὸν Χωνειάτην, «τὰς πλείους τῶν κατὰ τὸν πορθμὸν τῆς Προποντιδὸς λαμ-πρῶν οἰκοδομῶν ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς Ῥωμαίων θε-ρίζουσι τὰς εὐωρίας μετακομίζοντες οὗτος ἀνή-γειρε καὶ πρὸς κόσμον ὑπεξῆρε μέγιστον»⁵. Καὶ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἀνακτήσας ἀπὸ Λατι-νῶν τὸ Βυζάντιον ἐπεμελήθη τοῦ παλατίου, ἐν προτιμῆσει ὄντος πάντοτε «διὰ τὸ σύνδε-δρον, κατάρρυτον καὶ ἀλσῶδες τοῦ βουνοῦ καὶ

τὸ τῶν κληρονομίων πλούσιον», ὡς λέγει ὁ Κων-σταντίνος¹.

Οὐδὲν ἄλλο εἰδικώτερον περὶ τοῦ παλατίου καὶ τῆς προσημειωμένης αὐτῷ ἐκκλησίας ἀνα-φέρεται· γενικώτερον δὲ περὶ Δαματρός τὰ ἐφεξῆς ἀπαντῶσιν.

Ὁ ἐν Νικομηδείᾳ διατριβὼν Ἰουστινιανὸς ὁ Β', ὁ καὶ Ῥινότυπος, μαθὼν τὴν ἐν Κ/πόλει κατοπινὴν στάσεως ἀνάρρησιν τοῦ στρατηγοῦ Φι-λιππικοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 711, ἀπῆρξεν ἐκείθεν εἰς Δαματρίαν ἔσθασε,

καὶ τοποῖς φαραγγώσεσι καὶ λόγοις ἀποκρήμνοις ἀντιστρατοπεδεύεται πρὸς ὄρεσι γηλόφοις ἅπερ κατὰ συνήθειαν φάμεν τοῦ Δαματρός

κατὰ τὸν Μανασσῆν². Ὁ Φιλιππικὸς ἀπέστει-λε κατ' αὐτοῦ τὸν σπαθάριον Ἰλιάν, ὅστις ἐλθὼν εἰς Δαματρίαν καὶ ἀμνηστεύσας τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, κατώρθωσε τὴν ἀπο-μόνωσιν καὶ σύλληψιν αὐτοῦ· τότε «θυμῷ ἐπι-δραμῶν καὶ τὸν τούτου τράχηλον δραχόμενος, τῷ παραμηρίῳ, (κατὰ Συμεῶνα τὸν Μάγιστρον (σ. 695) οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ μεγάλη μάχη) ᾧ ἦν διεζωσμένος, ἀπέτεμε τὴν κήραν αὐτοῦ καὶ διὰ Ῥωμανοῦ σπαθαρίου πρὸς Φιλιππικὸν ἐξέπεμψε», λέγει ὁ Θεοφάνης. Αὐτόθι χειρωθεὶς συγχρόνως ἐφρονεῦθη καὶ ὁ Βασθακούριος πρω-τοπατριάρχης καὶ κόμης τοῦ Ὀψικίου θέματος³.

Ὁ κατὰ τὸ 900—910 ἔτος αὐτοκράτωρ Λέων ὁ σοφὸς ἀνήλθεν εἰς τὸ ὄρος Δαματρός εἰς πρόκενον καὶ ἐν τῇ μονῇ τῶν Σπειρῶν ἤρι-στησε, περὶ ἧς παρακατιὸν ἔσται ἡμῖν λόγος⁴.

Ἰωάννης ὁ Κίνναμος διηγεῖται ὅτι βαρυτά-του ὄντος χειμῶνος ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνός (1143—1180) «θηρευόμενος ἐπὶ » τι τῶν ἐφῶν ἐξῆι χωρίων, Δαματρός ἡ κλη-» σις ἐστίν. Ἐπὶ τοῦ ἔργου τοίνυν γενομένης μέ-» γα τι χρῆμα θηρὸς ὑπῆντ᾽, οὕτω μὲν λέον-» τος, οὐ γὰρ ζυενχώρει λέγειν ἢ παρδαλῆ· » τοῦτο δὲ ἀφῆρειτο τὸ μέγεθος αὐτῆς, καὶ ἡ πρὸς » λέοντα ὁμοιότης. Ἦν οὖν διπλῆ τις καὶ » ἐπαμφοτερίζουσα φύσις, πᾶρδαλις ἐν λέοντι » καὶ λέων ἐν παρδαλίῳ, περὶ αὐτὸν τι μίγμα » ποιοτήτων· ἐν τῷ γενναίῳ τὸ γοργόν, τὸ θυ- » μρικὸν ἐν τῷ βλοσυρῷ, καὶ καθάπαξ πάντα

1. Ἐνθα ἄνωτέρω.

2. Στήλ. 4073—6.

3. Θεοφ. Α, 582—3. — Λέων Γραμμ. 169. — Ἰωάν. 50 «πρὸς τὸν Δημήτριον ἀπέδρα Ἰου-στινιανός». — Μ. Γλυκ. 520. — Κεδρ. Α, 783. — Ζων. Β, 97.

4. Λέων Γραμμ. αὐτόθι.

1. Ἐν ἔτει 626.

2. Ducangii, de Hebd. C/poleos, § XVIII.

3. Κεδρ. Β', 588.9.

4. Κεδρ. Β', 636.

5. Ν. Χων. 134.

»δι' ἀλλήλων ἤκοντα τὰ ἀμφὸν ἴδια· ὁ μὲν ἠδὲ θῆρ τοιοῦτος ἦν· τῶν δὲ βασιλεῖ ἐπομέ-
νων, ἐπειδὴ τοῦτον εἶδον, ἀπερρύησαν οἱ
πλείους· ἦν γὰρ οὐδὲ ἰδεῖν τοῖς πολλοῖς ἀνε-
κτός· ὡς δὲ καὶ ἀγγοῦ ἦδη ἐγένετο, οὐδεὶς
ἦν τὸ λοιπὸν, ὃς τούτῳ ξυνίστατο· ἀλλὰ βα-
σιλεὺς, φευγόντων, ὁ παρήρητο ξίφος ἐλκύ-
σας, τὸν θῆρα πατάξων ἐφέρετο, πληγὴν τε
αὐτῷ τοῦ μετώπου κατενεγκὼν, ἄχρι καὶ ἐπὶ
»στέρνα διέλασε»¹.

Τῷ 1204 φάλαγγες ἰππέων ἄνωθεν περὶ
τὸν Δαματρία ἠγγαυλεῖ, λέγει ὁ Χωνειάτης².
ὁ δ' ἀφελὴς Βιλλαρδουῖνος οὕτως περιγράφει
τῆς φάλαγγος ταύτης τὴν ἦταν. «Ὀγδοή-
κοντα ἰππὸται σταυροφόροι παρετήρησαν ση-
μασίας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, εἰς ἀπό-
στασιν πλέον ἢ τριῶν λευγῶν ἀπὸ τοῦ [ἐν
»Χρυσόπολει] στρατοπέδου· ἦτο δὲ ὁ Μεγα-
»δοῦξ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπό-
»λέως, ἄγων πλείους ἢ πεντακοσίου· Ἕλλη-
»νας ἰππεῖς· ἰδόντες τούτους οἱ ἡμέτεροι ἔτα-
»ξαν τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ἀνδρας εἰς τέσσαρα σώ-
»ματα καὶ ἀπεφάσισαν ὅπως πολεμήσωσιν
»αὐτούς· καὶ ὅταν οἱ Ἕλληνες εἶδον αὐτοὺς
»διήρσαν τὰ σώματα αὐτῶν καὶ παρετάχθη-
»σαν ἔμπροσθεν τῶν σκηνῶν αὐτῶν καὶ περιέ-
»μενον· οἱ ἡμέτεροι ἄνδρες ἔβαινον ὅπως προσ-
»βλάσωσιν αὐτοὺς σφοδρότατα· μετὰ τὴν βοήθειαν
»τοῦ Θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὀλίγον διήρκεσεν
»ἡ μάχη αὕτη, καὶ οἱ Ἕλληνες ἔστρεψαν τὰ
»νώτα, καὶ ἠττήθησαν κατὰ κράτος εἰς τὴν
»πρώτην συμπλοκὴν· καὶ οἱ ἡμέτεροι κατε-
»νδιώξαν αὐτοὺς ἐπὶ μίαν ὄλην λεύγαν· ἐκυ-
»ρῖευσαν δὲ αὐτοῖσι πολλοὺς ἵππους, καὶ κέλυ-
»πτας, καὶ στρατιωτικούς καὶ πομπικούς ἵπ-
»πους, καὶ ἡμιόνους ἀμφοτέρων τῶν γενῶν,
»καὶ σκηνὰς καὶ σημαίας καὶ λάφυρα τοιαῦτα,
»ὅποια ἤρμυζον εἰς παρομοίαν περίστασιν. Τοι-
»οῦτοι ἐπέστρεψαν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου
»μετ' εὐφροσύνης τοὺς ἐπανείδον, καὶ διενεμή-
»θησαν τὰ λάφυρα ὡς ἔπρεπεν»³.

Ὁ αυτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος εἰς
τὸν Ἅγιον Αὐξέντιον κατασκευῶν, ὑποπτει-
θεὶς ὡς βασιλεῖωντα τὸν ἐν τοῖς μέρεσι Νικαίας
κατὰ Περσῶν νίκας ἄγοντα Ἰωάννην τὸν υἱὸν
τοῦ δεσπότη Μιχαὴλ μετεκαλέσατο καὶ τὸν
παρακοιμώμενον Βασιλικὸν ἐκέλευσεν ἐκτυφλω-

1. Ἰωάν. Κίνν. σελ. 290 ἐκδ. Tollii.
2. Σελ. 718 ἐκδ. Migne.
3. Hist. d. la conq. de C. ple § 139 - 40, ἐκδ. Vailly.

σαι αὐτὸν «εἰς Δαματρία ἐξεληκκότα»· παρα-
λαβὼν δὲ ἐκτετυφλωμένον ἐπὶ Νικαίαν ἔειτο¹.
Περὶ τὰ τελετὰ μάλιστα τοῦ 1296 ἔτους ὁ βα-
σιλεὺς Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος ἐξεληθὼν τῆς
Κωνσταντινουπόλεως «πρὸς τὴν Χελὴν τὸ ἀμ-
φιθαλασσίδιον φρούριον ἤλαυνεν· ἔτι δὲ (τὴν 1
ἰουνίου) πρὸς τῷ Δαματρίῳ ἐσκήνου τὸ ὑπηρε-
τικὸν προσμένων», ὅτε ἐγένετο σεισμός ἐν Βυ-
ζαντίῳ καὶ ὑπέστρεψεν².

Εἰς ταῦτα μόνον περιστρέφεται ὁ παρὰ τοῖς
Βυζαντινοῖς συγγραφεῦσι λόγος περὶ τοῦ Δαμα-
τρίου καὶ τῶν αὐτόθι παλατιῶν· περὶ δὲ τῶν
οἰκοδομηθεισῶν ἐκεῖ μονῶν εὐρίσκωμεν τὰς ἐ-
πομένας λεπτομερείας.

Μονὴ τῶν Σπειρῶν.

Ὁ ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ πατριάρχης καὶ
παρακοιμώμενος γενόμενος Σαμωνᾶς, καταγο-
μένος ἐξ Ὀθωμανῶν, βαπτισθεὶς δὲ ἐν Κ/πόλει,
ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Νικολάου κατὰ τὴν ἡμέ-
ραν τῶν Ἁγίων Θεοφανείων τοῦ ἔτους 906,
εἶχεν εἰς Δαματρία μονὴν κλυομένην τὰ Σπει-
ρα, ἢ τὰ Σπειρά.

Ὁ Σαμωνᾶς οὗτος ἐκέρδησε τὴν εὐνοίαν
τοῦ Λέοντος ἀποκαλύψας αὐτῷ ἐπιβουλὴν τοῦ
Πηκτοῦ Βασιλείου παρ' οὗ ἔμαθε τὸ σχέδιον
ὁμόσας ἐχεμύθειαν· ἀφοῦ κατεπλούτησε δωρο-
δοκούμενος, ῥαδιουργῶν καὶ συκοφαντῶν, προ-
φασισθεὶς ὅτι ἤθελεν ἐξέλθει εἰς τὴν μονὴν αὐ-
τοῦ ἀπέδρασε τῷ 905 τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως φεύγων εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς μετ' ὧν ἦτο
εἰς ἀλληλογραφίαν· τὴν φυγὴν ταύτην ἀπὸ
πολλοῦ εἶχε κατὰ νοῦν καὶ τὸν πατέρα του θε-
λήσαντα νὰ μὲν ἔν Κ/πόλει, ὅτε ἐλθὼν εἶδε
τοῦ υἱοῦ τ' ἀξιώματα, συνεβούλευσε «τὴν οἰ-
κείαν θρησκείαν τηρεῖν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα
ἐπανελθεῖν· εἰ δὲ καὶ αὐτός, ἔφη, τύχω καιροῦ,
ὑπονοστήσω πρὸς σέ». Συλληθεὶς ὁμως παρὰ
τὸν ποταμὸν Ἄλυν καὶ εἰς Κ/πολιν ἀχθεὶς,
ἐδικαιολογήθη εἰπὼν ὅτι, τάξας, μετέβαινεν
εἰς Σιριχὰ τῆς Μελιτινῆς, εἰς προσκύνησιν τοῦ
ἐκεῖ Σταυροῦ, ὅπερ ὁ Λέων ἐνεκα τῆς πρὸς αὐ-
τὸν εὐνοίας οὐ μόνον παρεδέξατο, ἀλλὰ καὶ
τὸν συλλαβόντα αὐτὸν ὑπεχρέωσε δι' ὄρκου νὰ
βεβαιώσῃ τοῦτο εἰς τὴν Σύγκλητον, καὶ προή-
γαγε τὸν Σαμωνᾶν εἰς Πατριχίον καὶ Παρακοι-
μώμενον, τῷ 908, «διὰ τὸ εἶναι συνεργὸν αὐτὸν
εἰς πᾶσαν παρανομίαν καὶ κακίαν». Προτροπῇ

2. Γ. Παχυμ. σελ. 487—493.
3. Αὐτ. Β', 233.

αὐτοῦ ὁ πατριάρχης Νικόλαος, ἀρνηθεὶς νὰ λύ-
σῃ τὸν κατὰ τοῦ αυτοκράτορος Λέοντος ἐπὶ
τετραγαμίᾳ ἐξενεχθέντα ἀφορισμὸν, ἐξώσθη τοῦ
θρόνου.

Ὁ Σαμωνᾶς εἰσαγαγὼν τὸν ἐκ τῶν θερα-
πόντων αὐτοῦ Κωνσταντῖνον τὸν Παφλαγόνα
εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς βασιλίσσης, διέβαλε
βραδύτερον εἰς τὸν Λέοντα ὡς ἐρώμενον αὐτῆς,
καὶ διαταγὴ τούτου, τὴν κατηγορίαν πιστεύ-
σαντος, ἔκειρε μοναχὸν καὶ προσέλαβεν εἰς τὴν
μονὴν αὐτοῦ τῶν Σπειρῶν. Ἐξεληθὼν δὲ ποτε
ὁ Λέων εἰς πρόκενσον ἐν τῷ Δαματρίῳ, εἶδε τὸν
Κωνσταντῖνον, καὶ γνωρίζων φαίνεται τὴν
ἀθωότητά του, διέταξε τὸν Σαμωνᾶν καὶ ἐνέ-
δυσεν αὐτὸν κοσμικὰ φορέματα, καὶ ἐκέρασεν
αὐτὸν εἰς τὸ κλητόριον καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸ
παλάτιον καταστήσας αὐτὸν εἰς τὴν προτέραν
θέσιν. Ἄλλ' ὁ Σαμωνᾶς φθονήσας ἢ μᾶλλον
δυσμενεὶς αὐτῷ συνεπείας προβλέπων, συνερ-
γεῖα ἐτέρων συνέταξε καὶ ἔρριψεν ἐν τῇ Με-
γάλῃ Ἐκκλησίᾳ λίβελλον, τὸν ὅποιον ἔλαβεν
αὐτός ὁ Λέων καὶ ἀναγνοὺς ἐθλίβη μεθ' αὐ-
τοῦ ἐρευνῆς δὲ γιγνομένης, τῶν συνεργῶν τις προῦ-
δωκε τὸν ἐργασάμενον αὐτὸν Σαμωνᾶν. Ἀμέ-
σως ὁ Λέων διατάσσει τὴν σύλληψίν του, κα-
ταβιβάζει τοῦ ἀξιώματος, κείρει μοναχὸν καὶ
ἀπάγει πρῶτον μὲν εἰς τὴν μονὴν τοῦ πατριάρ-
χου Εὐθυμίου «ἐν τοῖς Ψαμαθίου», ἔπειτα δὲ
εἰς τὴν μονὴν τοῦ Μαρτινακίου, καὶ τέλος
«περιγράφτοις ὀρίοις καθεύγουσι» προχειρίσας
παρακοιμώμενον τὸν ὑπ' αὐτοῦ φηνοῦμενον
Κωνσταντῖνον¹.

Ἐπειδὴ οἱ τὰ εἰρημένα ἀναφέροντες Βυζαν-
τινοὶ συγγραφεῖς δὲν λέγουσι τὸν Σαμωνᾶν κτί-
σαντα ἢ ἀνοικοδομήσαντα, ἀλλ' ἔχοντα ἰδίαν
τὴν ἐν Δαματρίῳ οὔσαν μονὴν τῶν Σπειρῶν,
συμπεραίνομεν ὅτι αὕτη πρὸ τοῦ Σαμωνᾶ ὑ-
πῆρχεν ἐκτισμένη, ἀδέσποτος δὲ τότε τυγχά-
νουσα, ὠρίσθη ἢ ἐλήφθη εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆ-
σιν, ἀποφυγόντος τὴν δαπάνην νέας οἰκοδομῆς,
ἀφοῦ σκοπὸν εἶχε πλουτήσας δραπετεῦσαι καὶ
πρὸς τὴν γενέθλιον χώραν ἐπανελθεῖν, φυλάτ-
των τὴν πατρίαν πίστιν, ὡς λέλεκται νομί-
ζομεν δὲ ὅτι εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἢ ὑπὸ τοῦ
Κωδικοῦ ἀναφερομένη μονὴ ἢ ναὸς τῶν Ἀρχαγ-

1. Μετὰ Θεοφ. 369, 375—6. — Συμ. Μά-
γιστ. 709, 712. — Γ. Μοναχ. 863, 870. —
Κεδρην. II, 271. — Λέων Γραμμ. 479,
485—486. — Ζωναρ. XVI, 16'—18'. — Κ. Πορ-
φυρογέν. de adm. imp. 138—139 ἀναφέρει δω-
ροδοκίας τοῦ Σαμωνᾶ· τὸ ὄνομα τοῦτο φέρει καὶ τις
ἐπίσκοπος, καὶ ἄλλος τις ἄγιος.

γέλων τὰ Στείρου, καὶ ὅτι δεῖον νὰ γραφῇ οὐχὶ
Σπειρῶν διὰ τοῦ π, ὡς οἱ ἀλλήλων ἀντιγρα-
φεῖς «Συνεμιστάι τοῦ Θεοφάνους» καὶ κατ' αὐ-
τοῦς ὁ Ζωναρᾶς ἐκφέρουσιν, ἄλλὰ διὰ τοῦ τ,
Στειρῶν, ἦν γραφὴν παρεδέξατο καὶ ὁ κ. Μα-
νουὴλ Γεδεῶν γράψας¹ ποῦ μὲν μονὴ τῶν Στεί-
ρων, ποῦ δὲ τὰ Στείρου. Τοῦ Κωδικοῦ τὸ κεί-
μενον ἔχει ὡς ἐξῆς· «Τὰ λεγόμενα Στείρον,
ὁ ναὸς τῶν Ἀρχαγγέλων, ἀπὸ στειρίας γυναι-
»κὸς ἔλαβε τὴν προσήγορίαν πατριχίας οὔσης
»καὶ παιδοποιήσασης· καὶ ἐν τοῖς χρόνοις Λέον-
»τος τοῦ Μακέλλου εὐκτήριον μικρὸν ἦν· ἀπὸ
»δὲ τῆς γυναικὸς ὠνομάσθη ὁ τόπος, καὶ τε-
»λευτησάσης διήλθοσαν χρόνοι οἱ· καὶ ἐκτι-
»σθη ὁ ναὸς παρὰ Ἰουστινιανοῦ τοῦ κτίστορος
»τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας· συμπτωμένου δὲ
»αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ μετὰ χρόνους τλη',
»ἀνεκαίνισεν αὐτὸν ὁ Βασίλειος ὁ βασιλεὺς,
»ὅστις καὶ ἐκ τοῦ Στρατηγίου ἄρας τὴν φιλό-
»κλην τὴν χαλκὴν τέθεικεν αὐτὴν ἐκείσεν»².

Οὐκ ἐντυχόντες ποῦ περὶ τῆς θέσεως τού-
των, ἀγνοοῦμεν ἐὰν ὁ Σκαρλάτος Βυζάντιος³
ἐπὶ εὐκρινῶν μαρτυριῶν στηριζόμενος τοποθε-
τεῖ αὐτὰ ἐν Βυζαντίῳ πλησίον τοῦ Σανατω-
ρείου, καὶ λέγει μεταποιηθέντα εἰς τὸ φερώ-
νυμον τζαμίον Μαχμούτ πασσαῶ, πλησίον τοῦ
Νοῦρι Ὀσμανιέ· εἰκάζομεν ὁμως ὅτι, εἰ μὴ τὰ
Στείρου ἦσαν ἐν Δαματρίῳ, ἀνάλογον ὁμως τῆς
οἰκοδομῆς αἰτίαν ἔσχον καὶ ταῦτα. Ἐπισχύε-
ται δὲ ἡ εἰκασία ἡμῶν αὕτη ἐκ τῆς μέχρι σή-
μερον κατὰ παράδοσιν φερομένης καὶ εὐλαβῶς
πρεσβευομένης δοξασίας παρ' Ἀρμενίοις, ὅτι
παράκλησις καὶ δέησις τελομένη ἐπὶ τῶν ἐ-
ρειπιῶν τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, καλου-
μένης Κάτζ χουνάτζ=ἀνδρείος τῶν Ἑλλήνων,
ἢ Χάτζ χουνάτζ=Σταυρὸς τῶν Ἑλλήνων, ἐπε-
νεργεῖ κατὰ τῆς στειρώσεως, θεῖα χάριτι τοῦ
τόπου· πολλὰ δὲ στείραι τὸν ἱερέα τοῦ αὐτόθι
χωρίου Ἑρμενί-κιοῖ, ἀποικισθέντος ἐπὶ τῶν
ἀρμενίων βασιλέων τοῦ Βυζαντίου, καθὰ δια-
τείνονται, ἀμαρτύρως ἐν τούτοις, οἱ κάτοικοι,
ἀνέρχονται ἐπὶ τούτῳ ἐκεῖ, λίθον καιοῦσαι
καὶ κηρὸν ἄπτουσαι πρὸ τεμαχίου σταυροῦ μαρ-
μαρίνου, ἔχοντος τὰ στοιχεῖα IC καὶ XC.

Ἐὰν παραδεχθῶμεν ἐπὶ τῇ βῆσει τῆς δο-

1. Κ. πολις, Λεξ. Ἱστορ. καὶ Γεωγ. σελ. 1075
καὶ 975.
2. Κωδ. περὶ κτισμ. 78.
3. Κ/πολις, Δ' 537, καὶ ἐν σημειώσει· ἐν σημειώ-
σει δὲ τῆς σελ. 236 τοῦ Β' τόμου ἀναφέρει τὰ
Στ ε Ἰ ρ α τὰ εἰς τὸν Δαματρία.

ζασις ταύτης λίαν ἄλλως σημαντικῆς, ὅτι ἐν-
ταῦθα ἦσαν τὰ τοῦ Κωνσταντίνου Στείου, τότε διορ-
θωτέον Στειρῶν τὸ Σπειρῶν τῶν μνημονευθέν-
των χρονολογῶν· ὡς εἶδομεν εὐκτῆριον μικρὸν
ἦτο τῷ 470 περίπου· μετὰ 75 ἔτη ἀνεκτί-
σθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, κατέπεσε
κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦ ἔτους 558 καὶ ἀνηγέρθη
πάλιν τῷ 886 ὑπὸ Βασιλείου, πατρὸς τοῦ
Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐφ' οὗ μέχρι τοῦ 908 ἤκ-
μαζεν ὁ Σαμωνᾶς, καὶ ἔλαβεν αὐτό, ἂν ἦναι
τὸ αὐτό, εἰς ἰδίαν χρῆσιν· οὕτως ἐξηγεῖται
καὶ ἡ σιωπὴ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων περὶ
τῆς ἀνεγέρσεως τῆς μονῆς ταύτης.

Μονὴ τῶν Νοσσιῶν.

Ἡ μονὴ αὕτη ἐπὶ τοῦ Δαματρύου τοποθε-
τεῖται ὑπὸ τοῦ Σκαρλῆτου Βυζαντινοῦ¹. δὲν
ἦτο ὅμως αὐτόθι, ἀλλὰ παρὰ τὴν θάλασσαν,
ὡς ἀναφέρει Συμεὼν ὁ Μάγιστρος² λέγων ὅτι
αὕτη ἀποδομῆται ἐφ' οὗ τύπου ὁ πατὴρ τοῦ
ἀντικαταστήσαντος, ὡς εἶπομεν, τὸν Σαμο-
νᾶν Κωνσταντίνου εἶχε «προαστίστην πρὸς τῇ
θαλάττῃ πάνυ μικρόν»· ἐπομένως παραλείπο-
μεν τὰ περὶ αὐτῆς.

Μονὴ τοῦ Ἀρχαγγέλου εἰς τὰ Προμότου.

Ὁ πατριάρχης Κωνσταντίνος ἐν τῇ περὶ τοῦ
Ἀλέμ-τάγ διατριβῇ αὐτοῦ τάσσει τὰ Προμό-
του περὶ τὸν βουνὸν τοῦτον λέγων «εἶναι λέ-
ξις σύνθετος ἀπὸ τῆς πρὸ Ἑλληνικῆς καὶ τῆς
Λατινικῆς μόρτις (montis)· ὃ καὶ δεικνύει ὅτι
ἡ Μονὴ αὕτη ἔκειτο πρὸ τοῦ βουνοῦ τούτου»³.
ὅσφ παρόδοξος ἢ ἐτυμολογία τόσφ καὶ ἡ εἰ-
κασία. Ἡ λέξις Πρόμοτος συνεχῶς ἀπαντᾷ ὡς
κύριον ὄνομα⁴ καὶ ὡς διακριτικὸν τῆς ἐπι-
πέων δικαιοῦντων προαγωγῆν⁵. ἔφερε δ' αὐτὸ
ὁ ἕτερος τῶν ὑπάρχων τῆς Κωνσταντινουπόλεως
κατὰ τὸ 389 καὶ φαίνεται ἀπ' αὐτοῦ κληθεὶς
παράλιος τόπος, ἐνθα ἠλίουοντο ὄστρακα περι-
φρημα κατὰ τὸν Αὐσόνιον, ὡς σημειοῖ ὁ Σκαρ-
λάτος⁶. Ἀσχετα καὶ ταῦτα πρὸς τὸ θέμα ἡμῶν
λογίζοντες παραλείπομεν.

1. Κ/Π. Β' 288.
2. 713-5 καὶ σημ. εἰς Ζωναρῶν XV, ιδ' Δου-
καγίου.
3. Ἐλάσ. Συγγρ. σελ. 378.
4. Λιβ. Ἐπιστ. 786. — Mikl. et Mil. Acta
et Dipl. III, 37. — Σκαρλ. Κ/Π. Γ'. 277.
5. Χρον. Πασχ. 305. Ἐπιθὲ τὰς σημειώ-
σεις Βαλεσίου καὶ Ἀμμ. Μαρκελ. σελ. 72, 73, 187
καὶ 206.
6. Κ/Πολις Β'. σ. 281.

Ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Ὀνωράτου.

Ὀνωράτος ἐκαλεῖτο ὁ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ
Μεγάλου πρῶτος ἑπαρχὸς τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως ἐκ Ρώμης ἐλθὼν τῷ 359¹, καὶ ἐπὶ
Θεοδοσίου ἕτερός τις, ὅστις δεξιωσάμενος ἐπέ-
τρεψε τοῖς Ἰουδαίοις τὴν ἀνεγερσιν πολυτε-
λοῦς συναγωγῆς, ἐφ' ᾗ κακίζεται ὑπὸ τοῦ Ζω-
ναρᾶ² ὡς τὰ Ἑλλήνων πρεσβεύων.

Ἄγνωστον τίς τῶν δύο ἔδωκε τὸ ὄνομα εἰς
τὴν πολίχνην ταύτην· εἰς τὰ πρόστατα αὐτῆς
ἡ Ἰουλιανή, σύζυγος τοῦ αυτοκράτορος Ἀνα-
στασίου τοῦ Δικόρου, θυγάτηρ Ἀνικίου, ἐγγονή
δὲ τοῦ αυτοκράτορος τῆς Ρώμης Οὐαλεντιανοῦ
Γ', ἔκτισε τῷ 505 ἔπει ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς
Θεοτόκου³· ἡ Ἰουλιανὴ αὕτη ὑπερεμάχησε τῆς
ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, καὶ βιαζομένη ὑπὸ τοῦ
συζύγου αὐτῆς ἐπὶ τῷ ἀναθεματισμῷ τὴν Σύνο-
δον «ἐπισήμως ταῖς κοιναῖς εὐφημίαις ἐλαμ-
»πρύνθη διὰ τὸ στερεὸν ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν ὀρ-
»θῶν δογματῶν αὐτῆς φρόνημα, ἀντιστάσασα ἀ-
»πποτήτως καὶ καταισχύνασα ὡς αἰρετικὸν τὸν
Δίκωρον». Τῇ παρακινήσει αὐτῆς συνῆλθεν εἰς
τὸν ναὸν τοῦτον Σύνοδος κατὰ τῶν Εὐτυχια-
νῶν⁴. Περὶ τοῦ ναοῦ τούτου ἑτέρα μνεία οὐχ εὐ-
ρηται· τῆς δὲ πολίχνης ἀπαντῶσιν αἱ ἐπομέναι.

Ῥωμανὸς ὁ Νεώτερος (959—963) «ἐν μιᾷ
»ἡμέρᾳ καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ καθεσθεις καὶ τῇ
»συγκλήτῳ συνεστιασθεις... καὶ τῇ δειλῇ ἐν
»πύκνιστηρῳ σφαιρίσας... εἰς μεταστάσι-
»μον εἰς Ἀνωράτας μετέβη, κάκεισε θηρεύ-
»σας παμμεγέθεις χοίρους τέσσαρας καὶ κυνη-
»γῆσας πρὸς τὰ βασίλεια τῇ ἐσπέρᾳ ἀντεπέ-
»ρασεν»⁵.

Τῷ 965 τὴν ἐπιούσαν τῆς ἑορτῆς τῆς Ἀνα-
λήψεως ὑπέστησαν ἐν τῷ προαστείῳ τούτῳ
τὸν διὰ πυρὸς θάνατον μῆτηρ καὶ θυγάτηρ, ἐκ
τῆς οἰκίας αὐτῶν λιθοβολήσασαι τὸν αυτοκρά-
τορα Νικηφόρον τὸν Φωκᾶν, καθ' οὗ, συνεπεῖα
ἐξέως μετὰ τῶν Ἀρμενιακῶν ταγματῶν καὶ
τῶν Βυζαντινῶν, οὗτοι δυσηρεστήθησαν καὶ ἐξ-
»ύβριζον αὐτόν»⁶.

1. Σωκράτ. Ἐκκλ. Ἰστ. Β. μα'. Ἐπιθὲ περὶ
Ὀνωράτου τὰς αὐτόθι σημειώσεις τοῦ Βαλεσίου. —
Σωζομ. Ἐκκλ. Ἰστ. Δ. κγ'. — Χρον. Πα-
σχάλ. ἐν ἔτ. 359.
2. Ζωναρ. Β. 35.
3. Θεοφ. Α'. 243.
4. Κωνστ. πατριάρχου, Ἐλασ. συγγρ.
σ. 377.
5. Μετὰ Θεοφ. 472.
6. Λέοντ. Διακόν. Δ' σ. 65, δε «Ἀναρά-
τας» λέγει.

Τῷ 1059 Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς «τὸν τῆς
»Προποντίδος διαπεράσας πορθμὸν ἐν τοῖς περὶ
»τὸ Ὀνωράτου πολίχνην προαστείαις ἠύλιζε-
»το, ἐπὶ θήρην τε συνεχῶς ἐξίων καὶ τὸ σῶμα
»γυμνάζων. Ἀλλὰ κατ' οὐδὲν αὐτῷ συνετέλει
»τὸ γυμνάσιον· νόσφ γὰρ συνεσχέθη πλευρί-
»τιδι, καὶ τρίτην ἡμέραν ἐγκαρτερήσας, ἐπει-
»δὴ ἠσθάνετο ἑαυτοῦ μὴ καλῶς ἔχοντος, εἰς
»τὸν βασιλικὸν εἰσελθὼν δρόμονα ἐκομίσθη
»πρὸς τὰ ἀνάκτορα»¹.

Περὶ τῆς θέσεως τῶν Ὀνωράτου μεγίστη
ὑπάρχει διαφωνία μεταξὺ τῶν περὶ αὐτοῦ γρα-
ψάντων. Ὁ διατριβογράφος τῆς Journal de
Constantinople (τοῦ 1851 ἔτους) τάσσει αὐ-
τὰ ὅπου νῦν τὸ χωρίον Μερδιθέν-κιοῖ· ὁ πα-
τριάρχης Κωνσταντίνος περὶ τὸν βουνὸν τοῦ Ἀ-
λέμ-τάγ· ὁ Σκαρλῆτος προτιμᾷ τὴν τοποθέ-
τησιν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν Τερσανᾶ ἐν δεξιᾷ
τοῦ Κερατίου κόλπου ἢ τὴν ἐπὶ Μπεγλερπέι².
ὁ δὲ κ. Α. Γ. Πασπάτης φρονεῖ ὅτι ἦτο ἐνθα
νῦν τὸ Ἐρένκιοῖ, θεωρῶν τοῦτο παραφθορὰν τοῦ
ὀνόματος Ὀνωράτος καὶ ἀπορῶν διατὶ ὁ πα-
τριάρχης Κωνσταντίνος ἔταξεν αὐτὰ παρὰ τὸ
Ἀλέμ-τάγ³. Ἡμεῖς συντασσόμεθα τῇ γνώμῃ
τοῦ πατριάρχου διὰ τοὺς ἐπομένους διαφοροὺς
λόγους.

Τὰ περὶ τὸ Ἀλέμ-τάγ μέρη ἦσαν καὶ εἰσὶν
ἔτι καὶ νῦν μόνα κατὰλληλα εἰς μέγλα κυνη-
γέσια, οἷα περιγράφουσι τὰ τῶν Κομνηνῶν οἱ
Βυζαντινοί· περὶ τοῦ Ἰσαακίου λέγων Μιχαὴλ
ὁ Ψελλὸς ἀναφέρει ταῦτα· «... δόξαν αὐτῷ
»ἐξελήλυθε καὶ βασίλειος τοῦτον καταγωγῆ
»αὐτοῦ που πρὸ τοῦ ἄστεως ὑποδέχεται περί-
»κυκλος τῇ θαλάσσῃ καὶ (ἐξ ?) ἐκτέρου μέ-
»ρους, ἀνδρὶ αὐτάρκῃς θηρατικῷ, ἀλλ' οὐχί
»καὶ τῷ βασιλεῖ τούτῳ· ἔφος γὰρ ἐπανατέλ-
»λων τῇ θήρῃ εἰς ἐσπέραν βαθεῖαν κατήγετο·
»πολλάκις δὲ τῇ βολῇ τῆς λόγγης ἐπὶ τὰς
»ἄρκτους καὶ τὰς ὅς χρώμενος καὶ συνεχῶς ἐ-
»πανατείνων τὴν δεξιάν, ψυχρῷ πνεύματι βάλ-
»λεται τὴν πλευράν, καὶ τότε μὲν οὐ πᾶν
»κατὰδηλος ἢ πληγῆ ἐγεγόνει, τῇ δὲ ἐφεξῆς
»ρίγώσαντα πυρετὸς διαδέχεται»⁴. Εἶπομεν
ὅτι τὰ δόξα ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν ἐφυλάσσοντο
καὶ ἀπηγορεύθη ἡ δενδροτομία ἐνεκα τῶν κυ-
νηγεσίων αὐτῶν καὶ ὅτι τὸ σήμερον ἀπολει-
φθὲν περὶ τὸ ὄρος τοῦτο δόσος ἦν ποτε πολὺ

1. Νικηφ. Βρυεν. βιβλ. Α' σ. 20.
2. Κ]πολις, τ. Β' σ. 17-18.
3. Ὁ ἐν Κ]πόλει Ἐλλ. Φιλ. Σύλλ., τ.
ΙΒ' σελ. 53.
4. Κ. Σάθα, Μετ. Βιβλ., τ. Γ', σελ. 250.

ἐκτενέστερον διήκον μέχρι τῆς νῦν Σαμάντρας·
τὰ περίεξ Ἐρένκιοῖ ὅμως καὶ Μερδιθένκιοῖ μέρη
οὐδέποτε φθίνονται ὑπὲρζαντα δασώδη καὶ
κατὰλληλα εἰς θήραν μεγάλην. Εἰς τὸ παρα-
τεθὲν τοῦτο χωρίον τοῦ Ψελλοῦ ἠρίζεται ἡ
θέσις ἀπὸ τοῦ ἄστεως, περίκυκλος τῇ θαλάσ-
σῃ ἐξ ἐκτέρου μέρους· πρέπει ἀρχὴ γὰρ νὰ νοή-
σωμεν τὴν τοῦ Κερατίου κόλπου δεξιάν πλευ-
ράν, ἢ μᾶλλον τὴν «περίκυκλον ποταμῶν» και-
λάδα τοῦ Γαϊόκ-σοῦ; Εἰς τὸν τοῦ Ψελλοῦ χω-
ρογραφικὸν ὀρισμὸν ἀντίκεινται οὐ μόνον τὰ τοῦ
Βρυενίου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐξῆς Μιχαὴλ τοῦ Ἀτ-
ταλειώτου· «Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς ἀνελάμβαν-
»νεν ὅμως τῆς ἀθυρίας ἑαυτόν, καὶ περὶ τὸν
»κατὰ πρόσωπον τῆς βασιλίδος προεκκείμε-
»νον πορθμὸν ἀνὼν ἐνησχολεῖτο τῇ θήρᾳ,
»ψυχαγωγῶν ἑαυτόν τῇ συνεχεῖ γυμνασίᾳ· περὶ
»δὲ ὄραν ἀρίστου φῶς ἀστραπήβολον τοῖς τί-
»ποισ ἐκείνοισ ἐπέσκηψε· Νεάπολις τούτοις τὸ
»γνώρισμα· καὶ ὁ βασιλεὺς πληγείς, ὡς λόγος,
»ἐκείθεν ἀκατίαι· ἐξίφνης περὶ τὰ βασίλεια
»ᾤωρησε, καὶ νοσομαχῆσας ἡμέραις τισὶ τὸν
»μύρον ἐκαρδόκει»¹. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐπομένα
τοῦ Ζωναρᾶ· «ὁ δὲ Θρακῆσιος, θηρᾶν κάκεινος
»τὸν βασιλεῖα τοῦτον ἰστόρησε περὶ τὴν Νεά-
»πολιν, σὺν δ' ἐπιφανῆναί ποθεν, τὴν θίαν
»φρικτόν, καὶ τὸν Κομνηνὸν... διώκειν τὸν
»σὺν, τὸν δὲ εἰσδύναι τὴν θάλασσαν, γενέσθαι
»τε ἀφανῆ, ὃν οὐ σὺν οἱ πολλοί, φάντασμα δὲ
»τι δαιμόνιον ὑπελήφασιν· ἐν τούτῳ δὲ ὡς
»ἐξ ἀστραπῆς ἐνσκήψαι λαμπηδόνα τῷ βασι-
»λεῖ, καὶ τῇ τούτῃ βολῇ διατραχηθέντα τὸν
»Αὐτοκράτορα, τοῦ ἵππου τε ἐκπεσεῖν καὶ κεί-
»σθαι παρὰ τῇ γῇ ἀφρόν τοῦ στόματος ἀπο-
»πτύοντα, καὶ μηδὲν τῶν κατ' αὐτόν ἀσθα-
»νόμων, ἀκατίῳ δ' ἐκείθεν ἐμβιβασθέντα, κο-
»μισθῆναι εἰς τὰ βασίλεια»². Πάντα τὰ κεί-
»μενα ταῦτα ἔχουσι μὲν τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν,
ἀλλὰ τὰ μὲν Νικηφόρου τοῦ Βρυενίου καὶ τοῦ
Μιχαὴλ Ἀτταλειώτου ἀναφέρουσιν αὐτὴν πέραν
τοῦ πορθμοῦ τῆς Προποντίδος λαβοῦσαν χώ-
ρον, τούτου δὲ καὶ τὸ τοῦ Ζωναρᾶ καλοῦσι τὸ
μέρος Νεάπολι· ὅτι δὲ μέρος τι ἐν Γαϊόκ-
σοῦ ἐκαλεῖτο οὕτως, ἔχομεν μάρτυρα τὸν Γύλ-
λιον, λέγοντα ὅτι ὁ ἕτερος ποταμὸς ὁ παρὰ τὸ
νῦν Κανδιλλύ, ἐκαλεῖτο Νηπλίτικος ὡς γυ-
νόμενος ἐν ᾧ τόπῳ ἐβόητο ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνο-
μα Νήπλι, ἀγνοῶ δὲ, πρὸς τίθην, ἂν ἐκ τῆς
Νικοπόλεως, ἢ ἐκ τοῦ Ἀνάπλου ἢ ἐκ τῆς

1. Μιχ. Ἀτταλ. 68-69, ἔκδ. Βόννης.
2. Ζωναρ. XVIII, ζ'.

Ναυσικλείας¹. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι εἶναι παραφθορά τοῦ ὀνόματος Νεάπολις καὶ Νεαπολίτικον (ρεῦμα), διότι οἱ μελετώντες τὴν Βυζαντινὴν χωρογραφίαν γνωρίζουσιν ὅτι τὸ ὄνομα Ναυσικλεία εἶναι πάντῃ ξένον, Ἀνάπλους δὲ ἐκαλεῖτο χωρὸς τις ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ μόνον ὄχθῃ τοῦ Βοσπόρου. Εἰκάζομεν ὅθεν ὅτι τὰ Ὀνωράτου κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους μετωνομάσθησαν δι' ἄγνωστον ἡμῖν λόγον Νεάπολις, καὶ ὅτι ἦσαν ἐν τῷ μυθῷ τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ Γκιόκ-σοῦ, ὁποῦθεν ἄρχεται ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ἀλέμ-τάγ, ἡ πρόσφορος εἰς κυνηγεία, οἷα τὰ μνημονευθέντα.

Τῆς μελέτης ταύτης τὸ συμπέρασμα ἐστὶν

1. P. Gyllii, de Posph. Thrac. p. 336. Σφαλ-
λει ὁ Σκαρλ. (Κωνσταντινούπολις Β' 224) Ναυπλί-
της λέγων ὅτι φέρεται παρὰ Γυλλίω, καὶ ὑποση-
μειῶν ὅτι κυρίως ἐστὶν «Ἀνάπλους».

ὅτι *Λαματόν* ἦν ὄνομα κώμης, παρκειμένου ὄρους καὶ δάσους διήκοντος μέχρις αὐτῆς, ὅτι ἢ ἐπ' αὐτοῦ μονὴ τῶν *Σπειρῶν* ἀντὶ *Στειρῶν* φέρεται, καὶ πιθανώτατα ἢ τοῦ Κωδινού μονὴ τὰ *Στείρου* τυγχάνει· ὅτι τὴν μὲν κώμην ἀντικατέστησεν ἢ νῦν *Σαμάντρα* καλουμένη, τὸ δ' ὄρος καὶ τὸ δάσος τὸ Ἀλέμ-τάγ, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου πρὸς τὸ *Γκιόκ-σοῦ* ἦσαν τὰ Ὀνωράτου.

Ἐπιφυλασσόμενοι προσεχῶς νὰ διαλάβωμεν περὶ τῶν ἐν *Σαμάντρα* καὶ Ἀλέμ-τάγ ἐρειπίων, καὶ περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἐκεῖ που ἀναχωμάτων (*tumulorum*) παρατηροῦμεν ὅτι πολὺ ὀρθῶς ἐγνωμάτευσεν ὁ *Vauvenargues* ὅτι *il est plus aisé de dire des choses nouvelles que de concilier celles qui ont été dites.*

Ἐν Χρυσοπόλει.

Ε. Α. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΕΝ ΜΙΚΡΑ. ΑΡΜΕΝΙΑ, ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ.

(ΚΑΡΑ ΧΙΣΑΡ-Ι-ΣΑΡΚΗ).

(Ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίῳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς).

Ἐν τῷ νομῷ *Σιδάτ* (Σεβαστείας) εἰς εἰκοσιτετράωρον σχεδὸν ἀνατολικῶς τῆς παραλίου Κερασσοῦντος ἀπόστασιν, κείται ἡ πύλις *Καρά Χισάρ*, ἕδρα μουτεσαρίφου καὶ ἐπισκόπων τῆς ἀρμενικῆς καὶ ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, ἀριθμοῦσα περίπου χιλίας διακοσίας ὀθωμανικῆς, ἐξακοσίας ἀρμενικῆς καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἰδρυμένη περίξ λόφου δύο χιλιάδων ἀγγλικῶν ποδῶν ὕψους¹ καὶ ἐν μέσῳ ἐκτενοῦς πεδικῶδος σιτιζούσης πάσας τὰς πρὸς τὴν παραλίαν καὶ αὐτὴν τὴν Κερασσοῦντα πολίχνας σπερουμένας ἐπαρκῶν ἀροσίμων γαιῶν. Ἔχει δ' ὁ λόφος καὶ τῆς πόλεως ἡ θέσις μεγίστην ὁμοιότητα καὶ ἀναλογίαν πρὸς τὴν τῆς ἐν τῷ νομῷ *Χουταβετικιὰρ* (Προύσης) κειμένης ὁμωνύμου πόλεως. πρὸς διαστολὴν τῆς ὁποίας, ἐκείνη μὲν προσεπωνυμείται *Σαρκή* = Ἀνατολική, καὶ *Σαπ-πὶν* ἢ

Σαπ-χαν ἀπὸ τῶν περίξ πολλῶν μεταλλείων στυπτηρίας (σάπ), αὕτη δὲ *Γαρμπή* = Δυτικῆ, καὶ συνθέστερον *Σαρκή* καὶ Ἀφιὸν ἀπὸ τοῦ περὶ αὐτὴν κυρίως συγκοιζομένου ὀπίου (ἀφιόν). Ὅτε κατὰ τὸ 1877 διέτριβον ἐκεῖ, ὑπῆρχον δισχίλια περίπου οἰκοδομαί, τρία τζαμιά, πολλὰ μεστζίτια, τρία βλανεῖα, ἀνά δύο ναοὶ καὶ σχολεῖα ἑκατέρας τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων, δύο λιθόκτιστα μπεζεστένια, καὶ πλείστα πανδοχεῖα· ἀλλ' ἐφεξῆς δύο ἄλλεπάλληλοι ἐν μιᾷ τριετίᾳ πυρκαϊαὶ μέγα μέρος αὐτῶν ἀπετέφρωσαν¹.

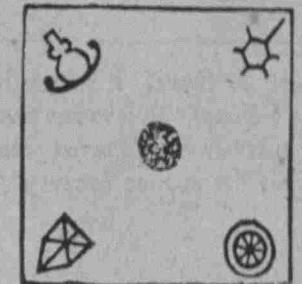
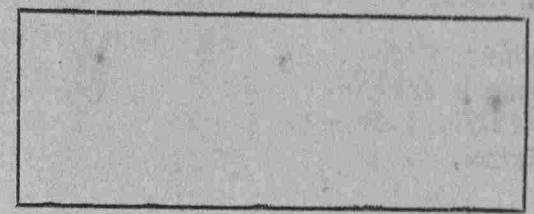
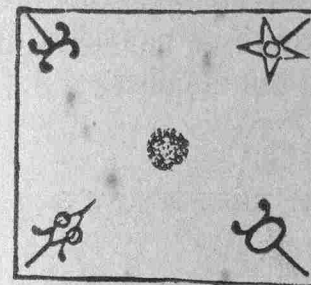
Ὁ εἰς εὐρὸν καὶ ὄμαλόν ὀροπέδιον ἀπολήγων λόφος περιβάλλεται καθ' ὅλην τὴν περιφέρειαν ὑπὸ τείχους ρωμαϊκῆς ἐποχῆς μίαν μόνην ἔχοντος πύλην, ἧς ὑπερθεὶν φαίνονται μαρμαρί-

2. Τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1886 ἐξεργάγη ἐτέρα πυρκαϊὰ ἀποτεφρώσασα 360 ἐργαστήρια, 28 καφενεῖα, 10 κλιβάνους, 2 τεμένη, 3 σχολεῖα, 1 ἐκκλησίαν καὶ 496 οἰκίας. (Ἐξ ἀνταποκρίσεως «Νεολόγου» ἐκ Καρά-Χισάρ 14/26 Σεπτεμβρίου 1886).

1. Dr H. Barth, Reise von Trapezunt... nach Skutari.

νος ἀετὸς ἐκ τῆς τῶν χρόνων καὶ τῆς ἀτμοσφαιρας ἐπηρείας διαφθαρεῖς καὶ ἴχνη τέλειον ἐξαιφθείσης ἐπιγραφῆς· συμβαίνει δὲ καὶ ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἐν ἄλλαις τῆς Ἀνατολῆς ἀρχαίαις ἐγκαταλειμμέναις ἀκροπόλεσιν εἴτε, δηλονότι, ἰδρῦεται κάμινος εἰς ἀσβεστον μεταβάλλουσα ὕδα τῆδε κάκεισε κίωνων ἢ μαρμαρίων λείψανα ἀπομένουσιν, εἴτε μεταφέρεται ἐκποιουμένη πᾶσα πρὸς οἰκοδομὴν χρήσιμος ὕλη καὶ καλλιεργεῖται τὸ ἐπιδεικτικὸν γεωργίας μέρος· τὰ πάντα δὲ ἐν αὐταῖς, ὡς ὁ παρὰ τῷ Μουσαίῳ λύχνος τῆς Ἡροῦς «ἐπιμάκρυρα κρυφίων ἐρώτων» γίγνονταί.

Ἐνδοθεν τῆς πύλης ἢ ἀνοδος ἐπὶ μικρὸν συνεχίζεται, καὶ πέραν ἀγρῶν, ἐν μέσῳ δ' εὐαριθμῶν ἰρειπωμένων καὶ ἡμιπτῶτων οἰκίσκων πρὸ τικῶν δεκαετηρίδων ἐγκαταλειφθέντων ὑπὸ τῶν οἰκητῆρων διὰ τε τὸ μονῆρες καὶ τῆς ἀνοδοῦ τὸ ἐργῶδες, ὑψοῦντο οἰκοδομήματος τοῖχοι, πολλῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ μέρη τυχόντες ἐπισκευῶν· ὑπερένω τῆς θύρας, οὔσης κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς, πλάξ ἐκ τῆς πολυκαίριας μέλαινα καταστάσα ἐνέφαινεν ἴχνη βιβλίου, ξεσθείσης ἐπιγραφῆς· ἐπὶ δὲ τῶν ἐκατέρωθεν ταύτης πλακῶν διεσώζοντο τὰ ἐμβλήματα ταῦτα, ὧι τὰ ἐν τῷ κέντρῳ,

μόνα ἐξέχοντα, ἠφανίσθησαν. Τῆς στέγης, ξυλίνης μὲν καὶ ἐπὶ στύλων ἐρειδομένης τοῦ μεγαλειτέρου, θολωτῆς δὲ μετὰ φεγγιτῶν τοῦ ἐτέρου μέρους τοῦ οἰκοδομήματος, διὰ μεσοτοίχου κεχωρισμένου, τὸ πλεῖστον ἦν καταρρεῦσαν καὶ τὰ ἐδάφη καλύψαν· ἐν τῷ μεγαλειτέρῳ ἐσώζετο ξύλινος ἄμβων, ἀριστερᾶ δὲ τῷ εἰσιόντι βαθμίδες λιθίνης κλίμακος καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων ἡμιεξίτηλα τοῦ Κορανίου ῥητὰ καὶ τὸ ἀραβικὸν στοιχεῖον βὰβ, πελωρίου διαστάσεως. Κατὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ μικρότερον, τὸ καὶ θολοσκεπὲς μέρος, ἐπὶ τοῦ πύχους τοῦ μεσοτοίχου ἀριστερῶθεν μὲν ἐπὶ πλακὸς διεκρίνοντο τὰ ἴχνη ἐντελῶς ἐξαφανισθείσης ἐπιγραφῆς, δεξιῶθεν δὲ κατέναντι ἀκριβῶς διεσώζετο ἢ ἐπομένη ἐπιγραφή, τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ μέσῳ ἔχουσα·

σεως ἄξιον ἔχον. Ἦν τὸ τζαμίον τῆς, ὡς εἴρηται, ἐγκαταλειφθείσης συνοικίας· ἐγγὺς δὲ αὐτοῦ διεκρίνοντο θεμέλια τελείως καταστραφείσης οἰκοδομῆς, ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς ὁποίας ἐξήχθη, ὡς ἔλεγον, ἀργυροῦν ποτήριον, φέρον περίξ ἑλληνιστὶ ἐπιγραφὴν: «Δεῦτε πάντες μεταλλάθετε, πηγῆς ἀθανάτου γεύσασθε»· τοῦτο πωληθὲν εἰς ὀθωμανὸν χρυσοχόον ἀπώλετο. Ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ φρουρίου, οὐτινος ἐφεξῆς μνεῖα γενήσεται, πλείσθ' ὅσα κοιλώματα λελαξευμένα εἰς σχῆμα πίθων ἐν τῷ βραχῶδει ἐδάφει ἀπαντῶσι, βῆχους ἀπὸ ἐνὸς μέχρι τριῶν γαλλικῶν μέτρων, γρησιμεύσαντ' ἀναμφιβόλως ὡς ὀμβροδέκται¹. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τρία θολωτὰ ὑπόγεια ὧν τὸ μὲν, σκοτεινὸν καὶ στεγνόν, ἐγνωρίζετο διὰ τοῦ τουρκικοῦ ὀνόματος *Zindâr*, τοῦτέστι δεσμωτήριον, τὰ δὲ λοιπὰ δύο, τὸ μὲν πλήρες ὕδατος, τὸ δὲ κατὰ τὸ ἡμισυ, τεσσαρχάκοντα ἔχον, ὡς ἔλεγον, βαθμίδας ἀσυνήθους πύχους, ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ἀγιώματα.

Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου σημείου τοῦ λόφου, ἔχοντος κατὰ τὸν δόκτορα *Barth*² ὕψος 5000

† ΤΗΣ ΠΑΤΡΗΣ
ΚΗΣΟΥΣΙ ΤΑΣΑΝΑΡΧ
ΕΛΟΓΕ ΦΥΛΛΑ
ΤΕΛΗ ΤΟ ΣΟΔΑΛΟ
ΙΩΑΝΗ ΡΑΣ ΤΡΠΙ ΔΡΩ
ΝΓΑΡΗΟ ΚΩΛΟ ΝΗΑΣ

Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, οὐδὲν ἄλλο σημειώ-

1) Τοιαῦτα ἦσαν καὶ εἰς τὸ ἐν Θράκῃ Διδυμότειρον. περὶ οὗ Νικηφόρος ὁ Γρηγοράς VIII, 11 λέγει: «ἢ γὰρ ἀνέχουσα τὸ Διδυμότειρον πολίχνην ἄρα μία τις ἐστὶ πέτρα. ἢν οἱ ἐνοικοῦντες εὐφυῶς εἰς τὸ λάξευεσθαι ἔχουσιν ἐρόντας ὑπογείους κοιλαίνουσιν ἀποθίκα· καὶ φράετα, ὀμβρίων ὕδατων δοχεῖα».

2) Dr. H. Barth, ἔνθ. ἀν.

SISMANOGLIO MEGARO

ἀγγλικῶν ποδῶν ἀπὸ τῆς ἐπιφάνειας τῆς θαλάσσης ἐσώζετο φρουρίον σχήματος ἀνωμάλου κατὰ τὸ ἐπόμενον σχεδιογράφημα, ἀπολήγον εἰς πύργον ὀκτάγωνον, ἔχοντα ἐσωθεν στενήν λιθίνην κλίμακα, ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις αὐτοῦ φέρουσαν. Καίτοι ἐπισταμένως παρατηρήσαμεν, οὐδὲν ἐν τούτοις ἴχνος γραμμῶν ἢ συμβῶλων ἀνεύρομεν ἐπ' αὐτοῦ, καίτοι ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τῆς Τραπεζοῦντος Σάββαρ Ἰωαννίδης ἀνέγνω, λέγει¹, ἐπὶ τῆς πύλης τῆς Ἀκροπόλεως τὸ ἔτος 903 μ. Χ.).

Εἰς συμπλήρωσιν τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς ἐν λόγῳ κωλοπόλεως Σάπιν Καρὰ χισάρ, προσέθεμεν ὅτι ὁ πληθυσμὸς βαίνει ἀξάνόμενος, νέαι οἰκοδομαὶ χριστιανῶν ἐγείρονται ἐν γεωστικῶς κανονικῶς ῥυμοτομηθείσῃ συνοικίᾳ κατὰ τὴν εἰς τοὺς

πρόποδας πεδιάδα, μετοικιζομένων ἕνεκα γεωργίας, ἐργασίας ἐν τοῖς πέριξ ἀργύρου, μολύβδου καὶ στυπτηρίας μεταλλείοις καὶ ἐμπορίου ἐν γένει ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἅτινα λίαν ὀρθῶς ὁ τοῦ Τζιχαρονμά συγγραφεὺς Κιατίπ τσελεμπῆς ἀποκαλεῖ «μαχαλάτ», τουτέστι συνοικίας, διὰ τὸν λόγον ὅτι αἱ ἕκαστον αὐτῶν συνιστῶσαι δέκα ἢ εἴκοσιν οἰκίαι εὐρηνται καὶ ἐνταῦθα, ὡς καθ' ὅλην τὴν ὀρεινὴν χώραν τοῦ Τζανίκ (τῶν ἀρχαίων Σάνων), ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

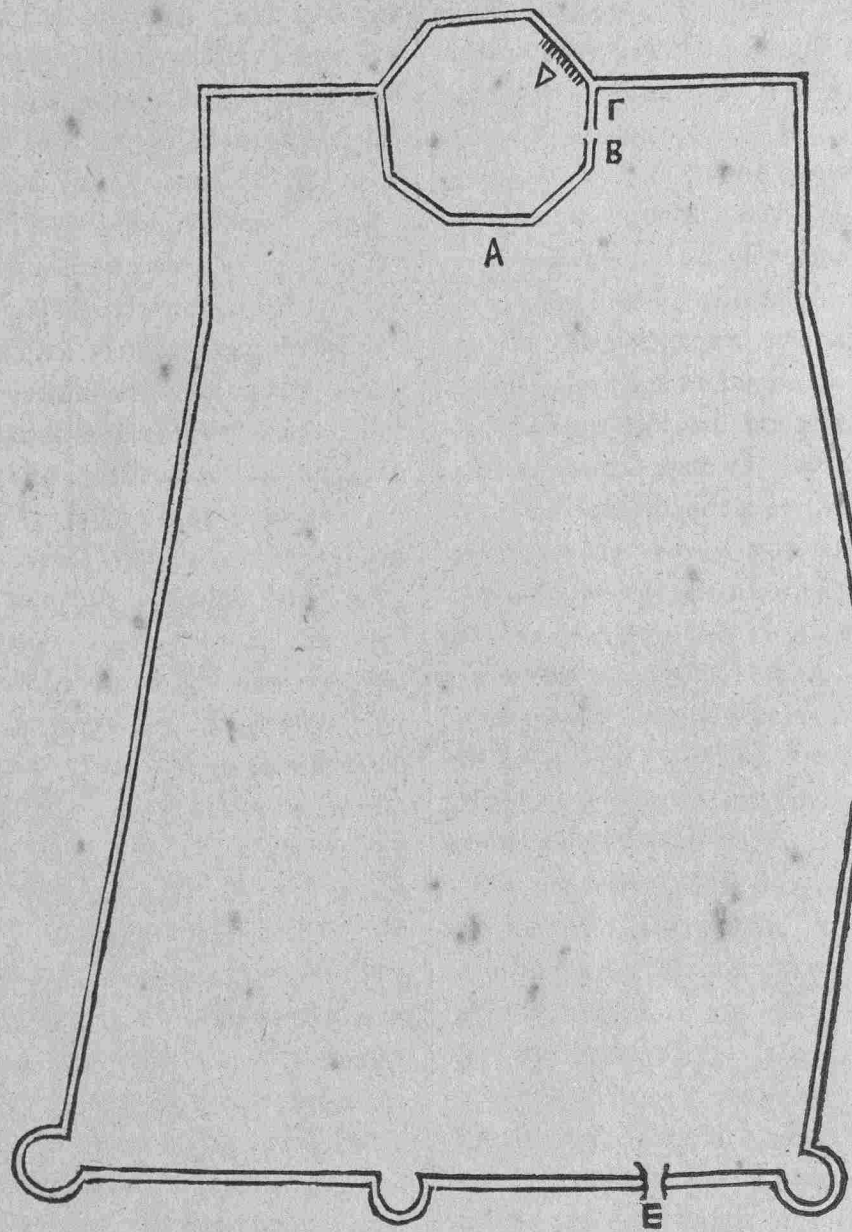
δύο ἢ τρεῖς συναφεῖς, αἱ δὲ ἄλλαι εἰς πολλῶν ἑκατοντάδων βημάτων ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν ἢ παραγωγὴ τῆς στυπτηρίας ὑπολογίζονται¹ εἰς διακοσίους πενήκοντα κατ' ἔτος τόνους· πλὴν τῶν δημοτικῶν συγκομίζεται καὶ κόμμι τραγκαάνθης (τουρκιστὶ κιτιρέ), αὐτομάτως φυομένης ἐν τοῖς πέριξ ὑψώμασιν ἢ ἄλλοτε περιώ-

νυμος βιομηχανία ἐγγωρίων ὑφασμάτων ἐξέλιπεν ἤδη² ἀπολέσασα τὴν φήμην αὐτῆς. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς παιδείας ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς πέριξ χωρίοις παρὰ τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν πολλὰς ἔλαβεν ὁ ἡμέτερος Σύλλογος λεπτομερεῖς ἐκθέσεις προσελθὼν μάλιστα καὶ ποτε ἀρωγός.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φρούριον Σάπιν Καρὰ - Χισάρ ἐτέλει ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσ/πόλεως ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ δια-

σμοῦ γαμβροῦ τοῦ Ἑλληνος Αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος Οὐζούν Χασάν, ἄρχοντος τότε τῆς Καρχαμνίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας ὑπετάγη δὲ τῷ 1473 τῷ Φατίχῃ Σουλτάνῳ Μεχμέτ, ἀφικομένῳ πρὸ αὐτοῦ μετὰ ἐφθήμερον ἀπὸ Βαϊβούρ πορείαν, ἀφοῦ ἐκεῖ που κατετρόπωσε τὸν στρατὸν τοῦ Οὐζούν Χασάν· λέγεται δὲ ὅτι ὁ συνοδεύων αὐτὸν μέγας βεζίρης

1) Encyclop. Britannica, ἐν λ. Karahissar.
2) Σ. Ἰωαννίδου, Ἱστορ. τῆς Τραπεζοῦντος, Κ/πόλει, 1870, σελ. 200.

Α Ὀκτάγωνος πύργος.—Β Εἴσοδος.—Γ Λάκκος.—Δ Ἄνοδος ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις.—Ε Πύλη.

Ροῦμ. Μεχμέτ πασσᾶς, πρὶν ἢ ἄρωςιν ἐκ Νεοκαιοσαρείας (Νικσάρ) συνεβούλευσε τὸν Σουλτάνον ὅπως ἐπιχειρήσῃ τὴν κατάληψιν τοῦ ἰσχυροῦ τούτου φρουρίου, ἵνα μὴ, μένον εἰς χεῖρας τοῦ ἔχθρου, παράσχη αὐτοῖς, ἐν ἐνδεχομένῃ ὑποχωρήσει, πράγματα· ἄλλ' ἐκεῖνος παρατηρήσας ὅτι σκοπεῖ τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἔχθρικοῦ στρατοῦ οὐχὶ δὲ τὴν κατάληψιν φρουρίων ὑπερῆλθεν αὐτό, καὶ ἐπιστρέψας νικητῆς κατέλαβε, ἀπαραδοθὲν εἰς ἐν αὐτοῦ μόνον νεῦμα» ὡς λέγει ὁ Τοῦρκος Νεσοῦ¹, συγγραφεὺς τοῦ Ταρίχ-ι-Σεργαχάτ. Ἡ τουρκικὴ δὲ τῆς πόλεως ὀνομασία, ἐὰν μὴ ἐδόθη ἐπὶ τῶν μουσουλμανικῶν ἐπιδρομῶν τοῦ ἐβδόμου καὶ ὀγδοῦ αἰῶνος, ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῶν Σελτζουκιδῶν ὅμως κατακτήσεως τῆς Ἀρμενίας (1063) ὑπάρχουσα φαίνεται καὶ ἔκτοτε παραμένουσα, τῆς ἑλληνικῆς εἰς λήθην καὶ ἀχρηστίαν περιελθούσης· ἢ λέξις Καρὰ σημαίνουσα μαῦρος, προτασομένη παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς ἐν ταῖς ἐπωνυμίαις ἐκφράζει, ὡς γνωστόν, τὸ φοβερόν, τὸ ἔκτακτον, τὸ ἐξοχόν, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον χρῆσις αὐτῆς ἐγένετο ἐν τῇ ὀνομασίᾳ τοῦ ἰσχυροῦ τούτου φρουρίου· λέγομεν δὲ ὅτι ὑπῆρχε κατὰ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα, διότι εὐρίσκομεν αὐτὴν ἑλληνιστὶ μεθρημνημένην παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ἀτταλειώτῃ λέγοντι² ὅτι τῷ 1070 μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένοῦς ὁ Ἰταλὸς Κρισπίνος κατέλιπε μέρος τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ «εἰς ὄπερ ἐπεκράτει τοῦ Μαυροκάστρου φρουρίου, εἰς ἕνα τῶν Ἀρμενιακῶν τόπων ἐπὶ ἄλφου κείμενον ὑψηλοῦ καὶ δυσκατεργάστου». Τὸ Μαυροκάστρον, ἐὰν μὴ νεώτεροι μελέται ἄλλως ἡμῖν ὑποδείξωσιν, ἐξελλήνισιν τῆς τουρκικῆς ὀνομασίας θεωροῦμεν, τὴν δὲ τοπογραφικὴν περιγραφὴν ἀκριβῶς ἐφαρμοζομένην εἰς τὴν τοῦ Καρὰ χισάρ-ι-σαρκῆ τοποθεσίαν.

Περιλαβόντες ἐν τοῖς ἀνωτέρω τὰς ἐρεῦνας ἡμῶν περὶ τοῦ Σάπιν Καρὰ χισάρ, φέρομεν ἤδη τὸν λόγον εἰς τὰ περὶ τῆς Νικοπόλεως. Δύο πόλεις ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο μνημονεύονται ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ, ἢ μὲν, ἀρχαιότερα, κτισθεῖσα εἰς ἀνάμνησιν νίκης ὑπὸ τοῦ βασιλευσάντος τῆς

1. J. von Hammer, Hist. de l'Emp. Ott., t. 11.—Leunglav., Annal. Turc. 332. Pandect § 144.—Σφάλλει ὁ Herbellot, Biblioth. Orient., ἐν λέξει Carahissar, τὸ γεγονός τοῦτο ἀναφέρων εἰς τὸ ἐν Φρυγίᾳ Καρὰ χισάρ-ι- [Σαχίπ], ὃ μόνον μνεῖαν ποιεῖται, καὶ ὁ Jouanin, Hist. de la Turquie p. 84 [Univers Pittoresque] ὀνομάζων Δεβελοῦ Καρὰ χισάρ [παρὰ τὴν Καισαρείαν ὄν].
2. Μιχ. Ἀτταλ. σελ. 125 ἐκδ. Βόννης.

Συρίας Σελεύκου τοῦ Νικάτορος [311—382 π. Χ.], ἢ δὲ, νεωτέρα, ὑπὸ τοῦ ρωμαίου στρατηγοῦ Πομπηίου τοῦ Μεγάλου ἐπὶ τῆ κατὰ τοῦ τελευταίου βασιλέως τοῦ Πόντου Μιθριδάτου νίκῃ (67 π. Χ.), καταστησάση τὴν Ῥώμην τῆς χώρας κυρίαρχον. Ἡ τοῦ Σελεύκου πόλις ἔκειτο κατὰ τὸν Ἀππιανόν¹ ἐν τῇ ἀγροχότῃ μάλιστα Καππαδοκίας Ἀρμενίᾳ· ἢ δὲ τοῦ Πομπηίου κατὰ τε τὸν αὐτὸν συγγραφέα² καὶ τὸν Στράβωνα³ ἐν τῇ Μικρᾷ, τῇ καὶ ἄλλως βραχυτέρα καλουμένῃ Ἀρμενίᾳ περιλαμβανομένη μεταξὺ τοῦ ἄνω Εὐφράτου καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Τιβαρηνῶν καὶ Χαλδαίων οἰκουμένης χώρας τῆς ὑπὲρ τὴν Φαρνακίαν καὶ Τραπεζοῦντα, μέχρι τῶν ὁποίων διέτεινον τὴν ἀρχὴν οἱ πρὸ τοῦ Εὐπάτορος Μιθριδάτου δυνάσται αὐτῆς· ὅστις καὶ τούτων ἀπάντων καὶ τῆς Κολχίδος αὐτῆς κατέστη κύριος. Ἐν αὐτῇ εὐρῆται ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Παρυάδρου «εὐδρὸς τε οὔσα καὶ ὑλώδης καὶ ἀποτόμοις φάραγγι καὶ κρηνοῖς διειλημμένη πολλαχόθεν»,⁴ καὶ ὁ ποταμὸς Λύκος χυνόμενος εἰς τὸν Ἰριδα (Γεσίλ Ἰρμάκ).

Αἱ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων περὶ τοῦ τόπου τῆς ἀξιομνημονεύτου κατὰ τοῦ Μιθριδάτου μάχης τοῦ Πομπηίου ἀφηγήσεις, καίτοι τὰ κατ' αὐτὴν καὶ τοῦ στρατοῦ τὰς κινήσεις χωρογραφικῶς ἐκτιθέμεναι, τοσοῦτον ἐν τούτοις ἀλλήλων δίστανται, ὥστε ὁ μελετῶν αὐτὰς ἀδυνατῶν συμπτυῖαι ἐν συνόλῳ, ἀναγκάζεται ἰδιαιτέρας καὶ ἀσχετοῦ ἐκάστης ποιῆσαι μνεῖαν. Ὁ μὲν οὖν Πλούταρχος⁵ λέγει ὅτι ὁ Πομπήιος «ἐβάδιζεν ἐπὶ Μιθριδάτῃν ἔχοντα τρισμυρίους» πεζοὺς ἐν φάλαγγι, καὶ δισχιλίους ἵππους, μάχεσθαι δὲ μὴ θαρροῦντα· καὶ πρῶτον μὲν αὐτοῦ καρτερόν ὕρος καὶ δύσμαχον ἐν ᾧ στρατοῦ πεδευῶν ἔτυχεν, ὡς ἀνυδρον ἐκλιπόντος, αὐτὸ τοῦτο κατασχὼν ὁ Πομπήιος, καὶ τῇ φύσει αὐτῶν βλαστανόντων καὶ ταῖς συγκλίμαις τῶν αὐτῶν τεκμαίρομενος ἔχειν πηγὰς τὸ χωρίον «ἐκέλευσεν ἐκβαλεῖν πανταχοῦ φρέατα. Καὶ ημεστὸν ἦν εὐθὺς ὑδάτος ἀφθάνου τὸ στρατόπεδον, ὥστε θαυμάζειν, εἰ τῷ παντὶ χρόνῳ τοῦτο Μιθριδάτῃς ἠγνόησεν. Ἐπειτα στρατοῦ πεδευσας περιετείχιζεν αὐτόν». Ὁ δὲ πέντε καὶ τετταράκοντα πολιορκηθεὶς ἡμέρας, ἔλαθεν ἀποδράς μετὰ τῆς ἐρρωμενεστάτης δυνά-

1. Ἀπ. π., Συρ. 57.
2. Αὐτ. Μιθριδ. 104, 115.
3. Στραβ. 6. 1B σελ. 555.
4. Στραβ. αὐτ.
5. Πομπ. λβ'.
6. Γραπτέον αὐτό, τὸ ὄρος τουτέστι.

«μεως κτείνας τούς ἀχρήστους καὶ νοσοῦντας. »Εἶτα μέντοι περὶ τὸν Εὐφράτην, ἐκ μέσων νυκτῶν ἐπῆγεν ὠπλισμένην τὴν στρατιάν. . . οἱ Ῥωμαῖοι μετὰ κραυγῆς ἐπέδραμον, καὶ μηκέτι μένειν τολμῶντας, ἀλλ' ἐκπεπληγμένους καὶ φεύγοντας ἔκτεινον, ὥστε πολὺ πλείονας μυρίων ἀποθανεῖν, ἀλῶναι δὲ τὸ στρατόπεδον. Αὐτὸς δὲ Μιθριδάτης. . . ἀπελείφθη μετὰ τριῶν. . . καὶ. . . ἦγον εἰς χωρίον Ἰνώρα» κτλ. *Δίων ὁ Κάσσιος*¹ λέγει ὅτι ὁ Μιθριδάτης ὄχυνον λόφον καταλαβὼν, ἐφοβήθη τὸ πλῆθος τῶν αὐτομολούντων Ῥωμαίων στρατιωτῶν δεινῶς κακουμένων ὑπὸ τοῦ ἰππικοῦ αὐτοῦ, ἀπρακτοῦντος τοῦ Πομπηίου διὰ τὸ ἀκατάλληλον τοῦ χώρου καὶ τῆς νυκτὸς ἄρας ἔλαθε καὶ μετὰ ταῦτα νυκτοπορῶν εἰς τὴν τοῦ Τιγγράνου ἄρμονίαν προΐει· ἀλλ' ὁ Πομπήιος ἀκολούθησας νύκτωρ ἐπετέθη αὐτῶν καθ' ὁδὸν καὶ κατέστρεψε φόνῳ τε καὶ αἰχμαλωσίᾳ· διέφυγε δὲ ὁ Μιθριδάτης τραπείς πρὸς τὴν Κολχίδα». Κατὰ τὸν *Στράβωνα*² πάλιν, «τὸ τελευταῖον, εἰς ταῦτας κατέφυγε τὰς ἐσχατίας τῆς Ποντικῆς βασιλείας ὁ Μιθριδάτης ἐπιπόντος Πομπηίου καὶ τῆς Ἀκιλησινῆς κατὰ Δάστειρα εὐδρον ὄρος καταλαβόμενος (πλησίον δ' ἦν καὶ ὁ Εὐφράτης, ὁ διορίζων τὴν Ἀκιλησινὴν ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας) διέτριψε πτεῶς ἕως πολιορκούμενος ἠναγκάσθη φυγεῖν διὰ τῶν ὄρων εἰς Κολχίδα».

Ἐκ τῶν παρατεθειμένων χωρίων ἐξάγεται ὅτι ὁ Μιθριδάτης καταλιπὼν ὄχυνον λόφον, κατασχθέντα ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Πομπηίου, ἔμεινε πολιορκούμενος μὲν περὶ αὐτόν, κακοποιῶν ὁμῶς διὰ τοῦ ἰππικοῦ τούς Ῥωμαίους ἀποφεύγοντας συμπλοκῆν, μέχρις οὗ ἀπελθὼν λάθρα προσεδίληθη καθ' ὁδὸν καὶ ἠττήθη πλησίον τοῦ Εὐφράτου παρὰ τὴν Ἀκιλησινὴν, Μαναιτίδα λεγομένην ὑπὸ τοῦ Δίωνος, ἴσως διότι διαφερόντως ἐτιμᾶτο ἐν ταύτῃ κατὰ τὸν *Στράβωνα*³ ἢ Ἀναίτις, περσικὴ θεότης, καλουμένη Μᾶ ὑπὸ τῶν Καππαδοκῶν καὶ Φρυγῶν⁴, σημαίνουσα δὲ τὴν Σελήνην. Ἄλλ' ὁ Ἀππιανὸς ἀφηγεῖται ὅπως τὸναντίον τὸ γεγονός ἐν τοῖς ἐξῆς⁵: «ὁ Μιθριδάτης χωρίον κατέλαβε περίκρημον, οὗ ἡμία ἐς αὐτὸ ἄνοδος ἦν, καὶ τέσσαρες αὐτὴν ἠσπείραι προφύλασσαν· ἀντεφύλασσαν δὲ καὶ

1. Δίων. Ἱστορ. λς'.
2. ἔνθα ἄνωτ.
3. Στράβ., β. IB' 533.
4. Π. Καρολίδου, Καππαδοκικά, τόμος Α' σελ. 108.
5. Ἀππ. Μιθριδ. 105, 106.

»Ῥωμαῖοι μὴ διαφυγεῖν τὸν Μιθριδάτην· ἔμα δ' ἡμέρᾳ τὸν μὲν στρατὸν αὐτῶν ὠπλιζεν ἐκότερος, οἱ προφύλακες δ' ἀλλήλων κατὰ τὸ πρᾶνές ἀπεπειρῶντο· καὶ τινες ἰππεῖς τοῦ Μιθριδάτου χωρὶς τε τῶν ἰππων καὶ χωρὶς ἐπαγγέλματος ἐβοήθουν τοῖς σφετέροις προφύλαξι· πλείονων δὲ σφίσι Ῥωμαίων ἰππέων ἐπιόντων οἱ ἀνιπποὶ τῶν Μιθριδατείων οἶδε ἀθρόως ἐς τὸ στρατόπεδον ἀνεπήδων ἀναβησόμενοι τε τούς ἰππους καὶ ἐξ ἴσου τοῖς ἐπιούσι Ῥωμαίοις συνοισόμενοι· κατιδόντες δ' αὐτούς οἱ ἄνω ἔτι ὀπλιζόμενοι σὺν δρόμῳ καὶ βοῇ προσθέοντες, καὶ τὸ γιγνόμενον οὐκ εἰδότες ἀλλὰ φεύγειν αὐτούς ὑπολαβόντες ὡς εἰλημμένου σφῶν ἤδη καθ' ἑκάτερα τοῦ στρατοπέδου, τὰ ὄπλα μεθέντες ἔφευγον· ἀδιεξόδου δ' ὄντος τοῦ χωρίου προσέπταιον ἀλλήλοις ἀναστρεφόμενοι, ἕως καθήλαντο κατὰ τῶν κρημῶν, οὕτω μὲν ἡ στρατιὰ τῷ Μιθριδάτῃ διὰ προπέτειαν τῶν ἄνευ προστάγματος τοῖς προμάχοις ἐπικουρεῖν ἐλομένων θορυβηθεῖσα διέφθαρτο, καὶ τὸ λοιπὸν εὐκόλον ἦν τῷ Πομπηίῳ, κτείνοντι καὶ συλλαμβάνοντι ἀνόπλους ἔτι καὶ ἐν περικρήμῳ συγκεκλεισμένους· καὶ ἀνγρέθησαν ἐς μυρίους καὶ τὸ στρατόπεδον ὅλη τῇ παρασκευῇ κατελήφθη. Μιθριδάτης δὲ μετὰ τῶν ὑπάσπιστων μόνων ὠσάμενος εἰς τὰ κατὰ κρημνα καὶ διαφυγῶν ἐνέτυχέ τισιν ἰππεῦσι μισθοφόροις καὶ πεζοῖς ὡς τρισχιλίους, οἱ εὐθὺς αὐτῷ συνείποντο ἐς Συνόρηγα φρούριον. . . δρόμῳ δ' ἀπαύστῳ χρώμενος τὸν μὲν Εὐφράτην ὑπερῆλθεν ἡμέρᾳ μάλιστα τετάρτη. . . ἐς τὴν Ἀρμενίαν ἐνέβαλε. . . κτλ.».

Κατὰ τὸν συγγραφέα λοιπὸν τοῦτον ὁ Μιθριδάτης κατεῖχε τὸν λόφον μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγεν οὐχὶ διὰ τῆς μόνης ὑπαρχούσης ἀνόδου, ἀλλ' ὠσάμενος εἰς τὸ φρούριον Συνόρηγα (Συνορία παρὰ Στράβωνι (ἐνθ' ἄνωτέρῳ), Συνορία παρὰ Θεοφ. (Στράβ. ἐνθ' ἄνωτέρῳ), Synhorim παρ' Ἀμμιαρῶ *Μαρκελίνῳ* XVI, 7, 10, Ἰνώρα δὲ ἡμαρτημένως παρὰ πλουτάρχῳ (ἐνθ' ἄνωτέρῳ), κείμενον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Μικρᾶς πρὸς τὴν Μεγάλην Ἀρμενίαν¹, ἔλαβεν αὐτόθεν τοῖς συνεπομένοις αὐτῷ μισθοφόροις δῶρα διανείμας ἐξακισχιλία

1) Ἡ Συνορία δείκνυται ἐν τοῖς νεωτέροις γεωγραφικοῖς χάρταις ὑπὸ τὸ ὄνομα Σιναρβίρ, μιλία τινα ὑπὸ τὴν μισγάγκειαν τοῦ Μουράτ τσαΐ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἐρζινγκιάν. J. A. Cramer, Asia Minor, Oxford 1832 t. II, p. 152.

τάλαντα, καὶ μετὰ τεσσάρων ἡμερῶν ἰπποδρομίαν διέβη ἀνενοχλήτως τὸν Εὐφράτην.

Ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Στράβωνος ἐρειδόμενοι ὅτι διὰ τὰ Ποντικὰ καὶ Βοσπορανικὰ πράγματα οἱ τὰ Μιθριδατικὰ γράψαντες ἦσαν οἱ μᾶλλον προσοχῆς ἄξιοι, καὶ ὑπολαμβάνοντες τὸν Ἀππιανὸν ἐξ αὐτῶν ἐρανισάμενον τὴν Μιθριδάτειον αὐτοῦ ἱστορίαν, τούτου τὴν ἀφήγησιν τῶν ἄλλων ἀκριβεστέραν λογιζόμεθα, τὴν δὲ τοῦ Πλουτάρχου συγκεχυμένην κατὰ τοῦτο, καθ' ὅτι τὴν ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου ἐγκατάλειψιν, ὑπὸ δὲ τοῦ Πομπηίου κατοχὴν καὶ περιτείχισιν τοῦ δυσβάτου καὶ ἀποκρήνου λόφου προτάσσει τῆς μάχης, ἧς ἔπειτα μᾶλλον φαίνονται ταῦτα γενόμενα.

Ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ Πομπήιος «πόλιν ἐν τῷ χωρίῳ ἐν ᾧ ἐνεκλήκει (τὸν Μιθριδάτην) συνώκισε τοῖς τραυματίαις καὶ τοῖς ἀφελικεστέροις τῶν στρατιωτῶν αὐτὴν δύναμιν» καὶ σφίσι καὶ τῶν περιχώρων ἐθέλονται πολλοὶ καὶ συνήκισαν, καὶ εἰσι καὶ νῦν, Νικοπολιταὶ τε ὀνομασμένοι καὶ ἐς τὸν Καππαδοκικὸν νόμον συντελοῦντες¹. Ἡ ἑλλητιστὶ ἐπίκλησις τῆς νεοδημητῆος πόλεως τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ ἀποδοτέα εἰς τὴν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀκμὴν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐν ταῖς Ποντικαῖς χώραις, ἢ εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς ὑπ' αὐτὸν ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως· ἢ πόλις ἔβαινε προκόπτουσα, μετ' ὀλίγα δὲ ἔτη εἶδε διερχόμενον τὸν Μάρκον Ἀντώνιον² ὑπὸ τοῦ Πλινίου τάσσειται ἐν ταῖς ὀνομασταῖς πόλεσι τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας³ ὑπὸ δὲ τοῦ Στράβωνος ὡς καλῶς οἰκουμένη λέγεται⁴ ἐν τοῖς βίοις τῶν ἁγίων μνημονεύεται ἐπὶ Διοκλητιανοῦ⁵, ὡς καὶ ἐπὶ Λικινίου αὐτοκράτορος, ἐφ' οὗ ἐμαρτύρησαν τεσσαράκοντα πέντε χριστιανοί, ὧν μνήμην τελεῖ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τὴν 10 Ἰουλίου. Τὸ Συναξάριον αὐτῶν ἐπειδὴ περιέχει τοπογραφικὰς λεπτομερείας λίαν σαφηνίζουσας τὴν θέσιν τῆς πόλεως παρατιθέμεθα ὧδε ἐκ τοῦ *Συμεῶνος* τοῦ *Μεταφραστοῦ*. Γράφει οὗτος ὅτι ἐπὶ Λικινίου αὐτοκράτορος ἐπὶ τῇ στερεῇ πρὸς τὸν Χριστὸν πίστει τῶν τεσσαράκοντα πέντε τούτων «Λυσίας ὁ τῆς λευγαῶνος τῆς Ἀρμενίας δούξ. . . ἀγανακτήσας ἐκέλευσε σιδήρῳ δεθῆναι αὐτῶν τὰς

1. Δίωνος Ἱστορ. λς' ἔνθα γραπτέον νομίζω νομόν.
2. Αὐτ. μθ'.
3. *Plinii*, Hist. Nat. l. VI, cap. IX.
4. Στράβ. ἐνθ. ἄν.
5. Συναξ. Νικοδ. γ' δεκεμβρίου.

»χειρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ κλοῖσις βαρυτά-» τοις κατασφιγγθέντας ἀποτεθῆναι εἰς τὸ δεσμοκτήριον εἰς τὸν πύργον τῆς πόλεως τῆς βλεπούσης (τὸν βλέποντα?) κατὰ βορείαν, ἔνθα καὶ πηγὴ ὑπεκτρέχει, ῥέουσα ἐξωθεν τῆς πύλης τῆς πόλεως». Ἠπειλήσεν αὐτῶν πνιγμὸν ἐν τῷ ποταμῷ Ἀκῶ, καὶ κατεδίκασεν αὐτούς εἰς ἀποτομὴν χειρῶν τε καὶ ποδῶν. «Τελειωθέντων οὕτω τῶν μαρτύρων, ἐκέλευσεν ὁ δούξ συλλεγῆναι αὐτῶν τὰ ὅσπᾳ καὶ ριφήναι ἐν τῷ ποταμῷ τῷ λεγομένῳ Ἀκῶ τῷ ὄντι ἀπὸ σημεία ἐξ τῆς πόλεως». Ἐκείθεν παραλαβόντες αὐτὰ οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἐνεγκόντες ἐν τῇ πόλει, ἀνέθεντο ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις¹.

Ὁ Μέγας Βασιλεὺς ἐν διαφορῶς ἐπιστολαῖς ποιεῖται λόγον περὶ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Νικοπόλεως ὑποκειμένης τότε τῷ θρόνῳ Καισαρείας, παραγενόμενος εἰς αὐτὴν καὶ ὁ ἴδιος, ὡς περαιτέρω ἔσται ἡμῖν λόγος.

Ἐπὶ αὐτοκράτορος Μαρκιανοῦ τῷ 454 ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης, ὅστις, παιδευθεὶς τὰ ἱερά γράμματα καὶ μοιράσας τὰ ὑπάρχοντα τοῖς πτωχοῖς, ἔκτισε ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου καὶ ἐμόναζεν ἐν αὐτῷ σὺν ἑτέροις δέκα μοναχοῖς· περιβόητος δὲ τὴν ἀρετὴν γεγονώς, ἐπίσκοπος Κολωνείας χειροτονεῖται, καὶ ἐπὶ ἐννέα ἔτη εἰς σύστασιν τῶν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ πραγμάτων ἀσχοληθεὶς, τὸ δέκατον ἡτοῖ τῷ 492 ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα, πατριαρχεῦντος αὐτόθι Ἡλία, καὶ εἰς τὴν λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάββα κατετάχθη μὴ φανερώσας τὸν βαθμὸν αὐτοῦ, μέχρις οὗ θείᾳ ὀπτασίᾳ ἐγένετο γνωστός τοῖς προϊσταμένοις. Ὅτε ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Κολωνείας ἦν εἴκοσι καὶ ὀκτῶ ἐτῶν καὶ ἐτέλεσε τοιοῦτος δέκα ἔτη· εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ρουγᾶν ἔζησεν ἐξ ἔτη, εἰς τὴν Λαύραν δώδεκα καὶ ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτῶ ὥστε τὰ ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ συνεποσώθησαν εἰς ἑκατὸν καὶ τέσσαρα².

Ἐν ἔτει 499 σεισμὸς μέχρι θεμελιῶν ἠρήμωσε τὴν Νικόπολιν, ἧς οἱ κάτοικοι κατεπλακώθησαν καὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων ἐξήχθησαν, πλὴν τοῦ ἐπισκόπου καὶ δύο αὐτοῦ συγγενῶν κομωμένων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸ τῶν κινηθῶν³.

1. Συμ. Μεταφρ. Μηνολογ. 10 Ἰουλίου.
2. Μηνολογ. 3 δεκεμβρίου. Λατ. 13 μαίου.— *Lequien* Α' σελ. 481.
3. *Lequien*, Oriens Christ. t. I, p. 427—430.

Ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνωκοδόμησε τὰ τεῖχη τῆς Νικοπόλεως παθόντα ἐκ τῆς πολυκαιρίας, καὶ ἤγειρεν ἐν ταύτῃ τε καὶ τῇ Σεβαστείᾳ ἱερά καὶ μοναστήρια, ὡς καὶ τὸ ἐν Νικοπόλει τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα πέντε μαρτύρων καλούμενον¹.

Εἰς ὅσα περὶ τῆς πόλεως ταύτης ἀπηντήσαμεν παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν, οὐς διεξήλθομεν ἀναγράψαντες, προστίθεμεν καὶ ὅσα παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἱστορικοῖς εὑρομεν.

Ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας διελθὼν τὸν Πόντον, κατέστησεν ἐπισκόπους ἐν τε τῇ Νικοπόλει καὶ Νεοκαισαρείᾳ². Τῶν πρὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπισκόπων τὰ ὀνόματα μένουσιν ἄγνωστα, ἀλλὰ τὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ εὐρίσκομεν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τούτου· εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς.

ΘΕΟΔΩΤΟΣ ἀπὸ τοῦ 372—375. Οὗτος συγκαλῶν σύνοδον κατ' Εὐσταθίου ἐπισκόπου ἄρειανίζοντος, προσεκάλεσε τὸν Μέγαν Βασιλείον, ὅστις παραγενόμενος³ αὐτόθι, μετέβη εὐθὺς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας παραμένων αὐτῷ, ἔπεισεν ἐπὶ τέλους εἰς μετανοίαν· ἐλθὼν δὲ παρὰ τοῖς περὶ τὸν Θεόδοτον ἐζήτησε παρ' αὐτῶν τὴν σύνταξιν «γραμματοῦ πίστεως», ὅπερ ὑπογραφομένον ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου, ἔμελλε καὶ τούτους πληροφορῆσαι κἀκείνους τὴν ἀληθῆ πίστιν διομολογῆσαι· ἀλλ' ὁ Θεόδοτος, λησμονῶν τὰς περὶ συμπράξεως ἐπαγγελίας αὐτοῦ, μήτε εἰς ἐωθινήν εὐγῆν μήτε εἰς ἐσπερινήν συμπάρελαβε τὸν Βασιλείον, ὡς κοινωνήσαντα τῷ κατηγορουμένῳ, οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ἀπηξίωσαν παραστῆναι τῇ συνόδῳ καὶ τῶν πεπραγμένων ἀκούσαι, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ Βασιλείος ἀπελθεῖν εἰς τὰ ἴδια· γνωρίζων ὅμως τὸν ἀτάσθαλον χαρακτῆρα τοῦ Θεοδότου, μετέβη εἰς τὰ Γήτασα καὶ ἐξέθετο τὰ πεπραγμένα, ἅτινα ὁ τε Μελέτιος ἐπίσκοπος, καὶ ὁ Θεόδοτος, συμπάρων καὶ οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι παρόντες ἐπεδοκίμασαν καὶ ἀπεδέξαντο. Τότε ὁ Θεόδοτος παρεκάλεσεν ἀἡμᾶς, γράφει ὁ Βασιλείος Τερεντίῳ κόμητι, κατελθεῖν ἐπὶ Νικόπολιν ἵνα τε τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐπισκεψώμεθα καὶ αὐτὸν λάβωμεν τῆς μέχρι Σατάλων ὁδοπορίας συνέμπορον· καταλιπὼν

ἡμᾶς ἐν Γητάσοις, ἐπειδὴ κατελάβομεν τὴν Νικόπολιν, ἐπιλαθόμενος ὧν τε παρ' ἐμοῦ ἤκουσεν, ὧν τε συνέθετο ἡμῖν, ἐκείναις ταῖς ὕβρεσι, καὶ ταῖς ἀτιμίαις, ἅς μικρῷ πρόσθεν ἠδίκησάμην, καταισχύνας ἡμᾶς ἀπέπεμψε¹. Πρὸς τὸν Θεόδοτον τοῦτον ἀπευθύνονται αἰρετικὰ καὶ ῥλ' ἐπιστολαὶ τοῦ Βασιλείου.

ΕΥΦΡΟΝΙΟΣ, ἀπὸ Κολωνείας, τῷ 375 θανόντος τοῦ Θεοδότου. Ἐπὶ τῇ μεταθέσει ἀθυμοῦσι τοῖς ἐν Κολωνείᾳ, ἐπιστέλλει ὁ Βασιλείος, τοῖς μὲν κληρικοῖς τάδε· «Μὴ δικαιολογεῖσθε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν τὴν ἐν Νικοπόλει Ἐκκλησίαν. . . . Ἐν γὰρ τῷ τὰ τῆς Νικοπόλεως συνεστᾶναι πράγματα καὶ τὸ καθ' ὑμᾶς μέρος συνδιασωθήσεται· ἐὰν δὲ ἐκείνης ἀψηνηται τις σάλος, κἂν μυρίους ἔχητε τοὺς φυλάσσοντας ὑμᾶς, συμπαραναλωθήσεται τῷ κεφαλαίῳ καὶ τὸ μέρος. . . .»² τοῖς δὲ «πολιτευομένοις Κολωνείας» ταῦτα· «. . . ἐπεστείλατε ἡμῖν, ἀνιῶμενοι ἐπὶ τῷ χωρισμῷ τοῦ θεοφιλεστάτου ὑμῶν ἐπισκόπου Εὐφρόνιου· ὃν οὐκ ἀφείλετο ὑμῶν ἡ Νικόπολις, ἀλλὰ ἠδικαιολογουμένη μὲν εἶποι ἂν, ὅτι τὸν οἰκείον ἀπέλαβε· θεραπευομένη δὲ φθέγγεται ὑμῖν φωνῆν μητρὶ φιλοστόργῳ πρέπουσαν, ὅτι κοινὸν ἔξει πρὸς ὑμᾶς τὸν πατέρα. . . .»³.

ΠΟΙΜΕΝΙΟΣ, τῷ 375. Οὗτος διεδέξατο τὸν Εὐφρόνιον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ὡς φαίνεται ἐξ ὅσων ἐπιστέλλει ὁ Βασιλείος τοῖς κληρικοῖς «Νικοπόλεως»· «καλῶς εἰκάσατε τὸν θεοφιλέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργὸν κατὰ Θεὸν κεινησθαι, ὃς καὶ ἐπέστη ἡμῖν ἐν καιρῷ. . . ὃν πανέστιον⁴ φυλάττειεν ὁ Κύριος. . . ὥστε τὴν ἐκκλησίαν ὁμοίαν ἑαυτῇ διαμείναι ἐν τῇ ὁμοτίμῳ τοῦ προλαβόντος διαδοχῆ». . .⁵.

ΦΡΟΝΤΩΝ, τῷ 376, ἄρειανόφρων. Ἐκβλήθentes οἱ Νικοπολίται τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἀφοῦ τὸ πρῶτον γενναίως ἀντέστησαν εἰς τὰς προσπαθείας πρὸς ἐγκατάστασιν ἄρειανίζοντος ἐπισκόπου τῆς μερίδος τοῦ ταραξίου Βικκαρίου, βικαιοτέρῳ χειρὶ πειραθέντος ἐγκαταστήσαι τὸν Φρόντωνα τοῦτον, ὅστις ἀεδέξατο μὲν παρ' αὐτῶν ἐπισκοπῆς ἀξίωμα, ὡς οἴεται, γέγονε δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι κοινὸν βδέλυγμα πά-

1. Ἐπιστ. κθ'.
2. Ἐπιστ. σκζ'.
3. Ἐπιστ. σκη', σκζ'.
4. Ἐντεῦθεν πλανηθεὶς ὁ Lequien, ἔνθ. ἀν. ἀριθμεῖ τέταρτον ἐπίσκοπον Πανέστιον ἀντὶ τοῦ Ποιμενίου ὃν παραλείπει.
5. Ἐπιστολ.

1. Προκοπ. de Aedif. III, δ', σελ. 253, 254, ἔκδ. Βόννης· αὐτόθι ἀναφέρει ὁ Προκόπιος περὶ ἐτέρου φρουρίου ὑπὸ Πομπηίου ἐγερθέντος καὶ Κολωνεῖα ἐπωνομασθέντος, ὅπερ ὁ Ἰουστινιανὸς ὡσαύτως ἐπεσεύασε.
2. Σαββ. Ἰωαννίδου, Ἱστορ. τῆς Τραπεζ. σελ. 30.
3. Ἐπιστ. ρκζ', ρκζ'.

σης τῆς Ἀρμενίας¹ ἀνηνέχθησαν εἰς τὸν Μέγαν Βασιλείον ὅστις παρηγορῶν αὐτοὺς γράφει· «ὅτι ὁ δεῖνα κατέχει τῆς προσευχῆς, ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ προσκυνεῖτε, τοῦτο ὑμᾶς μὴ ἀνιᾶ». . . . «Οὐκ οἶδα (τὸν Φρόντωνα) ἐπίσκοπον μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ πρὸς τὸν παρὰ τῶν βεβήλων χειρῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς προστασίαν προβεβλημένον. . . .»². Οἱ δὲ μετὰ τὸν Βασιλείον μνημονεύομενοι εἰσὶν·

ΙΩΑΝΝΗΣ, ὑπογραφομένους εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ τῷ 449 συνόδου, τῆς ληστρικῆς καλουμένης, ὡς καὶ εἰς τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι τῷ 451. Ὁ αὐτὸς φαίνεται ὡς ὑπογεγραμμένος καὶ ἐν τῷ διατάγματι περὶ τῶν Σιμωνιακῶν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γενναδίου³ (458—471).

Τὸ ὄνομα τοῦ διασωθέντος ἐκ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 499 ἄγνωστον μένει.

ΦΩΤΙΟΣ, 691-2 ὑπογραφομένους εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα συνελθούσης Πενθέκτης καλουμένης συνόδου «Φώτιος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Νικοπολιτῶν φιλοχρίστου πόλεως, τῆς μεγάλης τῶν Ἀρμενίων ἐπαρχίας⁴.

Ἐν τῇ κατὰ Λατίνους ὀγδόῃ συνόδῳ τοῦ ἔτους 869 παρεκάθητο καὶ ὑπεγράφετο ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Τσράσιος, ὃν ὁ Lequien νομίζει μᾶλλον τῆς ἐν Φρυγίᾳ Νικοπόλεως. Ἐκ δὲ τῶν παρακαθισάντων ἐν τῇ Φωτιανῇ συνόδῳ τῷ 879 τῇ κατὰ Λατίνους ψευδοσυνόδῳ, Νικολάου Νικοπόλεως, καὶ Σάββα Νικοπόλεως ὁ μὲν τῆς ἐν Φρυγίᾳ, ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ, φαίνεται, ἦσαν⁵.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. Οὗτος ἀρχομένου τοῦ ἐνδεκάτου αἰῶνος μετέβη εἰς Γαλλίαν, παρέμεινεν εἰς τὴν κώμην Αὐρηλίαν ἐπτὰ ἔτη, καὶ ἀποθανὼν ἀγχιος ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐθεωρήθη· ὁ βίος αὐτοῦ ἐξεδόθη ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἁγίων εἰς τὴν 14 μαρτίου, τὸ δὲ λείψανόν του ἐκομίσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Pitiverium⁶, πόλεως σήμερον Pluviers καλουμένης, εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Loire.

Ὁ ἐν τῷ καθαιρετικῷ τοῦ πατριάρχου Κοσμά τοῦ ἔτους 665+1146 ὑπογραφομένους ἀὸ εὐτελῆς ἐπίσκοπος τῆς τῶν Νικοπολιτῶν

1. Ἐπιστ. σθθ'.
2. Ἐπιστ. σλ', σλη', σμ', σμζ', σμζ'.
3. Lequien ἔνθ. ἀν.
4. Lequien ἔνθ. ἀν.
5. Lequien ἔνθ. ἀνωτ.
6. Αὐτ. αὐτόθι.

ἐκκλησίας Νικόλαος ὀρίσας ὑπέγραψα¹ νομίζω ὅτι εἶναι τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ Νικοπόλεως, διότι συνεχῶς ἀπαντᾷ ἡ Νικοπολιτῶν Ἐκκλησία Νικοπολιτῶν πόλις².

ΧΡΙΣΤΟΦΩΡΟΣ, ὑπὸ τὸν Νεοκαισαρείας καὶ Ἰνέου θρόνον ὑποκείμενος, τῷ 1855³. Οὗτος ἐπελέγετο Φυτειάνος ἐκ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Φυτειᾶς, ἦν τῷ 1819 ἡγούμενος τῆς παρὰ τὴν κωμόπολιν Γαιουμοῦς χανέ σταυροπηγιακῆς μονῆς Χοτομαῦ, καὶ μετὰ ἀρχιερατείαν τριᾶκοντα δύο ἐτῶν παρητήθη, [κατὰ τὰς σημειώσεις τοῦ κ. Α. Π. Κεραμῆως] καὶ ἀπέθανε τῷ 1862 ἐν τῇ μονῇ.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ, ὁ Χατζῆς λεγόμενος κοινῶς, διαδεξάμενος τὸν προηγηθέντα καὶ ἀποθανόν ἐν προβεβηκυῖα ἡλικίᾳ κατ' ὀκτώβριον μῆνα τοῦ 1878. Οὗτος πολλὰ ἐμόχθησεν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, ὁ νῦν ὑπὸ τὸν Νεοκαισαρείας.

Πάντες οἱ κατάλογοι τῶν ἐπισκοπῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, οἱ εἰς τὴν τοῦ Parthey συλλογὴν τῶν Notitia Episcopatum Graecae περιλαμβανόμενοι, μνημονεύουσι τῆς ἐπισκοπῆς Νικοπόλεως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀρμενίας τάσσοντες αὐτὴν· μόνον δὲ ὁ τοῦ 1025 κατάλογος τάσσει ὑπὸ τὸν Σεβαστείαν⁴· ἀπὸ τίνος δὲ χρόνου ὑπὸ τὸν Νεοκαισαρείας τέτακται ἄγνωστον ἡμῖν ἔτι ἐστίν· ὡς πρὸς τὴν τάξιν φαίνεται ἀνεκαθεν ὑπερέγουσα τῆς ἐπισκοπῆς Κολωνείας, ἧς, ὡς ἐλέχθη, μητέρα ἐκάλει αὐτὴν ὁ μέγας Βασιλείος.

Οἱ περὶ Νικοπόλεως λόγον ποιησάμενοι νεώτεροι ποιήσαντες ἐξήνεγκον γνώμας περὶ τῆς ὑποκαταστάσεως αὐτῆς σήμερον πόλεως. Ὁ Lequien⁵ ἀναφέρει ὅτι, ὡς λέγουσιν αὐτὴ καλεῖται Gianich καὶ κείται πρὸς τὸ Ἀργαῖον ὄρος· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ κείται, Τζανικ δὲ, οὐχὶ πόλις, ἀλλὰ διαμέρισμά τι τοῦ Πόντου καλεῖται σήμερον. Ὁ D'Anville καὶ ὁ Texier⁶ ὑπολαμβάνουσιν ὡς Νικόπολιν τὸ παρὰ τὸν Εὐφράτην Διβριγῆ, ἐπέχον τὴν ὑπὸ τῶν

1. Ἐπιστ. κθθ' καὶ Πστλθ', Σύντ. τῶν θεῶν καὶ ἱερ. Κανόν. τ. Ε' σ. 310.
2. Ἡ ὑπογραφή τοῦ Φωτίου καὶ ὁ βίος τοῦ Κολωνείας Ἰωάννου φέρουσι «πόλιν Νικοπολιτῶν», ὡς καὶ ὁ Δείων ἔνθ. ἀνωτ.
3. Ἐπιστ. κθθ' καὶ Πστλθ', ἔνθ. ἀν. σελ. 515.
4. Ἐπιστ. κθθ' καὶ Πστλθ', ἔνθ. σελ. 478.—Parthey, Notitia 10.
5. Lequien ἔνθ. ἀνωτέρω.
6. Texier, Asie Mineure p. 579.—J. A. Cramer ἔνθ. ἀνωτ.

Βυζαντινῶν καλουμένην Τεφρικὴν ἄλλὰ γνωρίζομεν, ὅτι ταύτην τε καὶ ἑτέρας ἄλλας δύο πόλεις ἵδρυσεν ὁ Παυλίκιανός Καρβέας κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας τοῦ Ζ' αἰῶνος, ἀρχηγῶν πεντακισχιλίων ὁμοπίστων αὐτῷ ἐκδιωχθέντων ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Νεοκαισάρειαν μερῶν καὶ τυχόντων ἀδείας ἐγκαταστάσεως περὶ τὸ Ἀργαῖον ὄρος παρὰ τοῦ χαλίου τῶν Σαρσσιῶν¹, καὶ εὐρίσκομεν ἰδιαίτερος μνημονευόμενας τὴν τε Νικόπολιν καὶ Τεφρικὴν παρὰ τε τῷ Κωνστ. Πορφυρογεννήτῳ² καὶ ἄλλοις, ἐν τῷ θέματι Κολωνείας. Ἑλληνικὸν δὲ λεξικὸν ἱστορικομυθικὸν δίδωσιν ἐσφαλμένως τὸ ὄνομα Χιόρμη³ σήμερον εἰς τὴν Νικόπολιν, ὅπερ, νομίζομεν, εἶναι τὸ τῆς παρὰ τὴν Ἀμάσειαν πόλεως Τσόρουμ, Chiorm ἴσως που φερόμενον, οὐδεμίαν δὲ σχέσιν πρὸς τὴν Νικόπολιν ἔχον. Ὁ Borré⁴ καὶ κατ' αὐτὸν οἱ χαρτογράφοι ὑπολαμβάνουσι τὸ χωρίον Ἐντερές, οὐ μακρὰν τῆς πόλεως Καρὰ-χισάρ κείμενον, ἐπέχον τὴν τοῦ Πομπηίου Νικόπολιν, ἐξ ἑλλιπῶς τινος ἐπιγραφῆς ἀνευρεθείσης παρὰ τὸ χωρίον Πούρκ καὶ δημοσιευθείσης ὑπ' αὐτοῦ, τῆς μόνης μνησίαν ποιούσης τῆς Νικοπόλεως ταύτης.

... ΠΕΡΑΚΑΣ
ΑΤΑΤΑΔΟ
ΤΑΤΗ ΛΑΜΠΡΟ
ΒΟΥΛΗ ΚΑΠΩ
ΤΙΣΤΩ ΔΗΜΩ
ΑΔΡΙΑΝΗΣ ΝΙΚΟ
ΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ
ΩΚΟΡΟΥ ΚΛ
ΤΡΟΠΟΛΕΣ

...x]ατὰ τὰ δό[ξαρ]τα τῆ λαμπρ[ο]τάτη βου.λῆ κα[ὶ] τ[ῶ] [κρα]τίστῳ δήμῳ Ἀδριανῆς Νικοπό[λ]εως τῆς. . . [ρε]ωκό[ρ]ου κα[ὶ] [μ]η-τροπόλεως.

Ἔστι μὲν τὰ πλησιόχωρα Πούρκ καὶ Ἐντε-

1. Lebeau, Asie Mineure σελ. 506-7, [ἔκδ. Un Pitt.].
2. De Themat, 12.
3. Μάγνητος Ἱστορικομυθ. Δεξ. ἐν λ. Νικόπολ.
4. C. I. Gr. 4189.

ρές περιέχουσι διαφοροῦς ἀρχαιότητος, ἐρείπια, κίονας καὶ μάρμαρα, οὐπω, νομίζω, ἐρευνηθέντα, καὶ ἡμῖν ἐγένετο γνωστόν· ἀλλ' ὅτι τὸ Καρὰ-χισάρι-Σαρκῆ ἐπέχει τὸν τόπον τῆς τοῦ Πομπηίου Νικοπόλεως, ἐμφανῶς θεωροῦμεν ἀποδεικνύμενον, οὐ μόνον ἐκ τῆς παρὰ τε τῷ λαῶ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῷ τῆς ἐπισκοπῆς ὀνόματι διασώσεως τῆς ἀρχικῆς ἐπικλήσεως, ἀλλὰ καὶ κυρίως ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῆς τοπογραφικῆς αὐτῆς θέσεως πρὸς τὴν ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι διαφοροῖς κειμένοις ὀριζομένην. Οὕτω, τοῦ περικλήμνου καὶ δυσπρόσιτου τούτου λόφου μία μόνον καὶ νῦν ἀνοδος ὑφίσταται, ὁμβροδέκται κατὰ μίμησιν τῶν διαταγῶν τοῦ Πομπηίου ἀνορυθέντων πλείστοι φαίνονται, ὁ ἀετός, τὸ ρωμαϊκὸν ἔμβλημα, ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ τείχους ἔτι σώζεται, τὸ δεσμωτήριον τοῦ Συναξαριστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ζιντάν γνωρίζεται, ὁ δὲ πύργος τοῦ ἰδίου ἔτι καὶ νῦν διατηρεῖται, καὶ κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἰδίου ὁ ποταμὸς Λύκος ἐξ ὀλίγης ρωμαϊκῆς μίλια ἀπέχει, ὅπερ παρετήρησε καὶ ὁ Cramer, λέγων, ἂν ἀξιόπιστος τυγχάνη ὁ ἀγιογράφος οὗτος, τὸ Καρὰ-χισάρι θεωρητέον Νικόπολιν, ἧς τὸ Σεναρβίρ πράγματι τετραήμερον ἀπέχει¹.

Ἐπιπέχον τὸν τούτῳ ἐπόμενος ἴσως Herbellot² συγχύσαντες ἐν τῷ ἱστορικῷ τῆς ὑπὸ τοῦ Μεχεμέτ καταλήψεως τοῦ Καρὰ-χισάρ τῆς Ἀρμενίας, τοῦτο καὶ τὸ ἐν Φρυγίᾳ ὁμώνυμον, λέγουσιν ὅτι ἐπέχει τοῦτο τὴν πόλιν Κώρυκον· ἀλλὰ ταῦτα ἀποδοτέα εἰς τὸ ἐν Φρυγίᾳ Καρὰχισάρ.

Τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀντιγραφείσαν ἐπιγραφὴν ἐδημοσίευσεν ὁ τὰ «Ποντικά» γράψας³ καὶ ὁ κ. Otto Blau⁴ ἀμφότεροι ἐσφαλμένως. Ὁρθογραφούντες αὐτὴν καὶ συμπληροῦντες τὰ συνεπτυγμένα ἀναγιγνώσκομεν· «Τῆς πατρικῆς οὐσίας (τουτέστι περιουσίας), ἀναρχε λόγε, φύλαττε ἄει τῷ σῷ δούλῳ Ἰωάννῃ βασιλικῷ στρατορικῷ καὶ Δρουγγαρίῳ Κολωνείας». Τὸ ἀξίωμα «βασιλικῷ στρατορικῷ καὶ Δρουγγαρίῳ» ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Γαλατίας⁵. Ἡ ἔννοια ταύτης ἐστὶν ἀφιερωτικῆ· ὁ Ἰωάννης βασιλικὸς στρα-

1. J. A. Gramer ἐνθ. ἀν.
2. Ἐνθ. ἀνωτ.
3. Ἐνθ. ἀνωτ.
4. Π. Τριανταφυλ. σελ. 114.
5. Petermann, Mittheilungen 1865 σελ. 252.
Ἐπιπέχον τὸν τούτῳ ἐπόμενος ἴσως Waddington ἐδημοσίευσεν ἐπίσης τὴν ἐπιγραφὴν εἰς τὰς Additions εἰς τὸν Lebas ἀρ. 1814 G.
6. C. I. Gr. 8690.

τωρ καὶ Δρουγγάριος τοῦ θέματος τῆς Κολωνείας, ἀναστήσας, φαίνεται, ἢ μᾶλλον μετατρέψας εἰς ναὸν τὴν οἰκοδομὴν ταύτην ἀναλώμασιν ἐκ τῆς πατρικῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐπικαλεῖται τὸν ἀναρχον Λόγον νὰ διαφυλάττῃ αὐτὸν εἰς ἄει. Οὐδόλως σχετίζεται οὗτος ὁ Ἰωάννης πρὸς τὸν ἐν Νικοπόλει γεννηθέντα ἐπίσκοπον δὲ Κολωνείας χρηματίσαντα Ἰωάννην ὡς τινες ὑπετόπασαν¹· νομίζομεν δὲ ὅτι

αὕτη ἡ οἰκοδομὴ ἐχρησίμευσε πρότερον ἐθνικῶν ναῶν, οὐ τὰς ἐπὶ τε τοῦ ἐσωτερικοῦ μεσοτοίχου καὶ τῆς ἐξω θύρας ἐπιγραφὰς ἀπῆλειψε καὶ ἐξηφάνισεν ὁ χριστιανὸς Ἰωάννης μᾶλλον, τὴν ἰδίαν ἐναντι χαράξας, ἢ ἀκολούθως μετὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ οἰκοδομήματος εἰς τζαμίον.

Ἐν Χρυσόπολει.

1. Σάβ. Ἰωαννίδης. Ἐνθ. ἀν. — Π. Τριανταφυλ. Ἐνθ. ἀν.

Ε. Α. ΣΙΔΕΡΟΠΟΥΛΟΣ.

ΜΟΛΥΒΔΟΒΟΥΛΛΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ

ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ.

(^αΑνεγνώσθη ἐν συνεδρίᾳ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς).

Ὁ παρὼν κατάλογος τῶν μολυβδίνων σφραγίδων εἶναι συνέχεια τῆς πρὸ ἐτῶν καταχωρηθείσης πραγματείας μου ἐν τῷ ἡμετέρῳ περιοδικῷ, ἐν ἧ περιέγραψα τὰ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας μολυβδόβουλλα¹. Συγχρόνως δὲ προστίθενται καὶ προσθήκαι καὶ συμπληρώσεις τινὲς εἰς τὰς σφραγίδας τῆς Ἑλλάδος, τῆς Πελοποννήσου καὶ Θεσσαλονίκης, ἃς προπεριέγραψα ἐν τῇ Rev. Arch. — Ὡς δὲ πρότερον, περιορίζομαι καὶ ὧδε εἰς ἀπλὴν περιγραφὴν καὶ εἰς ὀλίγας τινὰς σημειώσεις περὶ τῆς ἐποχῆς· εὐρυτέρας δὲ ἐρεῦνας παραχωρῶ τοῖς λογίοις.

Αἱ παρίστριοι πόλεις.

1. Συμεὼν βέστης καὶ κατεπάνω τοῦ Παραδουράβου.

^αἘμπροσθεν. Ὁ ἅγιος Νικόλαος μυροφόρος, ὄρθιος: πλαγιῶς Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

^αΟπισθεν. + ΚΕ Β, Θ, CVMΕΩΝ RECTHCKA TEΠANΩTῪ ΠΑΡΑΔΘ NAROV

Κύριε βοήθει Συμεὼν βέστη καὶ κατεπάνω τοῦ Παραδουράβου. Διάμετρος 2,5. Ἐκ τῶν τοῦ Χατζῆ Ἀγκώπ.

Τὸ ὄνομα Παραδουράβου ἀπαντᾶται καὶ σήμερον ἐν τῷ τίτλῳ τοῦ μητροπολίτου Σιλίστρας: ὑπέροτιμος καὶ ἔξαρχος παντὸς Παραδουράβου· τὸ δὲ πάλαι ὠνομάζετο ἐπαρχία τῆς Μοισίας, κατὰ τὸν Ἱεροκλέα ἐν τῷ συνεκδήμῳ· οἱ δὲ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς (Κεδρηνός)· καὶ παρὰ τὸν Ἱστρον πόλεις, αἱ κατὰ τὸν Ἱστρον πόλεις. Ἄννα Κομνηνὴ ἐκδ. Βόν-

1. Ὁρα ἀρχαιολ. παράρτ. II' τόμου.

νης I 242. Ἄων ὁ Νικερίτης δούξ τῶν περὶ Δουράβου. Ζωναρᾶς 16, 17. Νέστωρ βεστάρχη καὶ δούξ τῶν Παριστρίων. Θεοφάνης ἐκδ. Βόννης 380. τὰ μέρη τοῦ Δουραβίου. Ἡ στρατηγικὴ σημασία τούτων τῶν μερῶν ἐν πόλεμοις κατὰ τῶν Βουλγάρων, Πατζινάκων καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐν τῷ ἀγῶνι Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ κατὰ τῶν Ρώσων, ἐξάγεται ἐκ τῶν βυζαντινῶν ιστοριογράφων. Οἱ στόλοι τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐπωφελοῦντο τὴν εὐπρόσιτον ταύτην θέσιν διὰ τὰ μετακομιζοσιν ἐδῶ ἐπικουρικὰ στρατεύματα ὠρισμένα εἰς ἐπίθεσιν ἐκ τοῦ πλαγίου κατὰ εἰσβαλλόντων ἐθνῶν. Ἡ θέσις τῶν Παριστρίων πόλεων ἦτο παρομοίως σπουδαιοτάτη διὰ τὸ ἐμπόριον τὸ μετὰ τῶν βορείως τοῦ Ἱστρου διατριβόντων λαῶν. Ἐν ἔτει 1085 ἐξεπορθήθησαν ὑπὸ τῶν Σαρματῶν καὶ Πατζινάκων, προσεκτῆθησαν δὲ πάλιν ὑπὸ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν ἔτει 1166. — Τὸ παρὼν μολυβδόβουλλον ἀνήκει τῷ 10^ῳ αἰῶνι.

Δουκάτον τῆς Βουλγαρίας.

Αἱ ἐπόμεναι σφραγίδες χρονολογοῦνται κατὰ τὴν περίοδον τὴν μετὰ τῆς ὑπὸ Βασιλείου τοῦ βουλγαροκτόνου κατακτῆσεως καὶ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς βουλγρο-βλαχικῆς αὐτονομίας ὑπὸ Ἰωάννου Ἀσάν ἐν ἀρχῇ τοῦ 13 αἰῶνος.

2. Μιχαὴλ ὁ Σαρωνίτης κατεπάνω τῆς Βουλγαρίας (1073).

^αἘμ. Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ὄρθιος.

^αΟπ. + ΚΕ Β, Θ, ΜΙΧΑΗΛ ΒΕΣΤΑΡΧΗ S ΚΑΤΕΠΑΝ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, ΤΩ CAPO NITH.

Διάμ. 3 ἑκατομ. Εὐρίσκειτο παρὰ τινι ἀρχαιοπώλῃ (Δεβλέτ), ὅστις μετ' ἄλλων τινῶν μολυβδόβουλλων ἀπώλεσε καὶ τοῦτο ἐν πυρκαϊῇ. Ἡ οἰκογένεια τῶν Σαρωνιτῶν μνημονεύεται συνεχῶς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, φαίνεται δ' ὅτι ὁ Μιχαὴλ Σαρωνίτης ἦτο ὁ ἐν ἔτει 1073 ἀποσταλεὶς ὑπὸ Μιχαὴλ Δούκα εἰς Βουλγαρίαν ἵνα καταστειλῇ ἀνταρσίαν τινὰ τῶν Βουλγάρων (Σκυλίτζης, ἐκδ. Βόνν. 717 -718).

3. Κωνσταντῖνος προνοητῆς τῆς Βουλγαρίας.

^αἘμ. Ὁ ἅγιος Δημήτριος· προτομῆ.

Ο Δ
Α Η
ΓΙ ΜΗ
Ο ΤΡΙ
C OC.

^αΟπ. + ΚΕ R, Θ, ΚΩΝ REC ΤΑΡΧΗΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟ ΗΤΗΝ ΠΑ ΗΗC ΒΘΛ ΓΑΡΙΑC

Κύριε βοήθει Κωνσταντῖνον βεστάρχη καὶ προνοητὴν πάσης Βουλγαρίας.

Διαμ. 3 ἑκατομ. Συλλογὴ Mordtmann. Ἐποχὴ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ.

Ὁ Ducange Gloss. Graec. ἐν λέξει ἀπρονοητῆς λέγει, ὅτι ἐν νεαροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ οἱ προνοηταὶ ταυτίζονται τοῖς στρατηγοῖς καὶ δουξὶ τῶν ἐπαρχιῶν· ὅρα Σταματιάδου Σαμιακῶν τ. Α', σελ. 373. Ἐν διπλώματι τῆς Πάτμου εὐρίσκειται προνοητῆς ἀντὶ στρατηγοῦ. Οἱ Βενετοὶ μετέφρασαν τὸν τίτλον τοῦτον διὰ τοῦ proveditore. Ἐδημοσιεύθη δεύτερον ἀντίτυπον ἐν τῇ Sigillographie τοῦ κυρίου Schlumberger, σελ. 240.

4. Ἄων ὁ Δριμύς, δούξ τῆς Βουλγαρίας.

^αἘμπρ. ΘΕΙΤ Ω ΔΘΛ ΛΕΟΝΤΙ ΒΕCΤΗ ^αΟπ. ΕΠΗΗΗΗΗΗ ΒΟΥΛΓΑ ΡΙΑC ΤΩ ΔΡΙΜΥ

(ΑΡΧΑΙΟΛΟΓ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. ΤΟΜ. ΙΖ').

[Κύριε βοήθει τῷ σ[ῶ] δούξ(ῳ) Ἄωντι βέστη [καὶ] ἐπὶ [τῆς] Βουλγαρίας, τῷ Δριμύ.

Διαμ. 1, 5 ἑκατομ. Συλλ. Mordtmann. Ἐποχῆς τῶν Ἀγγέλων. Ὁ στρατηγὸς τῆς Ἑλλάδος Δημήτριος ὁ Δριμύς γνωστὸς εἶναι ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Μιχαὴλ τοῦ Ἀκομινάτου (ιδ. καὶ Hopf ἱστ. τῆς μέσ. Ἑλλάδος, σελ. 176).— Ἐν ἄλλῃ δὲ σφραγίδι τῆς συλλογῆς μου τιτλοφορεῖται: Ἄων σπαθαροκαρδιδάτος καὶ στρατηγὸς ὁ Δριμύς.

5. Θεόδουλος ὁ Τριακοντάφυλλος πραιτωρ τῆς Βουλγαρίας.

^αἘμπρ. Παναγία ἡ Ὁδηγήτρια ὄρθια.

^αΟπισθ. — + — ΚΕ R, Θ... ΔΘΛ ΠΡΟΕ ΔΡΩ S ΠΡΑΙ ΩΡΙ ΡΟΥΛ ΓΑΡΙΑC ΤΩ ΤΡΙΑΚΟΝΤ ΦΥΛΛΩ.

Κύριε βοήθει Θεοδόλῳ προέδρῳ καὶ πραιτωρι Βουλγαρίας τῷ Τριακονταφύλλῳ.

Διαμ. 3 ἐκ. Συλλογὴ Χατζῆ Ἀγκώπ. Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

6. Θεόδουλος πραιτωρ τῆς Βουλγαρίας.

^αἘμπρ. ὡς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 5.

^αΟπισθ. + ΚΕ R, Θ... ΘΕΟΔΩΛΩ ΠΡΟΕΔΡΩ ΚΡ... ΤΟΥ ΡΗΛΩ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΘΛ ΓΑΡΙΑC ΤΩ

Κύριε βοήθει Θεοδόλῳ προέδρῳ, κριτῇ τοῦ βῆλου καὶ τῆς Βουλγαρίας, τῷ [Τριακονταφύλλῳ].

Διαμ. ἐκ. Συλλογὴ Subhi πασσᾶ (τανῦν ἐν Λονδίνο).

Ἐν τῇ σιγγιλλιογραφίᾳ τοῦ κ. Schlumberger σ. 245 ἀναφέρονται αἱ σφραγίδες α') Ἰωάννου τοῦ Τριακονταφύλλου πρωτοπροέδρου καὶ προνοήτου τῆς Βουλγαρίας, καὶ β') Ἰωάννου

του Τριακονταφύλλου πρωτοπροέδρου και πραι-
τωρος της Βουλγαρίας.

7. *Ἰωάννης πρωτοπρόεδρος και ἀρχιεπί-
σκοπος Βουλγαρίας.*

Ἐμπρ.	Ἐπιση.
α.) ΟΠΡΙΝ	+ ΠΡΩΤ
ΜΟΝΑC	///ΡΟΕΔΡΩ
ΤΩΝ ΚΗ///	////ΙΜΕΝΑΡ
ΜΩΝ////////	//////ΒΟΥΛ
ΝΝ.	///ΑΡΩΝ
β.) — + —	
ΟΠΡΙΝ	+ ΠΡΩΤ///
ΜΟΝΑC	///ΡΟΕΔΡΩ
ΤΩΝ ΚΗ////	////ΟΙΜΕΝΑΡ
ΜΩΝΙΩ	///ΗCΡΟΥΛ
ΑΝΝΗC	ΓΑΡΩΝ

Ἐκ τῶν δύο τούτων λίαν ἐφθαρμένων σφρα-
γίδων ἐξάγεται ἡ ἔμμετρος ἐν χωλιόμοις και
γραμματικῶς σκάζουσα ἐπιγραφή:

Ἐπὶ τῶν μοναστῶν κηδεμῶν Ἰωάννης
πρωτοπρόεδρος ποιμενάρχης (sic) Βουλγάρων.

Μεταξὺ τῶν ἀρχιεπισκόπων τῆς Βουλγα-
ρίας, τῶν φερόντων τὸ ὄνομα Ἰωάννου, ἔχομεν
τὴν ἐκλογὴν Ἰωάννου Α' ἡγουμένου τῆς μονῆς
τῆς Δεύρης¹ και Ἰωάννου Γ' (τοῦ Ἀοίνου ἡτοι
νηστευτοῦ) ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Ἀπρι-
τζίου, ἐνθρονισθέντος ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Βοτα-
νειάτου (*Le Quien*, Or. Christianus II σ. 292
—293).

8. *Θεοφύλακτος ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας.*

Ἐμπρ.	+ ΚΕ	Ἐπιση.	ΑΡΧΙΕ
	ΒΟΗΘΕΙ		ΠΙCΚΟΠ,
	ΘΕΟΦΥ		ΒΟΥΛΓΑ
	ΛΕΚΤ,		ΡΙΑC

Κύριε βοήθει Θεοφύλακτῳ ἀρχιεπισκόπῳ
Βουλγαρίας.

Διαμ. 1,5 ἐκ. Περὶ τούτου τοῦ κειμηλίου πε-
ριττὴ πᾶσα σημείωσις· πρόκειται γὰρ ἡ σφρα-
γὶς τοῦ κλεινοῦ Θεοφύλακτου Βουλγαρίας δια-
λάμπαντος ἐν τῇ ἐποχῇ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

1. Οὗτος ἦν ἐκ Δεύρης χωρίου, ἀγνωστικῆς
χωρητικῆς τῆς ἐκεῖ μονῆς τῆς Θεομήτορος.

9. *Κωνσταντῖνος (ἀρχιεπίσκοπος) Βουλ-
γαρίας.*

Ἐμπρ. Ὁ Εὐαγγελισμός, μετ' ἐπιγραφῆς

ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡ.....

Χαῖρε κεχαρ[ιτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ].

Ἐπιση.	+
ΤΟΝ ΠΟΙ	
ΜΕΝΑΡΧΘ	
ΡΟΝ·ΓΑΡΩ·	
ΚΩΝCΑΝ	
ΤΙΝΟΝ.	

Τοῦ ποιμενάρχου Βουλγάρων Κωνσταν-
τίνου.

Δ. 3 ἐκ. Συλλογὴ Mordtmann.

Ἐπὶ *Le Quien* (Oriens Chr. II σ. 295) ἀνα-
φέρει Κωνσταντῖνον τὸν Α' ἀρχιεπ. τῆς Βουλγα-
ρίας ἐν τῇ ἐποχῇ Μανουήλ τοῦ Κομνηνοῦ, πα-
ρουσιάζσαντα ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεί-
νου συναθροισθείσῃ συνόδῳ περὶ τοῦ «ὁ πατὴρ
μείζων ἐμοῦ» κτλ. και Κωνσταντῖνον τὸν Κα-
βάσιλαν, ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδος, ἐν τῇ ἐποχῇ
Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου. Γεώργιος δὲ ὁ Ἀκρο-
πολίτης (σ. 80) γράφει περὶ τούτου: *Και
πρῶτον μὲν ἀπῆει περὶ τὴν Ἀχρίδα, ἣν και
ἀρχιεπισκοπὴν Βουλγαρίας πάντες οἶδασιν,
ἔχων μετ' αὐτοῦ και τὸν ἀρχιεπίσκοπον ταῦ-
της τὸν Καβάσιλαν τὸν Κωνσταντῖνον.*

Ἔμμετρος Θεσσαλονίκης.

10. Ἐν τῇ Rev. Arch. τόμ. 37, 1879,
σελ. 199, 201, 202, περιέγραψα ὀλίγας σφρα-
γίδας τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, σὺν αἰς και
τὴν τοῦ Θεοφάνους, βασιλικῆς κομερκαρίου και
«πρωτεκδίκου» Θεσσαλονίκης. Λυποῦμαι ὅτι
τὴν ἐπιγραφὴν ΛΕΚ·ΔΙΚ ἀνέγνων λελανθα-
σμένως ἐξ αἰτίας τῆς διατρήσεως τοῦ μολύβδου.
Ἐπὶ κύριος S. Dorigny καλλίτερον ἀντίτυπον
τῆς ἰδίας σφραγίδος ἀνακαλύψας φιλοφρόνως
ἐπέτρεπέ μοι ἵνα ἐπωφεληθῶ πρὸς διόρθωσιν
τῶν ἐλλείψεων. Ἡ ἀκριβὴς ἀνέγνωσις ἔχει ὡδε·

+	ΘΕΟ
	ΦΑΝΗ Β' ΚC
	ΜΕΡΚ' S ΑΒΥ
	ΔΙΚ' ΘΕC
	/// ΛΟΝΙΚ ///

Θεοφάνη βασιλικῆ κομερκαρίῳ και ἀβυ-
δικῆ Θεσσαλονίκης.

11. Ἐτερον μολυβδόβουλλον τῆς συλλογῆς
τοῦ κ. S. Dorigny παρέχει τὰ ἐπόμενα:

Ἐμ. Σταυρὸς μονογραμματικός. Θεοτόκε
βοήθει τῳ σῳ δούλω.

Ἐπιση.	+ ΛΕΩΝ
	ΤΟC Β' ΚCΜ
	ΕΡΚΗΑΡΗC S Α
	ΒΥΔΗΤΗΚ,
	ΘΕCΑΛ ///
	/// /// /// ///

Ἄεοντος βασιλικῆ κομερκαρίου και ἀβυ-
δικῆ Θεσσαλονίκης.

12. Τῇ αὐτῇ τάξει προσθετέον και τρίτον
μολυβδόβουλλον τῆς ἐμῆς συλλογῆς.

Ἐκατέρωθεν ὑπάρχει ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή.
Ἐν μέσῳ σταυρὸς ἀπλοῦς περιέχων τὰ γράμ-
ματα

Ι
Η
ΩCCH
Ο
Υ

Ἰησοῦ σώση. Ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις μικρό-
τεροι σταυροί, γύρωθεν δὲ τοῦ σταυροῦ ἐν δύο
κύκλοις

ΚΥΡΙΕ ΡΟΗΘΕΙ ΤΩ/// /// ΔΟΥΛ/// /// ΑΝΝΗ
+ ΠΑΡΑΦΥΛ' ΑΒΥΔ, S ΚΟΜΕΡΚ/ ΘΕCΑΛ'.

Κύριε βοήθει τῳ [σῳ] δούλω [Ἰω]άννη

παραφύλακι, ἀβυδικῆ και κομερκαρίῳ Θεσσαλονίκης.

Δύνατ' τις ἀναγνῶναι και «παραφύλακι
Ἀβύδου και κομερκαρίῳ Θεσσαλονίκης», ἀλλὰ
λαμβάνων ὑπ' ὄψει τὰ προηγούμενα μολυβδό-
βουλλα και τὸ ὅτι οὐδεὶς ἐν δυσὶ τόποις το-
σαύτης ἀποστάσεως δύναται ταυτοχρόνως νὰ
βαστάξῃ δύο σπουδαιοτάτας θέσεις προτιμᾶ
βεβαίως τὴν προηγούμενην ἀνάγνωσιν. Ἐπάρ-
χουσιν ὅμως σφαγίδες, αἰτινες ἀνήκουσι «πα-
ραφύλαξι Ἀβύδου» ἰδιαιτέρως, χωρὶς νὰ μνη-
μονεύηται ἡ πόλις Θεσσαλονίκη. Τὸν μὲν τί-
τλον τοῦ παραφύλακος μεταφράζομεν διὰ τοῦ
γαλλικοῦ «inspecteur»· μεγαλειτέρα δὲ ἀπο-
ρία φύεται περὶ τῆς σημασίας τοῦ Ἀβυδικοῦ,
ἀβυδικοῦ. Τὸ τοῦ Δουκαγγίου γλωσσάριον
οὐδεμίαν παρέχει λύσιν τοῦ προβλήματος τού-
του ὡς οὐδὲ τὸ σύγγραμμα τοῦ Tafel περὶ Θεσ-
σαλονίκης και ἡ πραγματεία ἡ ἐσχάτως ὑπὸ
τοῦ κ. Κωνστ. Σάθα προσαρτηθεῖσα τῳ δ'
τόμῳ τῶν μνημείων Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.—
Ἐξ ἀμφοτέρων μανθάνομεν ὅτι τὸ ἐμπόριον τῆς
Θεσσαλονίκης ἦτο σημαντικώτατον, ὅτι τὰ
γεννήματα τῶν πέριξ τῆς πόλεως πολυκάρ-
πων πεδιάδων εἰσέρχοντο διὰ ξηρᾶς και διὰ
τοῦ Βαρδαρίου και ὅτι αἱ ἀποθήκαι συνεχώρουον
τὰ ἐμπορεύματα, ἔνθα ἐφορτώνοντο αἱ πολυ-
πληθέστεραι ἐμπορικαὶ νῆες πρὸς τὴν ἐκπόρι-
σιν. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Αἰγύπτου, ὁ κατ' ἔτος
ἐκείθεν ἐρχόμενος σιταγωγὸς στόλος πρὸς τὴν
πρωτεύουσιν ἐξέλιπεν, ἡ δὲ σίτεσις τῆς Κων-
σταντινουπόλεως ἐξήρτάτο κυρίως ἐκ τῶν

προσόδων τῆς Θεσσαλονίκης και τοῦ Πόντου.
Κατ' ἀκολουθίαν δὲ και ἡ ἐργασία τῶν κομερ-
καρίων τῆς Θεσσαλονίκης ἐπολυπλασιάζετο, και
οὕτως ὁ γενικὸς κομερκαρίος τῶν βασιλικῶν
ἀποθηκῶν τῆς πόλεως εἶχεν ἀνάγκην τῆς συν-
δρομῆς ἄλλων βοηθῶν, ὧν ὁ μὲν εἰς πιθανὸν ὅτι
πρῶτιστατο κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς εἰσαγω-
γὴν, ὁ δὲ ἕτερος ἐπόπτειε τὴν διὰ θαλάσσης
ἐξαγωγήν. Μέχρις οὗ δὲ ἄλλος προσαγῆγῃ ἐ-
τέραν ὑπόθεσιν μᾶλλον ἀρμόδιαν, προτείνω τὴν
ἐπομένην ἐρμηνείαν διὰ τοὺς μυστηριώδεις τί-
τλους τοῦ ἀβυδικοῦ, ἀβυδικοῦ και τοῦ βαρ-
δαρίου Θεσσαλονίκης, οὗτινος ἐν τῇ Revue
Archéologique περιέγραψα δύο ἀντίτυπα, ἡτοι
α') τὴν σφραγίδα Κοσμᾶ βασιλικῆ πρωτοσπα-
θαρίου βαρδαρίου, κομερκαρίου και πρωτονο-
ταρίου Θεσσαλονίκης, και β') Πάρδου βαρδα-
ρίου Θεσσαλονίκης. Καὶ σήμερον, ὡς και ἐν τῇ
Revue Arch. ἐγραψα, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ὁ
ἐπὶ τῶν σφραγίδων βαρδάριος οὐδὲν κοινὸν ἔχει
μετὰ τῶν Βαρδαριωτῶν, οἵτινες ἦσαν εἶδος ἐπι-
κουρικοῦ στρατεύματος, συναγομένου ἐν τῇ ἐ-
παρχίᾳ τοῦ Βαρδαρίου, ἐκ τῶν ἐκεῖ συνοικι-
σθέντων βαρδάρων, ἀλλ' ὅτι πρόκειται μᾶλλον
περὶ ἰδιαιτέρου ἀξιώματος τῶν κομερκαρίων τῆς
Θεσσαλονίκης. Ἐποβᾶλλον τὴν ὑποθετικὴν
ταύτην ἐρμηνείαν τοῖς λογίοις μεσαιωνολόγοις,
παρακαλῶ ἵνα: Si quid novistis rectius istis
—candidus imperti.

13. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Καστορίας.

Ἐμπρ.	Ἐπισθ.
+ ΚΕ Β, Θ,	ΕΠΙΣΚΟ
ΤΩ Ω Δ Θ	ΠΟΚΑΣΤ
ΛΩ ΙΩΑΝ	ΡΙΑΣ Σ Α
— ΝΗ —	ΘΡΟΝΩ.

Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Ἰωάννῃ ἐπισκόπῳ Καστορίας καὶ πρωτοθρόνῳ.

Διαμ. 2 ἐκ. Συλλ. Mordtmann. ἔποχῆς τῶν Κομνηνῶν. Πρωτοθρόνῳ, ἡγουν πάσης τῆς Βουλγαρίας (Le Quien II 315).

14. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μελενίκου.

Ἐμπρ. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς ὄρθιος.

	Ρ
Ο	Π
ΙΩ	Ω
Ο	ΔΡ.

Ἐπισθ.

+ ΤΙΜΙΕ
Π Δ Ρ, Μ, Β, Θ,
ΘΕΟΔ, ΡΟΕ
ΠΙ, ΚΟΠΟ
ΜΕΛΝ,

Τίμω Πρόδρομω βοήθει Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Μελενίκου (ἢ Μελενικίου).

Διαμ. 2, 5 ἐκ. Συλλ. Mordtmann. Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

15. Ἐπίσκοπος Μαλέσθας.

Ἐμπρ. Ὁ ἅγιος Νικόλαος προτομή.

Ο	Λ
ΝΙ	ΔΟ
Κ	Σ
Ο	

Ἐπισθ.

+ ΚΕ Β, Θ
ΤΩ Ω Δ Θ
ΕΠΙΣΚΟΠ
ΜΑΛΕΣ
ΡΑΣ

Κύριε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ ἐπισκόπῳ Μαλέσθας.

Διάμ. 2 ἐκ. Συλλ. Mordtmann. Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

Μαλέσθας, σήμερον Μαλέσθ, Μαλέσθας παρὰ τοῖς Βουλγάροις· ὑπάρχει μεταξύ τοῦ Ἀξιοῦ καὶ τοῦ Στρυμόνος. Malesovum: Tafel et Thomas Urkunden I σ. 262.

16. Στέφανος τῆς Πελαγονίας.

Ἐμπρ. Παναγία Βλαχερνῶν καθισμένη· ἐπιγραφή ΜΡ ΘΥ.

Ἐπισθ.

+ ΠΕΛΑΓΟ
ΝΙΑΣ ΤΟΝ ἈΕ
ΔΡΟΝ ΞΕΦΑΝΘ
ΠΡΑΣΙΣ ΒΕΒΕ
ΟΙΣ ΚΕΛΟΓΕΣ
ΘΝ ΛΟΓΕ

Πελαγονίας τοῦ πρωτοπροέδρου Στεφάνου. Πράξεις βεβαιῶς καὶ λόγους Θεοῦ Λόγε.

Διαμ. 3 ἐκ. Συλλ. Mordtmann. Ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν.

Θέμα Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου.

Ἐν τῇ Revue Arch. ἔτους 1877 σ. 290 ἀνεκοίνωσα πλήρη σειράν μολυβδοβούλλων τῆς Ἑλλάδος καὶ Πελοποννήσου ἐλπίζων ὅτι τὰ μνημεῖα ταῦτα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν αὐτὴ ἡ ἔδρα τοῦ ἑλληνισμοῦ προσεβλήθη ὑπὸ μυριάδων ἀλλογενῶν εἰσελατῶν, ἤθελον παρουσιάσει μέγα ἐνδιαφέρον. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἡ πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν φραγκικῶν δουκᾶτων περίοδος σπάνια παρέχει ἱστορικὰ μνημεῖα, καὶ ὅτι μόνον μετὰ τὴν τετάρτην σταυροφορίαν αἱ πηγαὶ ρέουσιν ἀφθονώτεροι οὕτως, ὥστε πᾶσα ἀνακάλυψις νέου μνημείου, ὡς καὶ τοῦ ἐλαχίστου μολυβδοβούλλου, χρησιμεύει εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς εἰρημένης περιόδου, ἧς τινος τὸ σκότος ἀφορμὴν ἔδωκε εἰς θεωρίας τινὰς περὶ τῆς ἐθνολογίας τῆς χώρας ἡκιστα ἐρειδομένας εἰς πιστὰς πληροφορίες. Ἡ ἱστορικὴ ἔρευνα τῶν Νορί, Παπαρρηγοπούλου, Σάθας καὶ ἄλλων ἰκανῶς ἀπέδειξε τὴν ματαιότητα τῶν ὑποθέσεων ἐκείνων· παρατηροῦμεν δὲ ὅτι αἱ πλήρεις ἔρευναι τῶν λογίων δὲν ἠμέλησαν οὔτε ἐπιγραφῶν οὔτε βιογραφιῶν τῶν ἁγίων, ὡς οὐδὲ τῶν ἐλαχίστων παραδόσεων· διὸ οὐκ ἔκρινα ἔργον μάταιον ἵνα ἀνακοινώσω καὶ σφραγίδας τινὰς. Εὐχαριστοῦμαι δὲ ὅτι ἔκτοτε καὶ ἄλλοι σπουδασταὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὡς ὁ κ. Σπ. Λάμπρος καὶ ὁ κ. Κ. Σάθας, πληρέστατα

ἀνεγνώρισαν τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν, καὶ ὅτι βραδύτερον πολλὰ δείγματα περιελήφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Schlumberger ἐν τῇ σιγγιλλιογραφίᾳ αὐτοῦ ἐκ τῶν συλλογῶν τῶν ληφθεισῶν. Εἰς συμπλήρωσιν δὲ τῶν προδημοσιευμένων ἀνακοινῶ καὶ πάλιν τὰ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συλλογῇ μου περισυλλεγέμενα μολυβδοβούλλα τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου.

Θέμα τῆς Ἑλλάδος.

17. Θεοδώρου πατρικίου πρωτοσπαθαρίου καὶ στρατηγῶ Ἑλλάδος.

Ἐμπρ. Ἐν μονογράμμῳ σταυροειδῆ: Θεοτόκε βοήθει τῷ σῷ δούλῳ.

Ἐπισθ.

ΕΩΔ
ΠΑΤΡ, Β,
ΠΑ' ΣΤΡ,
ΗΣ, ΕΛ

[Θ]ε[οδ]ω[ρ]ω πατρ[ικί]ω β[ασιλ]ικῶ πρωτοσπα[θα]ρίω καὶ στρατηγῶ τῆς Ἑλλάδος).

Διάμ. 2 ἐκ. Ἐποχὴ Η'—Θ' αἰῶνος.

18. Δημήτριος διοικητῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐμπρ. Ἁγίου Νικολάου προτομή· ἐπιγραφή:

Ο	Κ
Ν	.. ΟΛ
Ι	Δ,

Ἐπισθ.

+ ΚΕ Β, Θ,
ΔΙΜΗΤΡ,
ΔΗΝ ΚΙΤ,
ΕΛΛΑΔ,

19. ... ἄρχων τῶν βιχητῶν Ἑλλάδος.

Ἐμπρ. Σταυρὸς διπλοῦς· ἐν ταῖς γωνίαις μικροὶ σταυροί· γύρωθεν ||| ΡΟΗΘΕΙ ΤΩ Ω Δ |||||

Ἐπισθ.

:
Ρ, ΟΣΤΙΑΡ
ΕΠΙΤΩΝΟΙΚ
ΙΑΚΩΝΣΑΡΧ
ΟΝΤΙΡΙΧΗΤ
ΕΛΛΑΔ,

Βασιλικῶ ὄστιριω, ἐπὶ τῶν οικιακῶν καὶ ἀρχοντι βιχητῶν Ἑλλάδος.

Διάμ. 3 ἐκ. Ι' αἰῶνος.

Ἐν τῇ σιγγιλλιογραφίᾳ ὁ κ. S. σ. 721 περιγράφει τὴν σφραγίδα τοῦ Κωνσταντίνου ἄρχοντος τῶν βιχητῶν (ΑΡΧ, Τ, ΒΙΧΗΤΩ,) ἐν δὲ τῇ ἐξηγήσει προτείνει ν' ἀναγνωσθῇ «Βενέτων» ἐκλαθὼν τὸ Χ λάθος τοῦ ἐργάτου ἀντὶ τοῦ Ν.

Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σφραγίδι ἡ λέξις βιχητῶν εἶναι καθαρῶς ἐκτετυπωμένη, διὸ πᾶσα ὑπόψια περὶ λάθους τοῦ σφραγιδοκόπτου ἐκλείπει ὥστε ἡ ὑπόθεσις τῶν «Βενέτων» ἀπορριπτέα.

Περὶ τῆς σημασίας τῶν Βιχητῶν καταφεύγω εἰς ὑπόθεσιν τινα ἄνευ ἀποδείξεων, ἧς ὅμως θὰ ἀρκέσῃ μέχρις οὔ ἐπιστήμων τις διατυπώσῃ ἐτέραν γνώμην βασιζομένην εἰς τέως ἀγνώστους ἡμῖν πηγὰς.—Οἱ Βιχητῆται πιθανῶς ἦσαν φυλὴ τις, ὡς οἱ Μαρδαῖται, οἱ Ἐξερῆται ἢ οἱ Μιληγγοί, οἰκοῦσα τὰ μέρη τῆς Αἰτωλίας τῆς Ἠπείρου, ἡγουν τῆς Ἀλβανίας, τὸ δὲ κράτος τῶν Βυζαντινῶν ἐπωφελεῖτο αὐτῆς ὡς ἐπικούρου ἀποσπάσματος τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ. Ὡς περ εἶδομεν προηγουμένως, αἱ φυλαὶ αὗται ἐδέχοντο ἀρχοντας προβαλλομένους ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῶν θεμάτων ἢ ὑπὸ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς καὶ οὕτως ἐστέλλοντο εἰς τὰ μεθόρια ἐν πολεμικαῖς τοῦ κράτους περιστάσεσι, τοῦθ' ὅπερ ἀναφέρεται συνεχῶς περὶ τῶν Μαρδαῖτῶν, τῶν Παυλικιανῶν καὶ ἐτέρων.

20. Στέφανος διοικητῆς Ἀθηνῶν.

Ἐμπροσθ. Μονόγραμμα σταυροειδές: Κύριε βοήθει.

Ἐπισθ.

+ ΣΤΕ
ΦΑΝΩΔΙ
ΗΚΗΤ, ΑΘΗ
ΝΩΝ

Στεφάνῳ διοικητῇ Ἀθηνῶν.

Διάμ. 2 ἐκ. Η'—Θ' αἰῶνος.

Ὁ κ. Schl. σελ. 170 περιγράφει τὴν ἰδίαν σφραγίδα ἐκ τῆς συλλογῆς του, ἐν δὲ τῷ 3 στίχῳ ἡ ἐπιγραφή ἔχει ΟΙ ἀντὶ τοῦ Η.

21. Ἰωάννης τοιρμάρχης Ἀθηνῶν.

Ἐμπρ. Σταυρὸς διπλοῦς ἄνευ κοσμημάτων. γύρωθεν ||||| ||||| Ω Δ ΟΝΛΩ.

*Οπισθ. ΙΩΑΝΝΙ
ΣΠΑΘ, ΚΑΝ
ΙΔ, Σ ΤΟΥΡΜ
ΑΘΗΝΟΝ.

Ἰωάννη σπαθαροκαρδιάτω καὶ τουρμάρχῃ
Ἀθηναίων.

Διάμ. 5 ἐκ. Ἐποχὴ Βασιλείου Α'.

Ὁ στρατηγὸς τῆς Ἑλλάδος εἶχε τὴν ἑδρὰν
ἐν Θήβαις, αἱ δὲ Ἀθηναίαι ἐχρημάτισαν τούρμα
τοῦ Θέματος τῆς Ἑλλάδος.

Θέμα τῆς Πελοποννήσου.

22. Κρηνίτης ὁ Ἀροτραῖς στρατηγός.

*Εμπρ. Σταυρὸς διπλοῦς κεκοσμημένος. Γύ-
ρωθεν + ΚΕ ΒΟΗΘΕΙ ΤΩ Ω ΔΟΥΛΩ.

*Οπ. ΚΡΗΝ
ΗΤΗ R' Α' ΣΠΑ
Θ, Σ ΣΤΡΑΤΗ
Ω ΠΕΛΩΠΩ
ΝΙΣΟΥ.

Κύριε βοήθει τῷ σῶ δουλῷ Κρηνήτῃ β(α-
σιλικῷ) πρωτοσπαθ(αρίῳ) καὶ στρατη[γ]ῷ
Πελοποννήσου.

Διαμ. 2,5 ἐκατ. Ἐποχὴ 941.

Θεόκτιστος ὁ Βρυένιος (ὁ πρὶν στρατηγὸς
τῆς Δαλματίας) στρατηγὸς γενόμενος τῆς Πε-
λοποννήσου (περίπου ἐν ἔτει 849) ὑπέταξε πάλ-
ιν τὰς ἐνταῦθα οἰκούσας σλαυικὰς φυλάς τῇ
ἐξουσίᾳ τοῦ κράτους. Μόνον δὲ δύο φυλαὶ κα-
τοικοῦσαι τὸν Ταύγετον, οἱ Μιληγγοὶ καὶ οἱ
Ἐζερίται, διατηρήσαντες τὴν ἐλευθερίαν των
συνήνεσαν νὰ πληρώσωσι κατ' ἔτος φόρον τῷ
στρατηγῷ τοῦ θέματος. Ἄλλ' ἐπωφεληθέντες
τὰς ταραχὰς καὶ ἀνησυχίας τοῦ κράτους κατὰ
τοὺς χρόνους τοῦ Ῥωμανοῦ Α' (920-944) ἠρ-
νήθησαν τὴν ἀπύτησιν τοῦ ἐτήσιου φόρου, τὴν
ἀποστολὴν ἐπικουριῶν διὰ τὴν καταπολέμησιν
τῶν Βουλγάρων καὶ ἀπέληξαν εἰς φανεράν ἀπο-
στασίαν. Ὁ δὲ ἐν ἔτει 941 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτο-
ρος Ῥωμανοῦ ἀποσταλεὶς Κρινίτης ὁ Ἀροτραῖς
στρατηγὸς τῆς Πελοποννήσου, μετὰ ἕξ μῆνας
πάλιν κατεπολέμησε τοὺς ἀνυποτάκτους Σκλα-
θίνους καὶ ἐπνύξῃσεν τὸν ἐτήσιον φόρον αὐτῶν.
Μετὰ ἐν δὲ ἔτος μετετέθη εἰς τὴν στρατη-
γίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ βιογραφία τοῦ ἀγίου
Λουκά (Acta Sanct. febr. τ. II σελ. 83-100)

ἀναφέρει τὸν Κρινίτην Ἀροτραῖν ὡς στρατηγὸν
τῆς Ἑλλάδος πρὸ τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον
ἀποστολῆς του, ὁ δὲ Hopf (Griech. Geschi-
chte I σελ. 136) κατατάσσει ἐξ αὐτῆς τὴν
ἐποχὴν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ στρατηγίας εἰς
τὸ ἔτος 941, ἀντὶ τοῦ 922 κατὰ τὸν Muralt.
Ὁ Κων. Πορφυρογέννητος (ἔκθεσις τῆς βασι-
λείου τάξεως σ. 668) ὁμιλῶν περὶ τῆς κατὰ
τῆς νήσου Κρήτης ἐκστρατείας καὶ τῆς ἐξοπλι-
σεως ἀναφέρει τὸν πατρίκιον Κρινίτην ὡς ἀρ-
χηγὸν τῶν Μαρδαίτων τῶν τῆς δύσεως θεμά-
των. Ἡ ἐξόπλισις δὲ αὕτη ἐγένετο κατὰ τὴν
ἐκθεσιν Κων. τοῦ Πορφ. ἐν ἔτει 949. Περὶ δὲ
τοῦ τέλους τοῦ Κρινίτου γράφει ὁ Κεδρηνὸς κατὰ
τὸ ἔτος 951 ἐν σελ. 357 ἐκδ. Βόννης.

Κατὰ τὸν Ζωναρᾶν (ἐκδ. Dindorf IV, 489)
τὸ γένος τῶν Κρινιτῶν προσήλθεν ἐξ Ἀρμενίας.
Οὕτως Ἀλέξιος ὁ λεγόμενος Μωσή λέ «ἀνὴρ
ἐξ Ἀρμενίων τοῦ γένους τῶν Κρινιτῶν» πρό-
τερον μὲν ἄλλοις τιμηθεὶς ἀξιώμασιν εἶτα προ-
βάλλεται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου Καί-
σαρ καὶ λαμβάνει εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τοῦ
ιδίου. Περὶ δὲ τοῦ ἡμετέρου Κρινίτου ἰδοὺ τὸ
κείμενον τοῦ Κων. Πορφυρογ. (ἐκδ. Βόννης σελ.
221, 223). αἰστέον ὅτι οἱ τοῦ θέματος Πε-
λοποννήσου Σκλάβοι ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ βασι-
λέως Θεοφίλου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ
ἀποστατήσαντες γεγονάσιν ιδιόρρυθμοι, λεηλα-
σίας καὶ ἀνδραποδισμούς καὶ πραιδὰς καὶ ἐμ-
πρησμούς καὶ κλοπὰς ἐργαζόμενοι. ἐπὶ δὲ τῆς
βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου ἀπεστά-
λη ὁ πρωτοσπαθάρχιος Θεόκτιστος οὗ τὸ ἐπί-
κλην ὁ τῶν Βροεινίων στρατηγὸς ἐν τῷ Θέμα-
τι Πελοποννήσου (— οὗτινος τὴν σφραγίδα ἐδη-
μοσιεύσαμεν ἤδη ἐν προηγουμένῳ παραρτήμα-
τι τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ —) μετὰ δυνά-
μεως καὶ ἰσχύος πολλῆς — τοῦ πολεμῆσαι καὶ
καθυποτάξαι αὐτούς — καὶ πάντας τοὺς Σκλα-
θίους καὶ λοιποὺς ἀνυποτάκτους τοῦ θέματος
Πελοποννήσου ὑπέταξε καὶ ἐχειρώσατο, — μόν-
οι δὲ οἱ Ἐζερίται καὶ οἱ Μιληγγοὶ κατελεί-
φθησαν ὑπὸ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὸ Ἔλος —
καὶ ὁ μὲν προρρηθεὶς Θεόκτιστος καὶ στρατη-
γὸς Πελοποννήσου δυνήθει καὶ τούτους καθυ-
ποτάξαι ἐπέθετο τοῖς μὲν Μιληγγοῖς νομίσμα-
τα ξ' τοῖς δὲ Ἐζερίταις νομίσματα τ', ἅτινα
καὶ ἐτέλουν αὐτοῦ στρατηγούντος, καθὼς παρὰ
τῶν ἐντοπιῶν διασώζεται μέχρι τῆς σήμερον
ἢ τοιαύτη φήμη. ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ
κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως στρατηγῶν ὁ
πρωτοσπαθάρχιος Ἰωάννης, ὁ πρωτεύων ἐν τῷ
αὐτῷ Θέματι, ἀνήγαγε πρὸς τὸν αὐτὸν κυ-

ρὸν Ῥωμανὸν περὶ τε τῶν Μιληγγῶν καὶ
τῶν Ἐζερίτων, ὅτι ἀποστατήσαντες οὐ πείθον-
ται οὔτε τῷ στρατηγῷ οὔτε βασιλικῇ κελεύσει
ὑπέκουσιν, ἀλλ' εἰσὶν ὡσπερ αὐτόνομοι καὶ αὐ-
τοδέσποτοι καὶ οὔτε παρὰ τοῦ στρατηγοῦ δέ-
χονται ἄρχοντα οὔτε συνταξιδεύειν αὐτῷ ὑπέ-
κουσιν οὔτε ἄλλην τοῦ δημοσίου δουλείαν ἐκτε-
λεῖν πείθονται. Καὶ μέχρι τοῦ ἀνελθεῖν τὴν
ἀναφορὰν αὐτοῦ συνέβη προβληθῆναι τὸν πρω-
τοσπαθάρχιον Κρινίτην τὸν Ἀροτραῖν στρατηγὸν
ἐν Πελοποννήσῳ τῆς δὲ ἀναφορᾶς τοῦ πρωτο-
σπαθαρίου Ἰωάννου καὶ στρατηγοῦ Πελοποννή-
σου τοῦ πρωτεύοντος καταλαβούσης καὶ κατ'
ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ
ἀναγνωσθείσης τὴν ἀποστασίαν τῶν προρρηθέν-
των Σκλάβων καὶ πρὸς τὰς βασιλικὰς προστά-
ξεις δυσπείθειαν ἢ μάλλον ἀπειθειαν ἐδέξατο
ὁ αὐτὸς πρωτοσπαθάρχιος Κρινίτης ἵνα, ἐπεὶ
εἰς τοσαύτην ἤλασαν ἀποστασίαν καὶ ἀπεί-
θειαν, ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν καὶ καταπολε-
μήσῃ καὶ ὑποτάξῃ καὶ ἐξολοθρεύσῃ αὐτούς. Ἀρ-
ξάμενος οὖν πολεμῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ μηνὸς μαρ-
τίου καὶ κατακαύσας τὰ θέρη αὐτῶν καὶ ληϊ-
σάμενος πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν ἔσχεν αὐτοὺς
ἀνθισταμένους καὶ ἀντέχοντας μέχρι μηνὸς
νοεμβρίου ἀπὸ τότε δὲ ἰδόντες τὴν ἑαυτῶν
ἐξολοθρευσὶν ἠτήσαντο λόγον τοῦ ὑποταγῆναι
αὐτοῖς καὶ τυχεῖν συμπαθείας ὑπὲρ ὧν πρόηεν
ἐπλημμύθησαν. Ὁ οὖν προρρηθεὶς καὶ στρατη-
γὸς ὁ Κρινίτης ἐξέθετο αὐτοῖς πᾶντα πλείονα
ὧν ἐτέλουν, τοῖς μὲν Μιληγγοῖς ἀπὸ τῶν ξ' νο-
μισμάτων ὧν πρότερον ἐτέλουν νομίσματα φμ'
ὡς εἶναι τὸ πᾶν πᾶκτον αὐτῶν νομίσματα χ',
τοῖς δὲ Ἐζερίταις ἀπὸ τῶν τ' νομισμάτων ὧν
πρότερον ἐτέλουν ἕτερα νομίσματα τ' ὡς εἶναι
τὸ πᾶν πᾶκτον αὐτῶν νομίσματα χ', ἅτινα
καὶ ἀπήτησε καὶ εἰσεκόμισεν ὁ αὐτὸς πρωτο-
σπαθάρχιος Κρινίτης ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ κοιτῶνι.
Τοῦ δὲ πρωτοσπαθαρίου Κρινίτου ἐν τῷ θέματι
μετατεθέντος Ἑλλάδος» κτλ. κτλ.

23. Λέων πρωτοστράτιος τοῦ θέματος Πε-
λοποννήσου.

*Εμπρ. ΚΕ RO
ΗΘ, ΤΩ Ω
Δ ΛΕΟΝΤ
ΑΧΚΡΗ
— Τ, —
*Οπισ. S ΛΝΟ
ΤΑΡ, ΘΕΜ
ΠΕΛΟΠΟ
ΝΗΘ.

Κύριε βοήθει τῷ σῶ δουλῷ Λέοντι ἀσκηρή-

τις, καὶ πρωτοστράτιος θέματος Πελοπον-
νήσου.

Διάμ. 2, 5 ἐκατομ. Ἐποχὴ Γ'—ΙΑ' αἰῶνος.
Συλλογὴ Mordtmann.

24. Λέων ὁ Νικηρίτης ἀναγραφὴς τῆς Πε-
λοποννήσου.

*Εμπρ. + ΚΕ // // //
// ΕΟΝΤΙ
// ΡΟΕΔΡ
// ΔΙΑΝ //
// ΡΑΦΣ
*Οπισθ. ΠΕΛΟ
ΠΟΝΝΗΣΘ
ΤΩΝΙΚ //
ΡΙΤ,

Κύριε βοήθει Λέοντι προέδρῳ καὶ ἀναγρα-
φῇ — Πελοποννήσου τῷ Νικηρίτῃ.

Διάμ. 2 ἐκατ. Ἐποχὴ ΙΑ' αἰῶνος. Συλλογὴ
Mordtmann. Πιθανῶς ὁ ἐνθάδε ἀναγραφὴς τῆς
Πελοποννήσου ἐστὶν ὁ αὐτὸς Λέων ὁ Νικηρίτης
ὁ συνεχῶς ἐν τῇ Ἀλεξιάδι μνημονευόμενος (ἐκδ.
Βόννης I, 339, 8) ἔνθα λέγεται: «ἐκτομίας δὲ
οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδια-
τρίψας καὶ ἀναφανείς δοκιμώτατος». — Ἀλεξ.
I, 422. «Λέοντα τὸν Νικηρίτην δοῦκα τῷ
τότε τοῦ περι Δουναίου τυγγάνοντος». — Ἀλεξ.
II, 199, 19. «τὴν Δεύρην δὲ Λέων ὁ Νικηρίτης
μετὰ ἀποχρώσεως ἐφρούρει δυνάμει». Ἀλεξ.
II, 316. «Λέοντα τὸν Νικηρίτην μετὰ τῶν ὑπ'
αὐτὸν δυνάμειν εἰς τὸ Λοπάδιον πέπομφεν».

Ἑλλὰς καὶ Πελοπόννησος.

25. Βασίλειος ὁ Ἐρωτικὸς κριτὴς Ἑλλά-
δος καὶ Πελοποννήσου.

*Εμπρ. + ΕΡΩΤΙ *Οπ. + ΚΡΙΣΙC
ΚΟΝ ΟΦΡΑ ΕΠΟΝΤΟC
ΓΙCΜΑ ΤΟΝ ΕΛΛΑΔΟC
ΡΑC, ΛΕΙ ΚΑΙ ΠΕΛ
ΟΝ. // // // // //

Ἡ ἔμμετρος αὕτη ἐπιγραφή λέγει

† Ἐρωτικοῦ σφράγισμα τοῦ Βασιλείου
κρίσειC ἐποντοC ἙλλάδοC καὶ ΠέλοποC.

Διάμ. 1,5 ἐκ. Συλλογὴ Mordtmann. Ἐπο-
χὴ τῶν Κομνηνῶν.

Τὸ ὄνομα Βασιλείου τοῦ Ἐρωτικοῦ δὲν ἀνα-
φέρεται μὲν, ἀλλ' ἡ οἰκογένεια τῶν Ἐρωτικῶν
φαίνεται μίᾳ τῶν ἐπιφανεστέρων τοῦ Βυζαν-
τίου. Γνωστὸς ἐστὶ Θεόφιλος ὁ Ἐρωτικὸς, ὁ

διοικήσας τὴν νῆσον Κύπρον καὶ ἐπαναστατή-
σας ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου·
μεθ' ὃ ἤχθη δέσμιος εἰς τὴν πρωτεύουσάν κατὰ
τὸ 1073.

Νῆσος Κρήτη.

Κωνσταντίνος ὁ Πορφυρογέννητος (ἔκδ. Βόν-
νης III, σ. 104) λέγει· «Ὅτε Μιχαὴλ ὁ Τραυ-
λὸς τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐπεκράτησε καὶ
ἡ τοῦ Θωμᾶ ἀνταρσία ἐγένετο, μέχριτριτοῦς
χρόνου ἐπικρατήσασα, τότε τοῦ βασιλέως ἀσχο-
λουμένου ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι πράγμασιν, εὐ-
ρόντες διορίαν οἱ τὴν Ἰσπανίαν οἰκοῦντες Ἀγα-
ρηνοὶ στόλον ἱκανὸν ἐξαρτύσαντες καὶ ἀρξάμε-
νοι ἀπὸ τῶν τῆς Σικελίας μερῶν πάσας τὰς
Κυκλάδας νήσους ἠρήμωσαν καὶ ἐλθόντες ἐν
Κρήτῃ καὶ ταύτην εὐκαιρὸν καὶ ἀνευμένην εὐ-
ρόντες, μηδενὸς ἀνταίρομένου ἢ μαχομένου, ταύ-
την παρέλαβον». — Τοῦτο ἐγένετο ἐν ἔτει 824,
ἔμεινε δὲ ἡ νῆσος ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Σαρακη-
νῶν μέχρι τῆς ἀνακτήσεως παρὰ Νικηφόρου τοῦ
Φωκᾶ ἐν ἔτει 961. Ἐν τῇ Revue Arch. ἔτους
1877 ἀνεκοίνωσα σφραγίδας τινὰς τῆς δευ-
τέρας ἐποχῆς τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας, αἱ δὲ
ἐπόμεναι ἀνήκουσι τῇ πρὸ τῆς ἀραβικῆς κα-
τακτῆσεως ἐποχῇ καὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ νῆ-
σος ἦν ἰδιαιτέρον θέμα ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἀρ-
χοντος.

26. Κωνσταντίνος σπαθάριος καὶ ἀρχων
Κρήτης.

Ἐμπρ. Ἐν μονογράμματι σταυροειδεὶ Θεο-
τόκε βοήθει τῷ σῶ δουλω.

Ἐπισθ. ΚΩΝC///

ΑΝΤΙΝΩ Β'

CΠ, S APX///

ΚΡΗΤΗ///

Κωνσταντίνῳ βασιλικῷ σπαθαρίῳ καὶ ἀρ-
χορτι Κρήτης.

Διάμ. 2 ἐκ. Συλλογὴ Mordtmann. Θ' αἰών.

27. Νικόλαος ὑπάτος σπαθάριος καὶ ἀρχων
Κρήτης.

Ἐμπρ. Ὡςπερ ὁ ἀριθ.

Ἐπισθ. ///ΗΚΟΛ

Ω ΝΠ'Β'C

///Θ, S APX,

///ΡΗΤΗC

Νικολάῳ ὑπάτῳ βασιλικῷ σπαθαρίῳ καὶ
ἀρχορτι Κρήτης.

Διάμ. 2 ἐκ. Συλλογὴ Mordtmann. Θ' αἰών.

Dr A. MORDTMANN J^r.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

EN MAKEDONIA: SYLLEGEISAI.

(Ἀνεκοινώθη ἐν συνεδριάσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ Ἰούλιον 1886).

I

(Κώδης Ἑλλήν. Φιλολ. Συλλόγου ἀρ. 773).

EQ

RIONATVS·E·TIVIRALICIS·PONTIFEX·FLAMEN·DIVI CLAVDIP·MILIPPIS

ANN XXIII H·S·E

[P. C. Asper Atriarius Montanus]

eq[uo publico honoratus, item ornamentis decu-]

rionatūs et duumviralicis, pontifex, flamen divi Claudi Philippis

ann[orum] trium et viginti, h[ic]s[it]us[e]st[us].

Εὑρηται ἐν Νεαπόλει (Καβάλλαι).

II

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 774).

Cor[n]elia, Publ[i]c[us]illa, Asprilla, Sac[er]dos[us] divae

AVG. ANN·XXXV H·S·E.

CORNELIA·P·FILASPRILLA·SACDIAVAE

Εὑρηται ἐνθά καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. I ἐπιγραφή.

Ἄρα ἐν ἔτει 1861 τὴν ἐπιγραφήν ταύτην
ἀντέγραψα δὲν εὑρον εἰ μὴ τὸ ἡμισυ τῶν δύο
τῆς ἀνωτέρας γραμμῆς στοιχείων.

Ὁ μὲν Heuzey¹ εἶχεν ἰδεῖ τὰ ἴχνη δύο
πρόσέτι λέξεων μετὰ τὸ EQVO· ὁ δὲ Belon
ἤδη πρὸ πολλοῦ ἠδύνατο καὶ τὰς προηγουμέ-
νας δύο γραμμὰς ἀνακαλύψαι. Πραγματικῶς δέ,
τριβομένης ἀπαύστως τῆς λάρνακος, διότι εἰς
ποτιστήριον, ὡς παρετήρησεν ὁ Heuzey, μετε-
βλήθη, ἠφανίζοντο βαθμηδὸν τὰ ἐπ' αὐτῆς κε-
χαραγμένα στοιχεῖα· ὠφεληθεὶς δὲ ἀπὸ τὴν τοῦ
Belon ἐξήγησιν πάντα τὰ ἐλλιπῆ ἀνεπλή-
ρωσε. Παρατηρητέον περὶ τοῦ τύπου TIVIRA-
LICIS γρ. 3 ὅτι ἀνώνομός τις ἐρμηνεύει² τὴν
ἀνάλογον λέξιν IIIIVIRALICIS διὰ τοῦ λα-
τινικοῦ quadrumviralicis καὶ ὅτι ὁ Reinach³
ἐν τῷ Λεξικῷ συγκρίνει duumviralis=duum-
viralicis καὶ δυανδρικός=δυανειρός.

1. Mission Archéologique de Macédoine. Pa-
ris, 1876.

2. Explicatio literarum in Romanorum mo-
numentis occurrentium. Florentiae: 1822.

3. Traité d'Epigraphie Grecque. Paris, 1885,
p. 527.

Πιθανώς ὁ τίτλος Augusta (Αὐγουστα) ἀναφέρεται τῇ Ἀντωνίᾳ, τῇ τοῦ Κλαυδίου μητρὶ. Ὁ Σουητώνιος¹ ἐν τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου βιογραφίᾳ λέγει ὅτι προτρέποντος αὐτοῦ ἡ Σύγκλητος ἀπένειμεν αὐτῇ τὸν τίτλον τοῦτον.

«Parentibus inferias publicas ; et hoc amplius patri Circenses annuos, natali die: matri carpentum quod per Circum duceretur et cognomen Augusta».

III

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 904).

Ἐν Θεσσαλονίκῃ· πύλη τοῦ Βαρδαρίου.

ΠΟΛΕΙΤΑΡΧΟΥΝΤΩΝ ΣΩΣΙΠΑΤΡΟΥ ΤΟΥΚΙΟΥ
ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΙ ΛΟΥΚΙΟΥ ΠΟΝΤΙΟΥ ΣΕΚΟΥΝΔΟΥ
ΥΙΟΥ ΑΥΛΟΥ ΜΟΥΣΙΟΥ ΣΑΒΕΙΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΡΑΥΣΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΗΚΟΠΟΛΕΟΣ ΖΟΥ
ΤΟΥ ΠΑΡΜΕΝΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΜΕΝΙΣΚΟΥ ΓΑΙΟΥ ΑΓΙΛΛΗΙΟΥ
ΠΟΤΕΙΤΟΥ ΤΑΜΙΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΕΟΣ ΤΑΥΡΟΥ ΤΟΥ ΑΜΜΙΑΣ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΡΗΓΛΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥΝΤΟΣ ΤΑΥΡΟΥ ΤΟΥ ΤΑΥΡΟ
ΤΟΥ ΚΑΙ ΡΗΓΛΟΥ.

Πολιταρχούντων Σωσιπάτρου τοῦ Κ[λε]ο-
πάτρας καὶ Λουκίου Πορτίου Σεκουνδοῦ
υἱοῦ Αὐλου Ἀουίου Σαβεῖρου Δημητρίου τ[οῦ]
[Φ]άυστου Δημητρίου Νηκοπόλεος Ζοῦ
τοῦ Παρμενίωνος τοῦ καὶ Μενίσκου Γαίου Ἀγιλλήϊου
Ποτειτῶνος Ταμίου τῆς πόλεος Ταύρου τοῦ Ἀμμίας
τοῦ καὶ Ρήγλου γυμνασισαρχούντος Ταύρου τοῦ Ταύρου
τοῦ καὶ Ρήγλου.

Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο ὅπερ ἔλαβον ἐν ἔτει 1860 ἐν Θεσσαλονίκῃ δὲν ὁμοιάζει κατὰ πάντα τὰς ἄλλας ὕσας ἡδὴ εἶδον ἐξεικονίσεις. Κατὰ τὸ τοῦ Bœckh² ὁ Conybeare καὶ ὁ Howson³ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γ' στίχου γράφουσι ΠΟΥΒΛΙΟΥ ΦΛΑΟΥΙΟΥ· ὁ δὲ Poccoke⁴ καὶ ὁ Cousinèry⁵ ΥΙΟΥ ΑΥΛΟΥ· ὁ δὲ Heuzey⁶ μετὰ τὸν Bœckh ἦν ἡδὴ πρῶτος προέτεινε ὁ Muratori⁷ ἐρμηνείαν ὑπο-

στηρίζει, παρατηρῶν, χωρὶς ἀντιγράφου, ὅτι εἰς τῶν ἐκεῖ μνημονευθέντων πολιταρχῶν φέρει τὸ ὄνομα Φλαούϊου Σαβεῖρου καὶ ὅτι ἐπομένως θὰ ἦτο, καθὼς Φλαούϊος, ὁμογενὴς τῷ αὐτοκράτορι τῆς Ῥώμης Τ. Φλαούϊου Σαβεῖρου Βεσπασιανῶ· συμπεραίνει δὲ ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἀποδοτέα ἐστὶν ἐποχῇ μεταγενεστέρᾳ τῆς τοῦ αὐτοκράτορος. Ἄλλ' ἀνυπόστατος ἡ γνώμη αὕτη μὴ ὑπάρχοντος τοῦ ὀνόματος Φλαούϊου. Οὐδὲν ἄρα ἀπαγορεύει τὸ ὑποθέτειν ὅτι ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος ἐξερχόμενος τῆς Θεσσαλονίκης τὴν εἰς Βέροιαν ἄγουσαν ὁδὸν αὐτὸς προεπορεύθη, παρὰ τὴν περὶ ἧς πρόκειται ἐπιγραφὴν. Ἐπειδὴ ἡ ἀντικατάστασις¹ τοῦ Εἰ ἀντὶ τοῦ Ι ὡς ἐν τοῖς στ. 1, 3, 6, τοῦ Η ἀντὶ τοῦ

1. S. Reinach, Traité d'Epigraphie Grecque. Paris, 1885, p. 262, 263, 265.

1. Suetonii, Claudius cap. II.
2. Corpus Insc. Gr. N° 1967.
3. The Life & Epistles of St. Paul. Vol. I Ch. 9. London 1862.
4. Insc. Ant. p. 48.
5. Voyage dans la Macédoine, Paris 1831.
6. Mission Archéologique de Macédoine. Paris 1876.
7. Novus Thesaurus T. H. p. 595, Milan 1740 of Smith, Dict. Geogr.

Ι, ὡς ἐν τῷ στ. 4 καὶ τοῦ Ο ἀντὶ τοῦ Ω ὡς ἐν τοῖς στ. 4, 6 ἦτο ἐν χρήσει πρὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Βεσπασιανῶ, ὑποθέτουσι τινες ὅτι καὶ ἡ ἐπιγραφὴ καὶ τὸ ἐν ᾧ ἐνεπάγη θριαμβευτικὸν Τόξον ἀποδοτέα εἰσι τῇ νίκῃ τῇ ὑπὸ Ὀκταβιανῶ καὶ Ἀντωνίου ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Φιλιππῶν κερδηθείση. Π. Χ. 42.

Τὸ ὑπὸ τοῦ Conybeare καὶ τοῦ Howson δημοσιευθὲν ἀντίγραφον καταλήγει εἰς τὸ ὄνομα ΠΟΤΕΙ ΤΟΥ (στ. 6). Ὁ Duchesnes καὶ ὁ Bayet¹ ἀναφέροντες τὰς διαφορὰς τοῦ κειμένου γράφουσι ΝΕΙΚΟΠΟΛΕΩΣ σ. 4 καὶ ΠΟΛΕΩΣ σ. 6· ἀμα δὲ κρατοῦσιν ἡ ἀποκαθιστῶσι τὰ τελευταῖα τῶν 1, 2, 3, 4, 7 γραμμῶν στοιχεῖα. Ἐν ἀντιγράφῳ τινὶ κατὰ τὸν Cousinèry συνταχθέντι εὐρίσκονται αἱ λέξεις ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ σ. 3, ΝΕΙΚΟΠΟΛΕΟΣ σ. 4, ΠΑΡΜΕΝΙΩΝΟΣ σ. 5 καὶ ΠΟΤΙΤΟΥ σ. 6· σχεδὸν ἐξ ἀπασῶν τῶν γραμμῶν ἐλλείπουσι τὰ τελικὰ στοιχεῖα· ἐν τέλει ὅμως τοῦ 7^{ου} στ. ἀποκατέστη τὸ Υ.

Ὁ Tozer² νομίζει ὅτι οὐδεμία ὁρθὴ ἐδημοσιεύθη τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης παράστασις εἰ μὴ ἡ παρὰ τοῦ Vaux³, ἀρχαιολόγου γνωστοῦ, ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ ἐκδοθεῖσα. Ὅμως ἀν καὶ, ἀκριθείας χάριν, μετεχειρίσθησαν τὴν φωτογραφίαν, δὲν ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ, εἰ ἐξεκλείσθη τῆς τοῦ φωτογράφου πλακὸς τὸ εἰκόνισμα ἐκεῖνου τοῦ μέρους τῆς ἐπιγραφῆς ὅπερ χωριστὰ κεχάρακται ἐπὶ τοῦ μικροτέρου τῶν δύο λίθων οἵτινες φέρουσιν αὐτὴν· τῷ ἔτει 1862 προσέφερον τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ μίαν τῆς ἐπιγραφῆς ἀποτύπωσιν. Μελέτης ἀξία ἐστὶν ἀναμφισβητήτως ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη. Ἐνόμισάν τινες, πρὶν ἀνακαλυφθῆ, ὅτι ὁ τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων συγγραφεὺς⁴ ἄγνωστόν τινα τοῖς ἀρχαίοις ἐμνημόνευσε τίτλον τῶν Πολιταρχῶν, ὅτε ἔγραψεν «ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφούς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας» καὶ «ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας»· συμφωνεῖ δὲ πληρέστατα τὸ τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ κείμενον πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφὴν διὰ τῆς λέξεως ΠΟΛΕΙΤΑΡΧΟΥΝΤΩΝ κτλ. οὔτε δὲ πρὸς αὐτὴν μόνην, ἀλλὰ καὶ πρὸς

1. Mémoire sur une Mission au Mont Athos. Paris 1876 1ère Partie.
2. Highlands of Turkey Vol. I Ch. 7 p. 145, London 1869.
3. Transactions of the Royal Society of Literature Vol. 8. New Series.
4. Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, κεφ. 17, στ. 6, 8.

ἄλλας ἀλλαγῶ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ ἐκτὸς Θεσσαλονίκης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Θεσσαλονίκῃ εὐρεθείσας. Οὕτω κατὰ Duchesnes καὶ Bayet¹ ὁ ἀββᾶς Belley ἀναφέρει μέρος τι ἐπιγραφῆς ὅπερ ἔστειλε τῷ 1746 εἰς τοὺς Παρισίους ὁ κ. Germain, πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Θεσσαλονίκῃ· ἀνέγνωσαν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ὄνομα πολιτάρχου τινός — ΠΟΛΙΤΑΡΧΟΥ ΜΑΡΚΟΥ· παραδείγματα δὲ παρόμοια ἀναφέρουσιν. ἐξ ὧν ἐν μὲν χορηγεῖ ἢ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῶν Βοδενῶν ἐπιγραφὴ, φέρουσα τὰς λέξεις ΠΟΛΙΤΑΡΧΟΥΝΤ(ΩΝ) ΤΩΝ ΠΕΡΙ...² δεῦτερον δὲ ἡ ἀφορῶσα εἰς τι ψήφισμα τῆς πόλεως Δεβρίόπου αὐτῶν περὶ... Φιλιππου ἐν Δεβρίόπῳ πολιταρχῶν³· τὸν ἴδιον τίτλον σώζει οὐ μόνον ἡ τῆς Λήτης (Ἀϊβάτης) στήλη «Ληταίων οἱ πολιτάρχαι»⁴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιτάφιος τοῦ Ζωίλου⁵ ἢ ἐπὶ πλακὸς τεθείσης ὀπισθεν τοῦ θυσιαστηρίου κρημνισθείσης τινός ἐν Τσιπηκόβῳ ἐκκλησίας ΝΕΚΟΛΑΟΥ (Ζ)ΩΙΛΟΝ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΠΟΛΕΙΤΑΡΧΟΥΝΤΑ· προσέτι δὲ ὁ αὐτὸς φαίνεται ἐν ἐπιγραφῇ ὑπὸ τοῦ κ. Vidal Lablache⁶ ἐν ἔτει 1869 δημοσιευθείση, εὐρεθείση δὲ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ἀνηκούσης εἰς Ἑλληνά τινα· δηλ. πολιταρχούντων Νεικηράτου τοῦ Θεόλα, Ἡρακλείδου τοῦ Δημητρίου. Παρατηροῦσιν οἱ κ. Duchesnes καὶ Bayet ὅτι ἐν τῇ τελευταῖᾳ ἐπιγραφῇ δύο μνημονεύονται πολιτάρχαι· ὅτι δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ πάντε μὲν ἀριθμοῦνται ἐπὶ ἀποσπάσματος στήλης εὐρεθέντος ἐν τοῖς εἰρηπείοις τῆς Πύλης τοῦ Καλαμαρίου⁷, ἐξ δὲ ἐπὶ τῇ τῆς Πύλης τοῦ Ἀξίου (Βάρδαρ) ἐπιγραφῇ καὶ ἐξ ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμὸν 1359 (Le Bas) ἦν ὁ Heuzey ἀναφέρει· ὅθεν συμπεραίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πολιταρχῶν οὐκ ἐστὶν ὀρισμένος⁸.

Ἐν συντόμῳ παρατηρῶν τις τὸ ἱστορικὸν τοῦτο τῆς Πύλης τοῦ Ἀξίου ἐνθυμείται⁹ μὲν μετὰ πολλοῦ διαφέροντος τὰ ὀνόματα τῶν τοῦ Ἀ. Παύλου συνοδοιπόρων Σωπάτρου¹⁰, Γαίου¹¹

1. Mémoire etc. p. 9.
2. Αὐτόθι ἀριθ. 135 σελ. 102.
3. Αὐτόθι σελ. 103.
4. Αὐτόθι ἀριθ. 127.
5. Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 799.
6. Mémoire p. 10.
7. Ἄρ. 1.
8. σελ. 15.
9. The Greek Testament Commentary on Acts. 17. 6 καὶ Conybeare et Howson L. & Ep. of St Paul Ch. 9.
10. Πράξεις τῶν ἁγ. Ἀπ., κεφ. 20. 4.
11. Αὐτόθι κεφ. 19. 29.

καὶ Σεκούνδου¹ τῶν ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων μνημονευθέντων ὡς ἐκ Μακεδονίας, ἀναγνωρίζει δὲ οὐχ ἥττον φανεράν ἀπόδειξιν δεικνύουσαν ὅτι ἀκριβέστατα προσδιορίζει τὰ καθ' ἕκαστα, δι' ὧν αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαρχίαι, ὧν μνεῖαν ποιεῖται, διεκρίθησαν.

IV

Ἔδεσσα (Βοδενά).

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 800).

D M
EPICTETO
NVTRICIO
MVLVIA·C·F·PLA
CIDAPATRONA
ΓADI·NEPOTIS·LEC
PRO·PR·PROVINC·
MACEDONIAE

Εὑρέθη ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Τριάδος. Τὰ ἐκ Βοδενῶν ἀντίγραφα ἐγένοντο ὑπ' ἐμοῦ τῷ 1867.

Πρόβλ. Ἐκθεσις τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Βοδενῶν διανοητικῆς ἀναπτύξεως. Ἐν Κ/πόλει, 1874, σελ. 14, στ. 4. ΡΙΑ.

Mommsen, additamenta ad Corporis volumen III p. 77, N° 210· καὶ Duchesnes et Bayet C et PL ἀρ. 138 TADI στ. 6.

V

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 801).

C· IOYΛIOC EΠAΦPOΔE
TOC IOYΛIΩ NEIKHΦ
Ω KAI IOYΛIΔ PΩMH
TOIC AΠEΛEYΘEPOIC
INHMHC XAPIN
ETOYC· BIT

1. Αὐτόθι κεφ. 20. 4.

Σ. Ἰούλιος Ἐπαφρόδε[ι]
τος Ἰουλίῳ Νεικηφ[ό]
[ρ]φ καὶ Ἰουλίῳ Ρώμῃ
τοῖς ἀπελευθέροις
μνήμης χάριν.
Ἔτους ΞΙΤ'.

Εὑρέθη αὐτόθι.

Τὸ Μακεδονικὸν ἔτος 316=τῷ 170 μ. Χρ.¹
Τὸ σχῆμα τοῦ διγράμματος περὶ τὰ τέλη τοῦ 6'
αἰῶνος μεταβάλλεται εἰς Η²

Πρόβλ. Ἐκθεσις κτλ σελ. 15 στ. 1, Ἐπαφροδεῖ στ. 2, Νεικηφο στ. 3, ρω στ. 6
ETOYC ΞIT.

VI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 802).

KΛAYΔIANOC
ΠAPAMONOC
KOYPIATIW
TPOΦIMOTW
ΦIΛΩ

Κλαυδιανός

Παράμονος

Κουριατίῳ

Τροφίμῳ τῷ

φίλῳ.

Εὑρέθη αὐτόθι.

Πρόβλ. Ἐκθεσις κτλ. σελ. 16.

1. Duchesnes et Bayet, Mémoire sur une Mission au Mont-Athos N° 141.
2. Reinach Hist. de l'Alphabet Grec

VII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 825).

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ
ΕΤΟΥC· ΗΚ ΤΨ ΑΠΟΓΡΑΦΗ
ΕΦΗΒΩΝ ΤΩΝ ΕΦΗΒΕΥCΑΝ
ΤΩΝ ΥΠΟ ΛΥCΙΜΑΧΟΝ CΑΒΙ
ΔΙΑΝΟΥ ΤΟΝ ΕΦΗΒΑΡΧΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΚΛΑΥΔΙΟC CΕΡΗΝΟC ΛΟ ΚΟΥ ΚΟΙΝΤΟC
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΚΑΙ ΕΙΟΥΛΙΟC ΟΙ ΜΑΡΚΙΑC
ΟΥΛΠΙΟC ΔΟΜΙΤΙΟC ΕΛΠΙΔΗΦΟΡΟC
ΕΥΤΥΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΧΟΥ ΑΝΙΚΗΤΟC
ΑΛΕΞΑΔΡΟC ΠΑΠΑ ΔΡΩΒΥΟC
ΖΩΠΥΡΟC ΟΥΑΛΕΡΙΟΥ ΕCΠΕΡΟΝ CΕΜΕΛΗC
CΟΥΔΙC ΚΑΛΛΙCΤΗC ΚΑ ΦΙΛΟΜΕΝΟC
CΑΤΟΡΝΙΛΟC ΗΔΕ ΑCΦΙΛΗΤΟC ΦΑΡΙΩΝΟC
ΦΗΛΙΞ ΝΙΚΟΜΗΔΟΥ
ΠΑΡΑΜΟΝΟC ΚΑΙ ΙΟΥΛΙC ΚΑΙ ΑΚΥΛΑC ΟΙ ΙΟΥΛΙΟΥ
ΓΑΙΟC ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΟΝΟC ΟΙ ΓΑΙΟΥ
ΙΟΥΛΙΑΝΟC ΑCΚΛΗΠΑ.

Ἀγαθὴ Τύχη

Ἔτους ηκτ. Ἀπογραφή
ἐφήβων τῶν ἐφηβευσάντων
ἐπὶ Λυσίμαχον Σαβι
διανοῦ τὸν Ἐφήβαρχον
κατὰ τὸ δόγμα τῆς Βουλῆς
Κλαύδιος Σερήνος Λο(ύ)κου Κοίντος
Ἀλέξανδρος καὶ Εἰούλιος οἱ Μαρκίας
Οὐλπίος Δομίτιος Ἐλπιδηφόρος
Εὐτυχίων Μακεδονικοῦ Ἀνίκητος
Ἀλέξανδρος Παπᾶ Δρόβνος
Ζώπυρος Οὐαλερίου Ἐσπερον Σεμέλης
Σοῦδις Καλλίστης κα(ὶ) Φιλόμενος
Σατορνίλος ἠδὲ Ἀσφιλήτος Φαριώρος
Φηλιξ Νικομήδου
Παράμονος καὶ Ἰούλις καὶ Ἀκύλας οἱ Ἰουλίου
Γάιος καὶ Παράμονος οἱ Γαίου
Ἰουλιανός Ἀσκληπᾶ.

Εὑρέθη ἔνω τῆς εἰσόδου τῆς μητροπόλεως.

Πρβλ. *Εκθεσις κτλ. σελ. 9 στ. i. **ΑΓΑΘΗ** στ. 4, **ΓΑΒΙ** στ. 7, **ΔΟΚΟΥΝΤΟΣ** στ. 11, **ΔΡΩΒΙΟΣ** στ. 13 **ΚΑΙ** στ. 16 **ΑΚΥΛΛΟΣ**.

Ὁ τίτλος Ἐφήβαρχος ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι οὐδαμοῦ εὑρηται¹. Ἐν τῇ Μακεδονίᾳ μόνον ἐν Δερριόπῳ καὶ Κηλήτρῳ εὑρέθησαν ἐφηβικοί κατάλογοι, λέγουσιν οἱ κ.κ. Duchesnes et Bayet² ἀλλὰ πρβλ. τὴν ἐπιγραφὴν XXXII ἐκ Βιέλο-Τσέγκβο.

Τὸ μακεδονικὸν ἔτος 328=182 μ. Χρ. Παρατηρητέοι οἱ στρογγύλοι τύποι τοῦ **Ω**, οἱ σεληνοειδεῖς **Ε** καὶ **С**, σύναμα δὲ καὶ τετραγῶνοι **Ε** καὶ **С**.

VIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 822).

(Ἴδε Πίν. Θ', VIII ἀρ. 1).

Εὑρέθη ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐκαστον στοιχείον τῆς συμβολικῆς λέξεως **ΙΧΘΥΣ** ἐκληπτέον ὡς τὸ μιᾶς λέξεως ἀρχικόν· ὥστε ἐξηγεῖται τοιουτοτρόπως: Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτὴρ³. Παρόμοιός ἐστιν ἡ εὑρεθεῖσα ἐν Αὐγουστουδούνῳ τῆς Γαλλίας ἐπιγραφὴ⁴ δηλ.

αἰχθῆος ο[υρανίου θε]ιον γένος κ.τ.λ.

..... ἰχθῆν ἔχων παλάμαις»

καὶ ἡ ἐν τῷ Μουσεῖῳ Συρακουσῶν τῆς Σικελίας σωζομένη ἐπιτάφιος⁵ ἐν τέλει αὐτῆς ἡ λέξις ἰχθῆς γέγραπται· ἔμπροσθεν τῆς λέξεως φαίνεται τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ **Ω**, ἐξαιρεθέντος τοῦ **Α**· αὐτὴ ἡ ἐπιγραφὴ ὑπαγορεύει ἐρμηνείαν τοιαύτην τινά. Ὁ Θεὸς Χριστὸς ὁ Αὐτρωτῆς ὁ Κύριος δῶν [ἀνάπανσιν].

Τὸ ἀναγλυφὸν ἰχθύος⁶ φαίνεται καὶ ἐν τῇ Γυναικωνίτιδι τῆς Ἁγίας Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

1. Traité par S. Reinach IV. h. 417, N° 3.
2. Mémoire sur une Mission à Mont Athos N° 134.
3. Iconographie Chrétienne. Histoire de Dieu par Didron, Paris, 1843, p. 353.
4. The Doctrine of the Real Presence from the Fathers, by E. B. Pusey, D. D. Σημ. S. 8.
5. Πίν. Θ. ἀρ. 2.
6. Πίν. Θ. 3.

X. Μ. Γ.—Χριστὸς. Μιχαήλ. Γαβριήλ.¹

IX

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 823).

ΠΡΕΣΒС Πρεσβ[ύτερο]ς
ΨΑΛΤΗΣ Ψάλτης
ΙΑΤΡΟС Ἴατρος
ΠΑΡΘΕΝΟС Παρθένος

Εὑρέθη αὐτόθι.

Ἐν τοῖς αὐτοῖς στίχοις παρατηροῦνται τὸ **Ε** τετραγῶνον καὶ τὸ **С** στρογγύλον.

Φαίνεται ὅτι νοσοκομεῖον προσηρτήθη τῇ ἐκκλησίᾳ.

X

(Μημόριον· ἴδε Πίν. Θ', X ἀρ. 1).

Τὸ ἔμβλημα δύο περιστερῶν ἐσήμαινε τοὺς πιστοῦς· μετὰ αὐτῶν ἐτοποθετήθη ὁ Σταυρὸς ἢ τὸ Μονόγραμμα, εἴτε ἀπλοῦν εἴτε μετὰ τοῦ **Α** καὶ τοῦ **Ω**, ἢ τὸ Ἅγιον Ποτήριον.

Φαίνονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πίνακος ὑπ' ἀρ. 2, 3, 4 οἱ τύποι οἱ σχετικοὶ ληφθέντες ἐκ τοῦ Μουσείου τῶν Συρακουσῶν, ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀρηλάτης (Arles) καὶ ἐκ τῆς Νέας Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀπολλιναρίου ἐν Ῥαβέννῃ.

XI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 828).

Μημόριον Μαύρου Κ...

Λέγεται ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο μετὰ τῶν τριῶν ὑπ' ἀρ. VIII. IX. X εὑρέθη ἐν τοῖς θεμελίοις τῆς Ἁγίας Τριάδος, τριπλῆς πάλαι οὔσης ἐκκλησίας. Παραβλητέα μὲν ἐστὶ πρὸς τὰ μνημεῖα τὰ ἐν Μασσιλίᾳ, ἐν Ἀγίᾳ Κολόμβᾳ τῆς Βιέννης (Sainte Colombe-lez-Vienne)² καὶ ἐν Ἀρηλάτῃ εὑρεθέντα· ἀποδοτέα δὲ ἐποχῇ προηγουμένη τῆς **Σ'** ἑκατονταετηρίδος. Διὰ τῆς λέξεως *Μημόριον* ὑποφαίνεται σχέσις τις ὡς ὑπάρχουσα μετὰ τῶν δυτικῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ δὲ τοῦ ὀνόματος *Μαῦρος* μετὰ τῶν τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος μεταχειρίζεται

1. L'Epigraphie Grecque. Histoire de l'Alphabet Grec. Chap. I σ. 236 par Reinach, Paris 1885.
2. Publication par M. Victor Teste 1866.

τὴν λέξιν *Memoria*¹ ὡς σημαίνουσαν *Μνημεῖον*, *Τάφος*. «In loco qui proximus nostrae nari erat, memoria beati Cypriani» «Marmoratas auratasque memorias»—«Cogitat sibi memoriam marmoratam aut exsculptam facere».

Καθὼς διὰ περιστερῶν καὶ προβάτων οἱ πιστοὶ οὕτω καὶ δι' ἐλάφων ἀπεικονίζονται οἱ κατηγούμενοι, σπεύδοντες πρὸς τὰ ὕδατα τῆς Ἁγίας Βαπτίσεως. Παραβάλλομεν τὸ ἐκ Βοδενῶν μνημεῖον (Πλάξ Η ἀρ. 1) πρὸς δύο ἄλλα ὧν τὸ ἐν εὑρίσκεται ἐν τῷ Ἀρηλάτης Μουσεῖῳ (Πλάξ Η ἀρ. 2). Δύο ἔλαφοι δροσιζονται ἐπὶ ποταμῶν ἐκ τοῦ Παραδείσου βεόντων. Ἄνωθεν ὁ Ἄμνός τοῦ Θεοῦ παρατηρεῖ αὐτούς. Τὸ δὲ δεύτερον μνημεῖον συνίσταται ἐκ ψηφιδῶν· σώζεται δὲ ἀπὸ τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος ἐν τῷ Μουσουλείῳ Γάλλης Πλακιδίας (θυγατρὸς Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου) τῷ ἐν Ῥαβέννῃ κειμένῳ (Πλάξ Η ἀρ. 3). Περὶ τῆς δύο ἐλάφους ἐν μέσῳ θάμνων διακοπτόντων τὴν ὁδὸν ἐλκυομένους πρὸς κρήνην ἀναμφιβόλως θέλει ὁ ζωγράφος ἵνα σημάξη τὴν ἐπιθυμίαν ψυχῆς πλανωμένης, ἥτις ζητεῖ τὸν Θεόν, ἐνθυμούμενος τὸν 42^{ον} ψαλμὸν ὃν ἐψάλλον, κατὰ τὸν Ἅγιον Αὐγουστίνον², οἱ πιστοὶ, παρουσιαζόμενων τῶν κατηγούμενων ὅπως διὰ τοῦ Λουτροῦ τῆς Ἀναγεννήσεως εἰσαχθῶσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

«Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, sic desiderat anima mea ad Te, Deus; Et quidem non malè intelligitur vox esse eorum qui, cum sint Catechumeni ad gratiam sancti lavacri festinant· unde et solemniter cantatur hic psalmus, ut ita desiderent fontem remissionis peccatorum, quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum».

XII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 827).

(Ἴδε Πίν. Η').

Ἔτους εσσ, ἐτῶν κθ, Σπέδις Ανοκτορ (=Αβ[χορ] κο[ι]ντορ?) ἀδε.ἀφιδῆ ξέρως τὸν v[ι]ον. Μνήμης χάριρ.

Τὸ Μακεδονικὸν ἔτος 276 = 130 μ. Χρ.

1. St. Augustini Confessiones Lib. 5. cap. 8. Enarratio in Ps. 33. Enarratio in Ps. 48.
2. St. Augustini, Enarratio in Ps. 42.

Πρβλ. στ. 1. *Εκθεσις σελ. 16 καὶ Mémoire N° 143 στ. 5, Mémoire ἐσ στ. 6 κ.ο.κ.

XIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 829).

Γ. ΠΕΔΟΥΚΑΙΟΣ ΤΡΙΑΚΑΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΕ. Ι. Α ΠΑΡΑΜΟΝΑ ΚΑΙ ΣΑΒΕΙΝΑΤ ΤΕΚΝΩ ΖΩΝΤΕΣ ΕΑΥΤΟΙΣ Ε ΠΟΙΗΣΑΝ

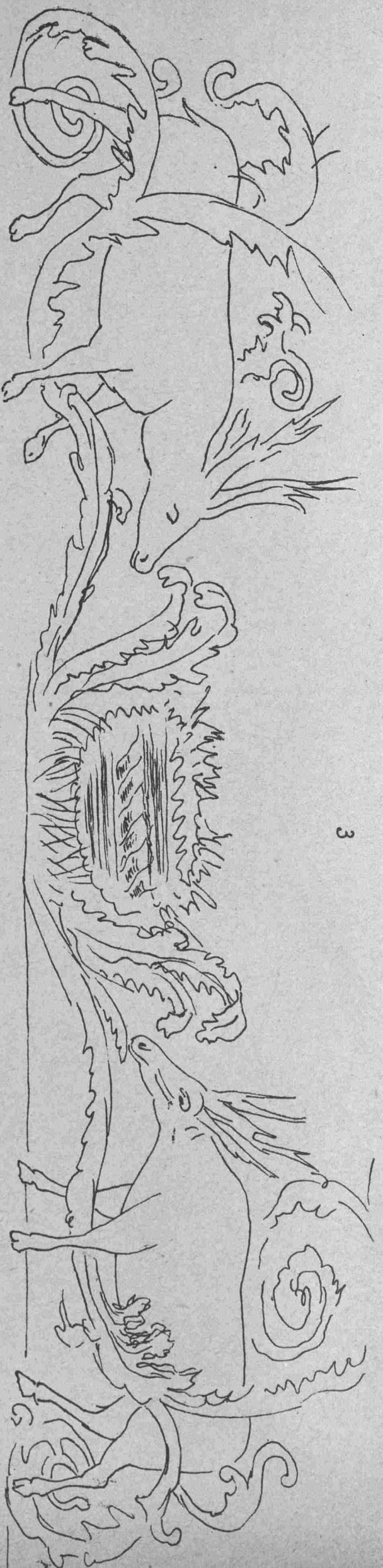
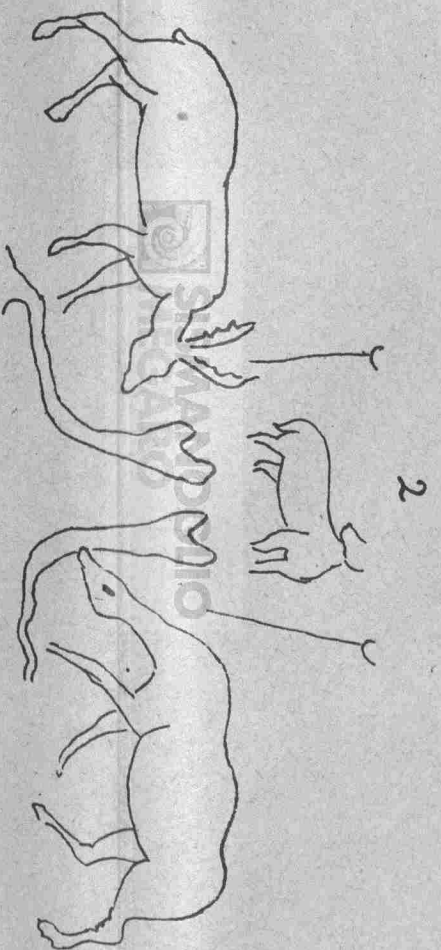
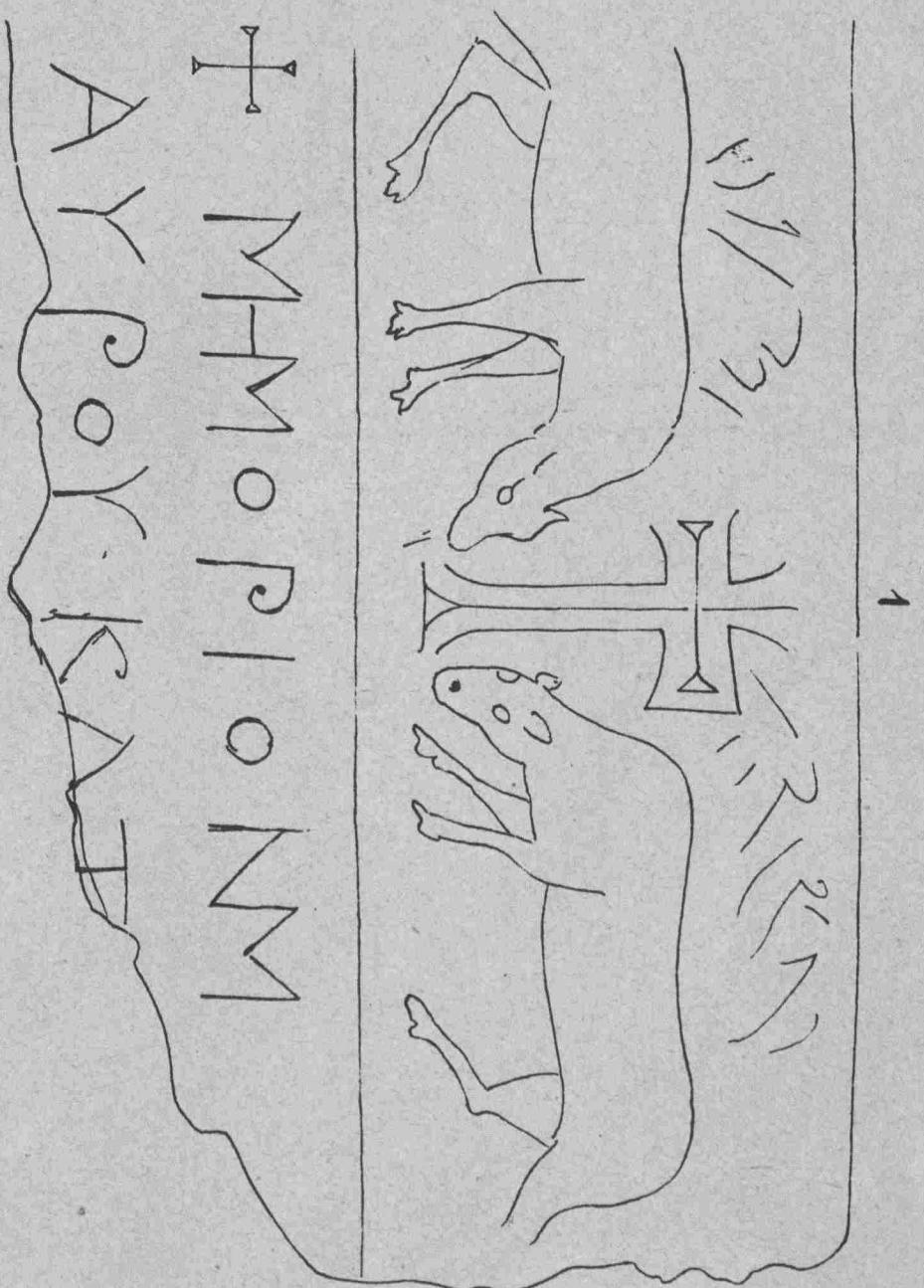
Τ. Πεδουκαῖος Τριακαδίων καὶ τε. Ι. Παραμόνα καὶ Σαβεῖνα τ[ῶ] τέκνω ζῶντες εαυτοῖς ἐποίησαν.¹

Ἄνωμαλός ἐστιν ἡ σύνταξις τοῦ κειμένου. «Εἰκάζω ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ Σαβεῖνα ὡς ἡδὴ ἀποθανούσα», λέγει ὁ συντάκτης τοῦ Mémoire.

Ἄναγλυφὸν ἀκολουθεῖ τὴν ἐπιγραφὴν παριστάνον ἵππεά· κατὰ πόδας τοῦ ἵππου κύνα ἠπιδῶντα πρὸς ἄρκτον ἢ πρὸς ἄγρον· πλησίον ὄφιν φαίνεται».

Τῷ σχεδιάσματι τοῦ ἀναγλύφου τούτου προσθέτω διὰ σύγκρισιν ἄλλα τρία ἀπερ ἔγραψα ἐκ τῶν σχετικῶν ἀναγλύφων σωζομένων τοῦ μὲν πρώτου εἰς τὰ Δαυδανέλλια, τοῦ δὲ δευτέρου εἰς Βιτώλια καὶ τοῦ τρίτου ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μουσεῖῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἐκεῖ παρατηρεῖται καὶ ἄλλο παρόμοιον προεληθὸν ἐκ Θουατειρῶν. Τὸ ὑπ' ἀρ. 2 εὑρέθη ἐν τῇ Ἀθήνῳ· τὸ εἶδα ἀποκείμενον ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ κ. F. Calvert· τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. 3 ἐνεβλήθη εἰς τὸ τεῖχος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου· λέγουσιν οἱ ἐκεῖ ὅτι δι' αὐτοῦ αὐτός ὁ Ἅγιος εἰκονίζεται· τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. 4 σήμερον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ Μουσεῖῳ σωζόμενον ἀνεκαλύφθη πρὸ ἐτῶν ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῶν ἐξωτερικῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων μνημείων βλέπεται μὲν σὺν τῷ ἵππῳ ὄφιν περὶ δένδρον στρεφόμενος, ἀλλὰ τὸ ζῶον ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 2 οὔτε κύων, οὔτε ὄς, λαγῶν δὲ ὁμοιάζει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀρ. 3 πᾶν ζῶον, τοῦ ὄφους ἐξαιρουμένου, ἐλλείπει· ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀρ. 4 ὁ βωμός. Ἐκ τῶν τεσσάρων ἀναγλύφων τὸ μὲν ὑπ' ἀρ. 4 ἐστίν, ὡς φαίνεται, τὸ μεταγενέστερον· τὸ δὲ ὑπ' ἀρ. 3 τὸ ἀρχαιότερον.

1. Mémoire ἀρ. 140.

XII

Ξ ΤΟΥΣ Β ΚΟΣ Δ
 Ξ ΤΩΝ Β Κ Β <<<<<
 ΣΤΞΔΙΣ
 ΑΥΚΟΝΤΟΝ Β
 ΑΔΞΑΦΙΔΗ°ΞΞ
 ΝΩΣΤΟΝΥΟΝ
 ΜΝΗΥΗΣΧΑΡΙΝ

VIII / Ε φ. ζ. 822 /

1

+	ΙΧΘΥΣ	+	ΧΜΓ	+
	Α		Ω	

2

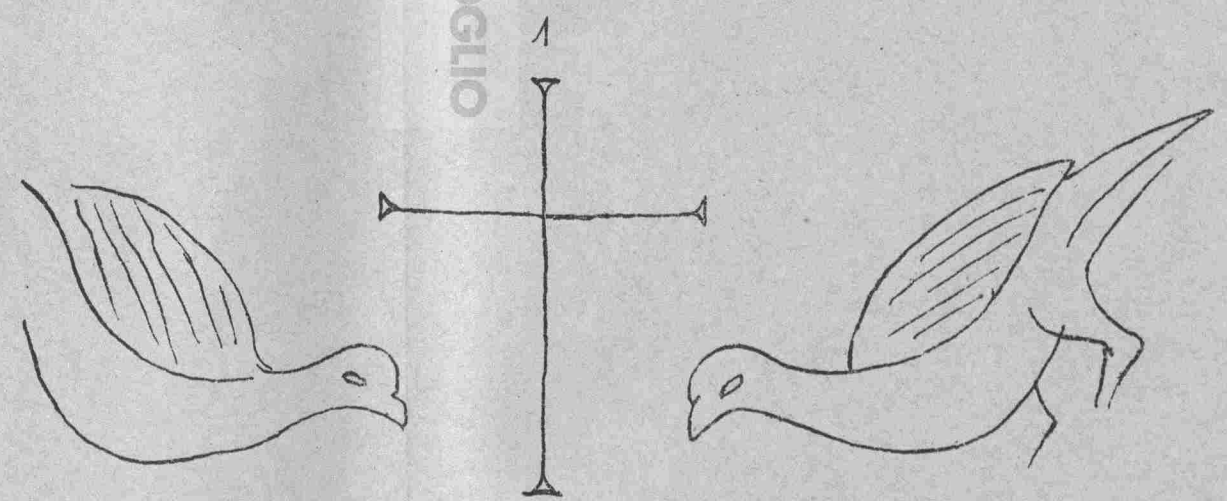
Ο ΘΕ ΧΟΛΙ ΟΙ ΔΩ

ΡΩ ΙΧΘΥΣ

3

X

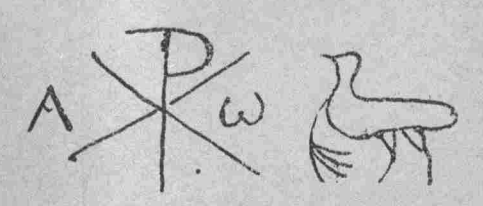
+ ΜΗΜΟΡΙΟΝ

2

ΤΟΠΟΣ
ΠΕΙΘΑ
ΝΗΣ

3

4

Περὶ τοῦ Θρακῆος ἱππέως ἀξιοσημειωτά εἰσι τὰ τοῦ *Reinach* σχόλια¹· ὁμῶς ἂν παρατηρήσῃ τις ὅτι (ἀρ. 3) ἡ τοῦ ἱππέως κεφαλὴ ὑπὸ φωτὸς περικυκλοῦται· ὅτι οὐδὲν φέρει ὄπλον ἐν τῇ χειρὶ καὶ ὅτι οὐδεὶς κύων παρακολουθεῖ αὐτόν, κλίνει εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἡ περὶ τοῦ θηρευτοῦ θεωρία παράγεται ἐκ τῆς πρώτης ἀπεικονίσεως, ἧς ἐν ἀρχῇ ἐσήμαινον ἀπλῶς τὴν τοῦ Θεοῦ Ἥλιου λατρείαν. Τὸν ὄφιν μετεχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι ὡς σύμβολον τοῦ Ἐκλειπτικοῦ². Μεταξὺ τῶν Δρυϊδικῶν κτιρίων τῆς Μεγάλης Βρετανίας περὶ τὴν κομῆσιν *Aylesbury* ἐν τῇ κομητείᾳ *Wiltshire* εἰκονίζεται διὰ λίθων τακτικῶς ἐσπαρμένων ὁ ἐκλειπτικὸς κύκλος, ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη, τοῦ *Silbury* βουνοῦ παριστάνοντος τὴν Γῆν. Ἐν τῷ Μουσεῖῳ τῆς Ἀρηλάτης σώζεται ἀγαλμα ἀκέφαλον ἐπὶ κορμοῦ τινος ἀνθρωπίνου φέροντος τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ ὄφιν περιστρέφεται. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν μνημείων ἀποδίδει ὁ ἀββᾶς *Pluche* τῷ Πλούτωνι ἢ Σερᾶπει³, ἀναγνωρίζων αὐτὰ ὡς σχετικὰ πρὸς τὸν Ἥλιον. Δύναται τις λοιπὸν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ Ἴππεὺς Θραξ⁴ λεγόμενος ἦν ἐν ἀρχῇ ὁ Ἥλιος ἀκτινοβολοῦσαν ὑφάνων τὴν κεφαλὴν, ἐφ' ἵππου (ζῶου τῷ Ἥλιῳ ἀφιερωμένου) φερόμενος πρὸς τὸν ὄφιν (ἔμβλημα αὐτὸ καὶ τοῦ Ἐκλειπτικοῦ καὶ τῆς Ζωῆς), ἀνάπτων τὸ πῦρ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ ἀναζωπυρῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἅπαντα τὰ ἐμφυα καὶ τὰ φυτά.

Ἐτι δέ, εἰ ἠκολούθησε πάντοτε τὸν ἱππέα ὁ κύων, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐνθυμηθῇ τοῦ Ἀστροκύνου, Ἀνούβιος τῶν Αἰγυπτίων, ὃς προήγγειλε δι' ὑλακτισμῶν τὴν ἐπάνοδον τοῦ θέρους.

Ὡς πρὸς τὸν Ἐκλειπτικὸν ἀναφέρει ὁ Μακρόβιος⁴ καὶ τοὺς τῷ Εὐριπίδῃ ἀποδοθέντας στίχους

Πυριγενῆς δὲ δράκων ὁδὸν ἠγεῖται τετραμόρφος ὤραις, ζευγυὺς ἁρμονία πολύκαρπον ὄχημα.
«Solis meatus, licet ab Eclipticâ lineâ nunquam recedat... iter suum velut flexum draconis involvit».

Δι' ἄλλας περὶ τοῦ Ἴππέως Θρακῆος ἐξηγήσεις ἀξιοσπουδάστοι εἰσιν αἱ τῶν κ.κ. Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως καὶ Δ^{ος} J. Mortdmann διατριβαί.

1. *Catalogue du Musée Impérial d'antiquités* ἀρ. 230 καὶ 122.
2. *Duke's, Druidical Temples of Wiltshire*.
3. *Histoire du Ciel, par l'abbé Pluche*.
4. *Saturn. 1. 17* καὶ *Poetae Scenici Graeci Fragm. 120 G. Dindorfus, Londini 1830*.

XIV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 887).

Ἐν Ἡρακλείᾳ Λυγκαστίδῃ

Βιτώλια, Μοναστήρ.

H L S C E N S E Q
S I N C A V G M T
N O R I C V S V I X
A N X X I X M I L A /
X I S H F C

Crescens Eques

Singularis Augusti Natione

Noricus Vixit

Annos 29 Militavit annos

11 Secundus Haeres Faciendum Curavit.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εὐρεθείσα ἀπετυπώθη ἐπ' οἴκου τινός τῷ 1867 ὑπὸ τοῦ κ. K. Calvert, προξένου τῆς Ἀγγλίας.

Κάτω τῆς ἐπιγραφῆς ἀνάγλυφον παριστᾷ ἵππον ὑπὸ στρατιώτου κρατούμενον.

Πρβλ. *Mommsen, Additamenta tertia ad Corporis vol. III N° 211.* — «*Equites singulares Augusti dicebantur qui ad ejus custodiam selecti erant. Illos Hadriani et sequentium Imperatorum aetas singulares Imperatoris aut Praetorianos vocabat, posterior vero Domesticos et Protectores*»¹.

XV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 821).

L O S E M P R O
N I V S O L O F O
A N O L O

Τῷ 1867 ἀντέγραψα ταύτην σωζομένην ἐπὶ λίθου ἀντικρῦ τοῦ Νιζαμιέ κειμένου.

Πρβλ. Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 884. — *Mommsen, Addit. vol. III N° 213.* — Στ. 1, L ἐλλείπει τῇ τοῦ κ. Calvert ἀποτυπώσει, ἐν ἧ καὶ τὰ στοιχεῖα S καὶ M δὲν διακρίνονται ἀκριβῶς. Στ. 2. L. E.

1. *Miscellanea Eruditæ Antiquitatis Sectio VII ad milites pertinens curâ et Studio Jacobi Sponii, Lugduni 1685.*

XVI

Ἐν Ἡρακλείᾳ Λ. (Βιτωλίσις, Πελαγονία).

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 879).

ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΟΕΚΟΥΝΔΟΣ ΜΑΚΑΡ
ΦΙΛΟΣ ΕΝΘΑ ΚΑΤΟΙΚΕ
ΠΟΛΕΜΩΝΙΑΝΗ ΗΡΑ
ΚΛΕΙΑΝΣΥΜΒΙΟΣ ΑΥΤΟΥ
ΕΠΟΙΕΙ ΜΝΗΜΗC ΧΑΡΙΝ

Εὐδαίμων Σεκοῦνδος Μάκαρ

φιλος ἔνθα κατοικε[ι]

Πολεμωνιαρῆ Ἡρά-

κλεια ἢ σύμβιος αὐτοῦ

ἐποιεῖ μνήμης χάριν.

Εὐρέθη ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

XVII

ΓΑΡΒ ΟΝ ΟΕ
ΚΟΥΝ ΙΤΕΙΜΗC
ΕΝΕΚ ΙΥΠΟ
ΓΕΓΡΑ ΕΝΟΙ
ϖ ΦΙ

Γαρθ.....ον Σε-

νοῦν[δον] τειμῆς

ἐνεκ[α] [ο]ι ὑπο-

γεγρα[μμ]ένοι

ϖ φ[ι]λοι

Αὐτόθι.

XVIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 885).

Γ ΜΑCΙΑΝΟC Κ
ΟΕ ΥΗΡΟC ΛΟΥΚΙΟC
ΑΥΡΗΛΙΟC ΟΕΚΟΥΝΔΟ
Γ ΚΑΛΠΟΥΡΝΙΟC ΜΑ
ΥΙΟC

(ΑΡΧΑΙΟΛΟΓ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΜ. ΙΖ').

ΟΕΚΟΥΝΔΟC

Γ Μ[α]σιανός Κ

Σεῦρος Λούκιος

Αυρήλιος Σεκοῦνδο[ς]

Γ Καλπούρνιος Μα

υῖος

Σεκοῦνδος.

Αὐτόθι.

XIX

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 886).

Ο. ΒΑΡΒΑΡΟC

Ο ΕΡΩΝΟC

ΝΙΟC ΡΟΥΦΟC

ΝΙΟC ΟΥΑΛΛΗC

ΟC ΜΑΞΙΜΟC

ΜΑΡΥΛΛΟC

ΟΟΥΚΚΕCΟΥ

ΜΑΡΤΙΑΛΛΗC

ΝΤΟΙΝΟC

ΟC ΒΑCΟΟC

Σ Βάρβαρος

Σ [Ν]έρωνος...

νιος Ρούφος....

νιος Ουάλλης.....

ος Μάξιμος.....

Μαρθύλλος.....

σουκκεσσου.....

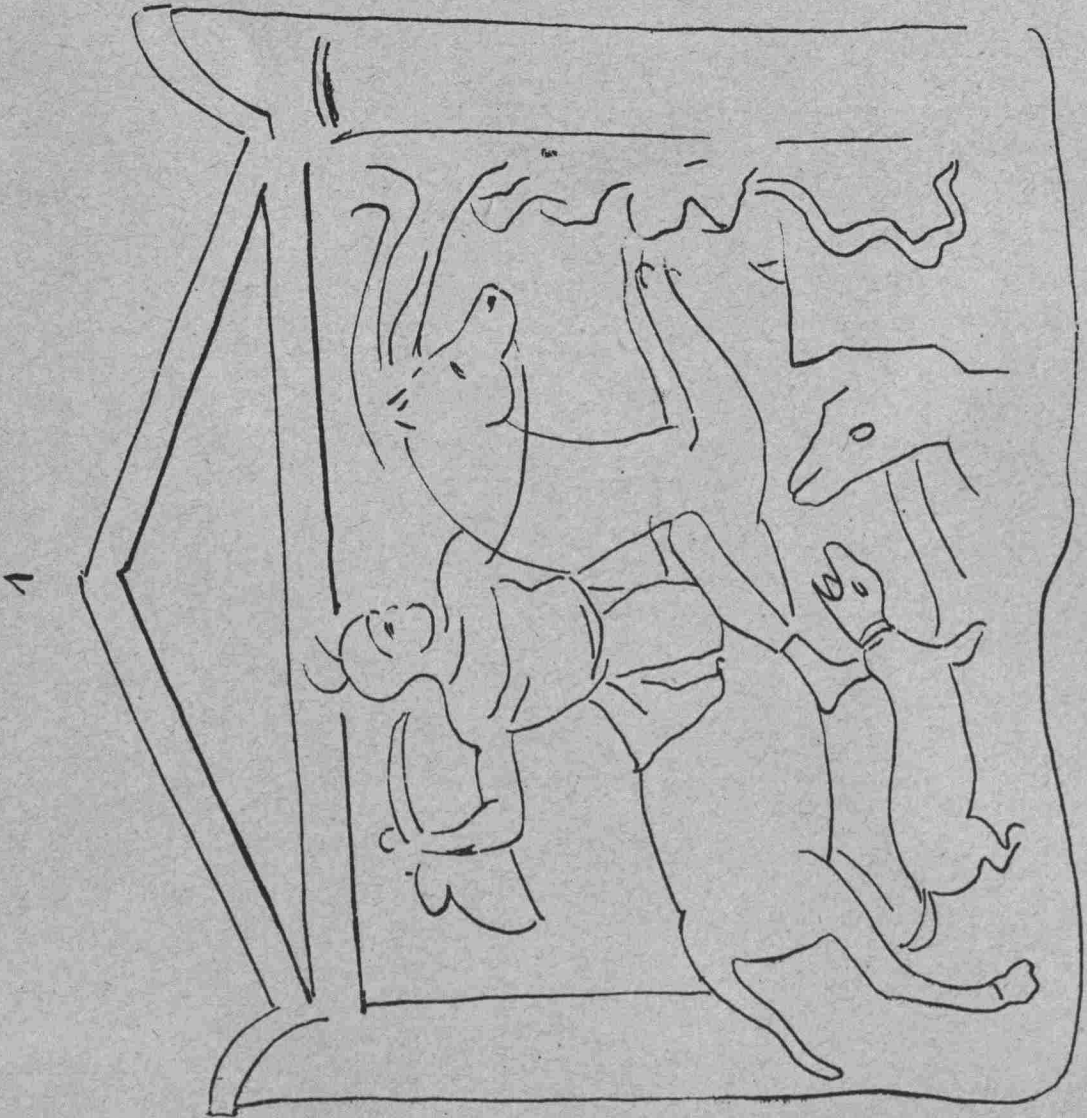
Μαρτιάλλης.....

[Κο]ρτουρος.....

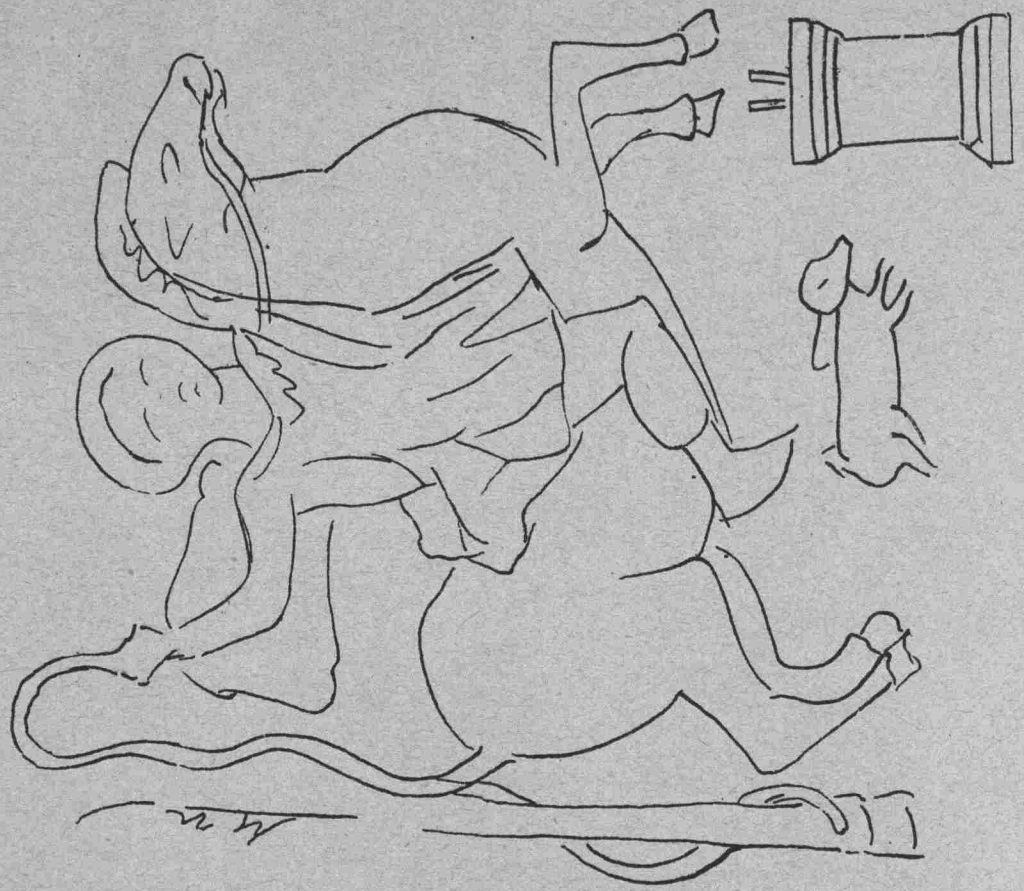
ος Βάσσος.

Φαίνεται ὅτι τὰ τρία προηγούμενα θραύσματά εἰσι μέρη μιᾶς ἐπιγραφῆς.

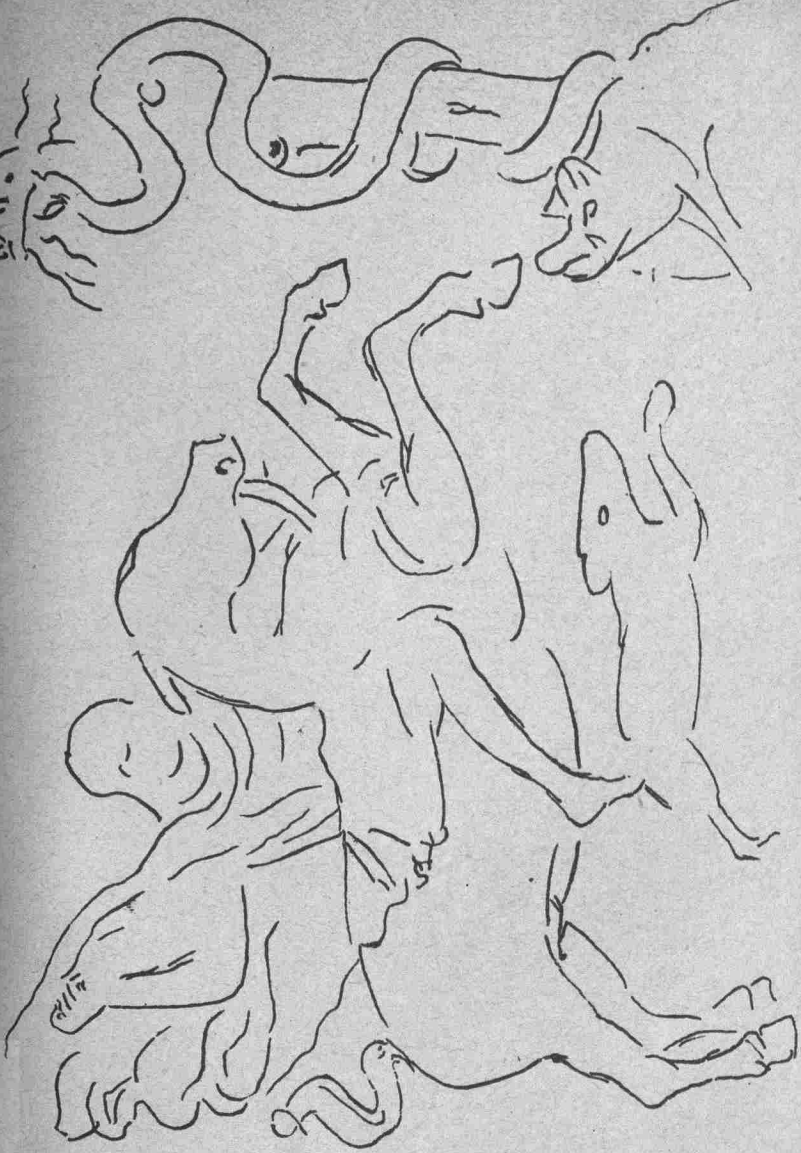
2

1

4

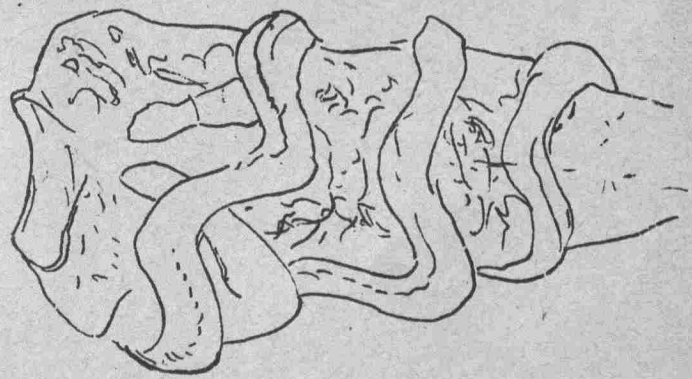

SISMANOCILIO MEGARRO

3

5

XX

EN ADE KITE OTI NΛAMΠPAMNHMHN E,
NENATOKOMKSD OYKINAPPOC GENAMENOC A
NHPEOC EBHC BPA BEY TIC EIPIN-C XHPΩNANTI
ΛHΠTTWP O PΦANΩN TP O ΦEY C ΠENHTW
NΩTHPIA ΓYMNΩNK EΠACTHC ONXE ΠP
OC ΔEΞAMENOC ANAΠ O METATΩN
AΓIΩN C OY EK OIMHOI CEΠTEMBPINA C

Er[θ]άδε κ[εῖ]τ[αι] ὁ τὴν λαμπρὰν μὴμην ἔ[χ]ω
r Er[α]τος κόμης Δουκινάριος γενόμενος ἀ-
ρῆρ θεοσεβῆς, βραβευτῆς εἰρήνης, χηρῶν ἀντι-
λήπτωρ, ὄρφανῶν τροφεύς, πενήτω
r σωτηρία, γυμνῶν σκεπαστής, ὄν, Χριστέ, πρ
οσδεξάμενος ἀνάπαυσον μετὰ τῶν
ἀγίων σου. ἐκοιμήθη, Σεπτεμβρ[ί]ω Ἰνδικτιῶνος...

Εὐρεθῆσα ἐν τῷ κήπῳ τοῦ νέου βρετανικοῦ προξενείου ἀντεγγραφή τῷ 1866 ὑπὸ τοῦ
προξένου κ. Calvert.

Ducenarius1 «Princeps de scholâ agen-
tium in rebus ducenorum». — «Paul (of
Samosata) was better pleased with the title
of Ducenarius than with that of Bishop.
The Ducenarius was an imperial procu-
rator, so called from his salary of two
hundred Sestertia or L 1600 a year. (See
Salmasius ad Hist. August p. 124).»2

Σώζεται ἐν τῷ κήπῳ τῆς Μητροπόλεως τῆς
Πελαγονίας.

XXII

Δ...ΑΝΤΑ ΝΟ...ΕΚΑΤΗΣ ΔΙΟ
ΤΑ ΙΟΝΟΗΟCΑΟΝΟΜΑΤΙCΥΡ.
ΝΕΤΝΙΗΧΡΗCΙ ΕΜΤΟΝΖΩ
ΟΝΟΝΜΕΤΑΤ-ΚΕΛΕΥCΙΝ ΤΗΣ
ΘΕΟΥ
CΕ

[Ar]δ[ρ]ί[α]ρτα...Εκάτης...

[π]ροσῆ ὄσα ὀνόματι...

...ἐτ[ῶν] ις' χρήσει ἐμῆ τὸν ζῶ[ν]τα

[μ]όνον μετὰ τὴν κέλευσιν τῆς Θεοῦ Σε[λήνης]

Αὐτόθι σώζεται ἐπὶ κιονοκράνου στήλης ἐκ
Βασαρίτσας μετενεχθείσης· ὁ δὲ ῥυθμὸς ἐστὶν
ὁ Ἴωνικός· ἀντέγραψα ταύτην τῷ 1867 ὡς
καὶ τὴν ἐπομένην XXIII. Παρετήρησα ἐπ' ἄλ-
λου μέρους τοῦ κιονοκράνου τὰς λέξεις κίω(r)
ἱερός· εὔρηται ἢ στήλη ἐν τοῖς ἐρειπίοις ἀρ-
χίου ναοῦ.

XXI

Πρόβλ. Ἑλλ. Φιλ. Σύλλ., τόμ. Δ', σελ.
91, καὶ τόμ. Ε' σελ. 2.

στ. 2 τοῦ Ὁρέστου ΤΡΑΜΘC=Πραμό-
νου=Πραμόνου.

στ. 3 τῆ τ1.

στ. 11 κατὰ τὴν βουλὴν τε(ι)μῆς.

στ. 15 εὐωχῆται.

στ. 28 Λουκρήτιος.

στ. 8 cf. XXXII.

στ. 3. 4 M. Οὐεττία(υ) Φίλωνος.

Πρόβλ. Παρδώρα τόμ. XX—XXII.

1. Notitia dignitatum in Partibus Orientis
Ed. E. Boeking Cap. 19.

2. Gibbon's, Roman Empire Chap. XVI Note.

XXIII

ΕΛΥ. ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ
ΕΛΥ. ΑΜΙΑΝ ΤΗΝ
CYNBION
ICAPTEMIN
ΑΝΕΘΗΚΟΝ
ΚΑΤ'ΑΚΕΛΕΥCΙΝ
ΤΗΣΘΕΟΥ

Ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς αὐτῆς στήλης.

Αἱ δύο προηγούμεναι σημαίνουσι τὴν τῆς
Ἀρτέμιδος λατρείαν. Ἰχνη τινὰ τῆς λατρείας
παρετήρησα καὶ ἐν Ἀχρίδι. Ἐν τῷ περιβόλῳ
ἐνός τῶν φρουρίων ἐσώθη ἀνάγλυφον παριστῶν
τὴν τρίμορφον Ἐκάτην· ἀνω δὲ τῶν κεφαλῶν
τὸ σύμβολον τῆς ἡμισελήνου καὶ τοῦ ἀστέρος,
τὸ τοῦ Βυζαντίου ἔμβλημα, ἐγαράχθη· ἄξιον ση-
μειώσεως ἐστὶ τὸ ἐπίθετον ἰσάρτεμις· πρόβλ.
τὴν ὀμηρικὴν λέξιν ἰσόθεος· πῦρ δὲ Μεροϊτιά-
δος δαίεν μέγα, ἰσόθεος φῶς. Ἰλιάδος Θ' 211.

Τῷ 1867 ὁ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἐν Βι-
τωλίοις ἀντέγραψε τὰς 13 ἐπομένας ἐπιγραφάς.

XXIV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 860).

ΝΕΙΚΑΝΔΡΟC ΩΦΕΛΙΩΝΟC ΕΟΡΛΛΙΟC
ΚΡΑΝΝΕCΤΗC ΕΤΩΝ· ΝΓ...ΩΤΑ ΕΑΥΤΟΝ
ΘΥ ΛΤΕΡΑ ΝΕΙΚΑΝΔΡΑΝ ΕΤΩΝ· ΙΟ ΓΥ
Ι ΙΑΙΚΑ ΙΟΥΛΙΑΝ ΕΤΩΝ Μ ΥΟΝ ΒΑCΙΑ
Γ Γ

Νεϊκανδρος Ὁφελίωνος Ἐορδαῖος
Κραννέστης ἐτῶν ν[ε'] [ζ]ῶ[ν]τα εαυτὸν
θυ[γα]τέρα Νεϊκάνδραν ἐτῶν ι[θ'] γυ-
[ρ]αῖκα Ἰουλιαν ἐτῶν μ' υ[ι]ὸν Βασια-
[ρόν].

Μετηνέχθη πιθανῶς ἐκ τοῦ χωρίου Βασαρίτσας.

Πρόβλ. Ἑλλ. Φιλ. Σύλλ. τόμ. Ε', σελ. 4, ἀρ. 9, στ. 2 ὡτα ἐλλείπει.

XXV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 861).

ΧΛΘ...ΑΝΛΙΟC ΛΥCΩ
ΠΟC ΚΑ...ΗΝ

[M]άρ[τι]ος Ἀσω-
πος Κα[σσιαν]ήν.

Προσετέθη ἀνάγλυφῳ εἰκονίζοντι γυναῖκα
βωμῶ παρισταμένην. Τὸ μνημεῖον τοῦτο μετη-
νέχθη ἀπὸ τοῦ χωρίου Βουκόβου ἐν ἔτει 1842.

XXVI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 862).

ΙΝΤΑ...ΚΟΙΝ
ἼΟ ΥΙΟ

Κο[ῖ]ντα Κοῖν-

[το]ν τὸν αὐτ[ῆ]ς (:) υἰὸ[ν]

Εὐρέθη ἐπὶ δύο θραυσμάτων μνημείου· μετη-
νέχθη δὲ καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ Βουκόβου τῷ 1842.
Πρόβλ. Ἑλλ. Φιλ. Σύλλ. τόμ. Ε', σελ. 4,
σημείωσιν.

XXVII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 863).

ΜΥΡΩΝ ΚΕΖΩΝΥΧΑ
ΖΟΤΕC ΖΩΠΥ-ΡΩΧ· ΩΕΙΔΙΧ
Ν-ΜΗC ΧΑ ΗΝ

ΑΥΤΗC
ΑΥΔΙΩ
ΑΡΙΝ

Εὐρέθη ἐν χωρίῳ Μώγελα πλησίον τῆς εἰ-
σόδου τῆς ἐκκλησίας. Τὸ δὲ ἀνάγλυφον τὸ προ-
τασσόμενον παριστᾷ πρόσωπα· μεταξὺ αὐτῶν
ἓνα δαίμονα πτερωτόν.

Πρόβλ. Ἑλλ. Φιλ. Σύλλ. τ. Ε', σ. 4, ἀρ. 5.

Στ. 3. Τὰ στοιχεῖα νημη τῆς λέξεως μνή-
μης καὶ τὴν τοῦ χαρῆν ἀντι τοῦ χάριν εἰσιν ἴνω-
μένα.

XXVIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 864).

ΕΛΠΙΔΑΣ
ΕΥΦΟΡΕΩΝ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΝ
ΙΗΤΗΡΑ·ΘΗ
ΚΑΤΟΙΤΗΔΕΟΙ
ΚΩΝΟΥΣΩΝ
ΑΛΕΞΗΤΗΡΑ

Ἐλπίδας
εὐφορέων
Ἀσκληπίου
ἰητῆρα [ἔ]θη-
κα τὸν τῶδε οἰ-
κω ρούσων
ἀλεξητῆρα.

Εὐρέθη ἐν χωρίῳ Τρώϊ-Κρίστι (οἱ τρεῖς
Σταυροί) κατὰ δύσιν τοῦ Πριλάπου κειμένου·
ὑπὲρ αὐτὴν ἀνάγλυφον παριστᾷ δύο ἄνδρας ὧν
ἕκαστος κρατῶν ἐν χειρὶ ῥόπαλον τηρεῖ ἵππον.

Δύο τύποι τοῦ Α παρατηροῦνται ἐν τῇ ἐπι-
γραφῇ. Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε' σελ. 4,
ἀρ. 6.

XXIX

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 867).

ΕΥΦΗΜΟΣ Κ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΝ
ΤΟΥ (.....)
ΝΕΟΗΚΣ

Εὐφημος κ[ατὰ]
χρηματισμὸν
τοῦ [Θεοῦ]
[ἀ]ρε[θ]ηκ[ορ].

Στ. 4, ἀρέθηκ[ορ] πρβλ. ἀρ. XXIII.

Εὐρέθη ἐν Ὀρέοδατς, χωρίῳ κατὰ δύσιν
Πριλάπου. Ἄνωθεν ὁ λίθος ἔχων κοιλότητα ὁ-
μοιάζει πῶς ὠρολογίῳ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ.
Ε', σελ. 4, ἀρ. 8.

XXX

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 865).

ΙΝΤΡΟΦΣ
ΡΙΧΟΝΒΙ
ΩΝΟCΑΔ
ΟΥCΙ

Ἐπὶ θραύσματος σωζομένου ἐν Πριλάπῳ
μετηνέχθη ἐκ τοῦ χωρίου Τσιπηγόβου εἰς τὸ
Κουρσουμλῆ-χάν.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 3,
ἀρ. 3.

XXXI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 866).

ΙΟΥΛΙΑ· ΑΙΛΙΑΝΙΚΗΚΑΙΤΟ
ΠΟΔΕΙ

Ἐπὶ θραύσματος εἰς χωρίον Κριβο-Γαστάνι
μετενεχθέντος ἐκ Γραδίστας, χωρίου ἐν τῇ πε-
ριφερείᾳ Πριλάπου κειμένου.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 4,
στ. 1, 2, τῶ πα(;)ιδί.

XXXII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 870).

ΕΤΟΥC ΘΕC
ΑΛΕΙΦΟΥCΙCΤΙ-CΠΟΙΕ
ΩC ΕΚ ΤΩΝ ΥΠΟΜ· ΣΕΤΤΙΟ
ΦΙΛΩΝΟC ΔΟ ΜΕ· ΝΕ Δ^Η
ΝΑΡΙΩΝ· ΜΙΑCΕΙΟC ΚΑCΣ
ΑΝΟC ΦΙΛΟΞΕΝΟC Ο ΕΦΗ-
ΒΑΡΧΟC ΑΝΕΤΛΞΕΝ ΤCΣ Ε
ΠΛΥΩΝΟΜΕΝCΣ ΕΦΗ
ΒCΣ ΔΙΑ ΤC ΤC ΠΑΤΡΟCΕ
ΠΙΜΕΛΕΙΑC ΜΙ ΝC ΦΙC ΟΡΕ
CΤC ΠΡΩΤΟCΤΑΤΗC ΕΠΙΓΕΙΗC
ΠΑΡΜΟΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΝΕΔΗΛΛΟΥ
ΠΑΡΜΟΝΟC ΕΩΤΑΔΥ
ΛΥCΙC ΕΩCΙCΤΡΑΤΟΥ
ΕΥΗΜΕΡΟCΩΙΛΟΥ
ΜΙΝCΤΕΙΟC ΔΟΜΕCΤΙΧΟC
Τ·ΦΛΛΟΥΙΟC ΕΥΤΥΧΟC

Τ·ΦΛΛΟΥΙΟC ΠΟΟC
Τ·ΦΛΛΟΥΙΟC ΜΕΙΔΑΜΕ
ΛΛΥΕΛΛΥΟC

Ἐνεπήχθη τῶ τείχει τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν
Βιέλκ-Τσέρκβα (ἡ λευκὴ Ἐκκλησία) χωρίῳ
ἀπέχοντι ἕξ ὥρας τῶν Βιτωλίων κατὰ τὸ Β.
μέρος.

Στ. 3, 4. Μ. Οὐεττίου Φίλωνος πρβλ. ἀρ.
XXI.

Στ. 8, καὶ «la liste éphébique de Ce-
letrum trouvée par Leake au monastère de
Sisani un peu au sud de Castoria¹.

Τὸ Μακεδ. ἔτος 269 de Macédoine=121
μ. Χρ.

Στ. 2. Ἀλειφούσης τῆς πόλεως.

Στ. 7 ἀνέταξεν.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 3,
ἀρ. 2.

XXXIII

(Κώδ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. ἀρ. 868).

ΜΕCΤΥΛΛΑC ΔΟΙΛΕΟC
ΕΑΥΤΩ ΚΑΙC·Ι·Ν/ΕΙΩ
ΜΩΜΑΚΕ ΜΕCΤΙ·Ω
ΤΩ ΥΙΩ ΜΝ Ι Ι ΜΝC ΧΑΙ ΙΝ

Κατ' ἄλλο ὄπερ μοι ἔστειλεν ὁ κ. Calvert.

Μεστύλλας Δοιλέος

ἑαυτῶ κε (sic) Μεστρίῳ

τῶ υἱῶ μνήμης χάριν.

Αὐτόθι.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 5,
ἀρ. 11.

Στ. 2, ἑαυτῶ καὶ τῆ(;) συνθείῳ.

Στ. 3, Μώμαξ καὶ Μεστίῳ.

XXXIV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 869).

ΑΛΛΙ
ΟCΑC
ΟΝΙΔΗΑ
ΤΙ ΙCΑΝΔΡ

1. Mémoire sur une Mission.

ΟΥCΚΟΝΤΟ
ΟΝΕΑΥΤC ΜΗΜΗC
Αὐτόθι.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 5,
ἀρ. 12.

Στ. 2 σας.

Στ. 3 ονια, α.

Στ. 4 πιασάνδρ.

Στ. 5 ου, κοντο.

Στ. 6 ον εαυτ. μνήμης.

XXXV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 799).

ΝΕΚΟΛΛΟΥ
[Ζ]ΩΙΛΟΝ ΤΟΝ ΥΙΟΝ
ΠΟΛΕΙΤΑΡΧΟΥΝΤΑ
[Π]ΡΟΤΕΛΕΥCΑΝΤΑ ΥΙΟΝ
ΙCΑΥΤΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ

Εὐρέθη ὀπίσθεν τοῦ θυσιαστηρίου κορημι-
σθείσης ἐκκλησίας ἐν χωρίῳ Τσιπικόβῳ.

Πρβλ. ἀρ. III Πολειταρχόντων Σωσιπά-
τρου τοῦ Κλεοπάτρας κτλ. καὶ Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ.
Ε', σελ. 4, ἀρ. 7.

XXXVI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 871).

ΙΩΠ
ΓΙΕΤ·Ι·ΔΕΚΑΙ
ΠΡΕCΒΕΙΑΝΤΕ Λ'Ε
CΑΝΤΙΕΠ·ΑΥΤΟΚΡΑ
ΤΟΡΟCΑΝΕΘΗΚΕΝ
ΤΜΝCΤΡΥΔΟΥCΕΕΒΕ
ΑC ΕΙΝ Ε ΚΕΝ

Μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ Μώγελα, πλησίον Πρι-
λάπου.

Πρβλ. Ἐλλ. Φιλ. Σύν. τόμ. Ε', σελ. 4,
ἀρ. 10.

Στ. 6, 7.....εὐσεβε
ίας εἶνεκεν.

XXXVII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 809).

Η.....S.....E
CVALESTIVLIA

VALERIA FRATRI
FACIEND CVRAVERVNT

Εύρεθη πλησίον του 'Οσμάν-πασσά τσιφλι-
κίου απέχοντος μίαν ώραν τῆς πόλεως Σκο-
πείων, άντεγράφησαν και αὐτη και αὶ ἐπόμε-
ναι δύο ὑπὸ τοῦ κ. Calvert τῷ 1860.

XXXVIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 810).

D M

CVALE
RIVS SV
ESTIVS
AEDILIC
VIXANXXXVIII
CVALCLAV
DIVS FILE

IVSVIXIT
ANNIIII
HSS
CLAVDIA
GALLITA

Αὐτόθι.

XXXXIX

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 811).

DOM
CASSIVS
• LLERÆE
DECOHVIR
•• VCHVIR
V •••• OL
SCVP

Εύρεθη ἐν χωρίῳ 'Ιβραίμ-κιοῖ ἐπὶ τῆς με-
ταξὺ Σκοπείων και Κιουπρελή ὁδοῦ.

XL

Λυχνηδός, "Οχριδα, "Αχριδα.

ANTICE KYDALIMAS APETAC POLYHPATE KOYPA
HZEN EIC HAYCION AYTOC ANAE KRONIDHC
THAYGETHN METOKHEC ANE
TPEΦON AΛΔHCKONTEC
AΠTYPIH HIEΩN ΠAMΠAN
APEIOTEPHN
AΛΛA ME MOIPADAMACCEN EΠEI
TOΔE MOPCIMON HEN
TYMBON ΔAIΨA ΓONHCTEYΖAN
OΔYPOMENO[I]
ZHHΩIE MHTHP TE ΠATHP TEOI
NEIKOLE
AMΦΩ ΘYMOBOPΩ ΠE N ΘEIT EI
PO[M]ENOI
AΠTYPI KΛEINON AΓAΛMA KAIEN ΦΘIMENOICI
ΦANEIHHC
ΩCTE P ENI ZWOIC KYΔOC OΠACCAMENA.

'Αντέγραφα ταύτην και τὰς ἐπομένους τρεῖς τῷ 1861 ἐν τῷ τῆς Μητροπόλεως περιβόλῳ.

XLI

ΑΓΑΔΟ//////
ΙΙΓ//////
ΠΤΟ//////
ΟΝΑ//////
ΝΣΕΝ//
ΚΑΙΨ//
ΜΙΩ////
Φ Π//

XLII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 794).

'Επὶ ὑποβάθρου.

ΚΛΕ
ΜΕΓICTW

Π. ΚΟΥΕΙΝΤ
ΝΟΥ ΤΟΥ ΛΥ
CΙΜΑΧΟ[Y] Π.
CHOYCIOC
ΠΟΜΠΕΕΙΟC
[P]ΩΜΑΡΧΩΝ
ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Στ. 8, [P]ωμαρχῶν. Πρβλ. 'Ασιαρχῶν. Πρ.
τῶν 'Α. 'Αποστόλων, κεφ. ιθ', 31.

«Τινές δὲ τῶν 'Ασιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι».

«Wetstein quotes several inscriptions and
coins in which the name occurs and cites
many analogous names of like officers else
where: Ciliarcha, Syriarcha, Phoeniciarcha,
Helladarcha etc.»¹.

XLIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 883).

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗΙ
[Δ]ΑCCAPHTIOI ΔΡΥ

1. Alford's Greek Testament Acts. XIX.

[Α]ΝΤΑ ΚΑΙ ΠΙΩΝCΣ
[ΤΟ]Ν ΠΡΟCΤΑΤΗΝ////
[Π]ΡΕCΒΕΥCΑΝΤΑ//
[ΠΑΡΑ Τ]ΟΝ ΚΥΡΙΟΝ//
[ΑΥΤΟ]ΚΡΑΤΟΡΑ//
ΤΟΥΩΝΙΟC

XLIV

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 875).

Τρεις ἐπιγραφαι ἐπὶ τῆς πύλης ἑνὸς τῶν δύο
φρουρίων ἐν 'Αχρίδι.

ΑΥΡΔ
ΔΟΥΚΙ
ΡΩΘΕ
CΤΟΑΕ

Πρβλ. 'Ελλ. Φιλ. Συλλ. τόμ. Δ', πίναξ Ε',
ἀρ. 6.
Στ. 1 Αὐρηλίῳ.
Στ. 4 στολε.

XLV

ΔΙΟC
ΟC
ΑΤΕ
ΟΝ

Πρβλ. Αὐτόθι, ἀρ. 5.
Στ. 3 αιθ.

XLVI

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 876).

ΑΡΙCΤΩΝΟC ΤΟΥ ΑΛΕ
ΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΝΙΑC ΤΗC
ΠΛΑΤΟΥΡΟC ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕ
ΚΝΩΝ ΑΥΤΩΝ ΝΕΙΚΟ
ΠΛΕΩC ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝ
ΔΡΟΥ ΩΝΙΜΩΕΙΟΝ
XLVII

'Επιγραφή ἐκ κεράμων κατεσκευασμένη ἐπὶ
προσώπου τῆς 'Εκκλησίας 'Η ἀγία Σοφία ἔνω

Ποικίλης τιδός Στοάς, ἐφ' ἧς παριστάνεται διὰ ζωγραφίας ἢ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Ἱστορία. Ἀντιγράψας αὐτὴν τῷ 1861 ἀνεπλήρωσα καθ' ὑπόθεσιν τοὺς ἰάμβους. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Γρηγόριος ἔζη ἐπὶ Ἀνδρονίου τοῦ Πρεσβυτέρου. Ἄξιόν ἐστι παρατηρήσεως ὅτι κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐκαλλωπίσθη διὰ ψηφοθημάτων καὶ τοιχογραφιῶν ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει μονὴ τῆς Χώρας

[† Πρωτοστάτ]ης ὁ Γρηγόριος [ταύτην] ρεῶ Σκητὴν ἐγ[εί]ρας τὸν Θεόγραφον νόμον Ἔθνη τὰ Μουσῶν ἐκδιδάσκει παρσόφως. Ἔτει ἔζωκε (6825=1317 μ. Χρ.).

Ὁ ἱεράρχης οὗτος μεγάλην εἶχεν ὑπόληψιν. Ὁ Καντακουζηνός¹ ἐγκωμιάζει οὕτως αὐτόν· «Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας, Γρηγόριος, ἀνὴρ σοφός τε εἰς λόγους καὶ θαυμαστός ἐν συνέσει καὶ τῆς ὄντως σοφίας ἄκρως ἐπειλημμένος». Ὁ ὄντως σοφός οὗτος ἀνὴρ καὶ ζηλωτῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου ἐτελεύτησε τῷ 1332.²

Πρβλ. Ἐ.Μ. Φιλ. Συλλ. τόμ. Δ', πίν. Ι', ἀρ. 7.

XLVIII

(Κώδ. Ε. Φ. Σ. ἀρ. 878).

II LL CAES
MAVRELIVS ANTONINVS
PIVS FELIX AVGVS
TVS PARTHICVS
MAXIMVS BRET
TANNICVS MAXIMVS
GERMANICVS MAXI
MVS PONTIFEX MAXI
MVS TRIBVNICIAE
POTEST XX IMP III
COS IIII PPROS RE
STITVIT

ΑΠΟ ΛΥΧΝΙΔΟΥ
Η

Ἐπὶ ὀκτασταδίου, ἐξ ἑνὸς τῶν δύο τῆς Ἀχρί-

1. Καντακουζηνοῦ Ἱστορ. Α', 46.
2. Τὰ περὶ τῆς αὐτοκεφάλου ἀρχιεπισκοπῆς τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχρίδος καὶ Βουλγαρίας ὑπὸ Μ. Γ. Δήμιτσα, ἐν Ἀθήναις 1859, σελ. 67.

δος φρουριῶν εἰς τὸν οἶκον Ῥώθῃ μετενεχθέντος.

XLIX

.....
.....NT
..... SPI IX
STVS PA T
BRETANNICVS
MAXIMVSGERMA
MAXIMVS
PONTIFEX AXIMVS
TRIBVNICIAE PO
TEST XX IM III COS
PO PROCOS
.....
.....

Ἐπὶ ὀκτασταδίου ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου Στρούγγα περιβόλῳ σωζομένου, βορείως τῆς λίμνης, δυνατὸν ἐκ τῆς προηγουμένης ἐπιγραφῆς νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ ἐν ταύτῃ ἐλλιπῆ. Τὰ μιλιάρια ταῦτα ἐδείκνυσαν τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἰγνατίας ὁδοῦ.

«Τὸ πλεῖστον τῆς ὑπ' ἀρ. XLVIII ἐπιγραφῆς φέρεται εἰς τὴν λατινικὴν, ταύτης οὔσης τῆς ἐπισήμου γλώσσης, ἐνῶ ἡ ἀπόστασις εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρὸς γνῶσιν τῶν ἐγχωρίων».¹

Ὁ δὲ Στράβων² γράφει: Ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακεδονίαν ἢ Ἰγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω βεβηματισμένη κατὰ μίλιον καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυφέλου καὶ Ἐβρου ποταμοῦ μιλίων ἐστὶ 535· λογιζομένη δὲ ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον. Ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἰγνατία καλεῖται ἢ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδαουίας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικοῦ διὰ Λυχνιδίου πόλεως κτλ.

«Stadium 125 nostros efficit passus; quod si est, nempe est milliarium unum stadia efficere octo».³

C. G. CURTIS.

1. Tozer Highlands of Turkey vol. I, ch. 9.
2. Strabon avec annotations par Casaubon et Wolten I. VII, 322. 323.
3. Plinius, Hist. Nat. 11, 23.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΙΚΟΝΙΟΥ.

(Ἀνεκοινώθησαν ἐν συνεδριάσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1886).

1.

Ἐπὶ πέτρας τετραγώνου ὕψους μέτρου 0,81 πλ. 0,5· ἧς ἐν μιᾷ μὲν πλευρᾷ παρίσταται ὁ Ζεὺς, ἐν τῇ ἀντιθέτῳ ἢ Σελήνῃ, δεξιᾷ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἀριστερᾷ σταφυλή· μετηνέχθη ἀπὸ τῶν χωρίων τοῦ Ἄκ-σεχερ, καὶ εὔρηται παρ' ἐμοί.

ΝΑΟΣ
Ο ΚΗΝΟΣ

(Ἐν μέσῳ ὁ Ζεὺς·
κάτωθεν δὲ
ὑπογέγραπται)

ΔΕΙΖΕΥΕΤΑΕΙΝ
ΕΥΧΗΝ

2.

Ἐπὶ πέτρας ὕψ. 1,25, πλ. 0,50, ἐκτισμένης ἐν τῇ ἀνωτάτῃ βαθμίδι τῆς κλίμακος τῆς οἰκίας μου ἐν τῇ τοῦ Τσιφτέ μερδιδέν (διπλῆς κλίμακος) καλουμένη ἀρμενικῆ συνοικίᾳ, ἐπὶ τῇ εἰς Σίλλην ἀγούσῃ.

ΜΟΥΛΠΙΟΧΡΑ
ΚΛΕΙΤΟCEAYTΩ
ΚΑΙΚΑΥΔΙΑΓΥΝ
ΑΙΚΙΑΥΤΟΥΚΑΙΤΕ
ΚΝΟΙCAYTΩΝΤΗΝ
ΛΑΡΝΑΚΑΚΑΙΤΟΝΒΩ
ΜΟΝΑΛΛΩΔΕΜΗΘ
ΕΙΝΑΙΟCΔΕΑΝΕΙ
ΤΙCΒΙΑCΗΤΑΙΗΑ
ΙΚΗCΕΙΕΧΟΙΤΟ
ΖΗΝΑΚΑΤΑΧΘΟΝΙ
ΟΝΚΕΧΟΛΩΜΕ
NON

(ΑΡΧΑΙΟΛΟΓ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΜ. ΙΖ').

3.

Ἐπὶ πέτρας ὕψ. 0,80, πλ. 0,65, τεθραυσμένης κατὰ τὰ ἄκρα καὶ εὐρισκομένης ἐν τῷ Μεράμ, ἔσωθεν τῆς αὐλαίας θύρας τοῦ οἴκου τοῦ Χ' Σαδρεττίν καὶ χρησιμεύουσης ὡς γεφύρας ἐπὶ ρυακίου.

RSIBIETMI
RISVAECYM
AIDISAVTEM
VRSOLVS
YIOCTHPHTI

4.

Ἐπὶ πέτρας ὕψ. 0,80, πλ. 0,40, ἐρριμένης ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Μετζιτιέ.

+ ΦΛΑΒΙΟC ΚΟΝΩΝ
ΑΠΟΔΟΜΕCΤΙΚΩΝ
..... ΗCΕΤΡΙΑ
..... ΕΥΛΑΒΕC
..... ΚΟΝΩΝ
..... ΑΝΕCΤΗCΕΝ
ΜΝΗΜΗCΧΑΡΙΝ

5.

Ἐπὶ στήλης τετραγώνου εὐρισκομένης ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Τσελεπῆ ἐν τῷ Μεράμ.

Ω
ΚΟ ΥΤΙ
ΔΗ ΜΕ
ΓΙC ΤΩ
ΕΥΧΗΝ

6.

Ἐπί τεμαχίου πέτρας ἐκτισμένης ἐν ταῖς βαθμίαι τῆς οἰκίας τοῦ Σαφφὲτ τσελεμπῆ.

ΕΑΡΑCΙΑ
ΑΝΕCΤΗC

7.

Ἐπί τεθραυσμένης πέτρας, ὕψ. 0,50 πλ. 0,30, ἐστρωμένης ἔμπροσθεν ὀθωμανικῆς οἰκίας κατὰ τὴν συνοικίαν Ἰκ-τσεσμέ.

ΕΙΝ
ΜΟΥCΙΛΟ
ΝΟCΑΝΔΕΕ
CΤΙCΕΠΙCΒΙΑC
ΤΑΙΥΠΟΚΕΙCΕ
ΑΙΦΙCΚΩΔΗΝ
ΡΙΑΧΕΙΛΙΑ

8.

Ἐπί συντετριμμένης πέτρας, ὕψ. 0,50. πλ.

0,30, ἐστρωμένης ἐν τῇ ἔσω αὐλαίᾳ τῆς οἰκίας τοῦ Ἀκόπ Καλφόγλου.

ΩΝΤΑ
ΟΥΔΕΝΙΕ
ΡΩΕΖΩΤ
ΕΞΕCΤΑΙΕ
ΚΟΜΙCΘΗ
ΕΙΜΗΜΟΝ
ΕΞΟΥCΙΑ
ΧΕΗΝΤ
ΚΝΑΤC
ΤΑΦΟ

9.

Ἐπί συντετριμμένης στήλης τετραγώνου, ὕψ. 0,80, πλ. 0,40, εὑρισκομένης κατὰ τὸ Πίρεπι Τεκεσῆ, καὶ χρησιμευούσης ὡς ἰγδίου, ἐπὶ τούτῳ μεταγενεστέρως μετασχηματισθείσης.

ΤΙΤΟCΟΥΗΡΟCΟ
. . . ΚΑΙΑΝΘΕCΤ
. . . . ΓΥΝΕΚ .
.
.

10.

Ἐπί τῆς πλευρᾶς πέτρας μῆκ. 1, πλ. 0,30, ἐκτισμένης ἐν μιᾷ τῶν μικρῶν γεφυρῶν ἐν τῷ Μερᾷμι.

ΤΙΜΟΘΕΟCΑΤΤΑΛΟΥΔΟΥΜΕΝΟΥCΚΑΙΑΙ
ΑΥΤΟΥΕΑΥΤΟΙCΖΩΝΤΕCΜΝΗΜΗCΕΝΕΚΕΝ

11.

Ἐπί συντρίμματος πέτρας, ὕψ. 0,90, πλ. 0,40, κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Μουσάλλα.

. . . . ΡΟΥΦΟ

12.

Ἐπί πέτρας ἐκτισμένης ἐν τῇ ἐν Ἰκονίῳ ἐκκλησίᾳ τῆς Μεταμορφώσεως, ἔσωθεν καὶ ἀριστερᾷ τῆς αὐλαίας θύρας.

ΠΤΗΝΟΝΠΤΕΡΩΝΔΙΧΑΠΕΤΑΣΘΑΙCΚΕΝΙ
ΩCΔΕΡΓΟΝΑΝΕΥΘΕΟΥΓΕΝΕCΘΑΙ
C ΠΡΟC ΑΝΕΓΕΡCΙΝ ΘΩΜΑCΑΚΕCΤΩΡ
ΤC ΠΙΚΛΗΝΟΚΑΛΟΥΜΕΝΟCΕCΤΑΜΙΧΖΑC
ΟΥΕΥΦΗΜΕΙΩΠΑCΕΙCΙΩΝΕΝΤΑΥΘΑ
ΕΝ ΕΤΕΙ ΑΨΛΓ

. . . ΤΟΝΕΑΥ
. ΠΑΛΕCΤΡΑ
. . . . ΗΚΕΝ

13.

0,30, εὑρεθείσης ἐν ἀνασκαφῇ, κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Καζελιμισᾶχ.
Ἐπί καμπύλης πέτρας, μῆκ. 1,40, πλ. COMEDICOPARTHIC

14.

Ἐπί μαρμάρου ἐκτισμένου ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ Βεζεστενίου, ὕψ. 0,85, πλ. 0,68.

15.

Ἐπί μαρμάρου ἐστρωμένου ἐν τῇ δεξαμενῇ τοῦ Χ' Πετρὸς Παπαζιάν, ὕψ. 1,50, πλ. 0,55, πᾶχ. 0,25, ὕψ. γραμμᾶτων 0,4.

ΟΝΗCΙΜΟC ΚΑΙ
CΑΡΟCΒΑΒΙ ΓΥΝΑ
ΙΚΙ ΤΗΝ CΤΗΛΗΝ
ΕCΤΗCΕ ΚΑΙ ΕΠΕ
ΓΡΑΨΕ ΜΝΗΜΗC
ΧΑΡΙΝ

16.

Ἐπί τετραγώνου στήλης εὑρισκομένης ἐν ὁδῷ ὀπισθεν τοῦ ἐργοστασίου ὕψ. 1, πλ. 0,50, πᾶχ. 0,43.

ΑΙΛΙΑΚΑΙCΙΛΑΤΤΑ
ΤΩΑΝΔΡΙΤΟΝ ΒΩ
ΜΟΝΑΝΕCΤΗCΕ
ΦΙΛΑΝΔΡΙΑC
ΧΑΡΙΝ

17.

Ἐπί συντετριμμένου μαρμάρου, ὕψ. 0,80, πλ. 0,60, ἀντιστρόφως ἐκτισμένου ἐπὶ τείχους παρὰ τὴν εἰς Σίλλην ἄγουσαν ὁδόν.

. . . ΟΥΕCΤΙΝΤΟCΗΜΑΤΟΥΤΟΝ
. . . ΤΕΩCΟΡΘΟΔΟCΖΟΥΚΕΝΘΟΥCΧΗ
. . . ΤΙΤΟCΒΙΟΥΔΙΑΚΟΝΟCΑΠΟΥΓ
. . . ΘΟΛΙΚΗCΕΚΑΗΟΝ CΚΟΤΑCΤΗ
. . . ΖΕΥΓΕΝΕΘΕΙC ΥΠΟ ΘΕΟΥ ΔΙ
. ΥΤΟCΚΕΗΩC ΜΝΗΜΙΟΝ ΕΝ
. ΚΕΥΜCΕΝΚΕΤΗΕ
. ΤΙΤΛΟΝ ΕΥΠΟΙΕΙ
. ΑΖΕΝΕΚΕΝ
Ν Υ Ω

18.

Ἐπί πέτρας, ὕψ. 1, πλ. 0,55, ὕψ. γραμμάτων 0,4, ἐκτισμένης ἐπὶ τῆς ἀρκτέας πλευρᾶς τοῦ τεμένου Σουλτάν Ἀλεττήν ἐπὶ τῆς ἀκρας τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι δύο ἀγαλμάτια ὕψ. 0,30, ὧν αἱ κεφαλαὶ κεκολοβωμένα.

ΚΟΙΝΙΟΣ ΦΟΥ
ΛΡΙΟΣ ΛΕΟΝΙ
ΔΗΣ . . ΟΝΕ
ΑΥΓΩ ΚΑΙ Τ
ΓΥΝΑΙΚΙ ΠΑΥ
ΛΙΝΗ ΜΝΗΜΗΣ
ΧΑΡΙΝ

19.

Ἐπί τεμαχίου λίθου ὕψ. 0,60, πλ. 0,45, ἐν ταῖς βαθμίαις τῆς οἰκίας Α. Κοσκινίδου κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Χαβουζάν.

. ΜΟ
. . ΛΕΝΕ ΔΗΜΟΣ ΑΝΠ . . .
. . ΝΕΔΗΜ . Η . ΨΙΥΙΣ . . .

22.

Ἐπί τῆς πλευρᾶς ἢ τοῦ πάχους πέτρας μῆκ. 2.50, 0,60, πάχ. 0,35, κατὰ τὴν ὁδὸν Κατιρτζή πλησίον τοῦ ὀθωμανικοῦ νεκροταφείου χρησιμεύουσης ὡς Μουσάλλα τασῆ, πέτρας τοῦτέστιν, ἐφ' ἧς οἱ ὀθωμανοὶ πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κατατίθενται τὸν νεκρὸν, ὅπως δεηθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ.

ΑΙΛΙΑΤΑΤΑΤΟΝ ΠΕΡΙΒΟΛΟΝ ΕΝΑΡΧΘΕΝΤΑ
. ΘΑΡΡΟΥΣΤΟΥΔΙΟΜΗΔΟΥΣΤ
ΑΝΔΡΟΣ ΑΥΤΗΣ ΤΕΛΕΣΑΣΑ ΚΑΤΑΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ ΚΑΙ
[ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΑΥΤΩΝ ΔΟΜΝΟΥ
ΕΝΑΥΤΩΑΦΩΣΙΩΣΕΝ ΚΑΙΕΙΣΤΗΝΕΑΥΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΝ ΟΥΔΕΝΙΔΕΕΞΕ-
[ΣΤΑΙ
ΕΠΕΙΣΒΙΑΣΑΣΘΑΙΗΕΠΕΙΣΕΝΕΝΚΕΙΝ ΠΤΩΜΑΕΑΝΔΕΤΙΣΕΙΣΒΙΑΣΗΤΑΙ
ΥΠΟΚΕΙΣΕΤΑΙΤΩΙΕΡΩΤΑΤΩΤΑΜΕΙΩ Χ ΜΥΡΙΟΙΣ ΠΕΝΤΑΚΙΣΧΙΛΙΟΙΣ

23.

Ἐπί τετραγώνου στήλης ὕψ. ἀπὸ τοῦ ἐδάφους 0,40, πλ. καὶ πάχ. 0,35, ὕψ. γραμμάτων 0,5 1/2, κεχωσμένης κατὰ τὴν βᾶσιν παρὰ τῆς αὐλαίας θύρας τοῦ Μουλλά Χουνκιάρ.

ΚΟΙΝΤΟΣΕ

. . ΗΛΗΝΕΥ . ΦΙΑΣ

. . ΕΚΕΝ

20.

Ἐπί τεμαχίου πέτρας, ὕψ. 0,60, πλ. 0,40, ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς ἀγορᾶς.

ΜΕΙΡΟΙΜΟΥ . .
ΝΑΓΥΜΑΙΚ . ΙΜ
. ΛΙΚΙΝ

21.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 1, πλ. 0,60, πάχ. 0,25, τεθραυσμένης κατὰ τὸ μέσον καὶ κειμένης κατὰ τὴν ὁδὸν Μουσάλλα.

.
.
.
ΚΑΙΕΑΥΤΗ
ΖΩΣΑΑΜΝ
ΗΜΗΣ
ΧΑΡΙΝ

24.

Ἐπί τεμαχίου λίθου ὕψ. 0,50, πλ. 0,35, εὐρισκομένου κατὰ τὸ Μεράμι.

.
ΑΝΔΡ
ΑΛΕΞΑ
ΣΥΜ
ΔΙΟΓΕ
Μ . Α

25.

Ἐπί μαρμάρου εὐρισκομένου κατὰ τὴν ὁδὸν Τζελάλ παρὰ τῆς αὐλαίας θύρας τοῦ Ραφέτ Τσελεπικν.

ΕΝΤΩΝΩΤΟΥ
ΚΥΡΙΟΥΙΗΣΟΥ
ΧΡΕΙΣΤΟΥ . .
ΣΤΑΤΗΝΤΗ
ΜΝΗΜΕΙΔΟ
ΖΑΣΟΙΚΥ
ΡΙΕ

26.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 1, πλ. 0,65, πάχ. 0,25, λοξῶς τεθραυσμένης κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευρὰν καὶ εὐρισκομένης κατὰ τὸ Μεράμι.

.
ΟΣΚΥΑΡΔΙΟΣΚΑΙΤΡΑΛΛΕΥΣ . . .
.
. CA
ΔΗΜΑΔΗΣΕΚΣΑΡΔΕΙΣ
ΤΙ . ΟΣΔΕΔΟΚ C
ΑΝΔΡΑΣΠΡΟΣΚΑΡΧΗΔΟΝ
ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ

27.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 0,80, πλ. 0,26, πάχ. 0,26, καθέτως κατὰ τὸ μέσον τεθραυσμένης καὶ εὐρισκομένης ἐν ὁδῷ κατὰ τὸ Τσοκιοῦρ Τσεσμέ.

. ΘΟΟΑ
. ΗΣΜ
. ΑΛΕ .
. ΥΔΙΟΣ
. ΝΤΩ
. ΟΥΕΙ
. ΤΡΕΣ

28.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 1, πλ. 0,35, πάχ. 0,20, μετακομισθείσης ἐκ Λαοδικείας καὶ εὐρισκομένης ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς τῶν Ταξιαρχῶν ἐκκλησίας ἐν Σίλλη.

ΔΑΦΚΑΛΕΞΑΝ
ΔΡΟΥΤΑΤΑΔΗΓΥΝΑ
ΙΚΙΚΕΔΟΔΑΔ . ΠΕΝ
ΘΕΡΑΖΩΧΗΜΝΗ
ΜΗC ΧΑΡΙΝ

29.

Ἐπί τετραγώνου στήλης εὐρεθείσης ἐν ἀνασκαφῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Α. Κοσκινίδου καὶ παριστάσης δι' ἀναγλύφου τὸν Ποσειδῶνα ἐφιππον κρατοῦντα τῆ δεξιᾷ τὸ σύμβολον, τὴν Τρίαιναν αὐτοῦ ὕψ. 0,42, πλ. καὶ πάχ. 0,28.

ΜΗΝΑΣΚΑΙΠΕΡΣΕΥ
ΣΠΟΣΕΙ
ΔΩΝΙ
ΕΥΧΗΝ

30.

Ἐπί τεμαχίου λίθου εὐρισκομένου ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ ὕψ. 0,20, πλ. 0,44, πάχ. 0,25, ὕψ. γραμμάτων 0,6, κεχρωματισμένων ἐρυθρῷ χρώματι.

ΔΙΟΣΜΕ . .
ΒΙΟΥΚΑΙΑΡ .
ΘΕΟΝΣΕΒΑΣ

ΣΙΜΑΝΟΣΙΛΙΟ
ΜΕΓΑΡΟ

31.

Ἐπί μαρμάρου εὕρισκομένου ἐν ὀθωμανικῇ οἰκίᾳ, φέροντος ἐπὶ κεφαλῆς σταυρὸν ἐγγεγραμμένον ἐντὸς κύκλου, ὕψ. 1,12, πλ. 0,30, πάχ. 0,46.

ΔΥΟΚΑΣΙ
ΓΝῆΟΙ
(ΙΝΑΝΑΕ
ΑΣΙΩΤ . .)
ΑΙΘΕΚΛΗ
ΜΗΤΗΡΗ
ΔΕΠΑΤΗΡ
ΒΑΡΥΠΕ
ΝΘΟΣΑ
ΜΦΟΤΕΡΟ
ΙΣΑΝΕΣΤΗ
ΣΑΣΤΗΛ
ΗΝΜΝΗΜ
ΕΙΟΝ ΟΦΡΑ
ΠΕΛΟΙΤΟ

32.

Ἐπί λίθου ἐκτισμένου ἐν τῷ τοῦ Τερκιάχ

34.

Ἐπί λευκοτάτης μαρμαρίνης στήλης κωνοειδοῦς τὴν κορυφήν, τετραγώνου δὲ τὴν βάση, εὕρισκομένης πρὸ τῆς θύρας τῆς τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος μονῆς, μίαν περίπου ὥραν τοῦ Ἱκονίου ἀπεχούσης ὕψ. 0,50, μήκ. 1,80, πάχ. 0,25, ὕψ. γραμμάτων 0,9.

ΕΝΤΑΥΘΑΚΕΙΤΑΙΠΟΡΦΥΡΩΓΕΝΗΤΩΓΟΝΟΣΧΙΧΑΗΛΑΗΛΑΗΡΣΛΑΗΝΣΕΙΚΟΝΤΟΥ
ΠΑΝΕΥΓΕΝΤΑΪΑΙΣΕΙΚΟΣΤΗΝΑΘΗΝΑΠΟΦΩΓΕΝΗΤΩΒΑΣΙΛΕΥΚΥΒΩΚΗΗΧΤΧ
ΗΑΥΡΩΗΗΥΙΟΣΔΕΪΤΑΠΕΙΝΧΙΩΚΗΗΧΕΝΕΤΗΤΩΤΜΙΑΗΝΙΝΟΕΗΒΡΩ

35.

Ἐπί τετραγώνου στήλης εὕρισκομένης ἐν ιδιωτικῇ οἰκίᾳ ὕψ. 0,60 πλ. 0,27, πάχ. 0,26.

ΜΟΙΕΝΗΣΕΛ
ΟΡΩΤΟΝΤΟΠΝΟ
ΑΙΛΙΩΚΥΙΝΠΑΝΩ
ΜΕΝΕΔΗΜΩ

περιβόλῳ, ὕψ. 1,38, πλ. 0,46, πάχ. 0,26.

ΣΗΜΑΤΙΩΔΕ . . .
ΜΙΡΟΣΠΡΒΣΥΝΑΛΟ
ΣΤΕΕΣΣΙΝΥΤΗΣΑΟ . . .
ΚΑΛΛΙΕΚΑΙΕΡΓΟΙΣΙ
ΟΥΤΩΣΩΚΑΙΞΥΝ
ΜΙΗΝΥΚΤΙΘΑΝΟΝ . .
ΟΙΣΤΙΤΛΟΝΕΣΤΗΣ . .
ΑΝΤΩΝΙΟΣΚΑΙΜΑΡΚ . .
ΜΟΥΣΙΚΟΙΣΣΤΥΕΕΣΣΙ

33.

Ἐπί τῆς προσόψεως στήλης ὠοειδοῦς ὕψ. 0,70, πλ. 0,40, ὡς στηρίγματος τοῦ «Μουσάλλα τασῆ» χρησιμευούσης, ἔμπροσθεν τοῦ τεμένου Σεραφεττήν.

ΔΟΜΝΟΣΦΛΛ
ΒΙΟΣΚΑΙ
ΛΙΩΝΥΙΟΣΑΥ
ΤΟΥΕΑΤΟΙΣ
ΖΩΣΙ

34.

Ἐπί λευκοτάτης μαρμαρίνης στήλης κωνοειδοῦς τὴν κορυφήν, τετραγώνου δὲ τὴν βάση, εὕρισκομένης πρὸ τῆς θύρας τῆς τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος μονῆς, μίαν περίπου ὥραν τοῦ Ἱκονίου ἀπεχούσης ὕψ. 0,50, μήκ. 1,80, πάχ. 0,25, ὕψ. γραμμάτων 0,9.

ΕΝΤΑΥΘΑΚΕΙΤΑΙΠΟΡΦΥΡΩΓΕΝΗΤΩΓΟΝΟΣΧΙΧΑΗΛΑΗΛΑΗΡΣΛΑΗΝΣΕΙΚΟΝΤΟΥ
ΠΑΝΕΥΓΕΝΤΑΪΑΙΣΕΙΚΟΣΤΗΝΑΘΗΝΑΠΟΦΩΓΕΝΗΤΩΒΑΣΙΛΕΥΚΥΒΩΚΗΗΧΤΧ
ΗΑΥΡΩΗΗΥΙΟΣΔΕΪΤΑΠΕΙΝΧΙΩΚΗΗΧΕΝΕΤΗΤΩΤΜΙΑΗΝΙΝΟΕΗΒΡΩ

35.

Ἐπί τετραγώνου στήλης εὕρισκομένης ἐν ιδιωτικῇ οἰκίᾳ ὕψ. 0,60 πλ. 0,27, πάχ. 0,26.

ΜΟΙΕΝΗΣΕΛ
ΟΡΩΤΟΝΤΟΠΝΟ
ΑΙΛΙΩΚΥΙΝΠΑΝΩ
ΜΕΝΕΔΗΜΩ

ΚΕΓΥΝΑΙΚΙΑΥΤΟΥΑΙ
ΛΙΑΣΤΡΑΤΟΝΕΙΚΗ
ΑΝΕΣΤΗΣΑΤΟΝ ΒΩ
ΜΟΝ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑ
ΑΡΙΝ
ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΕΧΕ
ΝΤΟΠΟΝΟΠΙΣΩΤΙ
ΜΟΥ ΜΕΑΝ . .

ΤΕΡΣΕΠΙΣΒΙΑ
Φ . . Χ . .

36.

Ἐπί μαρμάρου πλακός, ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγ.

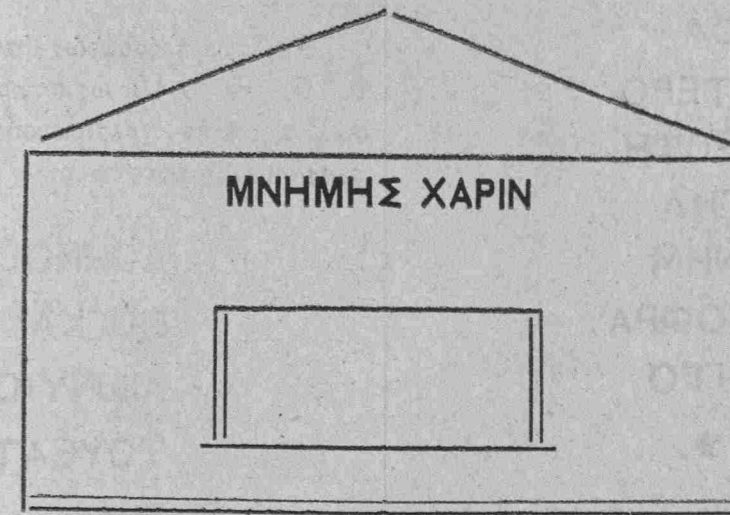
Χαρίτωνος, μήκ. 1,80, πλ. 0,23, πάχ. 0,10, ὕψ. γραμμάτων 0,9.

ΕΚΦΙΠΗΘΗΟΔΟΥΛΟΣΤΟΥΘΥ
ΑΒΡΑΔΗΙ [ΑΚΙΣ] ΕΤΟΥΣ ΛΟΗΣΗΥ

37.

Ἐπί μαρμάρου τετραγώνου, ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀηθάζ φέροντος ἐπτὰ ἀνάγλυφα ἐπὶ τῆς προσόψεως τρία ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, δύο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ἐπιφανείας φέρει ἐπιγραφὴν ἐν τῷ μέσῳ καὶ πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ τῆς ἐπιγραφῆς φέρει ἄμπελον μετὰ σταφυλῶν, πρὸς δὲ τὰ ἀριστερὰ δύο ἀνάγλυφα, ὧν τὰ μὲν ἄρρενα, τὰ δὲ θήλεα, ὕψ. 0,70, πλ. 1,10, πάχ. 0,40, ὕψ. τῶν ἀναγλύφων 0,25.

ΑΝΤΩΝΙΟΝ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΝ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΚΑΙ
ΚΙΛΙΣΤΡΕΑΦΙΛΟΝ . . . ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ . ΛΟ

Ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιθέτου ἐπιφανείας μέσων 2 ἀναγλύφων καὶ σταφυλῆς.

ΤΡΟΚΟΝΔΑΟ
ΚΟΥΑΝΔΡΙ
ΒΑΣΕΙΝΤΑ
ΘΡΕΠΤΑ

38.

Ἐπί τετραγώνου μαρμάρου ἐν ταῖς φυλακαῖς ὕψ. 0,80, πλ. 0,80, πάχ. 0,20.

ΑΥΡΗΡΑΚΛΙΑ^S ΑΝΕΣ
ΤΗΣΑ ΤΩ ΓΛΥΚΤΑΤΩ
ΜΟΥ ΑΝΔΡΙ ΑΥΡΑΝΕΝΚΛΗΤ
Ω ΔΟΜΝΟΥ ΣΥΝΤΩΝΥ
ΙΕΙΩΝ ΜΟΥ ΜΑΓΙΩΚ
ΕΓΑΕΙΩ . . . ΝΤΕΣ
ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ

39.

Ἐπί τεμαχίου μαρμάρου ὕψ. 0,24, πλ. 0,64, συντετριμμένου τὴν βάση ἐκτισμένου ἐν τῷ τοίχῳ τῶν φυλακῶν.

ΑΥΡΗΗΡΑΔΑΤΣΕ
ΚΤΟΡΟΣ ΖΩΗ . . .
ΝΩ
Ν

40.

Ἐπί μαρμάρου πλακός ἐν τῷ ἐδάφει τῆς τοῦ διοικητηρίου δεξαμενῆς ὕψ. 0,80, πλ. 0,86.

ΝΕΙΩΕΑΣ ΠΡΟΣΒΥΤΕΡΟΣ
ΦΡΟΥ ΟΥ Κ ΔΟΜΝΟΣ ΑΝΕΣ
ΤΗΣΑΝΤΩΥΔΙΩΑΔΕΛΠΩ
ΑΤΤΑ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΜΝΗΜ
ΗΣ ΚΑΡΙΝ

41.

Ἐπί πέτρας ἐκτισμένης ἐν τῷ τοῦ Μουλλά χουνκίερ ἀναβρυτηρίῳ, ἐν τῷ Μεράμι ὕψ. 0,80, πλ. 0,90.

ΟΥΑΛΛΕΡΙΟΣ
ΚΑΛΛΙΣΤΟΝΓΥ
ΝΕΚΙ ΕΥΤΟΥ ΔΟ
ΜΝΙΚΕ ΘΥΓΑΤΡΙ
ΜΕΝΤΕΙΝΙ

42.

Ἐπί τεμαχίου πέτρας, ἐν ταῖς βαθμίσιν ὀθωμανικῆς οἰκίας ὕψ. 0,82, πλ. 0,31, πλάχ. 0,8.

.ΕΡ.Ι.Α.Ν..
.ΟΕΚ>..
ΝΕΣΤΗΣΕ
ΝΣΤΗΛΛ.
.ΔΠΕΡΤ.

43.

Ἐπί τετραγώνου στήλης ἀντιστρόφως κεχωσμένης ἐν ὁδῷ κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν συνοικίαν ὕψ. ἄνωθεν τοῦ ἐδάφους πλ. καὶ πλάχ. 0,60.

.....
.....
.ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ...ΡΟ
.ΑΟΣΙΟ.....ΒΙΟΣ
.Ο.ΦΩΝ

44.

Ἐπί στρογγύλου μαρμάρου ὕψ. 0,64, πλ. 0,64 καὶ πλάχ. 0,26, ἐν ὀθωμανικῇ συνοικίᾳ, φέροντος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐξάισιον καλλιτέχνημα.

ΘΕΟΙΣ ΚΑΤΑ
ΧΘΟΝΙΟΙΣ

45.

Ἐπί τετραγώνου στήλης ἐκτισμένης ἀντιστρόφως ἐν τῇ βρύσει τοῦ Σιεμὶς Δεδέ, ὕψ. 0,80, πλ. καὶ πλάχ. 0,70.

ΑΦΟΝΙΑ...ΙΝ
ΝΥΜΦΗΑ.
ΤΑΡΑ.Η.Ι....

46.

Ἐπί μαύρου μαρμάρου κατὰ τὴν ὁδὸν Καραμάνου ἐν τῇ γεφύρᾳ τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Τσαρσιαμπά μήκ. 1,45, ὕψ. 0,80, πλάχ. 0,35, κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται τροχὸς καὶ σφύρα.

ΤΑΒΕΙΣΚΟΜ	ΤΑΒΕΙΣΕΚ
ΗΣΕΝΤΟΝΑ	ΟΣΜΗΣΕΝ
ΔΕΛΦΟΝΑΥ	ΤΗΝ ΑΔΕΛ
ΤΟΥ ΤΑΡΑΣΙ	ΦΗΝ ΑΤΙΑ
ΝΤΟΝΕΠΕΙΚ	ΝΙΝ ΤΗΝ ΔΙ
ΗΝ.ΑΙΑΓΝΟ	ΑΚΟΝΙΣΣΑ
Μ	Χ
	Ν Μ.Χ.

47.

Ἐπί μαρμάρου τετραγώνου ἐν τῷ τοίχῳ τῆς αὐλαίας θύρας ὀθωμανικοῦ τινος τεμένους κατὰ τὴν ὁδὸν Σετιρλέρ, καὶ φέροντος ἔγχνη ἀναγλύφου, ὕψ. 0,80, πλ. 0,35. Φέρεται ἀέτωμα μετὰ ροδάκων ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν.

Κ.....

ΚΑΛΕΦΡΟΥΓΕΙΤΩΓΛΥΚΥΤΑΤΩΜ...ΑΝ.ΚΜΩ
ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ.

48.

Ἐπί τεμαχίου πέτρας εὑρισκομένης ἐν ταῖς βαθμίσι-ὀθωμανικῆς οἰκίας.

ΟΣΚΑΙΑΘ.....

ΩΝΚΒΑΣΙ.....
ΕΝΗΑΥΤΟΥ ΑΝΕΣ
ΤΗΣ ΑΝΣΤΗΛΗΝ
ΒΕΝΗΘΩΤΕΚ.ΛΑ

49.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 0,45, πλ. 0,60, πλάχ. 0,30, ὕψ. γραμμάτων 0,4, ἐν ταῖς βαθμίσιν ἄρμενικῆς οἰκίας.

ΠΥΛΑΔΗΣ
ΚΑΙΔΙΛΙΑ ΣΟΗ
ΗΓΥΝΗ ΑΥΤΟΥ
ΖΩΝΦΣΕΑΥΤΟΙΣ
ΕΠΟΙΗΣΑΝ-Ν
ΛΑΡΝΑΚΑ ΚΑ
... ΤΝΙΓΤ...

50.

Ἐπί μαρμάρου ἐστρωμένου ἐν τῇ ἀγορᾷ ὕψ. 0,35, πλ. 0,55.

ΟΥΛΠΕΙΑΚ.ΟΝΗ
ΚΑΙΤΥΣΤΕΚΝΟΙΣΜ

51.

Ἐπί λίθου ἐστρωμένου ἐν βρύσει κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν συνοικίαν, ὕψ. 0,90, πλ. 0,30.

ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣΤΑΣ
ΤΗΛ...ΙΚΗΣ
ΘΕΟ...ΤΑΚ...
ΜΝΟΥΣ.ΧΟΛΩΜ
ΙΟ.ΣΕ ΧΟΙ ΤΟ.
ΜΕΤΑ.ΕΤΟΝΕ
.Α...ΑΙΚ.

ΜΟΥ ΘΗΗΤΟΝ
ΜΟΥ ΜΗ ΔΙ ΝΑΣ
... ΕΧΘΗΝΑ

52.

Ἐπί μαρμαρίνου στήλης ἀντιστρόφως κεχωσμένης παρά βρύσει κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν συνοικίαν.

ΤΟΥ.ΟΝΑΠΟΝΕΡΓ
ΒΟ.Φ.ΕΧΕΙΝ
ΔΕΔ:ΟΥΣΙΑ
ΝΤΗΝΑΒΟΥ
ΑΟ.ΙΚΙΔΕ
ΠΡΟΣΟΑ
ΟΝ.ΤΛΥ
[Τ]ΕΚΝΑ

53.

Ἐπιγράμματα προῦπάρξαντα.

ΕΙΜΙΠΑΤΡΟΣ ΛΕΥΚΟΙΟ
ΜΕΛΑΝΤΕΚΟΣ ΑΣΤΕΡΟΣ
ΑΧΡΙ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΙΩΝ ΙΠΤΑΜΕΝΟΣ
ΝΕΦΕΩΝ
ΚΟΥΡΑΙΣ ΔΑΩΤΟΜΕΝΗΣΙΝΑΠΕΝ
ΘΕΑΔΑΚΡΥΑ ΤΙΚΤΩ

Τὸ αἶνιγμα τοῦτο αἰνίττεται ἴσως τὸν κάπνόν, τίκτοντα δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν.

54.

ΑΥΧΕΝΟΣ ΕΚΔΟΛΙΧΟΥ ΓΗΘΕΝΑΕΙΡΟΜΕΝΗΣΦΑΙΡΗ Δ'ΩΣ ΥΠΗΡ
ΑΥΛΟΝ ΕΕΙΔΟΜΑΙ ΗΝΔΕ ΜΑΣΤΕΥΣΗΣ ΕΝΔΟΝ ΕΜΩΝ ΛΑΓΟΝΩΝ
ΜΗΤΡΟΣ ΦΕΡΩ ΠΑΤΕΡΑ ΟΥΜΕΡΟΣ ΕΙΜΙ ΟΚΑΙ ΤΕΜΝΗΜΑΙΣΙΔΗ
ΡΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΙΡΟΥΜΕΝΟΥ ΔΥΕΤΑΙ Ο ΗΛΙΟΣ.

Τὸ αἶνιγμα τοῦτο αἰνίττεται ἴσως τὸν ὄνουχα=(ὄνυξ) αἰρουμένου τοῦ στοιχείου 0, μένει νύξ, ὅτε ἀδύεται ὁ ἥλιος».

55.

Ἐπί μαρμάρου ὕψ. 0,90, πλ. 0,65, ἐκτισμένου ἔσθθεν τοῦ τοίχου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεταμορφώσεως ἐκκλησίας παρά τὴν αὐλαίαν αὐτῆς θύραν.

(ΑΡΧΑΙΟΛΟΓ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΜ. ΙΖ').

ΠΤΗΝΟΝ ΠΡΩΝ ΔΙΧΑΙΠΤΑΘΑΙ ΣΚΕΝΙ
ΩΣ ΣΔΕΡΓΟΝ ΜΒ ΑΙΤΙΟΥ ΓΕΝΕΣΘΑΙ
Σ ΠΡΟΣ ΑΝΕΓΕΡCΙΝ ΘΩΜΑC ΑΨ' ΑΚΕCΩΡ
ΤΟΥΠΙΚΛΗΝ Ο ΚΑΛΟΥΜΕΝΟC ΤC ΣΧΜΤCΖΑC
ΟΝΕΥΦΗΜΕΙ Ω ΠΑC ΕΙCΙΩΝ ΕΝΤΑΥΘΑ
ΕΝ ΕΤΕΙ. ΑΨΛΓ

56.

Ἐπί μαρμάρου ὕψ. 0,95, πλ. 0,40, πχ. 0,18, εὐρισκομένου ἐντὸς τοῦ νεκροταφείου τῆς ἐκκλησίας τῆς Μεταμορφώσεως.

ΜΙΡΟCΜΟΝΑ
ΖΩΝΚΕΝΟC
ΩΡΑΝΕCΤΗC

ΑΜΕΝΤΩΓΛΥ
ΚΥΤΑΤΩΗΜΩΝ
ΠΑΤΡΙΕΥCΕΒΙΩ
ΚΕ ΤΗ ΜΗΤΡΙΗΜ
ΩΝΠΩΜΗΜ
ΗΜΗC ΧΑΡΙΝ.

57.

Ἐπί πέτρας εὐρισκομένης πλησίον τοῦ ὀθωμανικοῦ νεκροταφείου παρά τὴν ἀμέσως ἀπὸ Κα- σαπᾶ εἰς Καραμάνιον ἀγούσαν ὁδόν, ὕψ. 1,20, πλ. 0,45, πχ. 0,20 φερούσης ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀνᾶγλυφον δύο ὄψεων ἐκατέρωθεν ὑπ' αὐτὸ δὲ ἀμέσως γεγραμμένα τὰδε.

ΤΑΤΑC ΒΑΒΟΟ · ΝΑΝΑΟΥΑΦΑΙΟΥ · ΑΤ ·
ΙΕΡΙC CΑC ΠΑΥΤΗΝΑΝΕ ΕΤΗCΕΝ · Α · Μ
ΛΑΘΙΝ · ΗΝΕΑΥΤΗC ΑΝΟΨΙΑΝ
ΜΝΗΜΗC ΧΑΡΙΝ ΟΜΟΙΩC
ΑΝΕCΤΗCΕΝ

ὑπὸ ταύτην δὲ ἀμέσως ὑπάρχουσιν ἑξ ἀνᾶγλυφα τεταγμένα κατὰ σειράν, παριστῶντα 3 ἄνδρας, 2 γυναῖκας καὶ 1 παιδίον, ὑπ' αὐτὰ δὲ τὰδε.

ΚΑΙ ΝΕΙCΙΩΝ ΚΑΙ ΒΑΝΒΑΟ
ΟΥ · ΑΤΕΗ ·

58.

Ἐπί πέτρας εὐρισκομένης ἐν Ἰκονίῳ.

ΑΥΡΙΛΙΟC ΜΑΡΚΟC
ΚΕCΙCΙΝΟC ΔΙΑΚΩΝ
ΚΕ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC
ΑΝΕCΤΗCΑΜΕΝΤΟ
ΝΤΙΤΛΟΝ ΤΟΥΤΟΝ
ΔΟΥΜΕΤΑΩΠΡΕCΒΥΤΕΡΩ
ΜΝΗΜΗC ΧΑ.

59.

ΤΑCΙΟCΕΙΟΥΛΙΟ
ΠΑΤΡΗΚΙΟCΤΩ
ΠΟΘΙΝΟΤΑΤΩ
ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΩ
ΜΝΗCΙ ΘΕΩ Α
ΝΕCΤΗCΑ ΤΗΝ CΤΗΛΗΝ
ΤΑΥΤΗΜΝΗΜΗC ΧΑΡΙΝ.

60.

ΓΑΕΙΟC CΙΟΥΛΙΟC
ΠΑΤΡΙΚΙΟC ΤΗ ΓΛΥ
ΚΥΤΑΤΗΜΟΥΘΙΑ
ΟΡΕCΤΙΝΕΚΡΑ
ΤΕΥCΑΜΕΝΗΑΝ
ΕCΤΗC ΑΜΝΗ
ΜΗC ΧΑΡΙΝ

61.

Ἐπί πέτρας εὐρισκομένης ἐν ὀθωμανικῇ οἰ- κίᾳ, μῆκ. 0,80, πλ. 0,30.

ΜΕΝΕΔΗΜ
ΟCΜΕΝΕΔΗΜ
ΟΥ ΚΑΙ ΑΡΕCΚ
ΟΥCΑ ΓΥΝΗ
ΑΥΤΟΥ ΖΩΝΤΕC
ΜΝΗΜΗC ΧΑ
ΡΙΝ

62.

Ἐξ ἀντιγραφῆς φίλου μου τινός.

Ἐπί πέτρας ἐκτισμένης ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ θεάτρου εὐρισκομένου ἐν Παττάροις, ἐπαρχία Ἀτταλείας, ὕψ. γραμμῶν, 0,20.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚ · ΔΙCΑΡΙΘΕ
ΟΥΑΔΡΙΑΝΟΥ ΥΙΟ ΘΕΟΥ ΤΡΑΙΑ
ΝΟΥ ΠΑΡΘΙΚΟΥ ΥΙΩΝ Μ ΘΕΟΥ
ΝΕΡΟΥC ΕΓΓΟΝΩΤΙΤ · ΩΙΝΩ ·
ΑΔΡΙΑΝΩ ΑΝΤΩΝΕΙΝΩ ΣΕΒΑC
ΤΩ ΕΥCΕΒΕΙ ΑΡΧΙΕΡΕΙ ΜΕΓΙ
CΤΩ ΔΗΜΑΡΧΙΚΗC ΕΞΟΥCΙΑC
ΤΟΥ ΠΑΤΩΤΟΔ ΠΑΤΡΙ ΠΑΤΡΙ-
ΔΟC
ΚΑΙ ΘΕΟΙC CΕΒΑCΤΟΙC ΚΑΙ
ΤΟΙC ΠΑΤΡΩΟΙC ΘΕΟΙC ΚΑΙ ΤΗ
ΓΛΥΚΥΤΑΤΗ ΠΑΤΡΙΔΙ ΤΗ ΠΑ
ΑΡΑΩΝΙ ΠΟΕΙ ΤΗΜΗ ΠΡΟΠΟΛΙΟΥ
ΛΥΚΙΩΝ ΕΘΝΟΥC ΟΥ ΕΙΛΙΑΚΟ.

ΟΥ ΕΙΛΤΟΥ ΤΙΤΙΟΝΟΥ ΘΥΓΑΤΗΡ
ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΩCΕΝ ΤΟΤΕ ΠΡΟCΚΗ
ΝΙΟΝ.

Ο ΚΑΤΕCΚΕΥΑCΕΝΕΚΘΕΜΕΛΙΩΝ
Ο ΠΑΤΗΡ ΑΥΤΗC ΚΟΟΥΕΙΛΙΟC
ΤΙΤΙΩΝΑC ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝ ΑΥΤΩ
ΚΟCΜΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΙΕΡΙΑ... ΟΚΑΙ
ΤΗΝ ΤΩΝ ΑΝΔΡΙΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓ Α
ΛΜΑΤΩΝ ΑΝΑCΤΑCΙΝ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΤΟΥ ΛΑΓΕΙΟΥ ΚΑΤΑCΚΕΥΗΝ
ΚΑΙ ΠΛΑΚΩCΙ... ΑΕΠΟΙΗCΕΝ
ΑΥΤΗ ΤΟ ΔΕ... ΔΕΚΑΤΟΝ...
ΟΥΔΙΑΖΩ· ΑΤΡΟC ΒΑΘΡΟΝ
ΚΑΙ ΤΑ ΒΗ ΛΑΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΚΑΤΑCΚΕΥΑΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΤΕ ΤΟΥ
ΠΑΤΡΟC ΑΥΤΗC ΚΑΙ ΥΠ ΑΥΤΗC
ΠΡΟΑΝΕΤΕΘΗΚΑΙ ΠΑΡΕΔΟΘΗ
ΚΑΤΑΤΟΥ ΠΟΤΗC ΠΡΟΤΙCΤΗC
ΒΟΥΛΗC ΨΗΦΙCΜΕΝΟ

63.

Ἐπί τῆς πλευρᾶς τετραγώνου μαρμάρου εὐ- ρισκομένου ἐν τινι συνοικίᾳ ὀθωμανικῇ παρά τῷ στρατῶνι (Κησλᾶ).

ΟCΤ Μ ΟΡΡΙΟ

64.

Ἐπί λίθου παριστῶντος λέοντα ὕψ. 1 1/2 πλᾶτ. 1 1/2 εὐρισκομένου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἄρ- μενίου Παλτόγλου Ποδὸς καὶ ἐπὶ τῆς προσθίας ἐπιφανείας μεταξὺ τῶν ποδῶν τοῦ λέοντοC ὑπὸ τὴν γαστέρα ἀμέσως, φέροντοC τὴν ἐξῆC ἐπι- γραφήν.

ΟΥ ΑΛΗC
Κ · ΜΑΝΝΙC
ΠΑΠΠΑ ΥΟΙ
ΑΝΕCΤΗCΑΝ ΤΕΡΝ· ΑΝ
ΛΑΛΛΙΑΝ ΓΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΑΥΤΗC

65.

Ἐπί στήλης εὐρισκομένης ἐν Μεραμίῳ ὕψ. 1,03, πλάτ. 0,80.

D
MALLIVS
PAIATINARE
IE IS

66.

Ἐπί πλευρᾶς πέτρας.

A I I I
I I S T
I I X I

OM

67.

Ἐπί πέτρας τετραγώνου εὐρισκομένης ἔμ-
προσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Ἡλία Ἄλτιν ὄγλου.

ΟΜΦΩΔΑΦΝΟΣ ΖΩΝΕ
ΤΟΙΣ ΔΥΣΙ ΠΕΡΙΒΟΑΟΙΣΚΑ

68.

Ἐπί πέτρας ἐκτισμένης ἐπὶ τῆς ἀνατολι-
κῆς πλευρᾶς τῆς Σεῖδῆ καλουμένης γεφύρας,
8 ὥρας ἀπεχούσης τοῦ Ἰκονίου ἐπὶ τῇ εἰς Κα-
ραμάνιον ἀγούσῃ, ὕψ. 0,60, πλ. 0,60.

BACANECTH
CAOYPOYN
ΔΕΙΝ ΤΟΝΑ
ΝΔΡΑ ΜΟΥ
M X

69.

Ἐπί τετραγώνου στήλης, ὕψ. 0,70, πλ.
0,38, αὐτόθι.

ΑΡΑΙΟCCΩΕΥ
ΝΟΥCΔ II ΕΥΧΗΝ

70.

Ἐπί πέτρας ὕψ. 0,65, 0,65, αὐτόθι.

ΝΕCΤΟΙΡΝΕ . . Ο
ΠΕ . ΑΝΤΑΑΥΤΟ
ΜΝΗΜΗC

71.

Ἐπί πέτρας ἐκτισμένης κατὰ τὴν ἀνατολι-
κὴν πλευρὰν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Εὐστα-
θίου ἐν Μεραμίῳ.

ΝΕ . L
ΓΥ . ΚΙΑΚ
Ν □ □ □ Ν □ I
ΥΤ ΩΕΙΓΑΝΑ
ΛΙΛΛΗΞΙΔΙ
ΩΝΠΑΙΔΑΕΥ
ΚΑΙ Δ Ω ΔΕΙΑΘΕ
ΑΣΤΩΤΑΥΡΟΥC
ΓΟΤΕΒΙ ΙCΤΑC
ΕΙΟΡΙCΖΩΔΕ
CΜΗΨ . . ΤΑΥΕ □
ΞΕCΤΩ . . Α □ ΤΙ .
ΟΜΛΗΜΕΙ □
. CΠΩ . . ΤΕ
. . Π . ΓΗΝΑ
ΨΝΜ
ΗΤ . I . □ ΥC I

72.

Ἐπιγραφὴ ἀντιγραφείσαι ἐκ πετρῶν εὐρι-
σκομένων ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ ἐξ Ἰκονίου
δεκατετράωρον ἀπέχοντος ὄρους καλουμένου
Καρά-τάγ (Μαυροβουνίου), ἀκατοικήτου τὴν
σήμερον καὶ ἔχοντος ἐκκλησίας τῆδε κακείσε
περὶ τὰς 4θ ἐρειπωμένης τε καὶ ἀσινεῖς, ὕψ.
γραμμῶν 6-8.

Γ I I O ΜΩC
ΙΘΘΟΥ ΗΘ.Μ
ΙΕΖΟΝΕCΤΕΡΑ.Ε I I Ρ
ΘΤΑΡΚΑΙ Τ I Ρ

73.

Ἐτέρα.

ΑΥΤΗ
□ ΗΜ □ Ν Η Ε Π Ν
ΚΑΤΥΡΥΤΕ ΑΥΤ
ΑΕ □ Ν □ C □ Δ Ε .

74.

Ἐτέρα.

ΑΥΙΔΙΚCΟΑΝΜΩ —
ΜCΙΕΠΩ
CΥ . ΥΤ . ΝΚΑΤ . Θ —
ΤΟΚ — ΤΩ

ΑΔ

ΩΕΚ

ΚΕ

ΚΑ

75.

Ἐπί τῆς ἀρκτικῆς πλευρᾶς ἐκκλησίας.

+ ΕΝΛΝΙΕΚΛ
ΤΑΚΗΤ!! . Τ
ΕC C Λ Ν C Υ I I I Η
Χ . Λ Κ . . . Η I Τ
ΤΙ Ψ Η Ν Π Ρ Η C . Ν Τ

ΣΑΒΒΑΣ Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗΣ.

SISMANOGLIO
MEGARO

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΤΗΣ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ.

(Ανεκοινώθησαν ἐν συνεδριάσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1886).

1.

ΠΛΑΙΟ
ΑΥ ΨΟΥ
ΣΕΚΟΥΔΑ
ΠΛΑΙΟΥΕ
ΤΩΝ · ΖΕ
ΧΑΙΡΕΤΕ

Ἐπί λιθίνης πλακῶς πλ. 0,37 μῆκ. 0,43, ὕψ. γραμμάτων 004,5, ἐντετειχισμένης ἐν τῇ δυτικῇ πλευρᾷ τῆς μονῆς τῆς Παναγίας ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῆς Νέας Ἡπείρου, ἐπὶ τῆς πύλης δεξιόθεν. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

2.

ΛΑΤΤΕΓΜ,
ἘΙΜΟΧΜΕΡΑΦ,
ΒΛΙΛΗΝΠΑΛΙΝ,
ΑΦΩΔΑΣΛ,

Ἐπί λιθίνης πλακῶς κεραμόχρου μῆκ. 0,80, ὕψ. γραμ. 0,09—0,12 ἐστρωμένης εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς τῆς Παναγίας ἐν Ἀπολλωνίᾳ παρὰ τῇ αὐτοῦ ἱερᾷ κολυμβήθρᾳ, ἀκρωτηριασθείσης κατὰ τὴν χρῆσιν. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

3.

ΟΨΑΦ

Ἐπί τεμαχίου πλακῶς τοῦ αὐτοῦ χρώματος τῇ τῆς 2 ἐπιγραφῆς, μέρος αὐτῆς πιθανῶς, κειμένης αὐτόθι. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

4.

ΝΕ
ΑΙΒ,

Ἐπί τεμαχίου πλακῶς πλ. 0,25, μῆκ.

0,42, ὕψ. γραμμ. 0,12, κεραμόχρου, κειμένης αὐτόθι παρὰ τῇ ἱερᾷ κολυμβήθρᾳ. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

5.

ΔΙ
ΕΤΚ

Ἐπί τμήματος λευκοῦ μαρμάρου ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ νάρθηκος ἐστρωμένου παρὰ κινστέρι-νη, τετραγώνῳ ἐπισκευασθείσῃ τῇ 30 ἁπρι-λίου 1473. (ἴδε σύντομος ἱστορικὴ περιγραφή Μητροπόλεως Βελεγράδων 1860. Κερκύρα σελ. 79).

6.

ΑΥΤΟΚΡΑ,
ΑΝΤΩΝΙΝΩ
ΟΛΥΜΠΙΩ

Ἐπί λίθου τετραγώνου μῆκ. 0,82, πλ. 0,34, ὕψ. γραμ. 0,07—8, ἐντετειχισμένου εἰς τὴν δυτικὴν ἐξωτερικὴν πλευρὰν τῆς μονῆς τῆς Παναγίας ἐν Ἀπολλωνίᾳ, παρὰ τὰ παράθυρα τοῦ ἀρχαίου ἐστιατορίου. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

7.

ΖΟΡΚΕΙ
ΧΑΙΡΕ

Ἐπί στρογγύλης ἐπιτυμβίου στήλης ἀνευρεθείσης ἐν ἐρείπιοις, πέριξ τοῦ μοναστηρίου Ἀπολλωνίας, καὶ ἐναποκειμένης ἐν τῷ κελλαρίῳ αὐτοῦ. Ἀντεγράφη δὲ ὡσαύτως τῷ 1879.

8.

D · · M · S.
I A P · U H
R · I · O · I · K · S
O · V · X · I

Ἐπί κοινοῦ λίθου πλάτους 0,25, ὕψους 0,30, πάχους 0,15, ὕψ. γραμ. 0,18, ἀνευρεθέντος εἰς τὸ τμήμα τοῦ Καρᾶ-τοπράκ τῆς μεγάλης Μουζακιάς ἐν τῇ ἐνορίᾳ Διδικίας ἐν τῷ χωρίῳ Μπιστζούκεζα (ἄκρα λόφου), καὶ ἐναποθετημένου παρὰ τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ χωρίου τούτου, ὅπερ κείται μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Σκουμπίρ (Σκάμβεως κατ' ἐμέ· ἀπεριγραφὴν Μητροπόλεως Βελεγράδων» σελ. 88), Γένουσος κατὰ Δήμιτσιν (ἀ' Ἀρχαία Γεωγραφία Μακεδονίας τόμ. Β' σελ. 728»), καὶ δύο ὥρας καὶ ἡμίσειαν τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, εἰς ἣν ἐκβάλλει καὶ ὁ μνησθεὶς ποταμὸς Σκάμβις. Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ Καρᾶ-τοπράκ, τὸ ὅποιον σύγκειται ἐκ τριῶντα περίπου χωρίων, συγκροτούντων τὰς ἐνορίας Καραβαστά, Διδικία, Κουλιάρη, Σέκη Τῶντο Κίβρη (ἴδε Ἱστορικὴ περιγραφή Μητροπόλεως Βελεγρά-

δων σελ. 59—60), εὑρίσκονται εἰς διάφορα μέρη ἐρείπια ἀρχαίων πόλεων αὐτόθι εὑρίσκονται ὑπὸ πέντε ἢ ἕξ μωαμεθανῶν γεωργῶν κατοικούμενον, χωρίον Γούρι, ἀλβανιστὶ (ἑλλην. δὲ Πέτρα), καὶ τὸ χωρίον Τζέγγου πλήρη ἐρειπίων ἀρχαίων· ἐνταῦθα ἐκ παραδόσεως λέγεται ὅτι συνεκρούσθησαν πολεμήσαντες μεταξύ των οἱ στρατοὶ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ τοῦ Πομπηίου. (ἴδε Ἀρχαία Γεωγραφία Μακεδονίας Μ. Γ. Δήμιτσα τόμ. Β' σελ. 720—724). Διὰ τῆς λέξεως «Τζέγγου» ἐκφράζουσι καὶ ἐννοοῦσιν ἐν τῇ γλώσσῃ των οἱ Βούλγαροι πόλεμον. Οἱ δ' Ἀλβανοί, πρὸ πάντων οἱ Γέγιδες, διὰ τῆς λέξεως «Τζέγγου» ἐννοοῦσι σύγκρουσιν μετὰ θορόβων. Αὐτόθι ἐν τοῖς ἐρείπιοις τοῦ χωρίου Τζέγγου εὑρίσκονται καὶ νομίσματα ἀρχαία διάφορα Ἑλληνικὰ καὶ Ῥωμαϊκὰ.

Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1879.

9.

ΜΝΗΜΙΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΥΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΚΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
ΚΣ ΤΗΣ ΣΥΝΒΙΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΠΕΤΟΥΑΣ
ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ Κ, ΠΑΥΛΑΣ

Εὑρέθη κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1879 ἐν Δυρραχίῳ, ἐν τῇ ἀμπέλῳ τοῦ κ. Μήμα, κειμένη ἔξω τοῦ φρουρίου, 50 περίπου γαλλικὰ μέτρα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου. Τὸ ἔδαφος πρὸ τῆς ἐμφυτεύσεως τῆς ἀμπέλου ἐπίπεδον ὃν ἦν ἐνιαχοῦ ἐστρωμένον διὰ μωσαϊκοῦ. Ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεχαραγμένη ἐπὶ λιθίνης πλακῶς ἐπιτυμβίου. Ἀντεγράφη δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Σωτηρίου Βεβέσκα καὶ ἀπεστάλη μοι σὺν τῇ ἐπομένῃ τῇ 11 φεβρουαρίου 1880.

10.

+ Μ-ΜΟΡΙΟΝ ΕΝΘΑ ΚΑΤΑΚΙΤΕ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΣ ΜΙΝΙ ΣΕΠΤΕ
ΒΡΙΩ † Κ̄

ΗΝΕ †

☩

Εὑρέθη, ἐνθα καὶ ἡ προηγουμένη ἐπὶ ἐπιτυμβίου λιθίνης πλακῶς.

11.

ΜΑΖΙΜΙ
ΝΟCΕΤΩ
ΚΕ
ΧΑΙΡΕ
ΕΚΤΩΝΕΙΔΙ
ΩΝ ΜΝΗC
ΧΑΡΙΝ

Ἐπί τετραγώνου λίθου πλάτ. 0,27, μῆκ.

0,60 εἰς τὴν βόρειον πλευρὰν τοῦ μοναστηρίου Ἀπολλωνίας ἐν τῷ τοίχῳ τῶν δωμάτων ἐμ-προσθεν τῆς αὐλῆς, προερχομένου ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως ταύτης. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1881.

12.

ΦΙ/
ΝΑΙΟΥ/
|/

Ἐπί λίθου πλ. 0,22, μήκ. 0,32, κειμένου ἔνθα καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 11, προερχομένη αὐτόθεν. Ἀντεγράφη συγχρόνως τῇ προλαβούσῃ.

13.

ΒΕΣΤΑΤΟΝ ΙΗΕΡΑ
ΥΚΑΤΩΣΦΡΑΝΤΖΗΚ

Ἐπί λιθίνης πλακός πλ. 0,21, μήκ. 0,75, ὕψ. γραμμ. 0,07, ἐντετειχισμένης ἐν κρήνῃ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἀρχαίου φρουρίου τῶν Καννίων εἰς λάκκον καλούμενον Τζέσμε Μαντέμε=Κρήνη τῶν μετάλλων, εἶτε, ἐκ μετάλλου. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1881.

14.

ΕΙ
Α. ΥΓ

Ἐπί τεμαχίου πλακός, ἀνήκοντος τῇ τῆς προηγουμένης ἐπιγραφῆς πλακί, εὑρισκομένης δ' αὐτόθι. Ἀντεγράφη συγχρόνως.

15.

ΑΠΟΛΛΩΝΙΑ

Ἐπί λιθίνης πλακός κεραμόχρου πλ. 0,20, μήκ. 9,30, εὐρεθείσης ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Ἀπολλωνίας, πλησίον τῆς μονῆς τῆς Πανα-

γίας· κατὰ δὲ τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἄνω τῆς δυτικῆς πύλης τῆς μονῆς ἐντετειχίσται τῷ 1877. Ἀντεγράφη δὲ κατ' ἰούλιον τοῦ 1881.

16.

ΑΦΡΟΔΙΣΙΣ ΕΤΩΝ Κ
ΧΑΙΡΕ ΛΥΚΑΗ ΜΗΤΗΡΕ
ΠΟΙΕΙΖΩΣ.

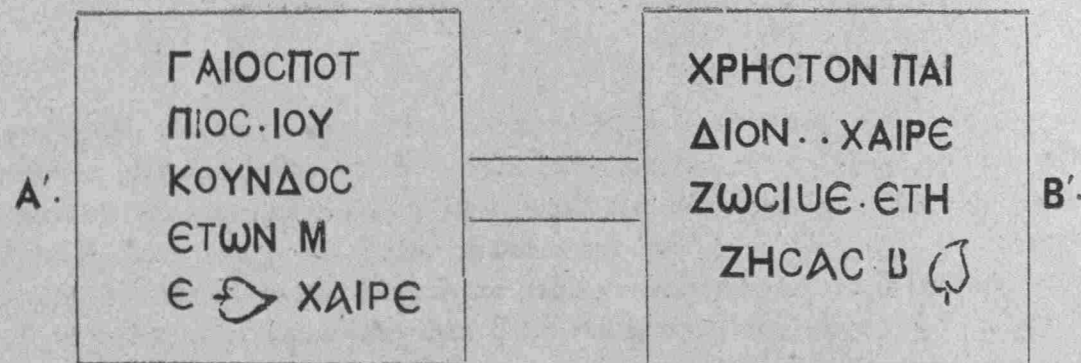
Ἐπί λίθου πλ. 0,50, μήκ. 0,54, ὕψ. γραμμ. 0,03, ὑπερῶν τῆς ἐπιγραφῆς φέροντος κόσμημα ἐν εἴδει ἀετώματος, ἐν δὲ ταῖς γωνίαις κλάδους, ὑποκάτω δὲ δύο ἄτομα πρὸ καλλιτεχνικοῦ στυλοβάτου. Ἐξήχθη ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς Ἀπολλωνίας, καὶ εὔρηται ἐντετειχισμένος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Σπύρου Τζώτζα, ἐν τῷ χωρίῳ Σώπη. Ἀντεγράφη κατ' ἰούλιον τοῦ 1882.

17.

ΙΟΥΛΙΑ ΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ.

Ἐπί λιθίνης πλακός πλ. 0,28, μήκ. 0,33, ὕψ. γραμμ. 0,03, κειμένης ἔνθα καὶ ἡ προηγουμένη, καὶ σὺν αὐτῇ ἀντιγραφείσης, παριστώσης δὲ ἐν μὲν τῇ ἄνω ἀριστερᾷ γωνίᾳ κλάδον, ἐν δὲ τῇ κάτω δεξιᾷ κεφαλὴν ταύρου.

18.

Ἐπί λευκῆς λιθίνης πλακός πλ. 0,26, μήκ. 0,30, πᾶχ. 0,04, εὐρεθείσης ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Ἀπολλωνίας τῆς Νέας Ἠπείρου, εὑρισκομένης τανῦν ἐν Βερατίῳ ἐν τῇ μητροπόλει μου· ἢ μὲν ἔμπροσθεν, ἢ δὲ ὀπίσθεν αὐτῆς· τῶν δὲ ἐπιγραφῶν τὰ γράμματα εἰσὶν ὕψους τῆς μὲν ὑπὸ τὸ στοιχ. Α'. 0,04, τῆς δὲ ὑπὸ τὸ στοιχ. Β'. 0,03.

19.

+ ΕΠ ΠΥΚΑ
ΛΗΡΟΟ ΛΗΣΥ
ΘΗΟΟ ΓΑΒΕΝ
ΠΑΙΣΕ ΗΤΖΗΣ
ΠΤΟΣ ΚΑΒΕΛ
ΚΛΙΘΗ ΑΛΑΡΗ
ΟΣΑΕ ΕΗΗΗΗ
ΡΑΣΤΗΣ ΜΑΡΤΟ
ΥΠΕΡΑ Κ· Β·
ΓΑΣΘΕ ΥΤΩ
ΟΤΟΚΣ ΠΙΑΣ
ΓΣΑΣΑ
ΛΕΥΥ
ΛΗΣΟ
ΧΚΑΚΟ
ΧΥΠΑΗ
ΕΡΤΑΥ
ΕΠΗΣΟ

20.

+3ωΗΣ ΚΑΠΑΣ
ΟΚΡΑΩ ΗΣΑΛ
ΦΕΝΠΕ ΒΑΙΟΝ
ΘΗΗΣ ΚΑΛΑ
ΑΠΗΣ ΔΕΛΦ
ΠΕΚΗΣ ΓΕΒΕΧ
ΣΕΠΗ ΚΑΜΠΑ
ΓΣΑΥ ΣΑ
ΘΕΝΤ ΘΕΝΤ
ΑΣΤΩΛ ΩΡΕΧ
ΗΥΗΛΟ ΤΩΒΑ
ΤΑΝ ΗΚΑΧ
ΘΕΝΤ ΣΟΚΑ
ΣΕΡΒΗ
ΑΣΚΑΡ
ΗΑΗΑΣ

Ἐπί χρυσοκεντήτου καλῶς διατηρουμένου Ἐπιταφίου, κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ Μεγάλην Παρασκευὴν προτιθεμένου εἰς προσκύνησιν τῶν ἐκκλησιαζομένων ἐν τῷ καθεδρικῷ τῆς μητροπόλεως Βελεγράδων ἱερῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ συνοικίᾳ Κάστρου τῆς πόλεως Βερατίου, εἰσὶ τὰ ὑπὸ στοιχ. 18 γράμματα, ἄνω τῆς κεφαλῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χρυσοκεντημένα καὶ ἀποτελοῦντα μίαν σειρὰν, ἐν εἴδει ταινίας. Ἡ σειρὰ δὲ, εἶτε ἡ χρυσοκεντητος αὐτῆ τῶν γραμμάτων ταινία ἐστὶ μήκους μὲν 0,90 τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, πλάτους δὲ 0,06, τὸ δὲ ὕψος τῶν γραμμάτων 0,02 1/2.

Τὰ δὲ ὑπὸ στοιχεῖα 19 σημειωθέντα γράμματα, ὅλα μίαν σειρὰν καὶ ταῦτα ἀποτελοῦντα τοῦ αὐτοῦ μήκους, πλάτους, καὶ ὕψους, εἰσὶ χρυσοκεντημένα ἐκ σύρματος πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ Ἐπιταφίου τούτου τὸ ὕψωμα ἐστὶν ὀλοσηρικὸν κόκκινον στερεᾶς ποιότητος· ἔχον μήκος μὲν 2,17, πλάτος δὲ 1,14. Ἐπὶ τοῦ ἐμβαδοῦ ἐστὶ κεντημένον διὰ μετᾶξής στερεᾶς τὸ ἅγιον καὶ πανάχραντον σῶμα τοῦ Χριστοῦ σιτόχρου ζωηρόν, κατέχον μήκος 1,50 καὶ πλάτος 0,41. Τὸ ὑπόλοιπον περίξ τοῦ σώματος ὕψωμα κατέχεται ὑπὸ χρυσοκεντήτων ἀγίων Ἀγγέλων καὶ ἑξαπτερῶν ἑνιαχοῦ· ἔτι δὲ καὶ ὑπὸ τῆς Θεοτόκου καὶ ἐτέρων ἀγίων καὶ προφητῶν, πάντων

έν πενήμιφ στάσει καί σχήματι φαινομένων, καί τήν ὅλην τῆς κηδείας πενήμιου τελετήν ζων-
ρῶς παριστανόντων.

Περί Βάλσα ἢ κάλλιον Μπάσσα, ὡς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταύτῃ φαίνεται, ἴδε ὅσα ἡ Α. Ξ. ὁ
ἄρχων μέγας Λογοθέτης κ. Σταυράκης Ἀριστάρχης ἔγραψε ἐν τῷ ΙΓ' τευχῆι τοῦ περιοδικοῦ
τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, Κωνσταντινουπόλει 1878—1879· περί δὲ τοῦ ἐν τῇ
ἐπιγραφῇ ταύτῃ μνημονευμένου Γεωργίου Ἀρνακίτη καί Χρυσοκλαβήρη γινώσκω μόνον ὅτι
Κομνηνός τις Ἀρνακίτης ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ Γεωργίου Καστριώτου (Σκεντέρμπεη) καί τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, ἡγεμονεῦων ἐν τῇ νέῃ Ἠπείρῳ· ἴδε, ἱστορίαν Γεωργίου Καστριώτου καί, χρονο-
γραφίαν τῆς Ἠπείρου ὑπὸ Π. Ἀραβαντινοῦ.

Περί δὲ Καλλίστου Γλαβενίτζης¹ καί Βελεγράδων προστίθημι ὅτι ἐν χειρογράφῳ Πεντηκο-
σταρίῳ σωζομένῳ ἐν τῇ ἐμῇ μητροπόλει Βελεγράδων ἀπαντῶ καί ἕτερον, ἰδιοχείρως ὑπογε-
γραμμένον, Γλαβενίτζης καί Βελεγράδων Θεοδόσιον τῷ ςΛΜς' = 1438.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΟΣ ΔΑΝΙΗΛ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ.

Ἐγὼ Δανιὴλ ἱερομόναχος καί καθηγούμενος τῆς μονῆς ἁγίου Νικολάου² τῶν Πενταρχον-
τιῶν³ ἐξεβάνω με τὸν αὐθέντην μου τὸν κύρ Θεόδωρον τὸν Μουζάκη⁴ καί ἐπέρω με τὸν
ἐμκατόν μου ἀρχαῖον Εὐαγγέλιον ἐκλογάδην (βιβλίον κατ' ἐκλογὴν περιέχον τὰ κατὰ πᾶσαν
κυριακὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀναγιγνωσκόμενα εὐαγγέλια) ἐγκοσμημένον με σταυρὸν ἀργυροχρυσον καί
τεσσαρκευκαγγελιστὰς δεύραν (ἦτοι ἐκ μεμβράνης) καί τετραδέκκα δεύραν. Ἐξαήμερος
κομμάτια δύο τὸ πρῶτον καί τὸ δεύτερον κατὰ Ματθαῖον Θεολόγον δεύραν· Θεολόγος βαθή-
κινος (ἐκ γάρτου ἐκ βήμβακος) διερμηνευμένος· Ἀναστάσιος δεύραν· Ζουναρᾶς νομικὸς βαθή-
κινος με κόκκινον τομάρη· Ἀντίοχος βαθήκινος· Εὐφραῖμ βαθήκινος· Ψαλτήριον δεύραν
διερμηνευμένον· Προφητεία βαθήκινος· Εἰρηολόγιον βαθήκινον τονισμένον· κατήχησις βαθή-
κινή· Τυπικὸν δεύραν ἱεροσολυμιτικόν· Σχηματολόγιον βαθήκινον· Μηναῖον καθημερινῶν
ἐξαμηναιῶν δεύραν ἦγον Σεπτέμβριος· Ὀκτώβριος· Νοέμβριος· Δεκέμβριος· Ἰανουάριος καί
Φεβρουάριος· Εὐχολόγιον βαθήκινον ὃ ἂν ὁμοῦ κομμάτι εἴκοσι φελώνιον μεταξωτόν· σταυρὸς
ἐγκοσμημένος, με τὴν θήκην ἐπιτραχήλιον πράσινον βλατῆ (ταύτην τὴν λέξιν καί ἄλλας ἐν-
ταῦθα παρομοίας, ὡς παρακατιῶν φαίνονται, βλέπω ἐν τῷ «περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐν Ἀθῶ
ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος» ὑπὸ Φιλκλήθους, ἐν Κωνσταντινουπόλει τύποις Βυζαντί-
δος, 1874 σελ. 90—92 καί ἐξῆς, ἔτι δὲ καί ἐν τῷ περὶ τῆς αὐτῆς μονῆς ἁγίου Παντελεή-
μονος ρωσιστί ἐκδεδωμένῳ συγγράμματι ἐν Κιέβῳ 1873 σελ. 50—60) καί ποδέα ὁμοια·

1. Χωρίον Γλάβα φαίνεται ἐν τῷ καζῆ Γεπελένης.

2. Ἐκκλησία τῆς ἐνορίας Πεντρογοντή.

3. Χωρίον (τανῦν Πεντρογοντή ὀνομαζόμενον ἀλβανιστί) κείμενον πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως Βερα-
τίου, καί ἀπέχον ταύτης μίαν ὥραν καί ἡμίσειαν, κατοικούμενον ὑπὸ χριστιανῶν καί μωαμεθανῶν.

4. Ἐκ χρονικοῦ τινος τοῦ Ἰωάννου (πατρὸς καί Κωνσταντίνου (υἱοῦ) Μουζάκη, δεσπότη τοῦ Ἠπεί-
ρου (1510) εἰς εὐθέντος ἐν ἀντιγράφῳ ἐν Νεαπόλει ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Καρόλου Χόφφ τῷ 1864, ὅπερ
κατεχώρησεν ἐν τοῖς Chroniques Greco-romanes 1873 σελ. 281—340, καί περὶ οὗ πολλὰ σχόλια
ἐσημείωσε καί ὁ Χάν ἐν τῇ συγγραφῇ του σελ. 284—319 εἰκάζεται ὅτι ὁ Θεόδωρος Μουζάκης τυγχάνει
πρόγονος τῶν εἰρημένων, περὶ ὧν διέλαθεν, ἐν τῷ Ε'. τόμῳ τῆς Ἱστορίας του καί ὁ κ. Κ. Παπαρηγό-
πουλος ἐξ ὧν ἔλαθεν ἀφ' ἑρμηνῆς ἡ ἔκδοσις «Κριτικαὶ ἔρευναι περὶ τῆς καταγωγῆς καί ἐθνικότητος Γεωρ-
γίου Καστριώτου τοῦ Σκεντέρμπεη» ὑπὸ Μαργαρίτου Γ. Δύμιτσα καθηγητοῦ καί διευθυντοῦ τοῦ Ἑλ-
ληνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ἐν Ἀθήναις 1877, εἰς 8^{ον}.

δηλόθυρον μεταξωτόν τὸ ἔδωκεν ὁ Μπάσσα¹. ποδέα κοκκίνη με τὸν σταυρὸν· ποδέα βλατῆ κί-
τρινή ὀλοῦφαντῆ με πολία, μανδήλιον μαγναδάρικον, χρυσοβούλα ὀροκύκλια (ἴσως σαφηνίζοντα
τὰ ὄρια κυκλοτερῶς) τῆς Πενταρχοντίας καί τῆς Βρεαστεάνης² εἰς δύο σακούλια, μανάλιον
χαλκὸν τὸ εἰσοδεύματος (ἴσως τῆς εἰσόδου), κατζὴν χαλκῶ, καί παραδίδω τα πρῶτον τὸν
Θεὸν καί τὸν αὐθέντην μου τὸν μέγαν Νικόλαον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αὐθέντου μου τοῦ Θεοδώρου
τοῦ Μουζάκη νὰ ἦναι εἰς τὸν κελλᾶρη, καί νὰ τὰ ἐπιβλέπει ὁ κελλᾶρης ὁ Θεοτόκης ἀσφαλῶς,
καί εἴ τις θέλει ἐνθυμηθῆ καί βουληθῆ εἴτε αὐθέντης, εἴτε ἱερεὺς, εἴτε ἀρχιερεὺς, εἴτε κανεῖς
ἵνα ἐπάρη τι ἐξ αὐτῶν τὰ ἱερά καί θεία βιβλία, εἴτε ἀπὸ ποδέας, εἴτε ἐπιτραχήλιον, εἴτε ἱερά
ἀπὸ ὅσα ἐξήθαλα ἐγὼ ὁ Δανιὴλ καθηγούμενος καί ἁμαρτωλὸς ἱερομόναχος διὰ τὸν φόβον
ἐκ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Νικολάου ἐχέτω τὰς ἀράς τῶν ἁγίων τριακοσίων
δέκα καί ὀκτώ θεοφόρων πατέρων, ἔχων ἀντίδικον καί τὸν μέγαν Νικόλαον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι
καί ἐν τῷ μέλλοντι ἀμήν. Ἐγράφη ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ εἰς τὰς ὀκτώ, κατενώπιον τοῦ ἐκκλησιαρ-
χοῦ τῆς ἐπισκοπῆς, καί κυρίου Γαβριὴλ τοῦ ἁγιοσοφῆτου, καί κυρίου Δημητρίου τοῦ Δοδρομή-
ρου, καί τοῦ πανοσιωτάτου κυρίου Στεφάνου τοῦ Ὀστιαρίου, κάμου γραφέως τοῦ σκευοφύλακος
καί νομικοταβουλαρίου, ἐπὶ ἔτει 6908.

Τύπος μονοκονδιλίας ἀκατάλητος καί διοξύμβλητος.

Ῥσαύτως ὑπογραφῆς τύπος ἀκατάλητος.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Ἐν ἐνὶ τῶν πινακῶν βιβλίου τινὸς ἐκ μεμβράνης φαίνεται σημείωσις «ἐγρᾶφη
τὸ παρὸν Εὐαγγέλιον τῷ μηνὶ ἰουνίῳ ἐπὶ ἔτει 6921 (ῤῥκα' οὕτω) δι' ἐξόδων, κόπου καί συν-
δρομῆς τοῦ πανευγενεστάτου κυρίου Νικηφόρου τοῦ Λούβρου καί κεφαλῆς πόλεως Βελεγράδων
σὺν τῆς ὁμοζύγου αὐτοῦ Μαρίας τῆς Κυρικαλένης³ καί ἐπροσήλωσαν αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας
καί ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μαρίνης⁴, ὃν ἀνήγειραν ἐκ βήθρων, καί εἴτις μέλει
αὐτὸ ἀποσπᾶσαι ἀπὸ τὴν μονὴν τῆς ἁγίας Μαρίνης ἢ πωλῆσαι ἢ ἀφαρπᾶσαι ἢ κλέψαι νὰ ἐπι-
σπᾶται τὰς ἀράς τῶν τινι κτλ.

1882 σεπτεμβρίῳ 14 Βερατίῳ.

† Ο ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ ΑΝΘΙΜΟΣ.

1. Ἐπιθι τὰ σημειούμενά μοι ἐν τῇ 19 ἐπιγραφῇ.

2. Χωρίον τανῦν ἀλβανιστί ὀνομαζόμενον Μπρέστανι, ἀπέχον ἐκ τῆς πόλεως Βερατίου (πρὸς δυσμὰς
ταύτης κείμενον) περίπου δύο ὥρας, κατοικούμενον δὲ ὑπὸ χριστιανῶν καί μωαμεθανῶν. Ἐνταῦθα ἀπαν-
τῶσιν ἔστιν ὅτε ἐπιτύμβιοι λίθοι μετ' ἐπιγραφῶν ἑλληνικῶν.

3. Ἴσως τῆς ἐπικλήρου Ἑλένης ἀπογόνου τῶν Βάλσα καί τῶν Καστριωτῶν.

4. Ὁ ναὸς τῆς ἁγίας Μαρίνης ἔστι καί σήμερον ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς ἀκροπόλεως (Κάστρω) τῆς πό-
λεως Βερατίου.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ

ΕΝ ΠΑΛΤΑ-ΛΙΜΑΝ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ.

(Ἀνεκοινώθη ἐν συνεδριάσει τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς).

- · ΗΙΣΤΗΤΗΡΑΤΠΝΕΞΑΛΟΣΟΥΚΕΤΙΝΗΡΕΥΣ
- · ΧΕΡΣΟΝΔΩΔΕΜΕΤΩΚΙΣΑΜΗΝ
- · ΙΝΥΜΦΑΣΝΡΗΣΙΚΑΙΠΕΠΕΔΗΜΑΙ
- · ΑΛΛΟΤΡΙΟΥΤΕΡΠΝΠΤΕΡΑΙΣΣΤΑΓΟΣΙΝ
- · ΚΟΛΠΟΙΟΜΥΧΟΥΣΕΥΙΧΘΥΕΣΑΓΡΑΙ
- · ΧΕΡΣΩΠΟΝΤΟΝΑΝΑΙΝΟΜΕΘΑ

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, συγκειμένη ἐκ στίχων ἑξ, εὑρέθη ἐπὶ μαρμαρίνης πλακῆς, ἣτις ἔχουσα ἐπιφάνειαν 40×20 ἑκατ., εἶναι ἐκτισμένη ἐν τῷ ὀπισθίῳ τοίχῳ τοῦ ἐν Παλτᾶ-λιμᾶν ἀνακτόρου, μεταξὺ Ροῦμελι-Χισσάρ καὶ Ἐμιρ-γιάν. Ὁ λίθος κεῖται περὶ τὸ ἐν μέτρον ὑπὲρ τὸ ἔδαφος καὶ ἐκτίσθη οὕτως, ὥστε ἡ ἐπιγραφή φαίνεται ἀνεστραμμένη. Ἡ παρ' αὐτὸν ὁδὸς εἶναι πολυδιάχματος, ἀλλ' ἡ ἐπιγραφή φαίνεται δυσκόλως. Εἶναι λοιπὸν ἀκριβῶς ἀπέναντι καφ-φενείου, κειμένου ὀλίγα βήματα πρὸς νότον τοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ, τοῦ κειμένου ὀπισθεν τοῦ ἀνακτόρου, κατὰ τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τὴν ἐκτισμένην ἀνω τοῦ ῥύα-κος, τοῦ κατερχομένου ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ Παλτᾶ-λιμᾶν.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ λίθου εἶναι ἰκανῶς ἐφθαρ-μένη διὰ τοῦ μιστρίου τοῦ κτίστου, ἐνῶ συνε-κόλλα τὸν λίθον εἰς τὸν στερεὸν καὶ καλῶς ἐκτι-σμένον τοίχον. Διὸ γράμματά τινα ἔπαθον καὶ ἐγένοντο δυσδιάκριτα καὶ πῶς ἀμφίβολα. Ἄλ-λ' ὅμως σπουδαιότερα εἶναι ἡ ἀπώλεια μέρους τοῦ λίθου, ἐκ τῆς ἀρχῆς τετραυσιμένου καὶ πε-ριέχοντος ἐν ἡ περισσώτερα γράμματα, ἀναμ-φιβόλως μὲν λείποντα ἐκ τοῦ α' καὶ γ' στίχου, πιθανῶς δὲ καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν. Διότι διὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτην ἡ ἔννοια τῶν αἰνιγματωδε-στάτων τούτων, εἰ μὴ χρησιμῶν, στίχων ἐγένετο ἔτι σκοτεινότερα.

Τὰ γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς μαρτυροῦσι, κατ' ἐμὴν γνώμην, περίοδον οὐχὶ νεωτέραν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἴσως δὲ τὸν πρῶτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν. Ὁ τόπος δέ, ἐνθα νῦν εὑρεται ἡ ἐπι-γραφή, ἐγείρει ἱστορικὰς τινας ἀναμνήσεις, τὰς ὁποίας τολμῶ νὰ ὑπομνήσω, ἐλπίζων ὅτι δύ-νανται ἴσως νὰ ρίψωσι μικρὸν τι φῶς ἐπὶ τινα τῶν σκοτεινῶν σημείων τῆς ἐπιγραφῆς.

Ἀπέχει ὀλίγα βήματα μόνον ἀπὸ τοῦ ση-μείου, ἐν ᾧ κατὰ Πέτρον Γύλλιον¹ ἐφαίνετο ἡ περιβλεπτος ἐκείνη λευκὴ Πέτρα, ἡ ἐπιφαινο-μένη ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, παρὰ τὸ στόμιον τοῦ ῥύακος, καὶ καλουμένη κατὰ παράδοσιν «ὁ τά-φος τῆς ἀτυχοῦς Φιδαλείας, γυναικὸς τοῦ Βύ-ζαντος, τῆς γυναικὸς ἐκείνης, εἰς ἣν ἀνηγέρθη ἄγαλμα ἐν τῇ βασιλικῇ, τῇ παρὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ Λύγουστου, φέρον τὸ ἐπίγραμμα :

Ἥμερτὴ Φιδαλεία, δάμαρ Βύζαντος ἐτύχθη·
Εἰμὴ δὲ Βουπάλεως ὄωρον ἀθλοσύνης.

1. Ἰδετε Π. Γυλλίου βιβλ. II κεφ. X V. «Quidam aiunt appellatum esse «Φαιδαλίαν» ex eo, quod primum in ea piscatio appareat.

«Sinus ab Oriente interius recedit profundus et satis capax brevi continentis circuito conclusus...quod abstentibus viris magnam multitudinem piscium hunc portum ingressam mulieres ceperunt».

Διονύσιος ὁ Βυζάντιος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Γυλλίου, λέγει περὶ τῆς Πέτρας ταύτης, ὅτι τινὲς ἐκάλουν αὐτὴν «Φαιδαλίαν», διότι ἐξ αὐτῆς τὸ πρῶτον «ἐφαίνετο ἡ ἀλιεῖα»¹. Τοῦτο δὲ σημαίνει ἴσως, ὅτι ἐχρησίμευεν, ὁμοίως πρὸς τὸ παρὰ τοῖς σημερινοῖς Ὀθωμανοῖς «ταλιάν»,

ὡς σκοπιά, ἀφ' ἧς ἐπεσκόπουν τὴν κατ' ἀγέ-λας εἴσοδον ἰχθύων εἰς τὸν βαθὺν ὄρμον.

Μοὶ ἐπῆλθεν ὅτι ἔχομεν ἐνταῦθα, ἐν ταῖς μνημονευομέναις «Νηρήσι», «κόλποιο μυχοῦς» καὶ «εὐίχθους ἄγραι» ἀναφορὰν τινα εἰς τὰς ἐγ-χωρίους ἐκείνας παραδόσεις.

1. Τὸ τῆς ἐπιγραφῆς «ἰχθυεσαγραί».

ALBERT L. LONG.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Α. Π. ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Ἐκθεσις παλαιογραφικῶν καὶ φιλολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ.	Σελ. 3
	Πίναξ αὐτῆς.	» 57
Α. Π. ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Ἀρχαιότητες καὶ ἐπιγραφαὶ τῆς Θράκης.	» 65
Α. Π. ΚΕΡΑΜΕΩΣ	Διαλεκτικὴ ἐπιγραφή Τραπεζοῦντος.	» 114
Κ. ΠΕΡΑΙΚΙΑΟΥ	Περὶ τῶν ἐν Συρίᾳ Ἀγβατάνων (Ἐκβατάνων).	» 117
Ε. Α. ΣΙΑΕΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ναὸς τοῦ ἱερομάρτυρος Αὐτονόμου.	» 122
Ε. Α. ΣΙΑΕΡΟΠΟΥΛΟΥ	Βυζαντινὰ ἐπιτύμβια ἐν Χρυσοπόλει.	» 125
Ε. Α. ΣΙΑΕΡΟΠΟΥΛΟΥ	Περὶ τοῦ Δαματρός τῶν Βυζαντινῶν (τοῦ νῦν Ἀλέμ-τάγ).	» 126
Ε. Α. ΣΙΑΕΡΟΠΟΥΛΟΥ	Περὶ τῆς ἐν Μικρῇ Ἀρμενίᾳ Νικοπόλεως.	» 134
Dr A. MORDMANN Jr.	Μολυβδόβουλλα Βυζαντινὰ ἐπαρχιῶν Εὐρώπης.	» 144
C. G. CURTIS	Ἐπιγραφαὶ ἐν Μακεδονίᾳ συλλεγείσασαι.	» 153
ΣΑΒΒΑΝ ΔΙΑΜΑΝΤΙΑΟΥ	Ἐπιγραφαὶ Ἰκονίου.	» 169
† ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ	Ἐπιγραφαὶ Πελαγονείας.	» 182
ALBERT L. LONG	Ἐπιγραφή ἐν Μπαλτά-λιμάν τοῦ Βοσπόρου.	» 188

SISMANOGLIO
MEGARO